

4 LATA II KADENCJI
PREZYDENTA MIASTA KRAKOWA JACKA MAJCHROWSKIEGO

raport z pracy urzędu w latach
2006–2010

SIERPIEŃ 2010

SPIS TREŚCI

I. MIASTO DLA MIESZKAŃCÓW

1. Bezpieczeństwo
2. Mieszkalnictwo
3. Pomoc społeczna
4. Pomoc niepełnosprawnym
5. Ochrona zdrowia mieszkańców
6. Edukacja
7. Kultura fizyczna, sport i rekreacja
8. Współpraca z organizacjami pozarządowymi
9. Transport publiczny
10. Gospodarka odpadami, edukacja ekologiczna i kształtowanie środowiska
11. Gospodarka komunalna
12. Planowanie przestrzenne
13. Gospodarka i zarządzanie nieruchomościami
14. Sprawna obsługa mieszkańców w Urzędzie Miasta Krakowa
15. E-urząd

II. MIASTO DLA BIZNESU

1. Finanse miasta Krakowa
2. Miasto inwestorów i marka Kraków
3. Kraków przyjazny przedsiębiorcom
4. Inwestycje: komunikacja, sport, środowisko

III. MIASTO KULTURY, MIASTO TURYSTÓW

1. Kraków porusza zmysły
2. Kraków otwarty na świat
3. Kraków przyciąga turystów
4. Kraków w sieci

IV. KRAKÓW NAGRADZANY

V. POWÓDŹ 2010

I. MIASTO DLA MIESZKAŃCÓW

1. BEZPIECZEŃSTWO

Zadania realizowane przez Wydział Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego

1. Program poprawy bezpieczeństwa „Bezpieczny Kraków” – kilkanaście programów restrykcyjnych, prewencyjnych, komunikacyjnych, których liderami są m.in. policja, straż miejska, straż pożarna, wydziały i jednostki miejskie. Poniżej przedstawione są najistotniejsze obecnie programy.

„Bezpieczne lato” i „Bezpieczne ferie”

W ramach realizacji programów miasto zapewnia dzieciom i młodzieży bezpłatny lub ulgowy wstęp na kąpieliska miejskie i lodowisko.

W latach **2007** i **2008** z oferty skorzystało 17 500 dzieci i młodzieży, w **2009** r. 16 200 młodych ludzi, a na **2010** r. zapewniono wstęp dla 15 250 osób.

Koszt sfinansowania akcji przez te cztery lata wyniósł około 250 000 zł.

„Bezpieczne dojście do szkoły”

Miasto przekazuje nieodpłatnie elementy odblaskowe dla wszystkich uczniów z klas pierwszych.

W latach **2007–2009** przekazano ponad 15 000 elementów odblaskowych. W **2010** r. planowane jest wyposażenie wszystkich krakowskich przedszkoli samorządowych w zestawy kamizelek odblaskowych dla najstarszych grup przedszkolnych. W tym celu zakupiono prawie 4000 kamizelek.

„Pierwsza pomoc przedmedyczna”

Celem programu jest propagowanie właściwych zachowań oraz podnoszenie wśród krakowian, zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży, umiejętności w zakresie udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej. W ramach programu dla uczniów gimnazjów i nauczycieli finansowane były szkolenia z udzielania pierwszej pomocy: w **2007** r. 23 szkolenia dla 400 dzieci, 21 policjantów, 54 strażaków OSP; w **2008** r. 20 szkoleń dla 400 dzieci; w **2009** r. 20 szkoleń dla 400 dzieci.

Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie „Niebieska karta”

Oferuje pomoc ofiarom przemocy w rodzinie. W ramach programu wydrukowano kilka tysięcy egzemplarzy materiałów informacyjnych i rozpowszechniono je wśród mieszkańców Krakowa za pośrednictwem instytucji (przychodnie, szpitale, ośrodki pomocy społecznej, policja, prokuratura, sąd i inne).

W **2008** r. zrealizowano badania naukowe diagnozujące zjawisko przemocy wobec dzieci z terenu Krakowa, ze szczególnym uwzględnieniem przemocy seksualnej. Wydano 1000 egzemplarzy multimedialnej prezentacji z wynikami badań na płycie CD oraz wydruki raportów z wynikami badań w formie broszur. Ponadto na realizację programu „Niebieska karta” przekazano policji kilkadziesiąt tysięcy złotych

„Program pomocy ofiarom przestępstw i patologii społecznych”

We współpracy z Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej w Krakowie udzielana jest wszechstronna pomoc psychologiczna, prawna i lekarska ofiarom przestępstw i patologii. Pomoc ta jest udzielana bezpłatnie.

W latach 2007–2009 przyjęto prawie 1500 zgłoszeń o pomoc od mieszkańców Krakowa. Długoterminową opieką psychologiczną objęto około 300 osób. Poszkodowani ponadto skorzystali z licznych konsultacji lekarza psychiatry i prawnika. Środki, jakie przeznaczano na ten cel kolejno w latach: **2007** – 60 000 zł; **2008** – 65 000 zł; **2009** – 65 000 zł; **2010** (planowane) – 85 000 zł.

„Młody las”

W ramach realizacji tego programu gmina zapewnia bezpłatne uczestnictwo w zajęciach rekreacyjno-sportowych dla dzieci i młodzieży w ośrodkach utworzonych w mieście na bazie placówek szkolnych. Corocznie w około 200 krakowskich szkołach samorządowych w zajęciach uczestniczy 35 000–42 500 młodych krakowian, a koszt organizacji zajęć wynosi około 1,2 mln–1,5 mln zł.

2. Środki na realizację programu „Bezpieczny Kraków” przeznaczone dla Komendy Miejskiej Policji i Straży Miejskiej Miasta Krakowa.

W kolejnych latach przeznaczono następujące kwoty na ten cel:

2007 policja – 60 000 zł, straż miejska – 60 000 zł

2008 policja – 90 000 zł; straż miejska – 100 000 zł

2009 policja – 90 000 zł; straż miejska – 100 000 zł

2010 policja – 100 000 zł; straż miejska – 100 000 zł

Służba kandydacka policji

W latach **2007–2009** miasto kontynuowało finansowanie tzw. służby kandydackiej policji, czyli służby poborowych odrabiających wojsko w policji. Służbę patrolową na terenie Krakowa prowadziło co roku 200 poborowych. Piesze patrole funkcjonariuszy policji kierowane były w miejsca największego zagrożenia przestępczością na terenie miasta. Na finansowanie służby kandydackiej w latach 2007–2009 miasto przeznaczyło następujące środki: w **2007** r. – 3 390 000 zł; w **2008** r. – 3 638 000 zł; w **2009** r. – 2 748 000 zł.

Wspólne patrole

Ważnym elementem poprawiającym bezpieczeństwo w mieście i poczucie bezpieczeństwa u mieszkańców są **wspólne patrole funkcjonariuszy policji i straży miejskiej**.

Na finansowanie tych dodatkowych patroli miasto przeznaczyło w latach 2007–2009 następujące kwoty: w **2007** – 300 000 zł (opłacając 11 500 godzin służby); w **2008** r. – 400 000 zł (9980 godzin służby); w **2009** – 310 000 zł (4400 godzin służby); w **2010** – 460 000 zł.

Praktyki policyjne

W 2009 r. Gmina Miejska Kraków sfinansowała po raz pierwszy możliwość **odbywania przez absolwentów szkół policyjnych praktyk zawodowych w naszym mieście**. W IV kwartale 2009 r. służbę na ulicach pełniło 100 młodych funkcjonariuszy. Miasto przeznaczyło na ten cel 103 000 zł.

W 2010 r. Gmina Miejska Kraków kontynuuje to przedsięwzięcie. W ramach II edycji praktyk w I kwartale 2010 r. ulice miasta patroluje 31 funkcjonariuszy. Na realizację zadania planuje się wydać 40 000 zł.

Wspieranie krakowskiej policji

W latach 2007–2010 na finansowe wsparcie Komendy Miejskiej Policji w Krakowie przeznaczono: w **2007** r. – 5 379 000 zł; **2008** r. – 9 632 000 zł; w **2009** r. – 8 990 000 zł; w **2010** r. – 838 500 zł.

Prawie 12 000 000 zł z tych środków **zainwestowano w infrastrukturę**. Wybudowano od podstaw nowy komisariat policji przy ul. Ćwiklińskiej oraz dokonano licznych zakupów sprzętu, m.in. mobilnego stanowiska dowodzenia.

W 2009 r. zakończono finansowanie budowy nowego komisariatu policji przy ul. Ćwiklińskiej. Ta inwestycja pochłaniała znaczne środki finansowe.

Finansowanie 10 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych z terenu Krakowa

W kolejnych latach wydano na ten cel:

2007 – 506 000 zł

1. Rozbudowa remizy w OSP Przylasek Rusiecki.
2. Remonty w pięciu remizach.

2008 – 391 500 zł

1. Pozyskanie jednego pojazdu pożarniczego.
2. Przeprowadzenie remontów w czterech remizach.

2009 – 367 500 zł

1. Pozyskanie dwóch pojazdów pożarniczych.
2. Przeprowadzenie remontów w dwóch remizach.

2010 – 467 400 zł

Zadania powierzone dzielnicom z dziedziny bezpieczeństwa w ramach programu „Bezpieczny Kraków”

Dzielnice dokonały następującego podziału przyznanych środków finansowych.

2007 – ogółem 270 000 zł, z tego otrzymały:

- Policja – 36 978 zł
- Państwowa Straż Pożarna – 16 000 zł
- Straż Miejska Miasta Krakowa – 133 860 zł
- szkoły i placówki oświatowe – 80 470 zł
- Ochotnicza Straż Pożarna – 2 500 zł

2008 – ogółem 276 000 zł, z tego 59 000 zł otrzymała policja (zakupiono dwa zestawy komputerowe z monitorem, jeden laptop, trzy drukarki, jedną kserokopiarkę cyfrową oraz materiały eksploatacyjno-biurowe; dofinansowano zakup dwóch samochodów, przeprowadzono dodatkowe patrole piesze według wskazań dzielnic, przeprowadzono akcje profilaktyczne dla dzieci i młodzieży z zakresu bezpieczeństwa i unikania zagrożeń i zakupiono nagrody na konkursy związane z bezpieczeństwem)

2009 r. – ogółem 288 000 zł, z tego otrzymały:

- Ochotnicza Straż Pożarna – 16 000 zł
- Policja – 79 176 zł
- Państwowa Straż Pożarna – 30 400 zł
- Straż Miejska Miasta Krakowa – 101 523 zł
- szkoły i placówki oświatowe – 50 563 zł
- Zarząd Infrastruktury Komunalnej i Transportu – 8 700 zł.

Zadania priorytetowe dzielnic z dziedziny bezpieczeństwa (na rzecz OSP i policji oraz szkolenia z pierwszej pomocy przedmedycznej)

2007 r. – 436 700 zł

2008 r. – 297 000 zł

Za te środki kupiono: 18 drukarek, 12 notebooków z oprogramowaniem, 4 kserokopiarki, 18 drukarek, 3 radiotelefony MTH 800 i 3 zestawy kamuflowane PTT Torpedo; dofinansowano zakup 6 samochodów; zakupiono materiały biurowe i eksploatacyjne oraz aparaty cyfrowe; przeprowadzono szkolenie z zakresu pierwszej pomocy w szkołach wskazanych przez dzielnice XIV i V.

2009 r. – 511 500 zł

Za te środki kupiono: 27 samochodów, 3 zestawy komputerowe, 2 laptopy, 3 projektory multimedialne, sprzęt biurowy oraz papier do ksera i drukarek, materiały biurowe i eksploatacyjne.

Nagroda „Bezpieczny Kraków”

Wyróżniającym się funkcjonariuszom policji, straży miejskiej i straży pożarnej przyznawana jest nagroda „Bezpieczny Kraków”. Otrzymują ją funkcjonariusze, którzy wyróżnili się wzorową postawą dla poprawy bezpieczeństwa i porządku w Krakowie. Kandydatami do nagrody mogą być wyłącznie funkcjonariusze Komendy Miejskiej Policji w Krakowie, Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Krakowie i Straży Miejskiej Miasta Krakowa. W 2010 r. nagrodę przyznano po raz czwarty.

Straż miejska w liczbach

2006

- 404 etaty (w tym 367 funkcjonariuszy)
- 5 oddziałów terytorialnych
- 7 siedzib
- 44 pojazdy służbowe o średnim wieku eksploatacji 7 lat
- centrum monitoringu w oddziale Nowa Huta obsługujące 11 kamer obrotowych i 3 stacjonarne w dzielnicy XVIII
- 34 942 przyjętych zgłoszeń interwencyjnych

2007

- 454 etaty (w tym 411 funkcjonariuszy)
- 6 oddziałów terytorialnych
- 8 siedzib
- 60 pojazdów służbowych
- 51 673 przyjętych zgłoszeń interwencyjnych

2008

- 458 etatów (w tym 402 funkcjonariuszy)
- 6 oddziałów terytorialnych
- 8 siedzib
- 62 pojazdy służbowe
- 58 951 zgłoszeń interwencyjnych

2009

- 466 etatów (w tym 409 funkcjonariuszy)
- 6 oddziałów terytorialnych
- 8 siedzib (siedziba przy ulicy Halickiej została zlikwidowana, w zamian powstała siedziba przy ulicy Walerego Sławka 10)
- 61 pojazdów służbowych
- 70 979 zgłoszeń interwencyjnych.

W **2006 i 2009 r.** nadano jednostce **nowe regulaminy organizacyjne**. Wprowadzono specjalizację poszczególnych komórek, wprowadzono program **strażnika rejonowego** – funkcjonariusza osobiście odpowiedzialnego za przydzielony rejon miasta, przede wszystkim w zakresie utrzymania w nim porządku i czystości (1 sierpnia 2006 r. pracę w swoich rejonach rozpoczęło 91 strażników).

W **2007 r.** stworzono oddział terytorialny Wzgórza Krzesławickie, który zasięgiem swojego działania objął teren dzielnic XV, XVI i XVII, odciażając dotychczasowy, najrozleglejszy terytorialnie oddział Nowa Huta i powodując znaczne usprawnienie w realizacji zadań patrolowo-interwencyjnych.

W **2007 r.** powstała sekcja przewodników psów służbowych. Początkowo składała się z czterech funkcjonariuszy i przypisanych im psów patrolowo-obronnych. Stopniowo sekcja rozrastała się, w chwili obecnej liczy siedmioro strażników i 7 psów służbowych.

W **2008 r.** w strukturze straży miejskiej pojawiła się specjalny zespół zadaniowy, którego celem była konsekwentna walka z przypadkami nielegalnego umieszczania w miejscach do tego nieprzeznaczonych ulotek, afiszy, plakatów, ogłoszeń, rysunków (tzw. graffiti). Działania w tym zakresie miały swoją kulminację w **2009 r.**, kiedy to straż miejska, Zarząd Infrastruktury Komunalnej i Transportu, dyrektor Aresztu Śledczego w Krakowie oraz dyrektor Okręgowego Inspektoratu Służby Więziennej podpisali porozumienie o nieodpłatnym zatrudnieniu skazanych przy usuwaniu z miejsc publicznych na terenie miasta wszelkiego rodzaju śmieci, odpadów, nielegalnie umieszczonych ogłoszeń, afiszy, plakatów, ulotek.

Straż Miejska Miasta Krakowa prowadzi kampanię społeczną „**Czysta przyjemność**”. Na kampanię składają się działania prewencyjne: kampania medialna, stworzenie dogodnej infrastruktury – wybiegi dla psów, kosze na psie odchody, bezpłatne zestawy do sprzątania odchodów.

Straż Miejska Miasta Krakowa prowadzi **kontrolę spalania odpadów w domowych instalacjach grzewczych**. W 2009 r. 283 kontrole ujawniły 42 przypadki uchybień. Skuteczność prowadzonych działań spowodowała duże zainteresowanie przedstawicieli wielu miast z całego kraju, którzy zwracają się do krakowskiej jednostki z prośbami o informacje.

W latach **2006–2010** rozbudowano istniejący system **monitoringu wizyjnego** na terenie Nowej Huty (w sumie **osiem nowych kamer** na terenie dzielnic XVI, XVII, XVIII oraz **wymiana czterech** wyeksploatowanych kamer w dzielnicy XVIII), przebudowano i zmodernizowano centrum oglądu oraz doprowadzono do powstania kolejnego kompleksowego systemu monitoringu – na terenie oddziału Wola Duchacka (19 kamer obrotowych, centrum oglądu i serwerownia oraz infrastruktura służąca do przesyłu sygnału z kamer do centrum oglądu). Ta ostatnia inwestycja była możliwa dzięki zaangażowaniu i współfinansowaniu jej przez Spółdzielnię Mieszkaniową Kurdwanów Nowy oraz dzięki ścisłej współpracy spółdzielni ze strażą miejską na każdym etapie przedsięwzięcia. Do oglądu obrazu z kamer zatrudniono 8 nowych, specjalnie wyselekcjonowanych i przygotowanych pracowników cywilnych.

Ponadto w **2009 r.** na potrzeby oddziału I Śródmieście pozyskano, wyremontowano i wyposażono siedzibę przy ul. Walerego Sławka 10 (koszt: około 2 mln zł).

2. MIESZKALNICTWO

Udzielenie pomocy mieszkaniowej, realizacja list mieszkaniowych

Stan realizacji list mieszkaniowych z 2008 r. według stanu na koniec czerwca 2010 r. wynosił **78,02%**.

W okresie od 2007 r. do końca czerwca 2010 r. z tytułu realizacji list mieszkaniowych wydano łącznie **352** skierowania do zawarcia umów najmu lokali. Zrealizowano dodatkowo łącznie **41** wniosków o udzielenie pomocy mieszkaniowej w tzw. trybie prezydenckim.

Zamiany lokali

Bank zamian

Wydział Mieszkalnictwa Urzędu Miasta Krakowa prowadzi tzw. bank zamian. Jest to rodzaj skrzynki kontaktowej, umożliwiającej przekazywanie informacji pomiędzy osobami, które wyrażą chęć zamiany zajmowanego lokalu na inny. Korzystanie z banku zamian jest bezpłatne i zapewnia dostęp do szczegółowych danych dotyczących wielkości mieszkania, jego struktury oraz adresów i telefonów kontaktowych ewentualnych kontrahentów zamiany. W okresie od 2007 r. do końca czerwca 2010 r. złożono i opublikowano łącznie **711** ofert zamian lokali.

Dobrowolna zamiana lokali mieszkalnych, zamiana lokali za spłatę zadłużenia

Wydział Mieszkalnictwa Urzędu Miasta Krakowa pośredniczy przy przeprowadzaniu dobrowolnej zamiany w sytuacji, gdy co najmniej jeden z zainteresowanych jest najemcą lokalu znajdującego się w zasobie gminnym. Drugim kontrahentem może być dowolna osoba posiadająca tytuł prawny do lokalu. Łącznie w okresie od 2007 r. do końca czerwca 2010 r. przeprowadzono **116** dobrowolnych zamian. Z tytułu realizowanych od IV kwartału 2009 r. dobrowolnych zamian lokali zadłużonych na inny lokal za spłatę zadłużenia, do lipca 2010 r. gmina odzyskała już kwotę **472 456 zł**. Dodatkowo obecnie procedowane są zamiany, w wyniku których Gmina Miejska Kraków uzyska co najmniej **124 688 zł**. Daje to kwotę **prawie 600 000 zł** w ciągu jednego roku.

System zamian wprowadzony w Krakowie zajął I miejsce w konkursie „Samorządowy Lider Zarządzania 2010” organizowanym m.in. przez Związek Miast Polskich.

Program zamian

Kierując się zasadami racjonalnej gospodarki zasobem lokali komunalnych, Gmina Miejska Kraków przeznacza mieszkania pozyskane w nowo wybudowanych lub zmodernizowanych budynkach na polepszenie warunków mieszkaniowych osób, które nie mogą się ubiegać o zamianę lokalu z powodu niespełnienia kryterium niskich dochodów, a które osiąganymi dochodami gwarantują systematyczne regulowanie należności związanych z najmem nowego mieszkania. W wyniku kolejnych edycji konkursu wydano **135** skierowań do zawarcia umów najmu.

„Program pomocy lokatorom”

W tym konkursie ofert mogą uczestniczyć wyłącznie osoby, które utraciły tytuł prawny do zajmowanego lokalu wskutek trzyletniego wypowiedzenia umowy najmu.

Lokale przeznaczone w tym trybie na wynajem są oferowane:

- do remontu we własnym zakresie i na własny koszt przyszłego najemcy, z jednoczesnym zrzeczeniem się roszczeń wynikających z poniesionych nakładów

- na zasadach czynszu wolnego, ustalonego w trybie konkursu ofert (wygrywa najwyższa oferta), gdzie stawką minimalną będzie najwyższy czynsz komunalny (tj. 7,87 zł/m²)
- wynajem na czas nieoznaczony
- bez możliwości wykupu z bonifikatą.

W pierwszym konkursie ofert programu pozyskano **291 745,84 zł**, w drugim **189 804,54 zł**. Obecnie trwa trzeci konkurs ofert.

Regulacja tytułów prawnych do zajmowanych lokali mieszkalnych

W okresie od 2007 r. do lipca 2010 r., na podstawie uchwały nr XXVIII/239/03 Rady Miasta Krakowa z 22 października 2003 r. w sprawie zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Miejskiej Kraków oraz uchwały nr XXIV/288/07 Rady Miasta Krakowa z 24 października 2007 r. w sprawie zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Miejskiej Kraków, wydano **3751 skierowań** do zawarcia umów najmu lokalu.

Zapewnianie lokali zamiennych

W okresie od 2007 r. do lipca 2010 r. wydano **87 skierowań** na rzecz osób uprawnionych do lokalu zamiennego.

Pracownie plastyczne

Na podstawie zapisów uchwały nr CXVIII/1249/06 Rady Miasta Krakowa z 11 października 2006 r. w sprawie przyjęcia programu mecenatu artystycznego i usług publicznych w zakresie kultury (pracownie twórcze) w okresie od 2008 r. do lipca 2010 r. wydano 34 skierowania do zawarcia umów najmu pracowni twórczych.

Lokale socjalne i pomieszczenia tymczasowe – potrzeby Gminy Miejskiej Kraków i ich realizacja

Do 30 czerwca 2010 r.:

- zarejestrowano **188** prawomocnych wyroków sądowych orzekających prawo do lokalu socjalnego
- wydano **85** skierowań do zawarcia umowy najmu lokalu socjalnego na podstawie prawomocnych orzeczeń sądowych
- wydano **7** skierowań do pomieszczeń tymczasowych w ramach realizacji wyroków eksmisyjnych bez prawa do lokalu socjalnego (w tym 2 przedłużenia na dalszy okres).

Według stanu na dzień 30 czerwca 2010 r. Gmina Miejska Kraków, aby zrealizować obowiązki wynikające z prawomocnych orzeczeń sądowych, powinna zapewnić **2179** lokale socjalne oraz **604** pomieszczeń tymczasowych dla osób eksmitowanych z zasobu mieszkaniowego gminy.

Roszczenia odszkodowawcze właścicieli lokali z tytułu niedostarczenia przez gminę lokali socjalnych

W 2009 r. do Wydziału Mieszkalnictwa wpłynęło **200** nowych wniosków o wypłatę odszkodowania z tytułu niedostarczenia lokalu socjalnego osobie uprawnionej na mocy wyroku sądowego. W ramach postępowań prowadzonych w sprawach roszczeń odszkodowawczych dla właścicieli nieruchomości uznano 114 roszczeń właścicieli, na łączną kwotę **3 574 870,54 zł**.

W 2009 r. wydano 50 skierowań do nowo pozyskanych lokali mieszkalnych przy ul. Jeziorko oraz 7 skierowań do lokali w budynku na osiedlu Na Wzgórzach 39 a.

Inwestycje i remonty

W okresie drugiej kadencji prezydenta J. Majchrowskiego (do 31 sierpnia 2010 r.) Gmina Miejska Kraków powiększyła swój zasób mieszkaniowy o 522 lokale mieszkalne poprzez:

- realizację budynków mieszkalnych na terenach miasta w ramach inwestycji własnych – **290** lokali mieszkalnych
- adaptację budynków na cele mieszkaniowe – **108** lokali mieszkalnych
- zakup – **101** lokali mieszkalnych
- zamianę lokali użytkowych na mieszkalne – **23** lokali mieszkalnych.

Ponadto w sierpniu 2010 r. zostały zawarte przedwstępne umowy zakupu lokali mieszkalnych, w wyniku ich realizacji do końca br. gmina pozyska **35** lokali. W okresie tym również wyremontowano **640** pustostanów pochodzących z naturalnego ruchu ludności. Zakupiono również budynek do adaptacji na cele mieszkalne, co pozwoli na uzyskanie kolejnych **30** lokali mieszkalnych. Łącznie uzyskano możliwość zasiedlenia **1162** lokali mieszkalnych.

Opis zrealizowanej przez gminę inwestycji

W tym okresie zrealizowana została największa dotychczas inwestycja mieszkaniowa miasta pod nazwą „Zespół budynków mieszkalnych wielorodzinnych wraz z niezbędnymi usługami, parkingami i infrastrukturą towarzyszącą przy ul. Magnolii i Sąsiedzkiej w Krakowie”. W wyniku realizacji tej inwestycji uzyskano łącznie:

- **290** lokali mieszkalnych o łącznej powierzchni 12 505,30 m², w dziewięciu budynkach zlokalizowanych przy ul. Magnolii i ul. Jana Kantego Przyzby
- **10** lokali usługowych o łącznej powierzchni 501,61 m², w tym przedszkole
- **300** miejsc parkingowych
- zrealizowano ulicę Jana Kantego Przyzby (o długości około 250 m)
- wykonano infrastrukturę techniczną
- zagospodarowano teren (place zabaw dla dzieci i młodzieży, miejsca rekreacyjne dostępne dla osób niepełnosprawnych, znaczne tereny przeznaczone pod zielen).

Koszt realizacji całej inwestycji wyniósł **25 746 164 zł.**

Działania mające na celu przygotowanie kolejnych inwestycji i adaptacji

Wytypowano teren w rejonie ul. Łazy pod ewentualną realizację budownictwa mieszkaniowego przez gminę oraz podjęto działania związane z przygotowaniem inwestycji. Uzyskano decyzję WZ. 3 grudnia 2008 r. Rada Miasta Krakowa wyraziła zgodę na realizację inwestycji.

W 2010 r. przygotowano i przeprowadzono postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego na wyłonienie realizatora zadania pod nazwą „Zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna wraz z infrastrukturą techniczną w rejonie ul. Łazy”. Inwestycja prowadzona będzie w formule „zaprojektuj i wybuduj”. Umowa z wykonawcą została zawarta 9 lipca 2010 r.. Zakończenie inwestycji planowane jest na I kwartał 2013 roku. Efektem będzie **80** mieszkań. Całkowity koszt inwestycji wyniesie około **14 000 000 zł.**

Zostały podjęte działania mające na celu wykonanie adaptacji na cele mieszkalne budynku hotelowego przy ul. Kantorowickiej, zakupionego w 2008 r. W 2009 r. opracowana została dokumentacja techniczna i uzyskano pozwolenie na budowę. W

2010 r. planowane jest wyłonienie wykonawcy adaptacji i rozpoczęcie jej realizacji. Obecnie trwają prace komisji przetargowej. Efekt (**30** lokali mieszkalnych) jest planowany na 2012 r. Koszt adaptacji to około **3 200 000 zł**.

Pozyskiwanie lokali mieszkalnych (ich zakup)

W okresie od listopada 2006 do 31 sierpnia 2010 r. w wyniku przeprowadzonych postępowań zakupiono łącznie **101** lokali mieszkalnych. Ponadto 11 sierpnia br. zawarte zostały przedwstępne umowy zakupu lokali mieszkalnych – po realizacji tych umów do końca br. gmina pozyska kolejnych **35** lokali.

Ponadto podjęto realizację zadania pod nazwą „Realizacja budownictwa mieszkaniowego przy udziale partnera prywatnego, w szczególności w formule partnerstwa publiczno prywatnego”.

W wyniku przeprowadzonego postępowania o udzielenie zamówienia publicznego 30 czerwca 2010 r. została zawarta umowa z Instytutem Partnerstwa Publiczno-Prywatnego. Firma ta będzie świadczyła usługi doradcze dla gminy w zakresie wyboru formuły realizacji budownictwa mieszkaniowego z udziałem partnera prywatnego i opracuje koncepcję realizacji takiego przedsięwzięcia. Na ten cel przeznaczono w 2010 r. kwotę **300 000 zł**.

Projekt „SUITE” (Social and Urban Inclusion Through Housing – Integracja społeczna i miejska poprzez budownictwo mieszkaniowe)

Z końcem 2008 r. Gmina Miejska Kraków przystąpiła do projektu „SUITE” (ang. Social and Urban Inclusion Through Housing – Integracja społeczna i miejska poprzez budownictwo mieszkaniowe) w ramach programu operacyjnego URBACT II. W 2009 r. rozpoczęła się faza wdrażania, która będzie kontynuowana do końca pierwszego kwartału 2011 r.

Środki na realizację projektu w wysokości 237 850 zł zostały zabezpieczone poprzez uchwałę Rady Miasta Krakowa. Dofinansowanie projektu dla Gminy Miejskiej Kraków wyniesie 80% kwoty stanowiącej koszt udziału gminy w projekcie. Kwota zostanie zrefundowana ze środków programu operacyjnego.

Projekt dotyczy tematyki społecznego budownictwa mieszkaniowego. Zagadnienia w nim poruszane to: niekontrolowany „wyścig” na rynku nieruchomości, zmiany demograficzne, ekonomiczne i społeczne na obszarach miejskich, nowe potrzeby na polu społecznego i socjalnego budownictwa mieszkaniowego, a także integracja społeczna. Największą korzyścią związaną z udziałem w projekcie jest nauka i wymiana dobrych praktyk i rozwiązań problemów mieszkaniowych, uwzględniających jakość życia i ograniczenia ekonomiczne. W ramach projektu Kraków prezentuje w głównej mierze doświadczenia w zakresie integracji społecznej na przykładzie budownictwa komunalnego na osiedlu Ruczaj oraz dobre praktyki związane z wprowadzeniem programu zamian i „Programu pomocy lokatorom”.

W okresie drugiej kadencji prezydenta J. Majchrowskiego (do 31 sierpnia 2010 r.) Gmina Miejska Kraków powiększyła swój zasób mieszkaniowy o 522 lokale mieszkalne poprzez:

- realizację budynków mieszkalnych na terenach miasta w ramach inwestycji własnych – 290 lokali mieszkalnych**

- adaptację budynków na cele mieszkaniowe – 108 lokali mieszkalnych
- zakup – 101 lokali mieszkalnych
- zamianę lokali użytkowych na mieszkalne – 23 lokali mieszkalnych.

Ponadto w sierpniu 2010 r. zostały zawarte przedwstępne umowy zakupu lokali mieszkalnych. Po realizacji tych umów do końca br. gmina pozyska 35 lokali. W okresie tym również wyremontowano 640 pustostanów pochodzących z naturalnego ruchu ludności. Zakupiono również budynek do adaptacji na cele mieszkalne, co pozwoli na uzyskanie kolejnych 30 lokali mieszkalnych. Łącznie uzyskano możliwość zasiedlenia 1162 lokali mieszkalnych.

3. POMOC SPOŁECZNA

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

W sferze zainteresowania Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krakowie jest około 5% mieszkańców Krakowa. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w 2009 r. objął pomocą społeczną **19 479 rodzin** (w sumie **43 430 osób**).

Innowacyjne przedsięwzięcia i osiągnięcia

1. Preferowanie w pomocy społecznej form aktywizowania osób bezrobotnych

W 2009 r. w trudnej sytuacji życiowej z powodu długotrwałego bezrobocia znalazły się 4363 rodziny (w rodzinach tych były 10 503 osoby).

Wdrożenie prac społecznie użytecznych

Pierwsze prace społecznie użyteczne zostały zorganizowane w Krakowie w 2006 r. Prace wykonywane są przez osoby bezrobotne bez prawa do zasiłku w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej lub organizacjach/ instytucjach zajmujących się pomocą charytatywną czy na rzecz społeczności lokalnej. Świadczenie dla osób wykonujących prace społecznie użyteczne wypłacane jest ze środków Gminy Miejskiej Kraków w kwocie 6 zł za godzinę, 60% świadczenia refundowane jest z Funduszu Pracy. W latach **2006–2010** poprzez prace społecznie użyteczne aktywizowano blisko **1700 osób**.

Roboty publiczne organizowane przez MOPS skierowane są do bezrobotnych objętych pomocą społeczną. W ramach robót publicznych osoby aktywizowane wykonywały prace porządkowe, koszenie wałów nadwiślańskich, remonty. W latach **2006–2010** w ramach robót publicznych zaktywizowano **200 osób**.

2. Doskonalenie realizacji programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”

Gmina Miejska Kraków poszerzyła krąg osób, które mogą uzyskać pomoc w formie posiłku. Osoby samotne, których dochód osiąga od 526,50 do 702 zł oraz osoby

wspólnie gospodarujące, których dochód w przeliczeniu na 1 osobę wynosi 715,50–954 zł, mogą korzystać z pomocy, płacąc jedynie 1/4 ceny posiłku. Według programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” nieodpłatną pomocą objęte są osoby, których dochód nie przekracza 526,50 zł (osoby samotnie gospodarujące) i 715,50 zł (osoby we wspólnym gospodarstwie domowym). W ramach programu udzielana jest pomoc w formie posiłków dla dzieci i dorosłych, zasiłków celowych i specjalnych zasiłków celowych na zakup żywności lub posiłku.

Również w okresie wakacji Kraków obejmuje pomocą dzieci z rodzin znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji, zapewniając im ciepłe posiłki.

W **2009** r. w Krakowie z pomocy w formie dofinansowania do zakupu żywności i ciepłego posiłku skorzystało **20 053 osoby**, które otrzymały pomoc w łącznej kwocie **15 123 257,83 zł**. Miasto na realizację programu uzyskało z budżetu państwa 60% dotacji celowej.

3. Wdrożenie nowych form integracji i aktywizacji środowisk lokalnych

W 2007 r. MOPS przystąpił do projektu „CALa naprzód – nowa jakość usług integracji społecznej w Małopolsce”. Głównym celem projektu jest inicjowanie aktywności mieszkańców określonego rejonu miasta, dzięki czemu będą potrafili samoorganizować się i rozwiązywać problemy, które ich dotyczą.

4. Przeciwdziałanie wykluczeniu – reintegracja społeczna realizowana w formie projektów socjalnych

Pracownicy socjalni MOPS na podstawie rozeznaczonych potrzeb osób objętych pomocą społeczną opracowują i wdrażają działania skierowane na reintegrację społeczną i aktywizację członków społeczności lokalnej. Projekty mają również na celu przełamywanie stereotypu klientów pomocy społecznej oraz samego ośrodka pomocy społecznej. Projekty socjalne tworzone są z myślą o poszczególnych grupach odbiorców: dla dzieci i młodzieży, osób starszych i niepełnosprawnych, rodzin (w tym niepełne i wielodzietne), rodzin bezradnych w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego. W ramach projektów socjalnych są tworzone i prowadzone grupy wsparcia, grupy samopomocowe. Projekty socjalne realizowane w ramach reintegracji społecznej dotyczą w szczególności kształtowania i wzmacniania kompetencji społecznych, osobistych i komunikacyjnych osób korzystających z pomocy. W 2009 roku w projektach socjalnych uczestniczyło blisko **8000 osób** objętych pomocą ośrodka.

5. Wdrożenie specjalistycznych form pomocy dla rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi

Po przeprowadzonej analizie potrzeb w środowisku rodzin, w których występuje problem niepełnosprawności dziecka, miasto zapewniło nową formę pomocy przeznaczoną dla tych rodzin. Pomoc w formie usług specjalistycznych skierowana jest do rodzin, w których jest wychowywane przynajmniej jedno dziecko niepełnosprawne i które w związku z niepełnosprawnością dziecka wymagają specjalistycznego wsparcia. W **2009** r. pomocą objęto **19 rodzin** z dziećmi niepełnosprawnymi.

6. Nowatorskie formy pomocy środowiskowej dla rodzin i osób niepełnosprawnych w prowadzone w Krakowie

Asystent osoby niepełnosprawnej – nowa usługa, która ma na celu wspomaganie procesu usamodzielniania się osoby niepełnosprawnej. W ciągu roku **11 asystentów** wspierało **90 osób niepełnosprawnych**.

Asystent rodzinny – nowa forma wsparcia dla rodziny z problemami. Asystent pomaga i wspiera rodzinę w jej codziennych obowiązkach, kieruje procesem zmiany postaw życiowych wszystkich jej członków, pomaga w rozwoju kompetencji zarówno rodziców, jak i dzieci, wspiera w osiąganiu wyznaczonych przez nich celów, wzbudzeniu w nich wiary w swoje możliwości oraz motywowaniu do podejmowania działań do tej pory uznawanych za niemożliwe. W 2009 r. **32 asystentów** wspierało **91 rodzin**.

Grupa wsparcia dla rodzin – tworzona jest podczas spotkań rodzin, które przeżywają podobne, trudne sytuacje życiowe i rozpoczęły intensywną pracę nad rozwiązywaniem swoich problemów. Rodziny wspierają się wzajemnie i nie czują się osamotnione w swoich problemach. W spotkaniach grup uczestniczyło **18 osób**.

Kursy zawodowe, językowe i szkolenia dla osób wykluczonych z rynku pracy – pozwalają uzupełnić albo nabyć nowe kwalifikacje, dzięki którym osoba bezrobotna będzie mogła odnaleźć się na rynku pracy. Na kursy skierowano **33 osoby** wykluczone z rynku pracy.

7. Wdrożenie „Programu ochrony ofiar przemocy w rodzinie”, obejmującego szerokie spektrum oddziaływań

W Krakowie od 2010 r. realizowany jest „Program ochrony ofiar przemocy w rodzinie” dla Gminy Miejskiej Kraków. Program został opracowany i przyjęty jako uzupełnienie oferty pomocowej dla osób doświadczających przemocy domowej. Gmina Miejska Kraków pokrywa 50% kosztu programu, pozostałe 50% pozyskano w formie dotacji z budżetu wojewody.

8. Podniesienie jakości opieki i warunków bytowych osób wymagających całodobowej opieki – standaryzacja w domach pomocy społecznej

Kraków podjął szereg działań, które doprowadziły do osiągnięcia koniecznych standardów w części placówek i dzięki którym do końca 2010 r. wymagane standardy zostaną osiągnięte w pozostałych placówkach. Ze względu na obszerny zakres rzeczowy koniecznych do wykonania prac tylko jeden dom pomocy społecznej osiągnie stawiany przez siebie cel w 2011 r. W latach **2005–2009** Gmina Miejska Kraków na wydatki inwestycyjne w domach pomocy społecznej przeznaczyła **15 277 211 zł**. W Krakowie działa 17 domów pomocy społecznej. Osiągane standardy dotyczą zapewnienia odpowiednich warunków technicznych w placówkach oraz zorganizowania i zapewnienia specjalistycznej opieki dostosowanej do specyfiki placówki, liczby mieszkańców oraz ich potrzeb.

9. Nowe formy reintegracji społecznej i usamodzielniania dla osób o niezaspokojonych potrzebach mieszkaniowych – mieszkania chronione

Wsparcie dla wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych, opuszczających domy dziecka – osoby, które wychowywały się w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, po osiągnięciu pełnoletniości i zakończeniu edukacji najczęściej wracają do rodzinnych domów. Są też osoby, które nie tylko nie są przygotowane do samodzielnego funkcjonowania, ale nie mają możliwości powrotu do domu. Bywa i tak, że wychowankowie placówek i rodzin zastępczych nie powinni wracać do rodzinnego domu. W tej kadencji powstały **3 mieszkania chronione dla 16 osób**.

Z myślą o osobach bezdomnych, które realizują plan wychodzenia z bezdomności, tworzone są kameralne mieszkania, w których proces usamodzielniania jest bardziej efektywny. Dla bezdomnych utworzono **2 nowe mieszkania**.

Miasto Kraków wspiera procesy reintegracji społecznej i zawodowej osób chorujących psychicznie, uruchamiając dla nich mieszkania chronione, w których otrzymują specjalistyczną pomoc mającą na celu ich usamodzielnienie i powrót do społeczeństwa. W ostatniej kadencji uruchomiono **1 takie mieszkanie**. Obecnie w Krakowie działa **6 mieszkań dla 27 osób** chorujących psychicznie.

Wspieranie systemu opieki nad dzieckiem i rodziną zostało docenione **I nagrodą Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej**, za kompleksowy program budowania lokalnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną – „SOS dzieciom osiedla”

Jeśli chodzi o projekty z zakresu opieki nad dzieckiem i rodziną, dofinansowane ze środków Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, to w ramach konkursów uzyskano dofinansowanie w wysokości **209 200 zł** do realizacji trzech projektów:

„Na huśtawce – wspieranie osób prowadzących”

„Kocham. Pracuję. Wychowuję. Jestem rodzicem zastępczym”

„SOS dzieciom osiedla”.

Efekty

1. Pozyskanie środków zewnętrznych na realizację projektów poszerzających i podnoszących jakość usług pomocy społecznej - w latach 2006–2010 przygotowano i wdrażano 22 projekty. Łączna kwota dofinansowania projektów ze źródeł zewnętrznych wyniosła 15 398 000 zł.

2. Różnorodna i dostosowana do potrzeb infrastruktura pomocowa

Rozwój infrastruktury w ostatniej kadencji

- Uruchomienie nowego ośrodka wsparcia dla osób w podeszłym wieku (**130 miejsc**)
- Uruchomienie pierwszych rodzinnych domów pomocy – kameralna forma pomocy dla osób w podeszłym wieku, wymagających całodobowej opieki; w lipcu 2008 r. uruchomiono pierwszy w Krakowie Rodzinny Dom Pomocy, który jest przeznaczony dla czterech osób w podeszłym wieku; Rodzinny Dom Pomocy prowadzony jest przez Zgromadzenie Sióstr Św. Feliksa z Kantalicjo; podczas tej kadencji powstały **2 rodzinne domy pomocy dla 12 osób**.
- Uruchomienie warsztatu terapii zajęciowej (38 miejsc)
- Uruchomienie 1 mieszkania chronionego dla osób chorujących psychicznie
- Uruchomienie ośrodka poradnictwa i terapii rodzin
- Więcej placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży – powstały 4 placówki dla dzieci (w sumie 145 miejsc) i 2 specjalistyczne placówki wsparcia dziennego (241 miejsc).
- Wzrost liczby rodzinnych domów dziecka – uruchomiono 3 nowe domy dla 18 dzieci
- Przekształcenie dużej placówki opiekuńczo-wychowawczej dla 60 dzieci w kameralne grupy mieszkaniowe – zmniejszenie liczby miejsc i utworzenie 4 samodzielnie funkcjonujących grup mieszkaniowych (46 miejsc)
- Uruchomienie koedukacyjnego mieszkania chronionego dla 6 wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych i rodzin zastępczych; będzie to już

czwarte mieszkanie dla wychowanków placówek o niezaspokojonych potrzebach mieszkaniowych. W sumie będą już 22 miejsca

- Uruchomienie Centrum Integracji Społecznej
- Uruchomienie drugiego Klubu Integracji Społecznej
- Uruchomienie dwóch pierwszych w Krakowie mieszkań dla osób bezdomnych (11 miejsc).

3. Standaryzacja domów pomocy społecznej

W latach 2006–2010 9 domów pomocy społecznej zlokalizowanych na terenie Krakowa, dysponujących łączną liczbą **899** miejsc, osiągnęło wymagane przepisami standardy i ma bezterminowe zezwolenie na działalność. Do końca bieżącej kadencji standardy zostaną uzyskane przez 6 kolejnych domów, na 2011 r. pozostanie zakończenie prac w jednym domu pomocy.

4. Wdrożenie specjalistycznych usług opiekuńczych dla rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi (Gmina Miejska Kraków jest jedyna w Polsce)

5. Poprawa jakości usług opiekuńczych realizowanych w środowisku (w tym zmiany wynagrodzenia opiekunek)

6. Rozwijanie opieki zastępczej – pozyskanie nowych rodzin specjalistycznych (jest ich 7) i rodzin pracujących w charakterze pogotowi rodzinnych (jest ich 31)

7. Nagrody i wyróżnienia dla MOPS

„Lodołamacze 2007” – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie został laureatem konkursu „Lodołamacze 2007”. MOPS otrzymał nagrodę w kategorii „pracodawca nieprzedsiębiorca” oraz wyrazy uznania za szczególną wrażliwość społeczną i odpowiedzialną politykę personalną, uwzględniającą potrzeby osób niepełnosprawnych. Zdaniem kapituły konkursu działalność MOPS na polu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych stanowi wzór godny naśladowania.

8. Uzupełnienie infrastruktury socjalnej oraz oferty pomocowej na rzecz osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, w tym osób bezdomnych i uzależnionych

Gmina Miejska Kraków od 2010 r. udziela wsparcia finansowanego na prowadzenie działalności charytatywnej w następujących obszarach:

- działalność charytatywna polegająca na prowadzeniu kuchni w zasobach lokalowych oferenta w okresie od 1 stycznia 2010 r. do 31 grudnia 2011 r.
- dotacja na wspieranie działalności charytatywnej polegającej na świadczeniu pomocy w formie gorącego posiłku, została przyznana sześciu podmiotom wyłonionym w drodze otwartego konkursu ofert; łączna kwota dotacji na wsparcie zadania w 2010 r. to 232 500 zł.

Plany

Dane dotyczące ludności publikowane przez Urząd Statystyczny w Krakowie wskazują, że na koniec 2008 r. na terenie Krakowa zamieszkiwało 139 356 osób w wieku poprodukcyjnym, wśród tej grupy 96 002 to były kobiety i 43 354 – mężczyźni. Jako osoby w wieku poprodukcyjnym rozumie się kobiety po 60. roku życia, a mężczyzn po 65. roku życia. Prognoza zakłada dalszy spadek umieralności i wzrost przeciętnej długości życia dla kobiet – od 79,6 lat w 2006 r. do 81 lat w 2023 r. oraz dla mężczyzn – od 70,9 lat w 2006 r. do 74 lat w 2023 r. Wydłużanie się średniej

długości życia wiąże się z procesem starzenia się mieszkańców. Wobec tego konieczne są następujące działania.

1. Zwiększenie dostępności usług w domach pomocy społecznej i skrócenie czasu oczekiwania na zapewnienie całodobowej opieki dla osób w podeszłym wieku oraz niepełnosprawnych poprzez:

- dokończenie procesu standaryzacji domów pomocy społecznej – ze względu na szeroki zakres rzeczowy prac do wykonania w Domu Pomocy Społecznej przy ul. Łanowej 43 jednostka zrealizuje program naprawczy po 2010 r.
- zwiększenie liczby miejsc dla osób z zaburzeniami psychicznymi (50 miejsc) – obecnie czas oczekiwania na miejsce w domu pomocy społecznej to 2–3 lata
- podjęcie budowy domu pomocy społecznej dla 100 osób chorujących psychicznie (ul. Golikówka)
- podjęcie budowy dwóch domów pomocy społecznej dla 100 osób chorujących somatycznie – czas oczekiwania na miejsce w domu pomocy społecznej wynosi obecnie 2 lata
- uruchomienie dwóch rodzinnych domów pomocy
- uruchomienie projektu budownictwa socjalnego (mieszkań) dla osób w podeszłym wieku – nowe rozwiązanie organizacyjne, w jego ramach w lokalu z zasobów gminy (blok socjalny) zamieszkają osoby starsze, które uzyskują usługi pielęgnacyjne i opiekuńcze
- uruchomienie ośrodka wsparcia
- podniesienie jakości usług opiekuńczych, świadczonych w środowisku
- poszerzenie promocji działań na rzecz upowszechniania kultury zgodnej z potrzebami osób starszych
- uruchomienie Gminnego Uniwersytetu Trzeciego Wieku (przy współpracy ze środowiskiem naukowym).

2. Podejmowanie działań na rzecz reintegracji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych, zwiększenie dostępności usług i oferty miejskiej przez:

- promowanie zatrudniania osób niepełnosprawnych przez prywatne firmy w efekcie sformułowania korzystnego opodatkowania od nieruchomości lub motywowanie pracodawców poprzez przyznawanie nagród dla pracodawców, którzy prowadzą korzystną dla osób niepełnosprawnych politykę zatrudnieniową (zaledwie 10% osób niepełnosprawnych znajduje zatrudnienie)
- wzmocnienie wsparcia środowiskowego i aktywizowanie osób niepełnosprawnych przez rozwijanie usługi asystenta osoby niepełnosprawnej
- aktywizowanie osób niepełnosprawnych poprzez organizowanie szkoleń zawodowych podnoszących lub zmieniających kwalifikacje zawodowe.

W zakresie pomocy rodzinom i dzieciom konieczne jest:

- poszerzenie otwartej działalności profilaktycznej na rzecz wzmocnienia rodziny
- podnoszenie kompetencji rodzicielskich i wychowawczych rodziców poprzez organizowanie spotkań, tworzenie grup wsparcia, organizowanie szkoleń podnoszących kompetencje rodzicielskie
- rozwijanie form wsparcia środowiskowego poprzez zapewnienie usługi asystenta rodzinnego.

Dzięki prowadzonym działaniom profilaktycznym zmniejszy się wskaźnik liczby dzieci umieszczanych w formach rodzinnych i placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

- dokończenie procesu reorganizacji i unowocześniania systemu opieki dla dzieci pozbawionych opieki rodziców
 - uruchomienie specjalistycznej całodobowej placówki dla dzieci ze specjalnymi potrzebami zdrowotnymi
 - utworzenie czterech specjalistycznych placówek opiekuńczych wsparcia dziennego dla dzieci (135 miejsc)
 - uruchomienie siedmiu placówek opiekuńczych wsparcia dziennego (200 miejsc)
 - utworzenie trzech rodzinnych domów dziecka (24 miejsca)
 - zwiększenie liczby rodzin zastępczych o charakterze pogotowia rodzinnego i specjalistycznych rodzin zastępczych
 - stworzenie lokalnego programu opieki zastępczej nad dzieckiem z ujętym podniesionym wynagrodzeniem dla rodzin zastępczych w Krakowie.
3. **Poszerzenie programów realizowanych w ramach funduszy unijnych, ze szczególnym uwzględnieniem aktywizacji osób bezrobotnych i wykluczonych.**
 4. **Poszerzenie współpracy z organizacjami pozarządowymi włączającymi się w realizację zadań z zakresu pomocy społecznej.**
 5. **Budowa obiektu i uruchomienie pierwszego w Polsce Centrum Usług Socjalnych, oferującego szeroki zakres usług socjalnych** (zlokalizowanie takiego obiektu przy ul. Wielickiej przy ZOL stworzyłoby unikalny system wsparcia w Krakowie).

W latach 2006–2010 poprzez prace społecznie użyteczne aktywizowano blisko 1700 osób.

W latach 2005–2009 na wydatki inwestycyjne w domach pomocy społecznej Gmina Miejska Kraków przeznaczyła 15 277 211 zł.

4. POMOC NIEPEŁNOSPRAWNYM

Kraków to także tysiące osób potrzebujących szczególnej opieki i pomocy. Programy skierowane do ludzi niepełnosprawnych kładą nacisk na integrację tego środowiska z osobami sprawnymi. Punkty obsługi, udogodnienia w internecie, akcje promocyjne pomagają niepełnosprawnym w normalnym życiu.

W latach 2007–2008 Gmina Miejska Kraków przystąpiła do programu prowadzonego przez PFRON „**Program wyrównywania różnic między regionami**”. Dzięki realizacji tego projektu w 2007 r. utworzono 28 stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych na wolnym rynku pracy. W 2008 r. (kontynuacja w 2009 r.) 9 obiektów dostosowano do potrzeb osób niepełnosprawnych oraz zakupiono samochód przystosowany do przewozu osób niepełnosprawnych do domu pomocy społecznej.

W 2009 r. Urząd Miasta Krakowa został wyróżniony w konkursie organizowanym przez PFRON „**Równe szanse, równy dostęp**” za projekt „**Biuletyn Informacji Publicznej Miasta Krakowa przyjazny osobom niepełnosprawnym**”.

„**Program dostosowania systemu komunikacji miejskiej do potrzeb osób niepełnosprawnych**” – przyjęty uchwałą Rady Miasta Krakowa nr 775/08 z 17 grudnia 2008 r. Program zawiera bilans dotychczas podjętych działań w zakresie dostosowania komunikacji miejskiej do obsługi osób niepełnosprawnych oraz analizę procedur (pod kątem uwzględnienia w planowanych zadaniach ułatwień dla osób niepełnosprawnych) w wydziałach i jednostkach, które są zaangażowane w funkcjonowanie komunikacji miejskiej. Przykładowo: w 2009 r. zrealizowano **14 zadań** na łączną kwotę **2 935 788,87 zł**.

Serwis „Bez barier” na stronie: www.kraków.pl. Serwis poświęcony w całości problematyce osób niepełnosprawnych. Zawiera informacje potrzebne osobom niepełnosprawnym i aktualne informacje o wydarzeniach organizowanych przez środowisko osób z niepełnosprawnością. Średnia liczba wejść na strony serwisu to około 15 tys. miesięcznie. Od 2009 r. na stronie dostępne są najważniejsze procedury realizowane przez Urząd Miasta Krakowa w języku migowym.

W 2007 r. Kraków, jako jedno z trzech miast w Europie, zostało wyróżnione w konkursie Eurocities 2007 w obszarze „Participation” za Tydzień Osób Niepełnosprawnych „Kocham Kraków z wzajemnością”.

Turystyka bez barier – w 2009 r. Urząd Miasta Krakowa pozyskał środki z Unii Europejskiej na realizację projektu „Droga Królewska dla niepełnosprawnego turysty”, dzięki któremu na Drodze Królewskiej zostanie umieszczonych 12 wykonanych z brązu makiet najważniejszych zabytków Krakowa.

Urząd Miasta Krakowa wydaje karty parkingowe dla osób niepełnosprawnych i placówek przewożących osoby niepełnosprawne. **W latach 2007–2010** wydano **3400** kart parkingowych dla osób niepełnosprawnych oraz **9** kart parkingowych dla placówek.

Oddział ds. Świadczeń Rodzinnych UMK realizuje zadania z zakresu świadczeń rodzinnych oraz świadczeń z funduszu alimentacyjnego. Od 1 września 2006 UMK jest **jedynym realizatorem świadczeń rodzinnych** dla wszystkich uprawnionych osób zamieszkałych na terenie Gminy Miejskiej Kraków. Wydział Świadczeń Socjalnych UMK wypłaca wszystkim uprawnionym świadczenia rodzinne będące formą wsparcia finansowego rodzin, których dochody są poniżej poziomu ustalonego na podstawie badań jako próg wsparcia dochodowego rodzin.

Gmina Miejska Kraków w związku z realizacją polityki prorodzinnej na podstawie uchwały Rady Miasta Krakowa z 24 maja 2006 r., jako **jedyna gmina wśród gmin ościennych**, wypłaca jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia się dziecka finansowaną z budżetu gminy dla rodziców zamieszkujących w Krakowie co najmniej rok przed dniem urodzenia dziecka.

Wydział Świadczeń Socjalnych UMK przyznaje również i wypłaca świadczenia z funduszu alimentacyjnego. Równolegle po przyznaniu osobie uprawnionej prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego podejmowane są działania wobec dłużników alimentacyjnych. W ramach tych działań zmierzających do wyegzekwowania zaległości alimentacyjnych UMK ściśle współpracuje z organami prowadzącymi postępowanie egzekucyjne, przede wszystkim z komornikami sądowymi, których informuje o podejmowanych krokach, m.in. przekazuje informacje o sytuacji zawodowej, zdrowotnej oraz majątkowej dłużnika uzyskane z wywiadu alimentacyjnego. Ponadto zobowiązuje dłużnika alimentacyjnego do zarejestrowania się w urzędzie pracy, a w przypadku braku współpracy dłużnika alimentacyjnego

składany jest wniosek o ściganie za przestępstwo określone w art. 209 § 1 kodeksu karnego.

Od 2007 r. na skutek podejmowanych przez UMK działań zauważalny jest wzrost kwot zwracanych przez dłużników alimentacyjnych z tytułu wypłaconych świadczeń alimentacyjnych: **405 000 zł** w 2007 r., **1 832 000 zł** w 2009 r.

W 2009 r. w oparciu o ustawę o udostępnianiu informacji gospodarczych wpisano do Krajowego Rejestru Długów BIG S.A. **3802 dłużników alimentacyjnych** mających łącznie zadłużenie w wysokości 50 759 197 zł, co także ma pewien wpływ na odzyskiwanie kwot z tytułu wypłaconych świadczeń alimentacyjnych.

Ogółem w latach 2002–2010 wydatki na zadania z zakresu pomocy społecznej wyniosły ponad 26 000 000 zł. W latach 2002–2009 na dodatki mieszkaniowe wydano 176 467 372 zł (kwoty z MOPS i SO za lata 2002–2009); 78 356 927 i 98 110 445).

W I półroczu 2010 r. na dodatki przeznaczono 8 611 800 zł.

5. OCHRONA ZDROWIA MIESZKAŃCÓW

Profilaktyka i promocja zdrowia

Kraków corocznie podejmuje działania zmierzające do przygotowania programów profilaktyki i promocji zdrowia optymalnych w stosunku do potrzeb mieszkańców. Programy miejskie są przygotowywane jako oferta uzupełniająca względem programów profilaktycznych proponowanych przez Narodowy Fundusz Zdrowia. Miasto Kraków podjęło starania, żeby zapewnić mieszkańcom możliwie szeroki dostęp do profilaktycznych usług medycznych, prowadząc działania zdrowotne oraz stymulując zmiany w stylu życia ludności poprzez edukację zdrowotną, kształtowanie przyjaznego zdrowia środowiska życia, pracy i nauki. Miasto Kraków, realizując programy profilaktyki zdrowotnej w latach 2007–2009, podjęło działania z zakresu profilaktyki i promocji zdrowia w odniesieniu do wszystkich grup wiekowych: dzieci i młodzieży, dorosłych oraz osób starszych.

W latach 2007–2009 w Krakowie został przyjęty do realizacji miejski program ochrony i promocji zdrowia „Zdrowy Kraków 2007–2009”. W jego ramach uruchomiono 11 miejskich programów zdrowotnych profilaktycznych. Natomiast 28 marca 2007 r. uchwałą RMK przyjęto następujące autorskie miejskie programy zdrowotne w ramach programu „Zdrowy Kraków 2007–2009”:

- programy zdrowotne w zakresie szczepień ochronnych dla dzieci w wieku do 6. roku życia
- programy dla dzieci i młodzieży, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci niepełnosprawnych
- programy wczesnego wykrywania zakażenia prątkiem gruźlicy płuc
- programy profilaktyki kardiologicznej, w tym z zastosowaniem nowoczesnych metod diagnostycznych

- programy profilaktyki onkologicznej.

W **2007 r.** zrealizowane zostały **23** programy autorskie, które objęły grupę **6140** osób, a ich łączny koszt to **706 993 zł.** W **2008 r.** poprowadzono **17** programów, które objęły grupę **4573** osób i kosztowały **573 640 zł,** w **2009 r.** – **24** programy, które objęły grupę **6280** osób na łączną kwotę **1 180 932 zł.** Dużym zainteresowaniem cieszył się „Program profilaktyki zakażeń pneumokokowych i meningokokowych ze szczególnym uwzględnieniem dzieci uczęszczających do żłobków i przedszkoli samorządowych zlokalizowanych na terenie miasta Krakowa”. Szczepieniem zostały objęte wszystkie wcześniaki (przeciw pneumokokom), dzieci uczęszczające do żłobków samorządowych oraz dzieci z rocznika 2001, 2002 i 2003 uczęszczające do przedszkoli samorządowych. W **2007 r.** zostało zaszczepionych **4164** dzieci, w **2008 r.** – **2442** dzieci, w **2009 r.** – **1593** dzieci. W 2010 r. planuje się zaszczepienie około **1630** dzieci.

Ponadto w oparciu o budżet miasta Krakowa realizowane były programy profilaktyczne wykonywane w ramach zadań priorytetowych dzielnic. Zakres tych programów został określony odrębnymi uchwałami rad dzielnic. W **2007** zrealizowano **16** programów dzielnicowych dla **15 018** mieszkańców za kwotę **519 200 zł,** w **2008 r.** zrealizowano **14** programów dzielnicowych dla **9362** mieszkańców za kwotę **460 500 zł,** w **2009 r.** natomiast **12** programów dzielnicowych dla **9078** osób za kwotę **398 500 zł.** W 2010 zaplanowano wydać na ten cel **327 500,00 zł.**

Razem w latach 2006–2010 w ramach realizacji programów profilaktycznych (w tym realizowanych jako zadania priorytetowe dzielnic) ze świadczeń zdrowotnych skorzystało **261 974** mieszkańców Krakowa.

Placówki medyczne

Miasto Kraków jest organem założycielskim następujących placówek udzielających świadczeń opieki zdrowotnej dla osób ubezpieczonych w Narodowym Funduszu Zdrowia oraz dla osób nieubezpieczonych (na zasadach komercyjnych, za odpłatnością):

- Szpital Specjalistyczny im. Stefana Żeromskiego w Krakowie (Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej)
- Szpital Miejski Specjalistyczny im. Gabriela Narutowicza w Krakowie (SP ZOZ)
- Zakład Opiekuńczo-Leczniczy w Krakowie (SP ZOZ).

W latach **2007–2009** na modernizację oddziałów szpitalnych i zakup specjalistycznej aparatury przeznaczono **45 382 346 zł.** W 2010 r. planuje się wydać **13 837 000 zł.**

Żłobki samorządowe

Kraków prowadzi **22 żłobki samorządowe,** w których jest około **1650 miejsc** (w **2008 r. wzrosła liczba miejsc w żłobkach** w związku z pozyskaniem dodatkowych pomieszczeń w dwóch żłobkach). Biuro ds. Ochrony Zdrowia UMK, pełniące nadzór nad działalnością żłobków samorządowych, podejmowało działania zmierzające do poprawy jakości opieki w krakowskich żłobkach, obejmujące m.in. autorskie programy zdrowotne dla dzieci w żłobkach (szczepienia ochronne przeciwko meningokokom i pneumokokom – w **2007 r. 127 441 zł,** w **2008 r. 73 830 zł,** w **2009 r. – 39 300 zł**), systematyczne podnoszenie kwalifikacji personelu w żłobkach poprzez warsztaty, szkolenia, seminaria, konferencje (na te działania przeznaczone zostało: w **2007 10 000 zł,** w **2008 r. – 75 000 zł,** w **2009 – 15 000 zł**), stworzenie platformy współpracy z rodzicami dzieci objętych opieką w żłobkach (wymiana informacji, badanie poziomu satysfakcji rodziców dzieci uczęszczających do krakowskich żłobków samorządowych), systematyczne podnoszenie standardu

technicznego i wyposażenia żłobków. W 2008 r. biuro samodzielnie zrealizowało ogólnopolską konferencję „Opieka nad dzieckiem w żłobku – nowe spojrzenie”. Celem konferencji było przedstawienie nowego wieloaspektowego spojrzenia na działalność żłobków, a przede wszystkim na pracę z małymi dziećmi.

Na inwestycje w żłobkach dotyczące realizacji tzw. programu dostosowawczego w latach **2007–2009** przeznaczono **2 600 000 zł**. W **2010 r.** wydane zostanie **500 000 zł**.

W **2010 r.** miasto przygotowało **1800** miejsc w żłobkach.

Uzdrowisko Swoszowice

Miasto Kraków realizuje zadania z zakresu zachowania funkcji leczniczych Uzdrowiska Swoszowice w Krakowie, określone w przepisach powszechnie obowiązującego prawa. Obejmują one między innymi działania wpisujące się w Strategię Rozwoju Turystyki w Krakowie na lata 2006–2013 (w zakresie tzw. turystyki medycznej) oraz działania z zakresu ochrony infrastruktury leczniczej i promocji zdrowia (modernizacja obiektów uzdrowskowych wraz z ich otoczeniem). Chroniąc walory środowiska naturalnego, mają one służyć stworzeniu warunków do wykorzystania wszystkich atutów uzdrowiska oraz zwiększeniu atrakcyjności turystycznej i leczniczej oferty Krakowa. Zadania miasta ukierunkowane są przede wszystkim na zachowanie funkcji leczniczych uzdrowiska w zakresie tworzenia i ulepszania infrastruktury komunalnej i technicznej Swoszowic jako jednej z dzielnic Krakowa. Wody podziemne ujmowane w Uzdrowisku Swoszowice zostały zaliczone do wód leczniczych.

Od 2007 r. do 2009 r. nadzór nad prawidłową realizacją zadań Gminy Miejskiej Kraków wobec Uzdrowiska Swoszowice sprawował zespół zadaniowy ds. określenia sposobu realizacji zadań miasta Krakowa powołany przez Prezydenta Miasta Krakowa.

W latach 2007–2008 został sporządzony „Operat uzdrowskowy dla osiedla Uzdrowisko Swoszowice”, zatwierdzony przez ministra zdrowia. 17 grudnia 2008 r. Rada Miasta Krakowa przyjęła „Statut dla osiedla Uzdrowisko Swoszowice”. 3 czerwca 2009 r. Rada Miasta Krakowa przyjęła „Plan rozwoju dla osiedla Uzdrowisko Swoszowice”, który umożliwia podejmowanie działań związanych z ubieganiem się o wsparcie ze środków Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007–2013.

Uchwałą nr CIV/1389/10 Rady Miasta Krakowa z 23 czerwca 2010 r. przyjęty został „Program tworzenia i ulepszania infrastruktury komunalnej dla osiedla Uzdrowisko Swoszowice”. Program zawiera analizę istniejącej infrastruktury osiedla Uzdrowisko Swoszowice pod kątem utrzymania standardów właściwych dla uzdrowisk i przedstawia kierunkowe rozwiązania w zakresie najważniejszych inwestycji w infrastrukturę komunalną. Zakres istotnych inwestycji zaproponowanych w tym programie dotyczy modernizacji i rozbudowy sieci wodociągowych, kanalizacji sanitarnej i opadowej, inwestycji ciepłowniczych, sieci elektroenergetycznych i gazowych oraz systemu transportowego

Medycyna szkolna

Medycyna szkolna to zespół działań służących objęciu powszechną opieką profilaktyczną, medyczną i stomatologiczną dzieci i młodzieży w wieku szkolnym w celu wczesnego rozpoznawania stanów chorobowych i zapobiegania im, a także śledzenia prawidłowości rozwoju psychofizycznego dzieci i młodzieży i kształtowania pożądaných nawyków higienicznych i prozdrowotnych. Miasto Kraków w ramach

obowiązków wynikających z ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym zapewnia uczniom możliwość korzystania z gabinetów profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej.

Zadania miasta obejmują działanie w szkołach gabinetów profilaktycznej opieki zdrowotnej, gabinetów dentystycznych oraz adresowane do uczniów profilaktyczne programy zdrowotne, finansowane ze środków miejskich. W chwili obecnej dzieci i młodzież uczące się w szkołach samorządowych objęte są w pełni opieką pielęgniarską, przy czym zakres czasowy tej opieki uzależniony jest od wysokości środków finansowych przekazanych na podstawie kontraktów zawartych z Narodowym Funduszem Zdrowia, co z kolei limitowane jest liczbą uczniów. Zgodnie z wytycznymi i kontraktem zawartym z Narodowym Funduszem Zdrowia pielęgniarka szkolna ma pod swoją opieką od 800 do 1100 uczniów, bardzo często w kilku szkołach.

Miasto dysponuje **70 gabinetami dentystycznymi** w placówkach oświatowych i **198 gabinetami profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej**.

Ramowy Program Krakowska Sieć AED *IMPULS ŻYCIA* w latach 2007-2009

Zgodnie z uchwałą nr XX/264/07 Rady Miasta Krakowa z 12 września 2007 r. Urząd Miasta Krakowa rozpoczął realizację „Ramowego programu Krakowska Sieć AED *IMPULS ŻYCIA*”. Program ten zakłada stworzenie do 2010 r. na terenie Krakowa sieci automatycznych defibrylatorów zewnętrznych, umieszczonych w miejscach i budynkach użyteczności publicznej (urzędy, obiekty sakralne, dworce, centra handlowe i inne obiekty często odwiedzane przez mieszkańców oraz turystów). Drugim, równie ważnym elementem programu, jest popularyzacja wiedzy z zakresu nauki udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej poprzez organizowanie bezpłatnych szkoleń dla krakowian. Wymienionym działaniom towarzyszą również działania promocyjne.

Z budżetu Gminy Miejskiej Kraków w latach 2007–2009 sfinansowano zakup i instalację 24 zestawów AED w miejscach publicznych i budynkach zarządzanych przez gminę. W latach 2008–2009 prowadzone były bezpłatne szkolenia z zakresu udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej. Całkowita liczba przeszkolonych osób wyniosła **3859**.

W latach 2007–2009 na modernizację oddziałów szpitalnych i zakup specjalistycznej aparatury przeznaczono 45 382 346 zł. W 2010 zaplanowano na ten cel 13 837 000 zł.

6. EDUKACJA

Remonty i inwestycje

W latach 2007–2010 oddano do użytku **44 nowe oddziały przedszkolne**. Do największych inwestycji należały: rozbudowa o cztery oddziały Samorządowego Przedszkola nr 5 (ul. Zachodnia 6a) i budowa 9-oddziałowego Samorządowego Przedszkola nr 10 przy ul. Skośnej 2 (cztery oddziały przeniesiono z przedszkola przy ul. Babińskiego). Dzięki adaptacji pomieszczeń w kilkunastu placówkach (głównie przedszkolach) uzyskano dodatkowe 15 oddziałów przedszkolnych. W 11

szkołach podstawowych dostosowano pomieszczenia do potrzeb 14 oddziałów dla sześciolatków.

W **2010 r.** realizowane są inwestycje obejmujące wykonanie kolejnych **16 oddziałów przedszkolnych**: Szkoła Podstawowa nr 68 (ul. Porzeczkowa 2) – rozbudowa o dwa oddziały (planowane zakończenie w 2011 r.); Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 35 (ul. Mirtowa 2) – dobudowa 4-oddziałowego przedszkola; zakup i adaptacja lokalu przy ul. Felińskiego 35 na potrzeby 4-oddziałowego przedszkola; adaptacja budynku przy ul. Prądnickiej 72 na potrzeby dwóch oddziałów Samorządowego Przedszkola nr 62; adaptacja lokali mieszkalnych w Samorządowym Przedszkolu nr 65 przy ul. Strzelców 5 na potrzeby dwóch oddziałów; adaptacja pomieszczeń w Szkole Podstawowej nr 11 przy ul. Miodowej 36 na potrzeby dwóch oddziałów przedszkolnych.

Do użytku oddano **19 pomieszczeń do nauki** (m.in. rozbudowano Szkołę Podstawową nr 97 przy ul. Doktora Judyma 10 i Szkołę Podstawową nr 164 przy ul. Wysłouchów 28). W **2010 r.** realizowane są inwestycje obejmujące wykonanie kolejnych **26 pomieszczeń do nauki**.

56 pomieszczeń w szkołach podstawowych przystosowano do utworzenia w nich oddziałów klas pierwszych dla sześciolatków.

W latach **2007–2010**: wybudowano **7 sal gimnastycznych**; wybudowano lub zmodernizowano **36 boisk szkolnych** (w tym wielofunkcyjnych); wybudowano **2 kompleksy sportowe** w ramach programu „Moje Boisko – Orlik 2012”. W **2010 r.** planowana jest realizacja kolejnych **6 kompleksów** zlokalizowanych przy placówkach oświatowych.

W **36 placówkach** wykonano prace związane z **likwidacją barier architektonicznych** (w sześciu placówkach zamontowano windy dla osób niepełnosprawnych). W **2010 r.** realizowane są prace związane z likwidacją barier architektonicznych w **22 placówkach**.

Częściowo **zmodernizowano 6 placówek** i przeprowadzono **termomodernizację w 6 placówkach**. W **2010 r.** realizowane są modernizacje kolejnych **7 placówek**.

W latach 2007–2010 w 124 placówkach wykonano remonty dachów i elewacji; w 98 przeprowadzono remonty sanitariatów wraz z instalacją wodno-kanalizacyjną; w 44 wykonano remonty instalacji elektrycznej; w 18 remonty instalacji centralnego ogrzewania; w 29 obiektach wykonano remonty kanalizacji zewnętrznej wraz z izolacją. 94 lokale mieszkalne przekwalifikowano na cele statutowe jednostek oświatowych. W 87 placówkach zainstalowano monitoring (w 84 placówkach poszerzono lub zmodernizowano istniejący system monitoringu).

Łączne nakłady na **remonty i inwestycje** związane z oświatą w latach 2007–2010 wyniosły **214 175 256 zł**. Pozyskane środki zewnętrzne (m.in. z dotacji MEN-u, SKOZK-u, PEFRON-u) na remonty i inwestycje w tym okresie to **15 921 721 zł**.

Zintegrowany system zarządzania oświatą

W ramach usprawniania zarządzania finansami gminy przeznaczonymi na edukację wdrażany jest „Zintegrowany system zarządzania oświatą”. Wdrażanie rozpoczęto w 2007 r. Kwota przeznaczona na realizację systemu wyniosła **7 982 780 zł** (w tym środki pozyskane z funduszy unijnych: **5 399 160 zł**, co stanowi 75% kosztów kwalifikowanych). Moduły „Arkusze organizacyjny” oraz „Uczniowie” są wdrożone w placówkach w 100%. Częściowo wdrożone zostały moduły: „Kadry”, „Baza danych ogólnych”, „Finanse”. Planowane jest wdrożenie modułu „System elektronicznego obiegu dokumentów”.

Portal Edukacyjny

www.portaledukacyjny.krakow.pl to adres portalu będącego częścią systemu informatycznego wspomagającego pracę Wydziału Edukacji UMK i placówek oświatowych. Jest rozszerzeniem oferty BIP, scala również informacje dotyczące funkcjonowania oświaty krakowskiej rozproszone w internecie. Zapewnia codzienną komunikację z uczniami, rodzicami i nauczycielami. W ramach systemu funkcjonują m.in.: baza danych placówek oświatowych, moduł do obsługi stypendiów szkolnych, aktualności i ogłoszenia, terminarz, prawo, pliki do pobrania. W portalu odbywa się również e-rekrutacja do przedszkoli, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych.

W 2009 r. Związek Miast Polskich, Związek Gmin Wiejskich RP, Związek Powiatów Polskich i Norweski Związek Władz Lokalnych i Regionalnych w ogólnopolskim konkursie pod nazwą „Samorządowy Lider Zarządzania 2009 – Usługi społeczne” (w kategorii „Oświata – Miasta na prawach powiatu”) przyznały Urzędowi Miasta Krakowa II miejsce za projekt „Platforma edukacyjna”.

Projekty edukacyjne

W latach **2006–2009** ze środków zewnętrznych zrealizowano w sumie 98 projektów edukacyjnych na łączną kwotę **32 891 888,94 zł** oraz **1 235 166,75 euro**.

Wśród projektów znalazły się m.in. **Comenius**, którego celem jest rozwijanie wśród młodzieży i kadry nauczycielskiej wiedzy o różnorodności kultur i języków europejskich; **Leonardo da Vinci**, którego celem jest promowanie mobilności pracowników na europejskim rynku pracy oraz wdrażanie innowacyjnych rozwiązań edukacyjnych dla podnoszenia kwalifikacji zawodowych; **Młodość w Działaniu**, program wspierający uczestnictwo w kształceniu pozaszkolnym; **Program Operacyjny Kapitał Ludzki** (obejmujący m.in. utworzenie dodatkowych oddziałów przedszkolnych dla dzieci w wieku 3–4 lat, Akademię Młodych Matematyków czy naukę języka angielskiego).

W **2010 r.** podpisano cztery umowy w ramach programu Młodość w Działaniu na kwotę **35 816 euro**, pięć umów w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki na kwotę **17 354 716,77 zł** (w tym dofinansowanie: **15 505 011,08 zł**), sześć umów w ramach Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego (doposażenie pracowni kształcenia zawodowego w sześciu krakowskich szkołach zawodowych) – wartość projektów to **17 449 128,69 zł**, w tym dofinansowanie **12 214 390,05 zł**.

Kampanie edukacyjne

Od 2009 r. Urząd Miasta Krakowa prowadzi akcję „**Sześciolatku nie trać roku**”, której celem jest zachęcenie rodziców dzieci sześciolatków do zapisywania dzieci do klas pierwszych szkół podstawowych zamiast do oddziałów „0” w przedszkolach. W roku szkolnym 2012/2013 wszystkie sześciolatki pójść do pierwszej klasy, do tego czasu rodzice mają możliwość wyboru, gdzie posłać dziecko.

W 2010 r. w ramach akcji zorganizowano dni otwarte, podczas których rodzice mogli sprawdzić, jak szkoły są przygotowane do przyjęcia sześciolatków, Rodzice, którzy nie byli pewni, jaką decyzję powinni podjąć i czy ich dziecko jest przygotowane do rozpoczęcia nauki w pierwszej klasie szkoły podstawowej, mogli korzystać z porad udzielanych przez pracowników poradni psychologiczno-pedagogicznych oraz poradni specjalistycznych. W ramach akcji zorganizowano także konferencję prasową, której celem było zachęcenie mediów do informowania o akcji, przygotowano filmy promocyjne, które są dostępne na stronie www.krakow.pl/mkty.

W roku szkolnym **2010/2011** w 14 samorządowych szkołach podstawowych zaplanowano otwarcie **15 oddziałów klas pierwszych dla 300 sześciolatków** (stan

na 25 sierpnia 2010 r.). W sumie do klas pierwszych uczęszczać będzie około **800 dzieci sześciolletnich**.

Radosna szkoła

Wydział Edukacji UMK realizuje rządowy program „Radosna szkoła”. W 2010 r. w jego ramach 57 szkół otrzymało dofinansowanie w wysokości **575 560,39 zł** (na pomoce dydaktyczne do miejsc zabaw).

Wychowanie przedszkolne

W roku szkolnym 2006/2007 w 112 przedszkolach samorządowych działało 608 oddziałów (uczęszczało do nich 15 106 dzieci), w roku szkolnym 2009/2010 – **637 oddziałów** (15 390 dzieci). Stopień upowszechnienia wychowania przedszkolnego w Krakowie wzrósł z 82,3% do 87%.

W krakowskich przedszkolach działa 29 oddziałów integracyjnych i 9 oddziałów specjalnych. Dodatkowo w Samorządowym Przedszkolu nr 122 uruchomiono Zespół Wczesnego Wspomagania Rozwoju Dziecka obejmujący pomocą 18 dzieci.

Od 2008 r. w 11 przedszkolach realizowany jest projekt współfinansowany przez Unię Europejską, dzięki niemu terapią logopedyczną objęto około 670 dzieci w wieku 3 do 6 lat.

Od 1 września 2010 r. **działać będzie nowe Samorządowe Przedszkole nr 34 przy ul. Myśliwskiej 64** (placówka wejdzie w skład nowoutworzonego Zespołu Szkolno-Przedszkolnego nr 1 w Krakowie) oraz nowe **przedszkole przy Zespole Szkół Ogólnokształcących nr 35, przy ul. Mirtowej 2**.

Szkolnictwo podstawowe i gimnazjalne

Nieustannie poszerzana jest oferta edukacyjna w szkołach podstawowych i gimnazjach. Od roku szkolnego 2009/2010 w Gimnazjum nr 2 działa **klasa sportowa o profilu brydżowym; klasy sportowe** prowadzone są w **16 placówkach** (szkołach podstawowych, gimnazjach i zespołach szkół). W dwóch gimnazjach realizowany jest program kształcenia dla dzieci szczególnie uzdolnionych (uczniowie uczestniczą w zajęciach w ramach fakultetów: matematycznego, przyrodniczego, humanistycznego); 10 gimnazjów realizuje rozszerzony program nauczania języka niemieckiego; jedno gimnazjum prowadzi naukę w klasach dwujęzycznych (z drugim językiem francuskim).

Poszerzana jest **sieć szkół i klas integracyjnych** – obecnie działa około 300 oddziałów integracyjnych; rocznie około 600 dzieci niepełnosprawnych dowożonych jest do szkół samorządowych i placówek; około 600 uczniów, których stan zdrowia uniemożliwia bądź znacznie utrudnia uczęszczanie do szkoły, objętych jest nauczaniem indywidualnym.

Średnia ze sprawdzianu na zakończenie klasy szóstej, a także z testów gimnazjalnych kończących klasę trzecią niezmiennie przekracza średnią wojewódzką i krajową oraz kwalifikuje Kraków do ścisłej czołówki miast w Polsce notujących najlepsze wyniki.

W **2010 r.** założona została **Szkoła Podstawowa nr 8** (włączono ją w strukturę Zespołu Szkół Zawodowych nr 3) – obecnie jest to Zespół Szkół nr 2. Założenie tej placówki jest odpowiedzią na potrzeby środowiska lokalnego (w rejonie ul. Lipskiej w związku z budową nowych bloków pojawiło się wielu nowych mieszkańców). **1 września 2010** rozpoczęło działalność **nowe gimnazjum** z trzema oddziałami przy ul. Stawowej w budynku Szkoły Podstawowej nr 51.

Szkolnictwo ponadgimnazjalne

W przypadku szkół ponadgimnazjalnych nowością w wybranych typach szkół (z uwzględnieniem zespołów szkół ogólnokształcących) było wprowadzenie finansowania w ramach **Krakowskiego Bonu Oświatowego**.

Rozszerzono współpracę szkół ponadgimnazjalnych ze szkołami i placówkami oświatowymi w państwach Unii Europejskiej oraz poza nią, np. Chile, Stany Zjednoczone.

W 2008 r. podpisano akt „Małopolskiego partnerstwa na rzecz kształcenia ustawicznego”. Partnerstwo jest grupą małopolskich instytucji, które działają na rzecz szeroko rozumianego uczenia się przez całe życie.

Powstały nowe szkoły: w **2008 r.** założono Szkołę Muzyczną II stopnia; połączono dwie placówki w zespół szkół muzycznych pod nazwą Szkoła Muzyczna I i II stopnia; utworzono Szkołę Policealną dla Dorosłych nr 12 w Zespole Szkół Zawodowych Polskiego Górnictwa Naftowego i Gazownictwa. W **2009 r.** założono Szkołę Policealną dla Dorosłych nr 13 w Zespole Szkół Poligraficzno-Księgarskich oraz Szkołę Policealną dla Dorosłych nr 14 w Zespole Szkół Geodezyjno-Drogowych i Gospodarki Wodnej.

Uruchomiono **kształcenie w nowych zawodach**: w **2007 r.** w 7 zawodach w 5 szkołach (technik: logistyk, wiertnik, teleinformatyk, technik dróg i mostów kolejowych, elektroenergetyk transportu szynowego, technik obsługi turystycznej). W **2008 r.** utworzono programy kształcenia dla **14 zawodów w 11 szkołach** (technolog robót wykończeniowych w budownictwie, elektryk, operator urządzeń przemysłu chemicznego, kucharz małej gastronomii, technik pojazdów samochodowych, obsługi turystycznej, informatyk, technik cyfrowych procesów graficznych, technik urządzeń sanitarnych o specjalizacji urządzenia i inst. przem. gazowniczego, technik kucharz, technik administracji, technologii żywności, bezpieczeństwa i higieny pracy, technik prac biurowych). W **2009 r.** **11 zawodów w 8 szkołach** (elektromechanik pojazdów samochodowych, technik transportu drogowego, organizacji reklamy, obsługi turystycznej, hotelarstwa, pojazdów samochodowych, geodeta, technik ochrony środowiska, asystent osoby niepełnosprawnej, technik ochrony fizycznej osób i mienia, operator urządzeń skrawających).

W roku szkolnym 2006/2007 uruchomiono nową formę kształcenia ustawicznego e-learning – **kształcenie na odległość** w zaocznym liceum ogólnokształcącym w Centrum Kształcenia Ustawicznego im. Jana Matejki w Krakowie.

W **2010 r.** z myślą o wzbogaceniu oferty edukacyjnej uruchomiono **kształcenie w nowych zawodach**: mechanik maszyn i urządzeń drogowych (Zasadnicza Szkoła Zawodowa nr 18 w Zespole Szkół Mechanicznych nr 4); mechanik lotniczy (Technikum Mechaniczne nr 30 w Zespole Szkół Mechanicznych nr 4); handlowiec (Technikum Ekonomiczne i Elektroniczne nr 23 w Zespole Szkół Zawodowych nr 1); energetyk (Technikum Energetyczno-Elektroniczne nr 9 w Zespole Szkół Energetycznych).

Od 1 września 2010 r. w Zespole Szkół Ogólnokształcących nr 12 działa **klasa bezpieczeństwa publicznego**, objęta patronatem Miejskiego Komendanta Policji w Krakowie.

Co roku organizowane są imprezy mające pomóc młodzieży w wyborze dalszej drogi edukacyjnej m.in. styczniowe spotkania gimnazjalistów, Małopolskie Targi Pracy i Edukacji „Młodzież-Praca-Perspektywy”, Targi Edukacyjne „Prezentacje nowohuckich szkół ponadgimnazjalnych”.

Krakowskie licea ogólnokształcące zajmują wysokie lokaty w Ogólnopolskim Rankingu Szkół Ponadgimnazjalnych „Perspektyw” i „Rzeczypospolitej”. W Rankingu

2009 r. V LO zajęło 3. miejsce, I LO zajęło 10. miejsce. W Rankingu 2010 r. V LO zajęło 5. miejsce, I LO – 20. miejsce. krakowskie szkoły ponadgimnazjalne zajmują wysokie lokaty w Rankingu województwa małopolskiego. W 2009 r. V LO zajęło 1. miejsce, I LO – 2. miejsce, II LO zajęło 3. miejsce, Zespół Szkół Łączności zajął 5. miejsce. W **2009 r.** w liceach ogólnokształcących **94,7%** maturzystów zdało egzamin maturalny.

W ofercie kształcenia szkół ponadgimnazjalnych uwzględniane są specyficzne potrzeby uczniów. Tworzone są oddziały integracyjne m.in. w Zespole Szkół Przemysłu Spożywczego (w roku szkolnym 2009/2010 działało 9 klas integracyjnych), Zespole Szkół Poligraficzno-Księgarskich (2 klasy integracyjne), w XXIX Liceum Ogólnokształcącym (3 klasy integracyjne). Z myślą o uczniach szczególnie uzdolnionych w I LO w roku szkolnym 2008/2009 uruchomiono klasę Banku Gospodarki Żywnościowej.

Szkoły organizują i uczestniczą w licznych konkursach i programach promujących krakowskie szkolnictwo m.in. XXIX LO realizuje program Polskiego Instytutu Sztuki Filmowej „Filmoteka szkolna”, Zespół Szkół Gastronomicznych nr 2 organizuje Małopolski Konkurs Szkół Gastronomicznych, Zespół Szkół Poligraficzno-Księgarskich organizuje ogólnopolski konkurs „Literacka Nagroda Pawiego Pióra”, II LO organizuje Festiwal Małych Form Teatralnych FMFT.

W **2010 r.** Urząd Miasta Krakowa bierze udział w projekcie Województwa Małopolskiego pt. **„Modernizacja kształcenia zawodowego w Małopolsce”**. Projekt realizowany jest w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki działanie 9.2 i stanowi największe i jedno z pierwszych tego typu przedsięwzięć w naszym kraju. Jego budżet sięga 140 000 000 zł, z czego 24 500 000 zł to wydatki przewidziane na 2010 r. Celem projektu jest wzmocnienie kształcenia zawodowego, skuteczniejsze powiązanie jego oferty z potrzebami rynku pracy oraz poprawa społecznego odbioru tej sfery edukacji. W ramach projektu wsparciem objęte zostaną technika, technika uzupełniające, zasadnicze szkoły zawodowe i szkoły policealne dla młodzieży mające status placówek publicznych oraz niepublicznych o uprawnieniach szkół publicznych. Uczniowie tych placówek będą mogli uczestniczyć m.in. w praktycznych zajęciach branżowych, konsultacjach z doradztwa edukacyjno-zawodowego oraz lekcjach nauki terminologii zawodowej w językach obcych. Projekt zakłada również doposażenie szkół w sprzęt techniczny i dydaktyczny niezbędny do realizacji planowanych zajęć.

Także z myślą o rozwoju szkolnictwa zawodowego w **kwietniu 2010 r.**, w obecności Prezydenta Miasta Krakowa oraz Małopolskiego Kuratora Oświaty, podpisano **Akt Partnerstwa Szkół Humbertowskich Miasta Krakowa**. W skład partnerstwa wchodzi 7 szkół i placówek kształcenia zawodowego: Zespół Szkół Budowlanych nr 1, Zespół Szkół Chemicznych, Zespół Szkół Energetycznych, Zespół Szkół Geodezyjno-Drogowych i Gospodarki Wodnej, Zespół Szkół Inżynierii Środowiska i Melioracji, Zespół Szkół Mechanicznych nr 1 oraz Centrum Kształcenia Praktycznego.

Szkolnictwo specjalne i poradnictwo

W szkołach funkcjonujących na terenie Krakowa uczniowie o wszystkich typach niepełnosprawności mają możliwość nauki w zespołach szkół specjalnych, specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych oraz przedszkolach specjalnych.

Nowe placówki i oddziały: w 2007 r. w Zespole Szkół Specjalnych nr 14 powołano I Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące dla uczniów z lekkim upośledzeniem umysłowym oraz otwarto oddział przedszkolny przy Szkole Podstawowej Specjalnej

nr 42 w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym nr 3 (uczęszczają do niego dzieci upośledzone umysłowo w stopniu umiarkowanym i znacznym oraz ze sprzężonymi niepełnosprawnościami). W 2008 r. w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym nr 1 utworzono oddziały dla uczniów zaburzonych w zachowaniu i zagrożonych niedostosowaniem społecznym.

W **2010 r.** założono XXXV Liceum Ogólnokształcące Specjalne w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym nr 5 (ul. św. Stanisława 10); Samorządowe Przedszkole Specjalne nr 3 w Zespole Szkół Specjalnych nr 11 (al. Dygasińskiego 25); Samorządowe Przedszkole Specjalne nr 7 w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym nr 3 (ul. Praska 64); Samorządowe Przedszkole Specjalne nr 15 w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym nr 4 (ul. Wietora 7).

W szkołach specjalnych **rozszerzono ofertę kształcenia o nowe zawody**: w Zasadniczej Szkole Zawodowej Specjalnej nr 29 dla Nieśłyszących w SOSW dla Nieśłyszących: malarz-tapeciarz, technolog robót wykończeniowych w budownictwie, pracownik pomocniczy obsługi hotelowej; w Technikum Uzupełniającym nr 17 w SOSW dla Nieśłyszących: technik żywienia i gospodarstwa domowego, mechanik, technik technologii odzieży i technik budownictwa; w Technikum Specjalnym nr 27 dla Nieśłyszących w SOSW dla Nieśłyszących: technik budownictwa, kucharz; w Szkole Policealnej Specjalnej nr 20 w SOSW dla Nieśłyszących: technik handlowiec, technik prac biurowych, technik organizacji usług gastronomicznych, technik żywienia i gospodarstwa domowego, technik mechanik, technik technologii odzieży, technik włókienniczych wyrobów dekoracyjnych; w Technikum Specjalnym nr 26 dla Niewidomych i Słabowidzących w SOSW dla Dzieci Niewidomych i Słabowidzących: technik dźwięku; w Szkole Policealnej Specjalnej nr 19 w SOSW dla Dzieci Niewidomych i Słabowidzących: technik realizacji dźwięku; w Zasadniczej Szkole Zawodowej Specjalnej nr 31 w ZSS nr 14: sprzedawca, pracownik pomocniczy obsługi hotelowej; w Zasadniczej Szkole Zawodowej Specjalnej nr 32 dla Nieśłyszących w SOSW nr 5: kucharz małej gastronomii; w Zasadniczej Szkole Zawodowej Specjalnej nr 30 w SOSW nr 1: pracownik pomocniczy obsługi hotelowej. Sukcesywnie, w zależności od potrzeb, na wniosek dyrektorów szkół i przedszkoli zwiększano liczbę zespołów wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka. To zadanie realizuje dziewięć placówek. Poszerzono także ofertę poradni psychologiczno-pedagogicznych: w latach 2007–2008 realizowano projekt „Zero tolerancji dla przemocy w szkole”; w 2007 r. utworzono zespół ds. ADHD w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej nr 2; od 2007 r. wydłużono czas pracy Krakowskiego Młodzieżowego Telefonu Zaufania; w latach 2005–2008 w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej nr 4 organizowano zajęcia terapeutyczne dla dzieci i młodzieży pt. „Trening zastępowania agresji”; rozszerzono metody terapii dzieci i młodzieży o EEG Biofeedback w poradniach i placówkach kształcenia specjalnego.

Krakowski Ośrodek Terapii od 2008 r. realizuje: międzynarodowy projekt w ramach Socrates i Comenius „Golden Five”, rządowy program bezpieczna i przyjazna szkoła „Jak sobie radzić z trudnymi i prowokacyjnymi zachowaniami uczniów”. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna dla Dzieci Dyslektycznych w roku szkolnym 2007/2008 realizowała program „Opieka i terapia dla dzieci z niepełnością mowy”. W 2008 r. Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną dla Dzieci Dyslektycznych wzbogacono w platformę do badań zmysłów. Dzięki nowemu sprzętowi i oprogramowaniu poradnia wykonuje badania przesiewowe słuchu, mowy i wzroku.

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy nr 3 realizuje program „The Gateway Award” przeznaczony dla osób z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym i znacznym. Od roku szkolnego 2008/2009 za w Specjalnym Ośrodku

Szkolno-Wychowawczym dla Dzieci Nieśłyszących realizowana jest innowacja pedagogiczna pt. „Klasa dla dzieci z zaburzeniami ekspresji i percepcji mowy (typu afazja, alalia)”, a od roku szkolnego 2009/2010 program dla dzieci autystycznych.

Placówki prowadzone przez osoby fizyczne i prawne

W latach 2006–2010 wzrosła liczba placówek oświatowych prowadzonych przez osoby fizyczne i prawne inne niż jednostka samorządu terytorialnego, którym to instytucjom miasto Kraków udziela dotacji. W 2006 r. placówek dotowanych było 255, w 2009 – 304, w 2010 – 310.

Pomoc materialna

W roku szkolnym 2006/2007 **stypendium szkolne** przyznano 4680 uczniom, a 108 osób otrzymało **zasiłek szkolny**. W roku szkolnym 2007/2008 stypendium szkolne przyznano 3861 uczniom, 135 osób otrzymało zasiłek szkolny. W roku szkolnym 2008/2009 stypendium szkolne przyznano 2762 uczniom, 132 osób otrzymało zasiłek szkolny. W roku szkolnym 2009/2010 stypendia szkolne otrzymało 2619 uczniów, do sierpnia 2010 r. 126 osób otrzymało zasiłek szkolny.

Wydział Edukacji UMK realizuje także program „**Pomoc państwa w zakresie dożywiania**” – może przyznawać zasiłek celowy (w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności) i dofinansowywać dożywianie dzieci.

W roku szkolnym 2009/2010 Urząd Miasta Krakowa rozpoczął kampanię edukacyjną na rzecz prawidłowego i zdrowego żywienia wśród dzieci i młodzieży pt. „**Zdrowo jem, zdrowo żyję**”. Głównym celem przedsięwzięcia jest zwrócenie uwagi dzieciom oraz ich rodzicom na kształtowanie prozdrowotnych nawyków poprzez promocję aktywnego stylu życia i kształtowania odpowiednich nawyków żywieniowych.

W 2010 r. Wydział Edukacji UMK po raz kolejny realizuje rządowy program pomocy uczniom „**Wyprawka szkolna**” oraz **wypłaty uczniom zasiłku powodziowego na cele edukacyjne**. Pierwszy termin składania wniosków o dofinansowanie upłynął 30 czerwca 2010 r. (zgłoszono 1073 uczniów, kwota dofinansowania wynosi 222 420,00 zł), kolejny termin był wyznaczony na 3 września 2010 r.

Dodatkowe wsparcie finansowe w formie zasiłku powodziowego na zakup podręczników, pomocy dydaktycznych lub pokrycie innych wydatków edukacyjnych jest przeznaczone dla dzieci pochodzących z rodzin, które zostały zakwalifikowane do otrzymania jednorazowego świadczenia pieniężnego ze środków pomocy społecznej w wysokości do 6000 zł w związku z powodzią w maju 2010 r. Zasiłek jest jednorazowym świadczeniem pieniężnym, którego wysokość wynosi 1000 zł dla jednego dziecka lub ucznia. Do sierpnia 2010 r. MOPS zgłosił 187 dzieci, które kwalifikują się do uzyskania tej pomocy.

Osiągnięcia uczniów i stypendia naukowe

Laureaci konkursów i olimpiad przedmiotowych oraz ich nauczyciele i opiekunowie otrzymują **nagrody** za swoje **szczególne osiągnięcia**. Co roku przyznawane jest 10 nagród dla nauczycieli i pedagogów oraz 10 nagród i 10 stypendiów dla uczniów.

Szczególnie uzdolnieni studenci i uczestnicy studiów doktoranckich, których działalność naukowa i artystyczna może przyczynić się do rozwoju Krakowa lub wnieść znaczący wkład w rozwój nauki, otrzymują **stypendia naukowe miasta Krakowa**. W roku akademickim 2007/2008 stypendia otrzymało 45 osób, w roku akademickim 2008/2009 – 49 osób. W roku akademickim 2009/2010 stypendia otrzymało 50 osób.

Doskonalenie nauczycieli

W 2007 r. na dofinansowanie form doskonalenia zawodowego nauczycieli, zatrudnionych w szkołach i placówkach oświatowych prowadzonych przez Gminę Miejską Kraków przeznaczono 3 150 000 zł, w 2008 r. – 3 470 000 zł, w 2009 r. 3 512 000 zł, w 2010 r. w budżecie Krakowa na ten cel zaplanowano 3 893 000 zł.

Co roku nauczyciele biorą udział w licznych warsztatach, szkoleniach i konferencjach. Doskonaleniem nauczycieli zajmują się m.in. doradcy metodyczni. Prowadzą konsultacje indywidualne i zbiorowe, zajęcia i lekcje otwarte, przeprowadzają rocznie kilkaset spotkań metodycznych.

Każdego roku organizowane są konferencje szkoleniowe dla dyrektorów samorządowych szkół i placówek oświatowych, a w 2009 r. zainaugurowany został cykl debat pod nazwą „Forum oświatowe”.

Łączne nakłady na remonty i inwestycje związane z oświatą w latach 2007–2010 wyniosły 214 175 256 zł. Pozyskane środki zewnętrzne na remonty i inwestycje w latach 2007–2010 (m.in. z dotacji MEN, SKOZK, PFRON) to 15 921 721 zł.

7. KULTURA FIZYCZNA, SPORT I REKREACJA

W 2009 r. został uchwalony dokument strategiczny pt. „Program rozwoju sportu i rekreacji w Krakowie na lata 2010–2012 wraz z projekcją rocznego programu współpracy miasta z organizacjami pozarządowymi w zakresie upowszechniania kultury fizycznej na 2010 r.”.

W 2009 r. powołano do życia Radę ds. Sportu. To ciało opiniotwórczo-doradcze Prezydenta Miasta Krakowa w sprawach dotyczących kultury fizycznej: opiniuje m.in.: strategię rozwoju Krakowa w zakresie kultury fizycznej, projekt budżetu w części dotyczącej kultury fizycznej, projekty uchwał dotyczące rozwoju kultury fizycznej, programy dotyczące rozwoju bazy sportowej Krakowa, plany imprez sportowych i rekreacyjnych dofinansowywanych z budżetu miasta Krakowa.

Porozumienie miasta Kraków i Akademii Wychowania Fizycznego w Krakowie.

8 września 2009 r. zawarto porozumienie pomiędzy Gminą Miejską Kraków a Akademią Wychowania Fizycznego im. B. Czecha w Krakowie. Kluczowym celem porozumienia jest współpraca na rzecz wzrostu roli Krakowa jako miejsca aktywnego wypoczynku i ważnego polskiego ośrodka sportu m.in. poprzez promocję aktywności fizycznej wśród mieszkańców, zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży oraz wspólne pozyskanie środków z zewnętrznych źródeł finansowania na realizację programów sportowych.

Programy sportowe

„Kraków biega, Kraków spaceruje”

Ścieżki biegowe oraz ścieżki nordic walking to całkowicie bezpłatne zajęcia ruchowe na świeżym powietrzu, prowadzone przez doświadczonych instruktorów, skierowane do wszystkich mieszkańców Krakowa – realizowane wspólnie z AZS AWF w Krakowie oraz firmą Nike.

„Mój trener, mój przyjaciel”

Program jest realizowany we współpracy z radami dzielnic i skierowany głównie do środowisk dużych osiedli jako alternatywna forma spędzania wolnego czasu dla młodzieży, realizowana w formie zajęć sportowych i rekreacyjnych w oparciu o niewykorzystane obiekty sportowe przyszkolne oraz boiska wielofunkcyjne.

„Umiem pływać”

Program pilotażowo wdrażany w 2009 r. przez Wydział Sportu i Inicjatyw Społecznych UMK w ramach ogólnopolskiej promocji zdobywania umiejętności pływania. Ma na celu zapewnienie dzieciom z klas I–III jednej lekcji wychowania fizycznego w tygodniu na basenie oraz doskonalenie umiejętności pływania przez dzieci starsze i młodzież.

„Krakowska Olimpiada Młodzieży”

Całoroczny system współzawodnictwa sportowego dzieci i młodzieży szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych z terenu Gminy Miejskiej Kraków. W programie uczestniczy ponad 30 tys. dzieci i młodzieży zarówno ze szkół publicznych, jak i niepublicznych.

Współpraca z klubami sportowymi

Od 2007 r. systematycznie wzrasta liczba klubów sportowych, których działalność jest dotowana z budżetu Gminy Miejskiej Kraków. Realizują one zadanie upowszechniania kultury fizycznej. Widoczny jest również wzrost liczby osób obejmowanych co roku stałym systemem szkolenia sportowego. Corocznie następuje wzrost kwoty przeznaczonej w ramach otwartego konkursu ofert na realizację zadania pt. „Upowszechnianie kultury fizycznej”: z kwoty **4 060 000 zł w 2007 r.** do kwoty **7 147 000 zł w 2009 r.** Konkurs ofert kultura fizyczna w **2010 r.** wyniósł **6 416 200 zł.**

Nowe projekty

1. CykloPolacy

Program pod hasłem „CykloPolacy” był jednodniową imprezą edukacyjno-rekreacyjną, która w 2010 r. pod wspólną nazwą swoim zasięgiem objęła wszystkie miasta wojewódzkie w Polsce oraz w okresie wakacyjnym również najważniejsze miejsca letniego wypoczynku Polaków.

2. Krakowski Bieg Sylwestrowy

W 2009 r. bieg przybrał nową formułę organizacyjną, oferując uczestnikom dwie trasy: 5 km – „Smocza piątka” oraz 10 km – „Radosna dziesiątka”. To rozwiązanie wraz z licznymi konkursami i atrakcjami przyciągnęło licznych uczestników. Sylwestrowy bieg przebiegał ulicami Krakowa ma szansę stać się najważniejszą imprezą tego typu w kraju, dając ciekawą formę pożegnania starego roku na sportowo.

3. „Kraków – kierunek nordic walking”

Stosunkowo nowa forma rekreacji na świeżym powietrzu bardzo szybko zyskuje nowych fanów. Spacerowanie ze specjalnymi kijkami jest już do tego stopnia popularne, że poza stałymi spotkaniami na ścieżkach nordic walking organizowane są imprezy na otwarcie i zakończenie sezonu w tej dyscyplinie. Spotkania przyciągają tłumy krakowian.

4. Centrum Rozwoju dla Dzieci i Młodzieży „Com-Com Zone”

Nowoczesna pozalekcyjna placówka sportowo-wychowawcza, funkcjonująca z inicjatywy prezydenta Jacka Majchrowskiego, od października 2008 r. jest zarządzana przez Stowarzyszenie „U Siemachy”. Nowocześnie wyposażony obiekt o powierzchni 6 tys. m² (pływalnia, hala sportowa, trzy sale treningowe, siłownia, przestrzeń na działalność edukacyjną i opiekuńczo-wychowawczą prowadzoną przez Młodzieżowy Ośrodek Rozwoju Społecznego). Obok działalności sportowo-rekreacyjnej prowadzone są tu działania specjalistycznej placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, a także zajęcia terapeutyczne realizowane przez Krakowski Instytut Psychoterapii.

5. Kampania promocyjna „Kraków nie tylko zabytkami stoi”

W listopadzie 2009 r. Gmina Miejska Kraków podpisała umowę o dofinansowanie projektu „Kraków nie tylko zabytkami stoi. Kreowanie wizerunku i promocja Małopolski na arenie międzynarodowej poprzez najciekawsze wydarzenia sportowe” w ramach Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007–2013, finansowanego z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Celem projektu jest promowanie imprez sportowych: IX Cracovia Maraton, Międzynarodowych Regat w Kajakarstwie Słalomowym o Puchar Prezydenta Miasta Krakowa, III Grand Prix Polski w Siatkówce Plażowej Mężczyzn, 67. Tour de Pologne i IV Międzynarodowych Otwartych Mistrzostw Krakowa w Biegu Górskim – Bieg Trzech Kopców i stworzenie kompleksowej kampanii informacyjno-promocyjnej.

6. Krakowski Tramwaj Wodny

W 2009 r. uruchomiono po raz pierwszy regularne przewozy wodnym tramwajem po Wiśle. Niewielkie statki zatrzymywały się na wybudowanych przez miasto przystankach na trasie od Galerii Kazimierz do Tyńca. W tym sezonie działają dwie linie tramwaju wodnego. Trasa od mostu Kotlarskiego do Tyńca została podzielona na dwa odcinki i jest więcej przystanków. Docelowo tramwaj wodny ma się zatrzymywać na około 11 przystankach.

8. WSPÓŁPRACA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI

Działalność Miejskiego Ośrodka Wspierania Inicjatyw Społecznych (MOWIS)

Ośrodek jest elementem współpracy samorządu miasta Krakowa z organizacjami pozarządowymi. Głównym zadaniem, jakie ma MOWIS, jest rozwijanie form pozafinansowej współpracy miasta z organizacjami trzeciego sektora, w tym: wspieranie krakowskich organizacji pozarządowych i inicjatyw obywatelskich, przeciwdziałanie zjawiskom wykluczenia społecznego, informacja i doradztwo.

Projekt MOWIS – Miejski Ośrodek Wspierania Inicjatyw Społecznych w Krakowie

Projekt realizowany w ramach dofinansowania z Norweskiego Mechanizmu Finansowego EOG. To nowa propozycja współpracy na linii samorząd – organizacje pozarządowe w ramach MOWIS. Celem jest podniesienie jakości wzajemnej współpracy: przedstawicieli organizacji i przedstawicieli samorządu.

Całkowity koszt realizacji projektu to 519 250 euro, w tym 85% bezzwrotnej dotacji w wysokości 441 363 euro (finansowy udział miasta obejmuje 15% kosztów).

Program „Podzielmy się ciepłem”

Elektrociepłownia „Kraków” S.A., Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej S.A. oraz Gmina Miejska Kraków zawarły w 2007 r. porozumienie o współpracy w sprawie udzielenia wsparcia organizacjom pozarządowym, których misją jest niesienie pomocy osobom najbardziej potrzebującym. Wsparcie świadczone w ramach programu „Podzielmy się ciepłem” ma formę darowizny celowej na pokrycie rachunków za ciepło sieciowe i ciepłą wodę dostarczaną z sieci ciepłowniczej wytwarzanej ze źródła EC Kraków.

Pomocą objętych zostało blisko 30 organizacji pozarządowych, którym darczyńcy przekazali środki na łączną kwotę 210 tys. zł. Odbiorcami programu „Podzielmy się ciepłem” są organizacje pozarządowe, których działalność skierowana jest do najbardziej potrzebujących mieszkańców Krakowa: chorych dzieci, osób starszych, ubogich, niepełnosprawnych. Na wzór Krakowa inne polskie miasta wdrażają podobne projekty.

Portal „Kraków dla seniora”

W ramach działań skierowanych do środowiska krakowskich seniorów uruchomiony został nowy miejski serwis internetowy pt. „Kraków dla seniora”. Serwis ma za zadanie dostarczać seniorom możliwie szerokiej informacji o różnorodnych działaniach realizowanych w Krakowie dla tej grupy wiekowej. Struktura „Krakowa dla seniora” pozwala jego użytkownikowi odnaleźć informację w dziedzinach: zdrowia, kultury, rozrywki czy edukacji. Wyszukiwarka w portalu pomaga w dotarciu do prezentowanych instytucji i publikowanych artykułów. Zadaniem serwisu jest informować krakowskich seniorów o wszystkim, co miasto ma im do zaoferowania i co mają do zaoferowania sobie nawzajem. Krakowski pakt dla seniorów to program społeczny ukierunkowany na całłościowy rozwój, integrację i aktywizację grupy seniorów w Krakowie, z uwzględnieniem aspektów społecznych, gospodarczych i kulturalnych. Jest odpowiedzią na społeczną tendencję starzenia się społeczeństw. Według prognoz Głównego Urzędu Statystycznego w 2030 r. odsetek seniorów wyniesie w Krakowie blisko 30% ogółu mieszkańców miasta.

Projekt „Miasta przeciw wykluczeniu społecznemu”

Realizacja projektu zakończona w grudniu 2007 r. opracowaniem „Strategii społecznej rewitalizacji obszarów miasta zagrożonych zjawiskami wykluczenia społecznego” oraz publikacją przygotowaną wspólnie z naukowcami Instytutu Socjologii UJ pt. „Wykluczone sąsiedztwa”. Celem międzynarodowego projektu było opracowanie strategii społecznej rewitalizacji poprzemysłowych dzielnic zagrożonych degradacją i wykluczeniem społecznym oraz zebranie „dobrych praktyk” w radzeniu sobie z tymi problemami. W Krakowie obszarem docelowym była Nowa Huta. Projekt realizowany był wspólnie z Instytutem Socjologii UJ, który prowadził badania socjologiczne w wybranych rejonach Nowej Huty, oraz z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej.

Profilaktyka i terapia uzależnień

Podejmowane przez Gminę Miejską Kraków kompleksowe działania prewencyjno-edukacyjne adresowane do dzieci i młodzieży przynoszą wyraźne efekty. O skuteczności lokalnej strategii profilaktyki uzależnień świadczą wyniki badań PBS wśród krakowskich uczniów: odnotowano wyraźny spadek liczby uczniów palących papierosy, upijających się i używających amfetaminy; cieszy również mniejsza dostępność papierosów, piwa i narkotyków – krakowska młodzież wypada znacznie lepiej niż dziewięć lat wcześniej i korzystniej niż jej rówieśnicy z innych polskich miast objętych badaniami. Jest to efekt podejmowanych w Krakowie od lat komplementarnych działań profilaktycznych. Poniżej wymieniono najważniejsze.

Poszerzenie liczby odbiorców szkolnych programów profilaktyki

Środki na profilaktykę w szkołach trafiały do wszystkich samorządowych placówek oświatowych, dzięki czemu co roku ponad 100 tys. uczniów objętych było zróżnicowanymi strategiami przeciwdziałania zachowaniom ryzykownym; działania edukacyjno-informacyjne kierowano również do nauczycieli i rodziców, wzmacniając naturalny system czynników chroniących młodego człowieka; od 2010 r. wsparcie profilaktyczne dla szkół jest zadaniem Miejskiego Centrum Profilaktyki Uzależnień (przekształcona Izba Wyrzeźwień).

Aktywne uczestnictwo w lokalnych i ogólnopolskich kampaniach społecznych poświęconych przeciwdziałaniu patologiom

To w Krakowie zainicjowano akcję „Lokal bez papierosa” i to właśnie Kraków zorganizował ogólnopolski finał kampanii „Cięża bez alkoholu”. Efektem szeroko rozumianej edukacji publicznej w tym zakresie jest znaczny wzrost świadomości mieszkańców dotyczący skutków nadużywania alkoholu, co widoczne jest m.in. po wzrastającej liczbie klientów Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zgłaszających problemy alkoholowe (z niecałych 100 w 2002 r. do prawie 800 obecnie).

Zwiększenie dostępności terapii dla osób uzależnionych i ich rodzin

Aktualna oferta w pełni pokrywa lokalne zapotrzebowanie w tym zakresie, z pomocy specjalistów finansowanej przez Gminę Miejską Kraków korzysta około 7000 osób rocznie; oprócz terapii dla osób z problemami alkoholowymi programy placówek odwykowych oferują również pomoc dla osób uzależnionych od hazardu i internetu, dla młodzieży eksperymentującej ze środkami psychoaktywnymi, dla osób bliskich, mieszkających z uzależnionym: współmałżonków, partnerów, rodziców i dzieci oraz dla osób z syndromem tzw. dorosłego dziecka alkoholika.

Wyżej wymienione działania miasta doceniła Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, **włączając Kraków do Sieci Gmin Wiodących** w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień. W 2009 r. na realizację „Gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii” Urząd Miasta Krakowa przeznaczył prawie 17 000 000 zł. W 2010 r. urząd przeznaczył 16 500 000 zł.

Program „Młody Kraków” (od 29 kwietnia 2009 r. jest kontynuacją „Miejskiego programu przeciwdziałania przestępczości młodzieży” – MPPPM).

W ramach realizacji MPPPM oraz programu „Młody Kraków” w latach 2007–2010:

- Zrealizowano projekty badawcze dotyczące zachowań ryzykownych młodzieży: „Dzieci ulicy”, „Młodzież w centrum handlowo-rozrywkowym”, a także ich aktywności społecznej: „Aktywność społeczna młodzieży gimnazjalnej w Krakowie”; posłużyły one do przygotowania diagnozy społecznej będącej podstawą planowania działań
- Przeprowadzono kampanię społeczną pt. **„Dając pieniądze, odbierasz dzieciństwo”**, której celem jest ograniczenie zjawiska żebrania dzieci, wypracowanie metod skutecznej pomocy dzieciom żebrzącym, a także uświadomienie mieszkańcom Krakowa i turystom, że obdarowywanie dzieci pieniędzmi uczy je łatwego zdobywania pieniędzy bez pracy, co prowadzi do demoralizacji; w ramach kampanii nawiązano współpracę z przedstawicielami Poznania i Wrocławia, miast, na terenie których występują podobne zjawiskami społeczne

- Kraków przystąpił do sieci miast europejskich „**Miasta dla dzieci**”, która obecnie zrzesza 50 miast z ponad 25 krajów europejskich; sieć „Miasta dla Dzieci” ofiaruje swoim członkom możliwość wymiany doświadczeń w dziedzinie działań służących rozwiązywaniu problemów dzieci, młodzieży i rodzin w środowisku urbanistycznym oraz wsparcie w realizacji innowacyjnej i trwałej polityki rodzinnej odpowiedniej dla sytuacji demograficznej
- Co roku w lipcu w Krakowie organizowana jest „**Juliada**” – sportowo-rekreacyjna impreza dla dzieci i młodzieży pozostających w mieście podczas wakacji; średnio uczestniczy w niej około 14 000 młodych ludzi; „Juliada” służy przede wszystkim promocji sportów masowych, w które zaangażować się mogą dzieci i młodzież w każdym wieku i, co równie ważne, bez względu na dochody ich rodzin
- Uczniowie krakowskich gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych uczestniczą w realizowanym co roku cyklu szkoleniowym wzmacniającym aktywność i kompetencje społeczne młodzieży; cykl pt. „**Krakowska akademia samorządności**” jest szansą dla młodych ludzi, w większości członków samorządów uczniowskich, realizowania społecznych pasji oraz nabycia praktycznej wiedzy o działaniu samorządu terytorialnego, pracy urzędu miasta i innych instytucji publicznych.

W 2009 r. rozpoczęto pracę nad przygotowaniem młodzieżowego miejskiego portalu internetowego „**Młody Kraków**”, który zastąpi funkcjonujące w latach 2005–2009 strony MPPPM. Portal został zaprojektowany jako miejsce, w którym młodzi ludzie uzyskają informację o ofercie kierowanej dla nich przez miejskie jednostki kulturalne i edukacyjne, placówki organizujące czas wolny, organizacje pozarządowe. Portal ma także służyć wymianie doświadczeń oraz integracji środowisk młodzieżowych i pracujących z młodzieżą.

Od 2007 r. systematycznie wzrasta liczba klubów sportowych, których działalność jest dotowana z budżetu Gminy Miejskiej Kraków i które realizują zadanie upowszechniania kultury fizycznej. Widoczny jest również wzrost liczby osób obejmowanych co roku stałym systemem szkolenia sportowego. Corocznie następuje wzrost kwoty przeznaczonej w ramach otwartego konkursu ofert na realizację zadania pt. „Upowszechnianie kultury fizycznej”: z kwoty 4 060 000 zł w 2007 r. do kwoty 7 147 000 zł w 2009 r. Konkurs ofert kultura fizyczna w 2010 r. to kwota 6 416 200 zł.

9. TRANSPORT PUBLICZNY

Druga kadencja prezydenta Jacka Majchrowskiego to konsekwentne działania na rzecz poprawy oferty, jakości i zarządzania transportem zbiorowym. Podejmowane

przez miasto inicjatywy mają na celu stworzenie warunków sprawnego i bezpiecznego przemieszczania się osób, przy spełnieniu wymogów ograniczenia uciążliwości transportu dla środowiska, a przez to poprawę dostępności komunikacyjnej w obrębie miasta oraz z terenów województwa i kraju. Tym samym mają zapewnić konkurencyjność komunikacji zbiorowej względem transportu samochodowego. Przyniosło to konkretne efekty – zdaniem Naczelnej Izby Kontroli Kraków jest jednym z niewielu polskich miast, w którym zainteresowanie komunikacją zbiorową w ostatnich latach wzrosło. Bardzo dobrze wypadł nasz system transportu zbiorowego w ocenie prestiżowego magazynu „Forbes” – magazyn uznał krakowski system za jeden z dziesięciu najsprawniej zmieniających się systemów na świecie. Bezspornie na taki dobry wynik i uznanie w oczach pasażerów wpływ miała poprawa stanu taboru oraz działania unowocześniające sprzedaż biletów.

W sieci komunikacyjnej Krakowa codziennie funkcjonuje **26** linii tramwajowych, **151** linii autobusowych (w tym **60** linii aglomeracyjnych i **10** linii nocnych). Tramwaje i autobusy zatrzymują się na prawie **2800** przystankach. Linie te są obsługiwane przez około **184** pociągi tramwajowe i około **450** autobusów. Sumaryczna długość linii tramwajowych wynosi **335** kilometrów, a autobusowych prawie **1900** kilometrów. Z komunikacji publicznej korzysta rocznie około **330** milionów pasażerów (w dniu roboczym około **1 milion**). W stolicy województwa małopolskiego jeździ prawie 100 procent niskopodłogowych autobusów (co piąty jest już wyposażony w klimatyzację). Prawie 60 wagonów (z około 200) ma już niską podłogę.

W latach 2007–2010 zrealizowano następujące działania:

- Zakup niskopodłogowych, nowoczesnych autobusów z klimatyzacją – **185 sztuk**
- Tramwaje – w sumie **121 tramwajów**, z tego **97** tramwajów używanych (będą systematycznie modernizowane, dzięki temu pojawi się w nich niska podłoga, klimatyzacja i głosowe zapowiadanie przystanków) oraz **24** nowe tramwaje zakupione w 2010 r. – o długości 32 metrów, niskopodłogowe, wyposażone w profesjonalny system informacji pasażerskiej i klimatyzację (tramwaje pojawiają się w Krakowie na przełomie 2011 i 2012 r.)
- KKM – **liczba automatów 63**, liczba zakupionych Krakowskich Kart Miejskich – w sumie **400 tys.**
- ELS – obecnie ponad **52,5 tys. studentów** bilety okresowe zapisuje na Elektronicznej Legitymacji Studenckiej
- Mobilne automaty – w sumie automaty mobilne są zamontowane w ponad **300** pojazdach, zarówno w tramwajach, jak i w autobusach; system jest cały czas rozwijany
- Zapowiadanie głosowe – funkcjonuje w prawie **100 tramwajach**, czyli w połowie taboru tramwajowego
- Monitoring – funkcjonuje w ponad **220 pojazdach** (kamery są zamontowane w **51 tramwajach i 171 autobusach**)
- Przystanki – w ostatnich czterech latach zostało oświetlonych **677 przystanków** (podświetlona została nazwa przystanku oraz numery linii, które się na nim zatrzymują), **282 gabloty** z rozkładami jazdy i informacją pasażerską; dodatkowo zakupiono **16 baterii słonecznych**, które umożliwiają oświetlenie przystanków energią słoneczną.

W 2008 r. uruchomiono pierwszą linię Krakowskiego Szybkiego Tramwaju. Dzięki temu krakowianie mogą szybciej dotrzeć do centrum z północnych i południowych rejonów miasta. Podróż z osiedla Krowodrza Górka do Kurdwanowa zajmuje teraz około 30 minut. Trasa szybkiego tramwaju obsługiwana jest przez obszarowy system

sterowania ruchem. Takie rozwiązanie – inteligentna sygnalizacja na skrzyżowaniach, która dostosowuje się do panujących warunków – zapewnia przede wszystkim priorytet dla nowego środka transportu. Po raz pierwszy w Krakowie pojawiły się na przystankach szybkiego tramwaju **tablice z informacjami o rzeczywistym czasie przyjazdu** kolejnego tramwaju. Dorównaliśmy w tym zakresie standardom europejskim.

14 lipca 2007 r. w wyniku realizacji projektu Civitas Caravel uruchomiono nową usługę w komunikacji publicznej „autobus na telefon”, tzw. telebus. W marcu 2009 r. w wyniku dużego zainteresowania ofertą rozszerzony został obszar, na którym funkcjonuje usługa telebus: obecnie obszar ten jest ponaddwukrotnie większy niż na początku. Usługa telebus obsługuje ściśle określone ulice obejmujące obszar Płaszowa, Rybitw i Przewozu. Daje ona możliwość ustalenia z przewoźnikiem czasu rozpoczęcia lub zakończenia podróży, dzięki czemu pasażer nie jest uzależniony od ściśle określonych godzin przyjazdów w rozkładzie jazdy. Daje to możliwość dowolnego zaplanowania podróży z wyborem przystanku początkowego i końcowego.

W mijającej kadencji rozpoczęła się integracja systemów transportowych Krakowa i okolicznych gmin. W myśl porozumienia między Krakowem a 13 sąsiadującymi samorządami lokalnymi od 2008 r. pojawiła się komunikacja aglomeracyjna (miasto i Gmina Świątniki Górne, Gmina Zabierzów, Gmina Kocmyrzów-Luborzyca, miasto i Gmina Wieliczka, Gmina Zielonki, Gmina Liszki, Gmina Czernichów, Gmina Mogilany, miasto i Gmina Skawina, Gmina Michałowice, Gmina Iwanowice, Gmina Wielka Wieś, miasto i Gmina Skąpa). W miejsce biletu strefowego pojawił się atrakcyjny cenowo bilet aglomeracyjny. Ujednolicono system taryfowy, który obecnie jest atrakcyjny dla pasażerów i zachęca mieszkańców do korzystania z transportu publicznego. W 2010 r. wolę przystąpienia do porozumienia wyraziły dwie kolejne gminy: Słomniki i Niepołomice.

Od 2008 r. wprowadzono też zintegrowany system biletowo-taryfowy z koleją regionalną. Wspólny bilet kolej – transport miejski pojawił się najpierw w korytarzu Krzeszowice-Kraków. Obecnie wspólny bilet funkcjonuje na trasach do Trzebini, Skawiny, Wieliczki, Bochni i Słomnik.

Prezydent rozszerzył w tej kadencji katalog uprawnionych mieszkańców do przejazdów bezpłatnych i ulgowych. Z bezpłatnych przejazdów mogą teraz korzystać:

- Wychowankowie rodzinnych domów dziecka
- Osoby prowadząc rodzinne domy dziecka wraz z ich dziećmi
- Dzieci z wielodzietnych zawodowych rodzin zastępczych.

Z przejazdów ulgowych:

- Doktoranci szkół wyższych.

Zrównano również ceny biletu dziennego i nocnego (co oznacza dwukrotne obniżenie ceny biletu nocnego), dopuszczono przewóz rowerów wewnątrz pojazdu komunikacji miejskiej oraz zniesiono opłaty za przewóz bagażu. Dodano do oferty biletowej bilet semestralny studencki. Jest to bilet dla studentów, tańszy od biletu okresowego obowiązującego w tym samym okresie.

W 2009 r. dokonano zmiany przebiegu linii nocnych. W ramach tych zmian m.in. objęto nowe obszary miasta komunikacją nocną (Ruczaj – rejon ul. Kobierzyńskiej, Kliny, Polanę Żywiecką, Mydlniki), wprowadzono zasadę, że autobusy linii nocnych zjeżdżają się na przystanku „Dworzec Główny” około 10 min przed każdą pełną godziną i odjeżdżają o pełnej godzinie. Zasada ta ma umożliwić pasażerom przesiadanie się pomiędzy liniami.

W mijającej kadencji (od maja 2008) na ulicach Krakowa pojawił się też pierwszy prywatny przewoźnik, firma Mobilis, realizujący przewozy na trzech liniach na zlecenie miasta (152, 178, 304). Przewozy wykonywane są nowymi autobusami niskopodłogowymi, klimatyzowanymi, wyposażonymi w automaty do sprzedaży biletów.

17 września 2007 r. została powołana przez Prezydenta Miasta Krakowa Rada Programowa ds. Rozwoju Systemu Transportowego Miasta Krakowa, w skład której wchodzi przedstawiciele krakowskich uczelni. Rada wspiera działania prezydenta poprzez wiedzę, doświadczenie oraz znajomość problemów społecznych i gospodarczych. W 2007 r. powołane zostały przez prezydenta także następujące rady: ds. Energetyki Ciepłej, ds. Gospodarki Odpadami oraz ds. Gospodarki Wodno-Ściekowej, pełniące rolę specjalistycznych komisji doradczych i opiniodawczych.

Kraków chce dalej finansować rozbudowę systemu zarządzania transportem publicznym ze środków z Unii Europejskiej. Projekt „**Rozwój systemu zarządzania transportem publicznym w Krakowie**” przewiduje trzy zadania istotne z punktu widzenia komunikacji zbiorowej. Pierwsze to integracja z systemem nadzoru ruchu tramwajowego tych pojazdów, które w tej chwili nie są objęte takim systemem. Mają zostać dokupione komputery pokładowe przeznaczone do montażu w tramwajach, a także tablice informacji pasażerskiej montowane na przystankach. W ramach tego zadania ma być też rozszerzany system BUSMAN (służy do układania, synchronizacji i dystrybucji rozkładów jazdy komunikacji miejskiej), a także system AVMS do automatycznej lokalizacji i informacji o pojazdach.

Drugie z zadań to rozszerzenie systemu sterowania ruchem. Obecnie ten system działa w obrębie drugiej obwodnicy oraz na ciągach komunikacyjnych: Dietla, Wielicka do Bieżanowskiej, Witosa oraz Nowosądecka. Generalnie to rozwiązanie ma zapewnić priorytet dla komunikacji zbiorowej. Miasto chciałoby rozszerzyć ten system na ciąg ulic Królewska – Podchorążych – Bronowicka – Balicka, a także obszar obejmujący al. Pokoju i ul. Nowohucką.

Trzecie z zadań to doposażenie systemu kontroli dostępu, w tym zakup i montaż urządzeń do monitorowania pasów dla komunikacji zbiorowej, a także strefy B.

W kadencji **2007–2010** w ramach **modernizacji zabezpieczenia ruchu drogowego** zostały zrealizowane następujące zadania i przedsięwzięcia:

- Gruntowne remonty skrzyżowań – wymiana przestarzałych sterowników sygnalizacji świetlnej, sygnalizatorów, okablowania, systemu detekcji itp.; dostosowanie urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego do obowiązujących przepisów (**kompleksowy remont 10 sygnalizacji na skrzyżowaniach**)
- Odnawianie starych sygnalizacji świetlnych poprzez montaż ekranów kontrastowych, malowanie masztów, wysięgów i bram, wymiana przycisków dla pieszych, modernizacja systemu detekcji pojazdów itp. (**około 150 sygnalizacji**)
- Wymiana istniejących sygnalizatorów z wkładami żarówkowymi na wkłady typu LED, powoduje to zmniejszenie zużycia energii na skrzyżowaniach o 80%, dodatkowo wkłady LED są 10 razy bardziej żywotne niż tradycyjne żarówki, a nadawane sygnały są lepiej widoczne dla kierujących pojazdami (**30 sygnalizacji na skrzyżowaniach**)
- Montaż urządzeń niezbędnych do koordynacji sygnalizacji świetlnej (odbiorniki GPS, kable koordynacyjne) oraz wprowadzanie zmian programowych w urządzeniach sterujących sygnalizacją (np. ciąg Herberta – Turowicza, ciąg Jancarza itp.)

- Dostosowanie sygnalizacji do potrzeb osób niepełnosprawnych poprzez montaż sygnalizatorów akustycznych na przejściach dla pieszych (około 20 sygnalizacji świetlnych)
- Montaż dodatkowych sygnalizatorów zwiększających bezpieczeństwo ruchu drogowego (dodatkowe sygnalizatory dla motorniczych w miejscach, gdzie widoczność jest ograniczona, i sygnalizatorów ostrzegawczych w kształcie żółtej sylwetki pieszego na przejściach dla pieszych)
- Montaż sygnalizatorów z sygnałem dopuszczającym skręcanie w kierunku wskazanym strzałką wraz z przeprogramowywaniem sterowników; dzięki temu osiągnięto poprawę warunków ruchu na poszczególnych skrzyżowaniach **(83 sztuk zielonych strzałek w ciągu dwóch lat)**
- Rozbudowa sieci światłowodowej – rozbudowa kanalizacji światłowodowej wraz z systemem zarządzania tą siecią; pozwala to na wykorzystanie sieci do różnego rodzaju nadzoru i monitoringu zdarzeń w mieście **(10 km linii światłowodowej)**
- Rozbudowa systemu sterowania ruchem UTCS/TTSS – pozwala na zdalne sterowanie i monitorowanie sygnalizacji świetlnych na skrzyżowaniach
- Rozbudowa monitoringu – pozwala na przeniesienie obrazu z poszczególnych skrzyżowań, co umożliwia monitorowanie skrzyżowań, podgląd aktualnych zdarzeń, weryfikację pojazdów poruszających się w ograniczonej strefie ruchu, monitoring pasa dla autobusów (nielegalnie poruszających się pojazdów na tym pasie)
- Rozbudowa systemu tablic informacyjnych zmiennej treści, informujących o warunkach pogodowych, co ma wpływ na stan nawierzchni, oraz możliwych utrudnieniach w ruchu na danym odcinku lub o ewentualnych objazdach.

10. GOSPODARKA ODPADAMI, EDUKACJA EKOLOGICZNA I KSZTAŁTOWANIE ŚRODOWISKA

Gospodarka odpadami

Druga kadencja prezydenta Jacka Majchrowskiego to stałe doskonalenie systemu gospodarki odpadami. Podejmowane w tej dziedzinie działania miały na celu przede wszystkim popularyzację recyklingu i segregacji śmieci.

W Krakowie gospodarka odpadami (a nie tylko ich składowanie na wysypisku) ma już ponad 20-letnią historię. W ciągu minionych czterech lat rozwijano znane już formy gospodarki odpadami (zwiększając ich wydajność i zasięg) oraz wprowadzono nowe rozwiązania.

Stan aktualny:

- około 327 000 Mg/rok odpadów komunalnych (wytworzonych)
- około 280 kg/M/rok
- około 83% odpadów jest nadal składowane
- około 4% odpadów jest kompostowane
- około 13% selektywnie zbierane (łącznie – różne formy zbiórki).

Obecnie system gospodarowania odpadami Kraków realizuje przez:

- selektywną zbiórkę odpadów komunalnych „u źródła”
- dodatkową selektywną zbiórkę odpadów komunalnych w ogólnodostępnych pojemnikach typu dzwonowego
- zbiórkę surowców wtórnych w ramach akcji edukacyjnych
- zakład segregacji odpadów komunalnych – sortownia Barycz

- kompostownie odpadów frakcji „mokrej”
- składowisko odpadów komunalnych Barycz
- zbiórkę odpadów wielkogabarytowych
- zbiórkę przeterminowanych leków w aptekach
- zbiórkę zużytych baterii
- odbiór odpadów organicznych w ramach akcji „Liść”.

Żeby udoskonalić system gospodarowania odpadami, planowane są takie inwestycje jak:

- lamusownie (zbiorcze punkty gromadzenia odpadów)
- Zakład Termicznego Przetwarzania Odpadów

Selektywna zbiórka odpadów komunalnych w ogólnodostępnych pojemnikach typu dzwonowego

Selektywna zbiórka odpadów stanowi bardzo ważne ogniwo w kompleksowym systemie gospodarki odpadami. Selektywną zbiórkę surowców wtórnych wprowadzono na terenie miasta w 1995 r. Początkowo na terenie Krakowa rozlokowanych było 86 kompletów pojemników, po trzy pojemniki na każdy punkt na poszczególne rodzaje surowców: makulaturę, szkło oraz metal. Obecnie jest eksploatowanych około 620 kompletów pojemników, docelowo będzie ich 750. Ta liczba będzie optymalna – jeden komplet ma przypadać na 1000 mieszkańców. Pojemniki do selektywnej zbiórki surowców wtórnych ustawiane są w miejscach ogólnie dostępnych dla mieszkańców. Częstotliwość wywozu uzależniona jest od ilości zbieranych surowców i bywa zróżnicowana dla różnych punktów. Odebrane surowce przekazywane są do sortowni surowców wtórnych Barycz, zlokalizowanej przy ul. Krzemienieckiej 40 w Krakowie. W czasie kursu samochód opróżnia tylko jeden rodzaj pojemników. Dopuszcza się także możliwość opróżniania całego kompletu pojemników (tj. wszystkich rodzajów surowców) w ramach jednego kursu samochodu wyłącznie pod warunkiem stosowania przegród w przedziale ładunkowym pojazdu (o konstrukcji niedopuszczającej do mieszania się surowców, w szczególności szkła kolorowego i bezbarwnego) dla każdego rodzaju odbieranych odpadów. System zbiórki selektywnej prowadzony jest przez operatora wybranego w drodze zamówienia publicznego. Operator obsługujący system zbiórki selektywnej, prowadzi bilans gromadzonych i transportowanych surowców. Odzysk surowców w Krakowie ma tendencję rosnącą, a do tempa wzrostu przyczynia się przede wszystkim zbiórka szkła.

1 września 2008 r. ruszył nowy system **bezpłatnej** selektywnej zbiórki odpadów. Przyjęte w „Regulaminie utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Miejskiej Kraków” zmiany nałożyły bezpośrednio na mieszkańców obowiązek segregacji śmieci oraz dały możliwość selektywnego zbierania odpadów w workach, a nie tylko w pojemnikach, jak było do tej pory. Według nowego systemu mieszkańcy domów jednorodzinnych wystawiają tzw. żółty worek przeznaczony na suchą frakcję, czyli odpady nadające się do recyklingu. W zabudowie wielorodzinnej oraz instytucjach, przedsiębiorstwach czy placówkach handlowych pojawiły się żółte pojemniki na odpady segregowane.

System żółtych worków (dla osób mieszkających w zabudowie jednorodzinnej) dotyczy 19% mieszkańców Krakowa. MPO obsługuje 24 000 klientów. System uruchomiono w 2009 r. Wszyscy klienci MPO otrzymali żółte worki. W pierwszej fazie do nowego systemu przystąpiło 30% klientów. Obecnie w systemie „żółtego worka” uczestniczy ponad 50% klientów, co można uznać za ogromny sukces spółki i mieszkańców Krakowa.

System żółtych pojemników dla osób mieszkających w zabudowie wielorodzinnej oraz instytucji i przedsiębiorców dotyczy około 81% mieszkańców Krakowa. W systemie zbierane jest około 50% całego strumienia surowców wtórnych (frakcji suchej).

Na osiedlach pojawiły się dodatkowe gniazda dzwonów. Wszystkie te działania przyczyniły się do poprawy odsetka recyklingu w Krakowie. Obecnie powtórnemu wykorzystaniu podlega około 16 proc. wszystkich odpadów produkowanych w naszym mieście (na początku drugiej kadencji było to około 6 proc.). Do poprawy tego współczynnika przyczyniły się działania w zakresie edukacji ekologicznej.

Dla zbiórki odpadów wielkogabarytowych wprowadzono dwa wzajemnie uzupełniające się systemy:

- dla zabudowy wielorodzinnej spółka prowadzi zbiórkę w systemie kontenerowym; w zasadzie wszyscy klienci spółki są objęci tym systemem; system uruchomiono i rozwijano już od 2006 r.
- dla zabudowy jednorodzinnej zorganizowano system wystawki przydomowej (usługa „drzwi w drzwi”). System uruchomiono w 2009 r. i cieszy się on dużym uznaniem wśród mieszkańców Krakowa. W jego efekcie zbierane są wyłącznie czyste odpady wielkogabarytowe, właściwie bez balastu.

Dodatkowo MPO realizuje **wystawkę w dużych kontenerach** – akcja prowadzona jest na zlecenie ZIKiT w porozumieniu z władzami dzielnic.

Zbiórcze zestawienie efektów selektywnej zbiórki prowadzonej przez MPO w latach 2006–2010

L.p.	Nazwa	Rok					Dynamika 2010/2006 w %
		2006 (końcowy rok poprzedniej kadencji)	2007	2008	2009	2010*	
1	Selektywna zbiórka surowców wtórnych (Mg)	5863,13	7611,27	11 498,03	15 462,72	19 500,00	332,59
2	Selektywna zbiórka odpadów zielonych (Mg)	3014,73	3502,14	6956,12	8944,46	8900,00	295,22
3	Selektywna zbiórka odpadów wielkogabarytowych (Mg)	5208,00	5915,00	6233,14	6393,10	6400,00	122,89
4	Łącznie (1+2+3) w Mg	14 085,86	17 028,41	24 687,29	30 828,28	34 800,00	247,06

* prognoza

Zbiórka odpadów zielonych

Żeby przeprowadzić w sposób efektywny zbiórkę odpadów zielonych (trawa, liście, gałęzie), spółka zorganizowała system ich odbioru. Odbiór prowadzony jest od 2006 r. Skierowany jest do mieszkańców zabudowy wielorodzinnej. Zbiórka prowadzona jest:

- w ramach zawartych umów jako część tzw. kompleksowej, zintegrowanej usługi (SM, administracje nieruchomości itp.)
- na podstawie odrębnych umów zawartych tylko dla tego typu usługi (przedsiębiorstwa, instytucje)
- na doraźne zlecenia klientów.

System działa efektywnie. Strumień odpadów kierowany jest do kompostowni Barycz, która już w 2008 r. osiągnęła pełny założony efekt ekologiczny. Od klientów indywidualnych odpady zielone odbierane są na zlecenie. Odpady zabierane są w specjalnym zielonym worku z logo MPO Sp. z o.o. Odbiór odpadów zielonych od klientów indywidualnych tą metodą traktowany jest jako rozeznanie rynku, które dostarczyć ma nam niezbędnej wiedzy. Na tej podstawie planujemy opracowanie i wdrożenie racjonalnego systemu odbioru odpadów zielonych od tej grupy klientów, który pozwoli objąć nim większość klientów spółki.

Zbiórka przeterminowanych leków w aptekach

Zbiórka leków pod hasłem „Z domu do apteki przynieś przeterminowane leki” została zapoczątkowana w formie akcji jesienią 2000 r. przy współpracy z krakowską Okręgową Izbą Aptekarską. Jej celem jest ograniczenie ilości deponowanych na składowisku odpadów przeterminowanych leków, pochodzących z indywidualnych gospodarstw domowych. Podczas pierwszej akcji zebrano 740 kg przeterminowanych leków. Po kontynuacji akcji w kolejnych latach można uznać, że stała się ona stałym elementem systemu gospodarki odpadami Krakowa, a zbierana ilość leków systematycznie wzrasta. W kolejnych latach zebrano następujące ilości przeterminowanych leków:

- 2005 r. – 3348 kg
- 2006 r. – 3850 kg
- 2007 r. – 4928 kg
- 2008 r. – 7503 kg
- 2009 r. – 11 755 kg.

Obecnie w akcji zbiórki przeterminowanych leków bierze udział **140** aptek, które zostały wytypowane przez Okręgową Izbę Aptekarską w Krakowie, a następnie zaakceptowane przez Wojewódzki Inspektorat Farmaceutyczny w Krakowie. Właściciele aptek wyrazili zgodę na nieodpłatne ustawienie pojemników w lokalu apteki, w miejscu ogólnie dostępnym. Ta forma gospodarki odpadami jest cały czas rozwijana.

Zbiórka zużytych baterii

Zarówno w Krakowie, jak i w całej Polsce przeprowadzana jest zbiórka baterii. Dużą rolę w dziedzinie zbiórki zużytych baterii odgrywa Organizacja Odzysku Reba S.A., która została założona przez pięciu największych producentów baterii obecnych na polskim rynku. Zużyte baterie można oddać obecnie podczas organizowanych akcji ekologicznych: Krakowskiego Festiwalu Recyklingu oraz Dni Ziemi. Ponadto system wdrażany jest przez Organizację Odzysku Reba S.A. od 2004 r. w placówkach szkolnych (przedszkola, szkoły, uczelnie), w instytucjach, w wielkopowierzchniowych sklepach czy w sklepach, w których sprzedawane są produkty zawierające baterie. Udział w wyżej wymienionym systemie zbiórki leży w gestii placówek, instytucji czy sklepów. Od czasu wejścia w życie ustawy o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej i opłacie depozytowej (Dz.U. 2001 nr 63 poz. 639) właściwie rozwiązany został problem występujących w odpadach komunalnych akumulatorów kwasowych, ponieważ są

one odbierane przez punkty sprzedaży akumulatorów oraz chętnie skupowane przez punkty skupu. Wysokość opłaty depozytowej sprawia, że system funkcjonuje poprawnie i większość akumulatorów jest zbierana i poddawana operacjom odzysku. Można uznać że ta forma gospodarki odpadami osiągnęła optymalny poziom, który obecnie jest utrzymywany.

Zwiększono o 150 liczbę kompletu dzwonów do segregacji odpadów.

W latach 2007–2010 spółka MPO prowadziła intensywne działania mające na celu modernizację i zwiększenie zakresu świadczonych usług oraz podniesienie standardów wykonywanych usług, a także wzrost wydajności pracy. W szczególności:

- zakupiono 100 jednostek transportowych i sprzętowych, zwiększając ich stan z 200 sztuk (2006 r.) do 275 sztuk (prognoza na koniec 2010 r.), co da wzrost o 35%
- zmodernizowano budynek starej kotłowni na nowoczesne pomieszczenia socjalne dla ponad 300 pracowników
- zmodernizowano obiekty służące obsłudze klienta (Biuro Obsługi Klienta, windykacja, fakturowanie)
- zmodernizowano place manewrowe pomocne dla prowadzenia oczyszczania zimowego i letniego
- zmodernizowano drogi wewnętrzne i place parkingowe
- zmodernizowano pomieszczenia garażowe
- zmodernizowano pomieszczenia magazynowe i warsztatowe.

Edukacja ekologiczna

Corocznie w miesiącach kwiecień i czerwiec organizowane są za kilkadziesiąt tysięcy złotych:

- Dzień Ziemi
- Krakowski Festiwal Recyklingu
- Tydzień Zrównoważonego Transportu.

Celem imprez, w trakcie których prowadzi się zbiórkę surowców, jest propagowanie przyjaznych dla środowiska zachowań – zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży szkolnej – oraz promowanie nowoczesnych rozwiązań w zakresie radzenia sobie z odpadami. Obie akcje (Dzień Ziemi i Krakowski Festiwal Recyklingu) cieszą się dużą popularnością, formuła festiwalu znalazła naśladowców także w innych miastach Polski.

O zwiększającej się z roku na rok frekwencji świadczą statystyki prowadzone przez Wydział Kształtowania Środowiska UMK. Mieszkańcy z rosnącym zainteresowaniem odnoszą się szczególnie do zbiórek odpadów. I tak: podczas gdy w ramach pierwszego Festiwalu Recyklingu w 2003 r. zebrano nieco ponad **16 ton** odpadów, w 2007 r. było ich **35 ton**, a w latach 2008–2010 zbierano coraz bardziej imponujące, liczone w tonach, ilości surowców wtórnych: 2008 r. – **36,38 ton**, 2009 r. – **51,71 ton**, 2010 r. – **60,84 ton**. Także w trakcie Dni Ziemi odzyskano spore ilości surowców. Krakowianie uczestniczący w latach 2007–2010 w obydwu przedsięwzięciach otrzymali w zamian **ponad 100 tysięcy sadzonek** ozdobnych drzew, krzewów i kwiatów, znajdując tym samym możliwość upiększenia przydomowych, osiedlowych i szkolnych ogrodów.

Festiwale to także atrakcje dla dzieci (za udział w konkursach: gadżety i upominki nawiązujące do tematyki ekologicznej), koncerty dla młodzieży i dorosłych, konferencje i seminaria o tematyce ekologicznej oraz inne formy kampanii edukacyjnej.

W ramach kampanii edukacyjnej rozdawano np. wydawnictwa: „Ekokosmologia”, „Smocze rady na odpady” (w liczbie 2600 egzemplarzy). Ta druga pozycja jest podręcznikiem szkoleniowym, zawierającym – poza częścią teoretyczną – konspekty lekcji do wykorzystania przez nauczycieli.

Obu imprezom towarzyszył kolportaż ulotek, broszur nawiązujących w swej tematyce m.in. do newralgicznych spraw w ochronie środowiska:

- „Piec to nie jest kosz na śmieci” (nakład 25 tys.)
- „Korzystanie z wód i ochrona wód”
- „Natura 2000 w Krakowie”.

Na uwagę zasługuje także kampania edukacyjna w ramach organizowanych Europejskich Dni Zrównoważonego Transportu (ETZT), w tym Europejskiego Dnia bez Samochodu. Tę kampanię podejmuje Kraków corocznie (od 9 lat), żeby zachęcić mieszkańców do rezygnacji z korzystania z samochodów prywatnych na rzecz komunikacji miejskiej.

Obchody ETZT przygotowywane z udziałem miejskich spółek i jednostek organizacyjnych oraz organizacji pozarządowych odbywają się w kilku punktach Krakowa – na Małym Rynku i placu Wszystkich Świętych, w parku im. H. Jordana, na Łąkach Nowohuckich oraz w Muzeum Inżynierii Miejskiej. Do najważniejszych, a zarazem najciekawszych działań należy zaliczyć: pokaz i szkolenie z zakresu ratownictwa medycznego, egzamin na kartę rowerową, prezentację miejskiej wypożyczalni rowerów, warsztaty oraz wycieczki i rajdy rowerowe, nieodpłatne zwiedzanie Muzeum Inżynierii Miejskiej.

Corocznie, zgodnie z regulaminem kampanii, wyłącza się z dostępności komunikacyjnej w Dniu bez Samochodu (22 września) jedną z ulic miasta, jednocześnie stwarzając możliwość bezpłatnego poruszania się po mieście środkami komunikacji miejskiej (warunek: okazanie dowodu rejestracyjnego pojazdu). Za spełnienie wszystkich warunków uczestnictwa w kampanii ETZT Kraków otrzymał dziewięciokrotnie tytuł Złotego Uczestnika ETZT.

Jednym z działań edukacji ekologicznej jest realizacja programu „**Czysta akcja**”. Ten program jest barwną i wieloelementową instrukcją tego, jak na co dzień radzić sobie z problemem odpadów. W ramach „Czystej akcji” działa strona internetowa www.czystaakcja.pl, na której można znaleźć wiele szczegółowych informacji o tym, gdzie oddawać zużyte baterie, przeterminowane leki, farby, oleje i inne niebezpieczne dla środowiska i zdrowia materiały. Jednym z elementów „Czystej akcji” była kampania billboardowa pod hasłem „Pogadaj z gadem, co zrobić z odpadem”, ruszył również program szkoleniowy adresowany przede wszystkim do nauczycieli, ale też do krakowskich dzieci i młodzieży. Do szkół trafiły również filmy, prezentacje i gadżety, zwłaszcza te, które odpowiadają wymaganiom percepcyjnym młodego odbiorcy. A wszystko po to, żeby zgodnie z przysłowiem: „czym skorupka za młodu nasiąknie...” wykształcić na przyszłość świadomych i odpowiedzialnych za miasto obywateli Krakowa. W 2010 r. przeprowadzono dwie kampanie medialne (w BUS TV i TVP Kraków) pt. „Nie spalaj odpadów w piecach” i „Segreguj odpady”. Prowadzona jest też cykliczna, mobilna kampania (na tramwajach) promująca selektywną zbiórkę odpadów.

Kolejnym bardzo ważnym elementem programu jest, oddana do użytku we wrześniu 2006 r., ścieżka edukacyjna na składowisku odpadów komunalnych Barycz, której zasadniczą ideą jest kreatywne odtworzenie środowisk i miejsc znanych zwiedzającemu, ale przedstawionych w ten sposób, by możliwie najmocniej podkreślić kwestie ekologiczne i problemy związane z odpadami. Ścieżka

odwiedzana jest głównie przez dzieci i młodzież ze szkół podstawowych i gimnazjów. W skład etapów ścieżki wchodzi między innymi:

- Dom Rodziny Śmieciaków pokazujący śmieci w naszym gospodarstwie domowym – w każdym pomieszczeniu otaczają nas potencjalne odpady, czy wiemy, jak je segregować, gdzie wyrzucić, jak sprawić, by zostały powtórnie użyte?
- fotoplastykon – w obrazkowy i przystępny sposób pokazuje drogę odpadu w procesie recyklingu
- sortownia – otwarta dla każdego, kto chce prześledzić proces segregowania śmieci
- pnie drzew – instalacja, która uświadamia, jak wiele czasu zabiera proces rozkładu niesegregowanych śmieci
- mapy – pokazujące lokalizację pojemników do segregacji, punkty, w których można oddawać przeterminowane leki.

Wśród nowości tej kadencji jest uruchomienie portalu internetowego www.ekocentrum.krakow.pl poświęconego sprawom gospodarki odpadami, recyklingu oraz zachowań proekologicznych. Na stronie zamieszczone są: obowiązujące akty prawne; informacje nt. różnych rodzajów zbiórek, np. wykazy aptek biorących udział w akcji zbiórki przeterminowanych leków oraz lokalizacji pojemników do selektywnej zbiórki odpadów komunalnych zaznaczonych również na mapie, wykazy zbierających zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, miejsc zbiórki baterii, wykazy odbiorców odpadów, harmonogram akcji „Wystawka”; informacje na temat poszczególnych elementów gospodarki odpadami, multimedia, m.in. galerie zdjęć, publikacje naukowe, filmy i inne materiały edukacyjne; porady z zakresu gospodarki odpadami; aktualności.

Korzyści dla mieszkańców z prowadzonych akcji edukacyjnych:

- możliwość oczyszczenia pomieszczeń (piwnic) z odpadów podlegających odzyskowi (makulatura, słoiki szklane, baterie, butelki PET, puszki aluminiowe, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny)
- możliwość „upiększenia” domów poprzez nasadzenie drzew i krzewów oraz mieszkań poprzez nasadzanie kwiatów kwitnących za przyniesione surowce wtórne; łącznie w latach 2007–2010 rozdano ponad 100 000 sadzonek
- możliwość uzyskania (podczas imprez) kompleksowej informacji o gospodarowaniu odpadami (np. gdzie można oddać poszczególne odpady)
- przekazywanie dzieciom i młodzieży wiedzy z zakresu ochrony środowiska naturalnego
- możliwość pozyskania przez nauczycieli wiedzy z zakresu prawidłowo prowadzonej selektywnej zbiórki odpadów – wydano 2600 sztuk podręcznika szkoleniowego „Smocze rady na odpady”, zawierającego poza częścią teoretyczną konspekty lekcji do wykorzystania przez nauczycieli
- pozyskanie fachowej wiedzy z zakresu występowania roślinności rzeczywistej na terenie Krakowa (atlas i mapa roślinności rzeczywistej)
- pozyskanie wiedzy o szkodliwości spalania odpadów w piecach domowych – wydrukowano 25 000 ulotek „Piec to nie jest kosz na śmieci”
- pozyskanie wiedzy o pielęgnacji zieleni – wydano cztery rodzaje broszur w nakładzie po 2000 każda
- pozyskanie fachowej wiedzy o korzystaniu z wód – broszura pt. „Korzystanie z wód i ochrona wód”, nakład 2000 egzemplarzy
- pozyskanie wiedzy o obszarach Natura 2000, nakład 2350 broszurek.

Kształtowanie środowiska

Jednym z warunków zrównoważonego rozwoju Krakowa jest stan środowiska odpowiadający wyznaczonym standardom. Rozwojowi gospodarczemu miasta musi zatem towarzyszyć dbałość o środowisko, o jego zrównoważony rozwój; ranga tych zadań jest znaczącą dla miasta.

Prezydent Miasta Krakowa jest jednym z organów ochrony środowiska realizującym zadania z zakresu ochrony środowiska w Krakowie. Są to zadania dotyczące ochrony powierzchni ziemi, zasobów wód, powietrza, przyrody, złóż kopalin oraz ochrona przed ponadnormatywną emisją hałasu. Odpowiada także za ochronę zasobów leśnych, realizuje zadania z zakresu rolnictwa, a także ochrony i utrzymywania zwierząt.

Środowisko to wiele komponentów, które są ze sobą powiązane i od siebie współzależne. Działania na rzecz środowiska i jego ochrony są ważnym elementem jakości życia mieszkańców naszego miasta.

Przekształcanie środowiska jest zjawiskiem na ogół nieodwracalnym, stąd też wymaga przemyślanego, nowoczesnego kształtowania przestrzeni miejskiej z uwzględnieniem różnych aspektów, w tym środowiska przyrodniczego.

Zarządzeniem nr 2336/2009 Prezydenta Miasta Krakowa z 23 października 2009 r. powołana została Rada Programowa ds. Zieleni. Rada jest ciałem doradczym i opiniującym we wszystkich ważnych sprawach związanych z kształtowaniem, utrzymaniem i rozwojem zieleni w mieście. Członkami rady są przedstawiciele środowisk naukowych dwóch krakowskich uczelni: Uniwersytetu Rolniczego i Politechniki Krakowskiej – wybitni znawcy problematyki związanej z zielenią. Rada w ramach swojej działalności zgłaszała m.in. uwagi do projektu zmiany studium uwarunkowań i zagospodarowania przestrzennego Krakowa, opiniowała rewaloryzację drzewostanu na al. 3 Maja w Krakowie, usunięcie drzew oraz nasadzenia w al. Beliny-Prażmowskiego, al. Kijowskiej, ul. Urzędniczej.

Rozwiązania projektowe w zakresie zieleni, która może kolidować z terenami inwestycyjnymi, są przedmiotem rozważań Zespołu Koordynującego Usytuowanie Projektowanych Sieci Uzbrojenia Terenu, który to zespół tylko w 2010 r. zaopiniował w zakresie ochrony zieleni (łącznie z wykonaniem wizji lokalnych dla części inwestycji) **2660** projektów. W wielu przypadkach zespół doprowadza do korekty projektów sieci uzbrojenia terenu na wstępnym etapie projektowania, co już pozwoliło i pozwala na zachowanie wielu cennych drzew w Krakowie.

Realizując ustawowe kompetencje wynikające z ustawy o ochronie przyrody, w latach 2007–2010 wydając decyzje zezwalające na usunięcie drzew lub krzewów (po spełnieniu wszystkich ustawowych przesłanek warunkujących wydanie zezwoleń), zobowiązano adresatów decyzji administracyjnych do wykonania nowych nasadzeń łącznie w liczbie 49 613 drzew.

Dla upowszechniania sztuki ogrodniczej wiosną 2010 r. przeprowadzono bezpłatne szkolenia w zakresie właściwej pielęgnacji zieleni, w których uczestniczyło 90 osób – zarządcy terenów zieleni i inni zainteresowani mieszkańcy Krakowa.

Należy także stwierdzić, iż na bieżąco upowszechniane są materiały informacyjne dotyczące problematyki związanej z zielenią (materiały udostępniane w siedzibie urzędu oraz rozdawane przy okazji imprez ekologicznych). Są to broszurki, ulotki. To kompendium wiedzy o przepisach prawa obowiązujących w ochronie zieleni, jak również o zasadach projektowania zieleni na osiedlach oraz w pobliżu tras komunikacyjnych. Spośród opracowań (też np. zamieszczanych na stronach internetowych Biuletynu Informacji Przestrzennej) wymienić można m.in.: „Charakterystyka zagrożeń zieleni miejskiej ze szczególnym uwzględnieniem zieleni

w ciągach komunikacyjnych”, „Badanie wpływu czynników biotycznych i abiotycznych na stan zieleni miejskiej Krakowa oraz dobór drzew i krzewów do nasadzeń”, „Ocena zagrożeń dla drzew i krzewów powodowanych przez patogeny, szkodniki i czynniki abiotyczne na terenach zieleni Gminy Miejskiej Kraków 2009”.

Cenne drzewa i inne obiekty, miejsca o określonej wartości przyrodniczej, są prawnie chronione. Na podstawie inwentaryzacji przyrodniczej i stosownej dokumentacji w latach 2007–2010 ustanowiono sześć użytków ekologicznych o łącznej powierzchni około 38 ha:

- Staw przy Kaczeńcowej
- Rozlewisko Potoku Rzewnego
- Dolinę Prądnika
- Uroczysko Kowadza
- użytek ekologiczny na terenie lasu w Witkowicach
- Staw Dąbski.

W latach 2007–2010 objęto ochroną prawną **71 drzew** jako pomniki przyrody. Uchwały Rady Miasta Krakowa z 20 października 2010 r. wprowadzające nowe formy ochrony przyrody (las w Witkowicach jako użytek ekologiczny oraz 20 drzew jako pomniki przyrody) wejdą w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Małopolskiego.

Dla udokumentowania bogactwa przyrodniczego Krakowa w latach 2007–2010 sporządzono „Mapę roślinności rzeczywistej miasta Krakowa”. Dokument ten stanowi kompleksowe opracowanie dotyczące roślinności i siedlisk przyrodniczych oraz stanowisk roślin chronionych. Na podstawie mapy uruchomiono portal internetowy Zielony Kraków. Mapa roślinności rzeczywistej miasta Krakowa. Portal, przybliżając mieszkańcom świat roślin w Krakowie, stanowi także dla inwestorów cenne źródło informacji na temat możliwości zabudowy terenu z uwzględnieniem przyrodniczych uwarunkowań. Jest również narzędziem usprawniającym prace pracowników UMK, w szczególności przy sporządzaniu opinii z zakresu ochrony środowiska oraz w planowaniu przestrzennym.

Kraków może poszczycić się także „Atlasem roślinności rzeczywistej miasta Krakowa”, wydanym w 2008 r., a opracowanym na podstawie wyżej wymienionej mapy. Atlas jest pierwszym w Europie tak szczegółowym opracowaniem, które zostało wykonane dla dużego zurbanizowanego obszaru. Egzemplarze atlasu (1000 sztuk) zostały nieodpłatnie przekazane instytucjom naukowym, bibliotekom, placówkom oświatowym itp.

Jakość powietrza stanowi istotny element w życiu miasta – jego mieszkańców, przyjeżdżających gości. Pomimo prowadzonych od wielu lat działań na rzecz poprawy jakości powietrza, nadal przekroczone są poziomy dopuszczalne pyłu zawieszonego PM₁₀ i dwutlenku azotu.

Wyrazem woli wprowadzenia działań naprawczych dla poprawy jakości powietrza są programy ochrony powietrza, w opracowywaniu których przedstawiciele miasta uczestniczyli. „Program ochrony powietrza dla miasta Krakowa”, wprowadzony rozporządzeniem Wojewody Małopolskiego w 2006, Kraków realizował przez kontynuację prowadzonego od wielu lat programu likwidacji niskiej emisji, a w ramach ograniczania emisji komunikacyjnej – przez prowadzenie takich działań, jak: kompleksowe, zintegrowane planowanie rozwoju systemu transportu, budowa i rozbudowa obwodnic drogowych, rozwój szynowych systemów transportu zbiorowego, rozwój systemu transportu publicznego, czyszczenie ulic metoda mokrą, tworzenie systemu ścieżek rowerowych itp.

Według obecnie obowiązującego stanu prawnego realizowany jest „Program ochrony powietrza dla województwa małopolskiego” przyjęty uchwałą Sejmiku Województwa Małopolskiego. Projekt programu był szeroko konsultowany przez przedstawicieli władz samorządu krakowskiego. Uwagi do tego opracowania, jak również zgłaszane propozycje rozwiązań zostały w dużej mierze zaakceptowane przez Sejmik Województwa Małopolskiego. W chwili obecnej przedstawiciele urzędu miasta uczestniczą w spotkaniach organizowanych przez urząd marszałkowski dotyczących realizacji programu w postaci eksperckiego opracowania dotyczącego wprowadzenia ograniczeń w stosowaniu paliw stałych oraz inwentaryzacji źródeł emisji na terenie Nowohuckiego Obszaru Gospodarczego.

Miasto prowadzi intensywne działania ukierunkowane na likwidację niskiej emisji pochodzącej z prywatnych palenisk węglowych i kotłowni węglowych. Ze środków Gminnego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej do końca 2009 r. finansowany był program skierowany do osób fizycznych, w ramach którego w latach 2007–2010:

- zlikwidowano **2454** paleniska/kotłownie węglowe
- zainstalowano **289** odnawialnych źródeł energii
- podłączono ciepłą wodę użytkową z **5** sieci zewnętrznych
- zlikwidowano **371 ton wyrobów** azbestowych.

Do 2009 r. przyznano **1081** dofinansowań do zmiany systemu ogrzewania, instalacji odnawialnych źródeł energii dla osób fizycznych oraz przyznano **152** dofinansowania do demontażu i utylizacji azbestu z budynków mieszkalnych.

Ponadto prowadzona jest kampania informacyjno-edukacyjna dla zachęcenia mieszkańców do korzystania z alternatywnych źródeł energii (energia słoneczna, wodna, wiatrowa). Podjęto także bardziej stanowcze kroki. W związku z podejrzeniem o spalanie odpadów w domowych instalacjach grzewczych w okresie grzewczym przeprowadzane są systematyczne kontrole. Informacje o szkodliwym wpływie spalanych odpadów na ludzi i środowisko upowszechniane są w ulotkach, broszurkach (25 000 broszurek „Piec to nie jest koszt na śmieci”) oraz w komunikatach zamieszczanych na stronach Biuletynu Informacji Publicznej.

Dodatkowym elementem związanym z zanieczyszczaniem powietrza jest emitowany do środowiska ponadnormatywny hałas, pochodzący głównie ze środków transportu. Klimat akustyczny Krakowa został określony na cyfrowej „Mapie akustycznej miasta Krakowa”. Mapa – udostępniona mieszkańcom w portalu internetowym – stanowi również wstępną informację dla inwestorów na temat możliwości zabudowy określonego terenu pod kątem ochrony przed hałasem. Portal jest również narzędziem usprawniającym pracę pracowników urzędu, w szczególności przy sporządzaniu opinii z zakresu ochrony środowiska oraz w planowaniu przestrzennym.

21 października 2009 r. uchwałą nr LXXXIII/1093/09 Rady Miasta Krakowa przyjęty został „Program ochrony środowiska przed hałasem dla miasta Krakowa”. W tym programie określono potrzeby oraz kolejność podejmowania działań mających przywrócić dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku na poszczególnych obszarach miasta z uwzględnieniem możliwości finansowych Gminy Miejskiej Kraków. Zgodnie z rozporządzeniem ministra środowiska (Dz. U. z 2002 nr 179, poz. 1498) kolejność realizacji zadań uzależniona została od wartości wskaźnika M charakteryzującego wielkość przekroczenia dopuszczalnego poziomu hałasu oraz liczbę mieszkańców na danym terenie. Szczegóły dotyczące planowanych zadań zawarte zostały w strategii krótko- i długoterminowej dostępnej na stronach internetowych Biuletynu Informacji Publicznej.

W ramach programu zaproponowano działania, które można podzielić na następujące grupy:

- związane z edukacją społeczną, które powinny być prowadzone w sposób ciągły, zarówno w zakresie działań długoterminowych, jak i krótkoterminowych
- długoterminowe, ich realizacja przewidywana jest w okresie, który nastąpi po sporządzeniu kolejnych programów ochrony przed hałasem
- krótkoterminowe, które stanowią faktyczny zakres omawianego programu ochrony środowiska przed hałasem dla Krakowa na lata 2009–2013. Działania te zawierają zarówno działania związane z ograniczeniem poziomu hałasu w najniekorzystniejszych punktach i ciągach komunikacyjnych, jak też działania, które mogą być realizowane w kolejnych programach.

Dla zwalczania i zapobiegania bezdomności zwierząt miasto prowadzi schronisko. W latach 2007–2010 do schroniska dla bezdomnych zwierząt przyjęto 7646 psów i 5144 kotów. Nowym właścicielom wydano 7093 psy i 5546 kotów.

Nowatorskim działaniem było utworzenie w mieście pogotowia ds. bezpiecznych zwierząt. W latach 2007–2010 pracownicy pogotowia podjęli około 900 interwencji mających na celu usunięcie zagrożeń i uciążliwości powodowanych przez dzikie zwierzęta, a także udzielenie pomocy zwierzętom poszkodowanym w wypadkach itp. Wyrazem uznania dla działań podejmowanych przez miasto dla ochrony środowiska są nagrody i wyróżnienia, jakie Kraków otrzymał, biorąc udział w organizowanych konkursach (2008, 2009, 2010).

11. GOSPODARKA KOMUNALNA

Energetyka ciepła

Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej S.A. jako spółka gminna dostarcza energię ciepłą do **4618** odbiorców zlokalizowanych w **8200** obiektach, z czego 10% to również odbiorcy ciepłej wody użytkowej. Obecnie sieć ciepłownicza miasta wynosi około **770 km** oraz **105** kotłowni. Każdego roku wzrasta liczba odbiorców ciepła i ciepłej wody użytkowej. W 2007 r. spółka uzyskała certyfikat zarządzania ISO. W trakcie kadencji 2007–2010 spółka uzyskała nagrody Przedsiębiorstwo Fair Play, Nagrodę Jakości i Światową Nagrodę Klimatyczną.

W latach 2007–2010:

- o 397 zwiększono liczbę ogrzewanych obiektów
- o 28,2 km zwiększono długość eksploatowanej sieci ciepłowniczej
- zmodernizowano 152 km sieci ciepłowniczej
- zmodernizowano 820 węzłów cieplnych
- w ramach programu ciepłej wody użytkowej podłączono do miejskiej sieci ciepłowniczej 55 budynków oraz zlikwidowano 2688 termy gazowe
- w następstwie realizacji programu likwidacji pieców oraz kotłowni opalanych paliwem stałym przeprowadzono modernizację gospodarki ciepłej w 105 budynkach.

Zaopatrzenie w wodę

Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji jako spółka gminna dostarcza wodę do około **45 000** odbiorców, w tym do około **42 000** odbiorców indywidualnych. Obecnie sieć wodociągowa wraz z przyłączami liczy około **2000 km**. Każdego roku wzrasta liczba odbiorców wody.

W kadencji 2007–2010 wybudowano około 100 km sieci wodociągowej oraz około 2800 przyłączy wodociągowych.

Odprowadzanie ścieków

Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji jako spółka gminna odbiera ścieki od około **41 000** odbiorców. Obecnie sieć kanalizacyjna wraz z przyłączami liczy około **1650** km. Każdego roku wzrasta liczba gospodarstw podłączonych do kanalizacji.

W latach 2007–2010 wybudowano około 150 km sieci kanalizacyjnej oraz około 3500 przyłączy kanalizacyjnych.

Czystość

W ciągu ostatnich czterech lat rozwinęto i udoskonalono organizację procesu oczyszczania miasta. Do 2003 r. ciągłym oczyszczaniem objęty był wyłącznie rejon I, to znaczy tereny wewnątrz I obwodnicy miasta. Pozostałe tereny oczyszczane były poprzez zlecenie prac z częstotliwością dostosowaną do potrzeb i środków finansowych.

Od okresu 2004–2007 oczyszczanie miasta odbywało się według opracowanego w 2003 r. modelu. Kosztowało to 16–17 mln zł. W 2008 r. koszt oczyszczania miasta wynosił 19 mln zł. Od 2009 r. miasto oczyszczane jest w oparciu o wyższe nakłady finansowe, przy czym ZIKIT przejął tereny od ZBK. W modelu tym teren Krakowa został podzielony na osiem rejonów:

- Rejon 1 obejmuje ulice i place wewnątrz obwodnicy
- Rejon 2 obejmuje pozostały teren I dzielnicy
- Rejon 3 obejmuje teren dzielnic II i III
- Rejon 4 obejmuje teren dzielnic IV, V, VI, VII
- Rejon 5 obejmuje teren dzielnic VIII, IX, X, XI
- Rejon 6 obejmuje teren dzielnic XII i XIII
- Rejon 7 obejmuje teren dzielnic XIV i XVIII
- Rejon 8 obejmuje teren dzielnic XV, XVI, XVII.

Ciągłym utrzymaniem czystości objęty jest rejon 1 oraz rejon 2. Jest to teren dzielnicy I. W pozostałych siedmiu rejonach wyodrębniono tzw. minicentra, w których utrzymywanie czystości odbywa się codziennie, bo właściwy stan czystości tych miejsc wpływa na estetykę miasta. Wybrano następujące lokalizacje:

- Podgórze – Rynek Podgórski, plac Niepodległości i ulice wokół
- Łagiewniki – rejon sanktuarium Bożego Miłosierdzia, rejon pętli w Borku Fałęckim (ulice: Brożka, Zakopiańska, Siostry Faustyny, Tischnera, Do Sanktuarium Bożego Miłosierdzia)
- Plac Centralny, plac al. Róż, al. Róż, i ulice przyległe (Żeromskiego, Struga, Obrońców Krzyża, Solidarności, al. Andersa, al. Przyjaźni, Ludźmierska, Spiechowicza, al. Jana Pawła II)
- Ciąg ulic od ronda Czyżyńskiego, Bieńczycka, Kocmyrzowska, rejon placu Tomex i placu w Bieńczykach
- Ciąg ulic Andersa, Bora-Komorowskiego, rejon ronda Maczka
- Ul. Królewska, plac Axentowicza, plac Inwalidów.

Codziennie utrzymanie czystości tych terenów polega na:

- opróżnianiu koszy na śmieci
- zbiorze odpadów komunalnych z terenów pasów drogowych ulic, placów

- ręcznym oczyszczaniu chodników, placów itp.
- mechanicznym oczyszczaniu ulic.

Pozostałe tereny oczyszczane są w trybie zlecenia prac z częstotliwością dostosowaną do potrzeb.

Kosze na śmieci

Na terenie miasta jest około 5500 koszy na śmieci (w tym kilkadziesiąt obręczy na worki).

Psie kupy

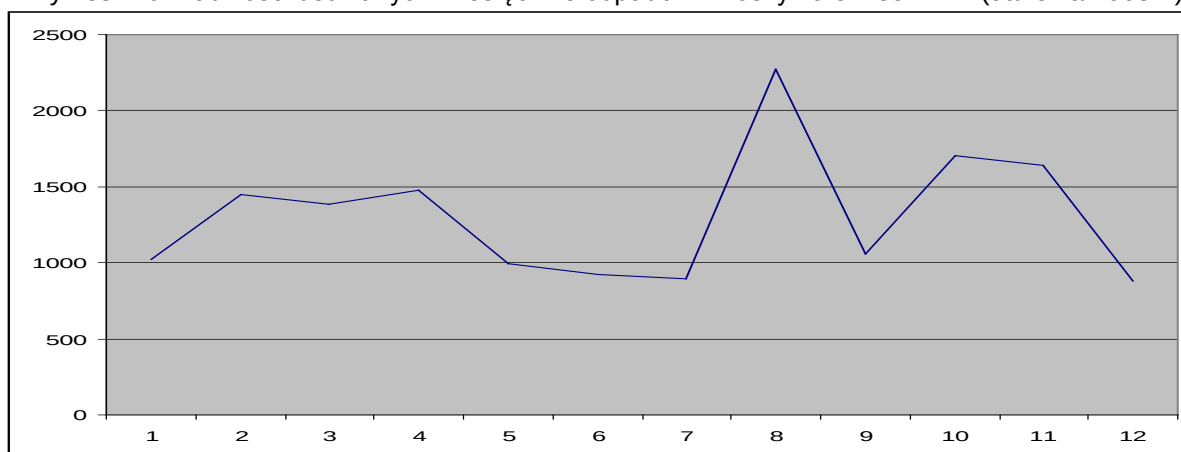
Zgodnie z obowiązującymi przepisami sprzątaniem po zwierzętach domowych winni się zajmować ich właściciele. Gmina (m.in. ZIKIT) prowadzi akcję uświadamiania o tym mieszkańców. Podjęte działania:

- kampania „Bądź pierwszy w porządku”
- akcja informacyjna prowadzona przez ZIKIT z „Echem Miasta”, powiązana z kolportażem qupaczek
- stanowisko ZIKIT na Krakowskim Festiwalu Recyklingu, na stoisku prezentowane są „narzędzia” do zbierania odchodów
- zespół ds. edukacji mieszkańców w zakresie utrzymania zwierząt domowych
- punkt obsługi klienta ZIKIT wydaje za darmo (w miarę posiadanych zapasów) woreczki i qupaczki do zbierania psich odchodów

Nielegalne wysypiska

W 2008 r. zlikwidowano 414 nielegalnych wysypisk śmieci (z czego większość usuwano wielokrotnie w ciągu roku). Łącznie przewieziono 15 695 m³ śmieci. W 2010 r. usunięto już 150 wysypisk (większość 2-3-krotnie), likwidując około 3000 m³ śmieci.

Wykres. Rozkład ilości usuwanych miesięcznie odpadów z koszy na śmieci w m³ (dane za 2008 r.)

Zieleń miejska

Głównym celem w zakresie utrzymania zieleni miejskiej jest zapewnienie właściwej estetyki miasta i bezpieczeństwa mieszkańców poprzez fachową konserwację zieleni oraz realizację zadań inwestycyjnych w zakresie budowy, rewaloryzacji i rewitalizacji terenów zieleni. Zielenią zarządza Zarząd Infrastruktury Komunalnej i Transportu.

W ciągu ostatnich czterech lat na terenie Krakowa posadzono około **9300 drzew**. W 2010 r. zagospodarowano ronda: Młyńskie, Maczka, Kocmyrzowskie i Srebrnych Orłów (nasadzenia drzew i krzewów). Na rondzie Maczka nasadzono róże.

Zagospodarowano dwa podwórka w ramach nowo przejętych terenów osiedlowych z ZBK (os. Zielone i os. Uroczę), poprzez remont alejek i wykonanie nowych nasadzeń. ZIKiT zarządza obecnie **1332, 30 ha** zieleni urządzonej na terenie Krakowa, a w jej skład wchodzi:

- parki (42 obiekty) – 394,51 ha
- zieleńce (334) – 237,52 ha
- zieleń w pasach drogowych (810) – 532,03 ha
- zieleń osiedlowa (299) – 168,24 ha

Roczny koszt stałego utrzymania wyżej wymienionych terenów (bez zieleni wysokiej) to około 12 mln zł.

Cmentarze komunalne

W 2009 r. zakończono realizację I etapu poszerzenia cmentarza Prądnik Czerwony od strony północnej, w wyniku czego powierzchnia cmentarza powiększyła się o 4,2 ha i obecnie wynosi 41,75 ha. W efekcie pozyskano około 4000 miejsc grzebalnych. W minionych latach kontynuowano modernizację alejek na cmentarzu Rakowickim. W 2009 r. podjęto działania inwestycyjne mające na celu zwężenie alei głównej cmentarza Grębałów. Dzięki temu udało się pozyskać około 250 miejsc pod budowę grobów murowanych oraz około 50 miejsc pod groby ziemne. W ten sposób osoby składające podania począwszy od 2007 r. mogły uzyskać miejsce pod budowę grobów. Akcja ta nadal jest kontynuowana do wyczerpania miejsc. Cieszy się popularnością, a ZCK postrzegany jest przy tym jako chroniący interesy osób, które prawie trzy lata oczekiwały na taki przydział.

W minionych latach wprowadzono dodatkowe dyżury pracowników ZCK. Dzięki temu rozwiązaniu ZCK spotyka się z pozytywną reakcją klientów, którzy mają możliwość załatwienia spraw w godz. od 7.30 do 17.00 w poniedziałki (wcześniej: od 9.00 do 17.00). Dodatkowo dzięki remontom dwóch biur obsługi klienta rejonu Podgórze oraz cmentarza Grębałów poprawił się komfort obsługi.

Uruchomiono nowe narzędzia internetowe. Żeby ułatwić poszukiwania miejsca pochowania bliskich i znajomych na cmentarzach komunalnych w Krakowie, 15 października 2007 r. uruchomiono internetowy lokalizator grobów. Wystarczy wpisać nazwisko, imię i przybliżony rok pochowania, a komputer pokaże, na którym z cmentarzy, na jakiej kwaterze i w którym rzędzie osoba zmarła jest pochowana. Dodatkowo na stronie internetowej www.rakowice.eu w ubiegłym roku udostępniono nową wersję tego lokalizatora i obecnie możliwe jest nie tylko wskazanie oznaczenia kwatery (pasu), rzędu i miejsca, ale także odnalezienie jego położenia na interaktywnej mapie właściwego cmentarza wraz ze ścieżką dojścia do poszukiwanej kwatery (pasa), w obrębie którego zlokalizowany jest grób.

Zarząd Cmentarzy Komunalnych w Krakowie podejmuje szereg działań mających na celu pozyskanie środków finansowych (SKOZK, OKRK, Unia Europejska itp.) na renowację zabytkowych obiektów (nagrobków, grobowców, zabytkowego muru na cmentarzu Rakowickim). Dzięki temu udało się ocalić znaczną część dziedzictwa kulturowego na komunalnych cmentarzach w Krakowie.

Rozpoczęto przygotowania do budowy spopieliarni zwłok. W 2009 r. uchwalono miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego obszaru „Tyniec – węzeł Sidzina”, w którym są umieszczone zapisy pozwalające na budowę cmentarza i spopieliarni w Podgórkach Tynieckich. Lokalizacja ta spełnia wszystkie warunki sprzyjające budowie obiektu spopieliarni, decydujące zalety to: planowana rozbudowa cmentarza, dogodny dojazd, duża odległość od osiedli mieszkaniowych (co najmniej kilkaset metrów) i spokojne otoczenie. Warto zaznaczyć, że na tym cmentarzu

zostanie pozyskanych około 20 tys. miejsc grzebalnych, co daje zabezpieczenie pochowań na kilkanaście lat.

12. PLANOWANIE PRZESTRZENNE

W latach 2007–2010 prezydent Krakowa podjął 271 zarządzeń dotyczących miejscowych planów, w tym:

- 50 w sprawie przyjęcia i przekazania pod obrady RMK projektu uchwały RMK w sprawie uchwalenia miejskiego planu zagospodarowania przestrzennego
- 10 w sprawie przyjęcia i przekazania pod obrady RMK projektu uchwały RMK w sprawie odstąpienia od sporządzania miejskiego planu zagospodarowania przestrzennego
- 57 w sprawie przyjęcia i przekazania pod obrady RMK projektu uchwały RMK w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejskiego planu zagospodarowania przestrzennego
- 56 w sprawie rozpatrzenia wniosków do sporządzanego miejskiego planu zagospodarowania przestrzennego
- 70 w sprawie rozpatrzenia uwag do projektu miejskiego planu zagospodarowania przestrzennego
- 28 innych zarządzeń dotyczących miejskiego planu zagospodarowania przestrzennego, w tym autopoprawek oraz zmiany studium.

Wśród uchwalonych w okresie 2007–2010 35 planów zagospodarowania należy wyodrębnić:

- plany ochronne (chroniące cenne tereny przed zabudową)
- plany uruchamiające inwestycje w określonym rejonie
- plany porządkujące proces inwestycyjny.

W mijającej kadencji, w latach 2007–2010 udało się uchwalić **10 planów ochronnych**. Wśród nich znajdują się plany chroniące tereny wskazane w studium jako parki rzeczne: „Dolina Dłubni – Krzesławice”, „Dolina Dłubni – Obszar sportu i rekreacji”, „Dolina Dłubni – Mogiła”, „Park Aleksandry”, „Park Rzeczny Drwinka”, „Sudół Dominikański”, „Dolina Prądnika”, „Dolina Rudawy – Małe Błonia”.

Ponadto uchwalony został plan („Las Wolski”) chroniący tereny o wartościach krajobrazowych i przyrodniczych oraz plan („Krzemionki”) chroniący obszar o szczególnych wartościach kulturowych – były obóz koncentracyjny „Płaszów”.

Uchwalono **14 planów** o charakterze aktywizującym/inwestycyjnym, w tym:

- plany umożliwiające inwestowanie na terenach przemysłowych: „Browar Lubicz”, „Cystersów”, „Rejon ulicy Pachońskiego”
- plany rozszerzające tereny pod zabudowę mieszkaniową w obszarze dawnej strefy kombinatu w Nowej Hucie: „Ruszcza”, „Branice – Dwór”, „Wyciąże”, „Wróżeńce”, „Kościelniki”, „Grębałów – Lubocza”
- plany inne: „Skotnicka – Działowskiego” (tereny pod zabudowę jednorodzinną), „Tyniec – węzeł Sidzina” (układ komunikacyjny oraz lokalizacja nowego cmentarza), „Czyżyny – Dąbie” (tereny mieszkaniowe oraz pod obiekty sportowe), „TS Wisła” i „Cracovia” (tereny pod obiekty sportowe).

Ponadto podjęto **11 planów** o charakterze porządkującym zastaną sytuację. Najważniejsze z nich to: „Ruczaj – Zaborze” (tereny mieszkaniowe, układ komunikacyjny planowanej trasy Pychowickiej), „Kliny – Południe” (tereny mieszkaniowe), „Witkowice” (tereny mieszkaniowe), „Osiedle Przegorzały (tereny mieszkaniowe), „Barycz” (tereny składowiska odpadów wraz ze strefą), „Cmentarz

Prądnik Czerwony, część od strony północnej przy ul Powstańców” i „Poszerzenie cmentarza Prądnik Czerwony” oraz „Cmentarz Grębałów” (rezerwujące tereny na poszerzenie tych cmentarzy).

Jeden projekt planu został odrzucony przez RMK, a potem odstąpiono od jego sporządzenia – chodzi o plan ochronny „Bodzów – Kostrze”.

Obecnie kilka planów powtarza procedurę ze względu na zgłoszone przez radnych poprawki, są to m.in.: „Tyniec – Osiedle”, „Tyniec – Wschód”, „Tyniec – Południe”, „Łuczanowice”, „Swoszowice – Uzdrowisko”, „Swoszowice – Południe”, „Wróblowice”.

Warto wspomnieć o następujących skargach na plany wygranych w Wojewódzkim Sądzie Administracyjnym w Krakowie:

- „Górka Narodowa – Zachód” (plan z terenami mieszkaniowym, układem komunikacyjnym, m.in. z wyznaczeniem przebiegu szybkiego tramwaju do Górki Narodowej)
- „Czyżyny – Dąbie”
- „Otoczenie Lasu Wolskiego” (plan ochronny)
- „Ruszcza” (w przypadku Ruszczy wojewoda złożył skargę kasacyjną na korzystny dla miasta wyrok, obecnie plan obowiązuje, jednak nie wiadomo, jakie będzie ostateczne rozstrzygnięcie).

Biuro Planowania Przestrzennego w 2007 r. otrzymało Nagrodę III stopnia Ministra Budownictwa za wybitne osiągnięcia twórcze w dziedzinie planowania przestrzennego za miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla obszaru „III Kampus UJ – Wschód”.

Na stronie internetowej Biura Planowania Przestrzennego UMK można się zapoznać z wynikami prac planistycznych prowadzonych w Krakowie. Informacje te przydają się przede wszystkim inwestorom – w przypadku rejonów objętych planem mogą oni sprawdzić, na jaki rodzaj zabudowy na poszczególnych obszarach zezwala plan.

Odwiedzając wspomnianą stronę, dowiemy się również, gdzie obowiązują miejscowe plany zagospodarowania, dla których rejonów plan jest sporządzany czy też dla jakiego obszaru plan uchwalono, ale jeszcze nie wszedł on w życie.

Z zamieszczonych informacji można również dowiedzieć się o ważnych terminach procedury sporządzania planu: składania wniosków, wyłożenia projektu planu do publicznego wglądu, dyskusji publicznej i możliwości składania uwag do projektu planu. Zamieszczone są tam również zarządzenia Prezydenta Miasta Krakowa dotyczące rozpatrywania wniosków i uwag do planu. Możemy ponadto prześledzić wyniki prac planistycznych od 2003 r.

Na stronie dostępny jest też hipsometryczny atlas Krakowa. Dzięki niemu każdy, kto zna położenie interesującego go obiektu, sprawdzi wysokość poszukiwanego terenu czy budynku. Mapa może stanowić ułatwienie dla inwestorów – na podstawie danych umieszczonych w atlasie można ustalić wysokość dowolnego miejsca: działki, drzewa czy budynku. Wykonanie atlasu było możliwe dzięki zleceniu przez Biuro Planowania Przestrzennego UMK lotniczego skanowania laserowego Krakowa. W rezultacie skanowania powstała przestrzenna „chmura” punktów reprezentująca powierzchnię terenu i obiekty istniejące w mieście.

Dane zgromadzone w procesie skanowania miasta służą głównie w pracach Biura Planowania Przestrzennego UMK. Są również pomocne m.in. w procesie wydawania decyzji o warunkach zabudowy i pozwoleń na budowę. Atlas zawiera przetworzone i kartograficznie opracowane informacje o wysokościach terenu i obiektów w Krakowie.

Składa się z dwóch części:

- głównej, zawierającej mapy wysokości bezwzględnych i względnych zakończonej skorowidzem nazw
- dodatkowej, zawierającej wybrane opracowania stworzone na podstawie danych z lotniczego skanowania laserowego Krakowa.

Atlas dostępny jest też w formie elektronicznej na stronach Biura Planowania Przestrzennego: <http://planowanie.um.krakow.pl>. Z wersji papierowej atlasu można korzystać w Biurze Planowania Przestrzennego UMK przy ul. Sarego 4, a także w bibliotekach krakowskich uczelni.

W styczniu 2003 r. tylko 1,5% Krakowa pokryte było planami zagospodarowania. Od sierpnia 2010 r. w Krakowie obowiązuje 68 planów obejmujących 24% powierzchni miasta.

13. KOMUNALIZACJA MIENIA – BEZPŁATNE PRZEJMOWANIE NIERUCHOMOŚCI NA RZECZ SKARBU PAŃSTWA LUB GMINY

Właściwe gospodarowanie nieruchomościami przez miasto, prowadzenie wielu inwestycji (np. drogowych lub remontów kamienic) możliwe jest dzięki konsekwentnej regulacji stanu prawnego nieruchomości. W okresie II kadencji prezydenta Jacka Majchrowskiego:

- dokonano ustaleń co do możliwości komunalizacji dla 8351 działek z ogólnej liczby 20 634 działek do rozpoznania; procesem komunalizacji objęto 2044 działki o pow. 304 ha
- uzyskano decyzje komunalizacyjne dla 2227 działek o pow. 321 ha (przybliżona wartość gruntów objętych decyzjami wynosi 2,5 mld zł); na początku II kadencji prezydenta objętych decyzjami komunalizacyjnymi było 34743 działek o pow. 7330 ha; obecnie decyzje komunalizacyjne obejmują 36 970 działek o pow. 7651 ha
- przejęto na rzecz Skarbu Państwa 65 nieruchomości, w tym 17 nieruchomości w całości i udziały w 48 nieruchomościach; spośród 65 przejętych nieruchomości 47 to nieruchomości zabudowane budynkami mieszkalnymi lub lokale mieszkalne, a 18 nieruchomości stanowią działki niezabudowane; przejęcie na rzecz Skarbu Państwa powoduje, że zabezpieczone zostają potrzeby lokatorów, którzy mogą wykupić zajmowane lokale od Skarbu Państwa lub, po skomunalizowaniu (jeśli przejęta nieruchomość lub udział podlega komunalizacji), od Gminy Miejskiej Kraków; został uregulowany m.in. stan prawny nieruchomości przy Małym Rynku 5 i 6, budynku na rogu ul. Miodowej 41 i Szerokiej 2, jak również cztery lokale mieszkalne o powierzchni ponad 100 m² każde przy pl. Sikorskiego.
- utworzono Referat Postępowań Rewindykacyjnych, w którym prowadzone jest łącznie 481 spraw dotyczących: postępowań rewindykacyjnych (250), zasiedzeń (191), stwierdzenia nieważności decyzji komunalizacyjnych (16) oraz nieważności decyzji remontowych (23). Powyższe sprawy są ważne dla interesów Gminy Miejskiej Kraków, gdyż obejmują znaczne obszary miasta i dotyczą m.in. nieruchomości „Płaszów” sp. z o.o. czy dawnej Fabryki Produktów Chemicznych „Liban” S.A.

Prowadzenie w jednej komórce organizacyjnej urzędu – w Wydziale Geodezji UMK – regulacje stanu prawnego nieruchomości na rzecz Skarbu Państwa i Gminy Miejskiej Kraków oraz procesu rewindykacyjnego powoduje bardziej efektywne przejęcie nieruchomości takich jak np. kamienica przy Małym Rynku 5 i 6, budynek na rogu ul. Miodowej 41 i ul. Szerokiej 2.

14. GOSPODARKA I ZARZĄDZANIE NIERUCHOMOŚCIAMI

Gospodarowanie mieniem

W latach 2007–2010 (I–III kwartał) prezydent Krakowa wydał **5292 zarządzeń** dotyczących działań z zakresu gospodarowania nieruchomościami oraz wystąpił z projektami **123 uchwał** podjętych następnie przez Radę Miasta Krakowa. O najistotniejszych działaniach piszemy poniżej.

1. Prywatyzacja gminnego zasobu mieszkaniowego i zasobu lokali użytkowych

W latach **2007–2010** (I–III kwartał) sprzedano na rzecz najemców **2160 lokali** mieszkalnych, pozyskując w ten sposób **57,6 mln zł** dochodu. Sprzedaż następowała na podstawie uchwał Rady Miasta Krakowa: nr XXII/190/03 z 27 sierpnia 2003 r. oraz nr XLVI/568/08 z 11 czerwca 2008 r., które umożliwiają nabycie lokalu ich najemcom z 90% bonifikatą od ceny lokalu.

Stanowi to dla najemców pomoc w uzyskaniu tytułu własności do lokalu i pozytywnie wpływa na stabilizację ich sytuacji mieszkaniowej oraz jest kontynuacją prowadzonej od wielu lat polityki prywatyzacji gminnych lokali mieszkalnych.

Ponadto, zgodnie z uchwałą Rady Miasta Krakowa nr CX/1099/06 z 24 maja 2006 r., określającą zasady sprzedaży lokali użytkowych na rzecz najemców, sprzedano **127 lokali użytkowych**, a do budżetu miasta z tego tytułu wpłynęła kwota **47 mln zł**.

Prowadzona polityka prywatyzacji lokali użytkowych wpływa na zapewnienie prawidłowego funkcjonowania i rozwoju firm na terenie Krakowa, zabezpieczenie miejsc pracy i stabilność w prowadzeniu działalności gospodarczej.

2. Regulowanie stanów prawnych nieruchomości oraz porządkowanie struktury przestrzenno-własnościowej gruntów

Miasto konsekwentnie podejmuje działania, żeby doprowadzić do zgodności stanu prawnego ze stanem faktycznym gminnych nieruchomości będących w posiadaniu innych podmiotów. Dodatkowo grunty, których nie może samodzielnie zagospodarować, zbywa na rzecz właścicieli nieruchomości do nich przyległych.

Prezydent Krakowa doprowadził do zgodności stanu faktycznego ze stanem prawnym w opisanym wyżej trybie, dotyczy to nieruchomości położonych w Nowej Hucie oraz Podgórzu, np. ulice: Miśnieńska, Wielkie Pola, Parnickiego, Stare Wiślicko, Syrachowska, Gałczyńskiego, Budziszewska, Bacewiczówny, Wąwozowa, Fatimska, Klemensa z Ruszczy, Kaczeńcowa, Macieja Wielgusa, Poniatowskiego, Stelli-Sawickiego, Stępnice, Lasówka, Łagiewnicka, Batalionów Chłopskich i inne.

W latach **2007–2010** (I–III kwartał) z tytułu zbycia nieruchomości w celu poprawy warunków zagospodarowania nieruchomości sąsiedniej uzyskano wpływy do budżetu w kwocie około 5 mln zł., tj. zbyto około 233 działek o łącznej powierzchni około 7 ha.

Obecnie prowadzona jest tego typu regulacja w Śródmieściu przy ulicach Wieniawskiego i Powstańców, w Podgórzu (ulice Bastionowa, Zdunów, Telimeny,

Forteczna, Miodońskiego, Mączyńskiego, Rutkowskiego, Warowna i Zagaje) oraz w Nowej Hucie (ul. Henryka Brodatego).

Na szczególną uwagę zasługuje przeprowadzona w 2009 r. regulacja stanu prawnego działek gminnych przy ul. Stelli-Sawickiego. W związku ze sprzedażą działek gminnych, które nie mogą być zagospodarowane jako samodzielne nieruchomości, wpłynęła do budżetu miasta kwota w wysokości **1,9 mln zł**.

W latach 2007–2010 (I–III kwartał) na rzecz osób fizycznych i prawnych zbyto nieruchomości za kwotę ponad **21,7 mln zł** (w tym: sprzedaż na rzecz użytkowników wieczystych – z wyłączeniem spółdzielni mieszkaniowych).

Miasto prowadzi sprzedaż nieruchomości gruntowych zabudowanych budynkami wielomieszkaniowymi **na rzecz użytkowników wieczystych – spółdzielni mieszkaniowych** z bonifikatą w wysokości 98%, na którą to zniżkę zgodę wyraziła Rada Miasta Krakowa uchwałą nr XX/169/03 z 2 lipca 2003 r., zmienioną uchwałą z 30 czerwca 2004 r. nr LII/504/04. Korzyści wynikające ze sprzedaży gruntu na własność na rzecz spółdzielni mieszkaniowych to w szczególności:

- umożliwienie nabycia na własność udziału w gruncie przez członków spółdzielni mieszkaniowych w związku z ustanawianiem na ich rzecz odrębnej własności lokali w budynkach spółdzielni, przy jednoczesnym zachowaniu stałych wpływów pieniężnych do budżetu miasta
- stabilizacja sytuacji mieszkaniowej
- korzystny wpływ na regulację tytułów prawnych dla osób zajmujących lokale w budynkach spółdzielni
- możliwość rozwoju spółdzielni.

Podkreślenia wymaga prospołeczny charakter udzielenia tak wysokiej bonifikaty.

W latach 2007–2010 (I–III kwartał) **30 spółdzielni mieszkaniowych** wykupiło około 200 ha, a gmina uzyskała dochód w wysokości **29,2 mln zł**.

Miasto ściśle współpracuje z jednostkami reprezentującymi Skarb Państwa m.in. w zakresie realizacji inwestycji drogowych o znaczeniu krajowym:

- **2008 r.:** przekazanie w formie darowizny na rzecz Skarbu Państwa w trwały zarząd Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad nieruchomości o łącznej powierzchni 11,4 ha na cele budowy planowanej drogi ekspresowej S-7 (inwestycja realizowana przez gminę i GDDKiA); **korzyść:** zrealizowanie inwestycji znacznie usprawni komunikację poprzez skrócenie czasu dojazdu do Krakowa, rozładowanie korków i poprawienie komfortu podróży; droga ekspresowa S-7 powinna przyciągnąć inwestorów do okolicznych gmin i powiatów, a także ma szansę zaktywizować przemysłowo olbrzymie i niewykorzystane tereny południowo-wschodnie Krakowa
- **2009 r.:** przeznaczenie do sprzedaży niezabudowanej działki położonej przy ulicy Podgórska Tynieckie na rzecz GDDKiA; **korzyść:** działka będzie przyznana osobie fizycznej jako odszkodowanie za nieruchomość przeznaczoną pod budowę autostrady A-4 na odcinku ul. Kąpielowa-Balice
- sprzedaż na rzecz GDDKiA nieruchomości przy ul. Nad Drwiną; **korzyść:** działki zostaną wykorzystane jako nieruchomości zamienne przyznane w ramach odszkodowania dla osoby fizycznej za działki przeznaczone pod budowę drogi ekspresowej S-7.

Z zakresu spraw obejmujących współpracę miasta i kościelnych osób prawnych wspomnieć należy o następujących działaniach:

W związku z zamierzeniami Archidiecezji Krakowskiej dotyczącymi realizacji Centrum Jana Pawła II „Nie lękajcie się”, jak również mając na względzie planowaną inwestycję miejską o znaczeniu strategicznym „Budowa trasy Łagiewnickiej wraz z linią tramwajową” i koniecznością pozyskania dla jej realizacji między innymi niezabudowanej działki będącej własnością archidiecezji, podjęto czynności umożliwiające realizację planowanych zamierzeń inwestycyjnych, zarówno ze strony Gminy Miejskiej Kraków, jak i Archidiecezji. W tym celu w **listopadzie 2006 r.** pomiędzy Archidiecezją Krakowską a Gminą Miejską Kraków został podpisany list Intencyjny. Był on wyrażeniem woli Archidiecezji Krakowskiej oraz Gminy Miejskiej Kraków wobec określenia kierunków współdziałania w zakresie planowanej zamiany gruntów, co umożliwi utworzenie Centrum Jana Pawła II, upamiętniającego wielkie dziedzictwo osoby i pontyfikatu Ojca Świętego Jana Pawła II, a także rozwój lokalnej infrastruktury drogowej.

W konsekwencji podjętych działań w **maju 2007 r.** dokonano zamiany nieruchomości, w wyniku której Centrum Jana Pawła II „Nie lękajcie się” uzyskało tytuł prawny do dysponowania nieruchomościami na cele budowlane planowanej inwestycji a Gmina Miejska Kraków do dysponowania nieruchomością na cele realizacji inwestycji miejskiej „Budowa trasy Łagiewnickiej”.

W uzupełnieniu przedmiotowych nieruchomości oraz w wykonaniu dalszych postanowień omawianego tu listu Intencyjnego w **maju 2010 r.** sprzedano (z udzieleniem 98% bonifikaty) na rzecz centrum nieruchomości, które są niezbędne do realizacji wyżej wymienionej inwestycji.

W **2009 r.** przeznaczono do zbycia na rzecz parafii rzymskokatolickiej Podwyższenia Krzyża Świętego w Krakowie działki przy ul. Wrony z jednoczesnym udzieleniem 99% bonifikaty od ich ceny. Parafia na przedmiotowych działkach zamierza wybudować kościół.

W **2010 r.** przeznaczono do sprzedaży nieruchomość położoną przy ul. Sądowej (z udzieleniem 90% bonifikaty) na rzecz Zgromadzenia Sióstr Służebniczek Najświętszej Maryi Panny Niepokalanie Poczętej, prowincji krakowskiej. Na przedmiotowym terenie zlokalizowany będzie wjazd na zaplecze budynku stanowiącego własność zgromadzenia, w którym obecnie znajduje się przedszkole prowadzone przez siostry zakonne oraz placówka wydająca codziennie bezpłatne posiłki dla ludzi ubogich i potrzebujących. Wyżej wymieniona nieruchomość jest niezbędna dla realizacji zadań związanych z prowadzoną przez zgromadzenie działalnością charytatywną.

Prezydent Krakowa podjął również działania umożliwiające ustanowienie trwałego tytułu prawnego na nieruchomościach będących w posiadaniu podmiotów prowadzących działalność kulturalno-oświatową oraz przeznaczył do zbycia nieruchomości na cele prowadzenia działalności naukowo-badawczej i sportowej:

W 2007 r. zbyto (z udzieleniem 90% bonifikaty od ustalonej pierwszej opłaty) na rzecz **Teatru im. J. Słowackiego w Krakowie** działki położone przy ul. Rajskiej. Teatr na przedmiotowych działkach planuje realizację inwestycji publicznej „Małopolski Ogród Sztuki”, obejmującej wielofunkcyjny obiekt teatralno-muzyczno-plastyczny oraz mediatekę.

W 2008 r. przeznaczono do oddania w użytkowanie wieczyste na rzecz **Muzeum Sztuki i Techniki Japońskiej MANGGHA w Krakowie** nieruchomość położoną przy ul. Konopnickiej (90% bonifikata od pierwszej opłaty oraz opłat rocznych z tytułu oddania nieruchomości w użytkowanie wieczyste), co umożliwi budowę Galerii Europa – Daleki Wschód, która stanie się kolejną atrakcją turystyczną Krakowa o znaczeniu międzynarodowym.

W 2009 r. Jacek Majchrowski zawarł umowę zamiany nieruchomości pomiędzy Gminą Miejską Kraków a Województwem Małopolskim m.in. w celu utworzenia siedzib dla **Muzeum Historycznego Miasta Krakowa** oraz **Ośrodka Dokumentacji Sztuki Tadeusza Kantora „Cricoteka”**. W wyniku zamiany gmina stała się właścicielem całej nieruchomości zabudowanej pałacem „Pod Krzysztoforą”, w którym mieści się siedziba Muzeum Historycznego Miasta Krakowa, a województwo pozyskało od gminy m.in. nieruchomość przy ul. Nadwiślańskiej, niezbędną do budowy siedziby Ośrodka Dokumentacji Sztuki Tadeusza Kantora „Cricoteka”, lokal użytkowy w budynku przy ul. Siennej 7, w którym mieści się galeria prac Tadeusza Kantora.

W 2009 r. prezydent:

- sprzedał udział w prawie własności nieruchomości gruntowej położonej przy ul. Basztowej 18 jej użytkownikowi wieczystemu, tj. **Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie** (90% bonifikaty od ceny nieruchomości); pozwoliło to na poszerzenie bazy dydaktycznej tej uczelni
- oddał w użytkowanie wieczyste na 99 lat na rzecz **Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie** nieruchomość położoną przy ulicy Lubomirskiego w Krakowie (90% bonifikaty od ustalonych pierwszej opłaty oraz opłat rocznych); działki znajdują się w obszarze zamkniętego terenu kampusu Uniwersytetu Ekonomicznego i stanowią jego integralną część, teren wykorzystywany jest w części jako teren zielony, a w części jako droga dojazdowa do obiektów uczelni
- przeznaczył do oddania w użytkowanie wieczyste na 99 lat na rzecz **Związku Polskich Artystów Plastyków Okręg Krakowski** zabudowane nieruchomości gruntowe położone przy ul. Łobzowskiej/Asnyka (95% bonifikaty od ustalonych pierwszej opłaty oraz opłat rocznych); zawarcie aktu notarialnego zakończyło długoletnie starania związku o uzyskanie tytułu prawnego do przedmiotowych nieruchomości
- przeznaczył do sprzedaży na rzecz **Krakowskiego Parku Technologicznego** niezabudowaną działkę położoną przy ul. Podole; umożliwi to spółce realizację inwestycji „Małopolski Park Technologii Informacyjnych-Ośrodek Innowacyjności KPT” w ramach projektu „Rozwój Krakowskiego Parku Technologicznego w kierunku utworzenia klastra technologii informacyjnych”.

W **2008 r.** oddano w użytkowanie wieczyste na 99 lat na rzecz **klubu sportowego Grzegórzecki** w Krakowie nieruchomość położoną przy al. Pokoju, co umożliwi zrealizowanie na tym terenie inwestycji o szerokim znaczeniu dla Krakowa (m.in. budynku centrum sportowo-rekreacyjnego, boiska treningowego z oświetleniem, hali sportowej, parkingów).

W **2010 r.** prezydent przeznaczył do oddania w użytkowanie wieczyste (z 90% bonifikatą od ustalonej pierwszej opłaty) na rzecz **International Police Association Region Kraków** (organizacji pożytku publicznego) niezabudowane nieruchomości gruntowe położone przy ul. Tynieckiej. Głównymi celami stowarzyszenia jest tworzenie więzów autentycznej przyjaźni i koleżeństwa zawodowego pomiędzy zatrudnionymi i emerytami w służbach policyjnych na całym świecie. Dodatkowo działalność statutowa organizacji obejmuje ochronę i promocję zdrowia, działania na rzecz osób niepełnosprawnych, działania wspomagające rozwój wspólnot i społeczności lokalnych, nauki, edukacji, oświaty i wychowania, krajoznawstwa oraz wypoczynku dzieci i młodzieży, upowszechnianie kultury fizycznej i sportu.

W lipcu **2010 r.** prezydent zawarł notarialną umowę zamiany z MPK S.A., dzięki której Gmina Miejska Kraków pozyskała budynek położony przy ul. Walerego Sławka 10 z przeznaczeniem na siedzibę straży miejskiej oraz Zarządu Infrastruktury Sportowej. MPK otrzymało zabytkowy budynek biurowy położony przy ul. św. Wawrzyńca 13.

3. Działania prezydenta w zakresie odzyskiwania nieruchomości przekazanych przez poprzednie władze

W **2008 r.** Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym dla Krakowa Krowodrzy w Krakowie przeprowadził przymusowe czynności egzekucyjne, których celem było wydanie przez spółkę Forte nieruchomości położonej przy ul. Radzikowskiego 99 (dawny Motel Krak).

Przeprowadzona egzekucja zakończyła definitywnie okres władania nieruchomością przez spółkę Forte, które to władanie od momentu wypowiedzenia umowy dzierżawy (28 kwietnia 1997 r.) zawartej pomiędzy Gminą Miejską Kraków a spółką nie miało podstawy prawnej. Nieruchomość po ponad 10 latach została objęta w posiadanie przez prawnego właściciela, tj. Gminę Miejską Kraków. Pozytywne dla Gminy Miejskiej Kraków rozstrzygnięcia pozwoliły na uzyskanie 28 czerwca 2010 r. decyzji o ustaleniu warunków zabudowy dla inwestycji „Budowa zespołu biurowego z usługami i parkingiem podziemnym oraz hotelu”, co pozwoli na prawidłowe zagospodarowanie tak znacznego obszaru.

W 2009 r. Gmina Miejska Kraków po kilkuletnim procesie sądowym odzyskała nieruchomość zabudowaną zabytkowym budynkiem dawnego zajazdu Kazimierskiego, położoną przy ulicy Krakowskiej 29/Węglowej 1, która w 1999 r. przez poprzednie władze została oddana w użytkowanie Instytutowi Turystyki Sp. z o.o. na okres 40 lat. Wieloletni spór sądowy zakończony został wydaniem nieruchomości i zobowiązaniem przez sąd Instytutu Turystyki do zapłaty zaległych opłat z tytułu użytkowania tej nieruchomości (600 470,65 zł).

W 2010 r., po długoletnim procesie sądowym Gmina Miejska Kraków rozwiązała umowę użytkowania nieruchomości ze spółką Tomex. Tę umowę zawarły poprzednie władze w 1998 r. na 20 lat. Obecnie gmina może w pełni dysponować wyżej wymienioną nieruchomością wchodzącą w skład około 20-hektarowego kompleksu sportowego.

Prezydent Krakowa podjął szereg czynności, by uregulować stany prawne nieruchomości przeznaczonych i wykorzystywanych na rozwój działalności kulturalnej i oświatowej oraz by zapewnić mieszkańcom tereny rekreacji i wypoczynku:

Zawarto umowy użyczenia na rzecz: Muzeum Historycznego Miasta Krakowa, Fundacji Miejski Park i Ogród Zoologiczny w Krakowie (w celu wykonywania zabiegów związanych z zapewnieniem prawidłowej gospodarki zasobami leśnymi), Miejskiego Dziennego Domu Pomocy Społecznej, Muzeum Inżynierii Miejskiej w Krakowie (w celu zdeponowania eksponatów muzealnych stanowiących własność muzeum w budynku byłego hangaru lotniczego), Teatru Ludowego (m.in. w celu przebudowy i dostosowania budynku teatru dla potrzeb osób niepełnosprawnych).

Zawarto umowy dzierżawy:

- z Towarzystwem Przyjaciół Ziemi Pleszowskiej, SAO BEACH Investments sp. z o.o. (w celu realizacji „Plaży Krakowa”)
- z Krakowskim Biurem Festiwalowym (w celu prowadzenia działalności informacyjnej promującej kulturalną i turystyczną ofertę Krakowa oraz umowa przedwstępna dotycząca nieruchomości zabudowanej budynkiem socjalnym z

kinem – dawne kino Związkowiec – zlokalizowanej przy ul. Grzegórzeckiej 71; budynek będzie modernizowany i przebudowany na cele kulturalne)

- z Centrum Kultury Dworek Białoprądnicki w celu prowadzenia działalności statutowej (w związku z zakończeniem prac remontowych budynku zajazdu Kościuszkowskiego i uzyskaniem decyzji o pozwoleniu na jego użytkowanie)
- z osobami fizycznymi dotyczące nieruchomości zabudowanych budynkami, które pozostały po likwidacji przedszkoli samorządowych (w celu prowadzenia w nich przedszkoli).

Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom mieszkańców osiedli Nowej Huty, w związku z licznymi skargami i interwencjami, rozwiązana została umowa dzierżawy z Automobilklubem Krakowskim, który prowadził działalność na terenie nieruchomości położonych przy ul. Stella-Sawickiego.

Prezydent Krakowa podjął działania w celu **zlokalizowania na terenie Krakowa grzebowiska dla zwierząt domowych**. Miasto planuje przeprowadzenie przetargu, który wyłoni inwestora. Zrealizuje on przedsięwzięcie oraz będzie je prowadził na podstawie zawartej umowy dzierżawy przy ul. Reduta i Węgrzeckiej w Krakowie.

4. Powiększenie zasobu gruntów komunalnych

W wyniku konsekwentnie prowadzonej (od początku I kadencji) polityki prezydenta Krakowa w zakresie przejmowania nieruchomości za zaległości podatkowe miasto odzyskało należności od wielu podmiotów, w tym od jednego z największych swoich dłużników – PKP S.A. W ten sposób z jednej strony nastąpiło zmniejszenie zobowiązań innych podmiotów wobec Gminy Miejskiej Kraków, a z drugiej oszczędności w wydatkowaniu znacznych środków z budżetu gminy niezbędnych do zapłaty za przejęte grunty oraz koniecznych do pozyskania nowych lokali mieszkalnych i pomieszczeń biurowych.

25 listopada 2008 r. prezydent Krakowa podpisał dwie umowy notarialne przeniesienia prawa użytkowania wieczystego nieruchomości od PKP S.A.:

- objętej planowaną inwestycją „Przebudowa ul. Kocmyrzowskiej” oraz „Cmentarz Grębałów” – 1 działka o pow. **2,2358 ha** obręb 11 Nowa Huta
- objętej zrealizowaną inwestycją „Trasa Centralna, odcinek al. Powstania Warszawskiego – ul. Lubomirskiego – ul. Wita Stwosza – al. 29 Listopada” – 5 działek o łącznej powierzchni **0,6064 ha** obręb 8 Śródmieście.

Zawarcie wyżej wymienionych umów zakończyło ostatecznie działania zmierzające do uregulowania zaległości PKP S.A. z tytułu podatku od nieruchomości.

W latach 2007–2010 (I–III kwartał) Gmina Miejska Kraków przejęła łącznie **10 nieruchomości** o ogólnej powierzchni **3,7124 ha** (w tym jedną zabudowaną) za łączną kwotę 8,2 mln zł. Pozostała kwota zaległości (około 20 mln zł) została zapłacona gotówką.

Pozyskane tereny przeznaczone zostały (niezależnie od wyżej wymienionych inwestycji) pod inne planowane inwestycje strategiczne, takie jak: „Trasa Centralna, odcinek ul. Nowohucka – Zabłocie” oraz „Budowa ul. Góralskiej, zadanie III: przedłużenie ul. Fredry do ul. Tischnera”.

W latach 2007–2010 (I–III kwartał) pod inwestycje strategiczne i programowe pozyskano w drodze umów kupna-sprzedaży **ponad 35 hektarów**, wydając na ten cel łącznie **ponad 86 mln zł** z przeznaczeniem na realizację m.in. następujących inwestycji:

- Trasy Łagiewnickiej
- Rozbudowy ul. Surzyckiego-Botewa
- Budowy przedłużenia ul. Meissnera (etap I)

- ul. Bunscha
- Trasy Nowohuckiej
- dla utworzenia parku przy ul. Aleksandry i parku Młynówka Królewska
- Centrum Obsługi Inwestora
- Cmentarza Grębałów i Podgórki Tynieckie
- listy hierarchicznej najpilniejszych dróg od wykupu (m.in.: ul. Łuskowiec, Morozewicza, ul. Rymanowska, ul. Łowińskiego, ul. Pod Dębami, ul. Odmętowa).

Ponadto miasto uzyskało także zgodę Senatu Collegium Medicum UJ na nieodpłatne przekazanie nieruchomości objętych pasem drogowym ul. Kostaneckiego. Senat UJ wyraził też zgodę na sprzedaż, z udzieleniem 98% bonifikaty od wartości rynkowej, działek pod planowaną pętlę drogową na ul. Jakubowskiego.

W tym okresie pozyskano również z mocy prawa nieruchomości pod inwestycje strategiczne i programowe na podstawie nowej ustawy z 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych (tzw. „specustawa drogowa”). Na skutek wydania decyzji o ustaleniu lokalizacji drogi (ULD) i decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej (ZRID) miasto stało się **właścicielem działek ewidencyjnych o łącznej powierzchni ponad 14,5 ha**. Za nabyte w tym trybie nieruchomości wypłacono z budżetu miasta odszkodowania w łącznej wysokości **10,7 mln zł**, w tym kwotę **6 mln zł** za drogi gminne i powiatowe, zaś kwotę **4,7 mln zł** za drogi krajową (rondo Ofiar Katynia) i wojewódzką (ul. Kocmyrzowska). W okresie od 2009 r. do 30 września 2010 r. wydano **189 decyzji** Prezydenta Miasta Krakowa orzekających o ustaleniu i wypłacie odszkodowania za nieruchomości nabyte pod drogi powiatowe i gminne w związku z wydaniem decyzji o ULD i ZRID.

Przykładowo na podstawie wyżej wymienionej ustawy gmina i Skarb Państwa nabyły szereg nieruchomości wchodzących w skład nowych inwestycji drogowych w rejonach ulic: Kierzkowskiego, Puszkarskiej, Walerego Sławka, Turowicza, Koszykarskiej, Zakarczynie, Rezedowej, Reduta, Stella-Sawickiego, Grota-Roweckiego, Bobrzyńskiego, Stachewicza, Makowskiego, Urzędniczej, Kocmyrzowskiej i ronda Ofiar Katynia.

W sumie na inwestycje strategiczne i programowe miasto pozyskało łącznie obszar o powierzchni **49,5 ha**, wydając na ten cel łącznie **96,7 mln zł**.

5. Maksymalizacja dochodów z mienia komunalnego

W celu zwiększenia dochodów ze sprzedaży gminnych nieruchomości w drodze przetargów przed ich sprzedażą miasto występuje o ustalenie warunków zabudowy. Powoduje to skrócenie okresu inwestycyjnego i, co za tym idzie, wzrost zainteresowania nieruchomościami oferowanymi do sprzedaży. Dzięki temu wzrasta cena oferowanych przez gminę nieruchomości. W latach 2007–2010 (I–III kwartał) uzyskano decyzje o warunkach zabudowy dla **170** nieruchomości gminnych i Skarbu Państwa.

Wydział Skarbu Miasta w powyższym okresie przeprowadził **684 przetargów** na zbycie **476 nieruchomości** stanowiących własność Gminy Miejskiej Kraków. W tym okresie zawartych zostało 179 umów notarialnych sprzedaży nieruchomości wchodzących w skład zasobu nieruchomości Gminy Miejskiej Kraków. W wyniku sprzedaży nieruchomości w trybie przetargu uzyskano **65,5 mln zł**. Sprzedano m.in. następujące zabytkowe nieruchomości wymagające generalnego remontu pod nadzorem konserwatorskim:

- drewnianą willę przy ul. Sarnie Uroczysko 4 (obecnie właściciel kończy remont)
- rogatkę miejską przy al. 29 Listopada 31 (remont zakończony)
- kamienicę przy ul. Grodzkiej 21
- budynek dawnej karczmy przy ul. Księcia Józefa 199.

Warto wspomnieć, że dla gminnych nieruchomości planowanych do zbycia opracowano oferty inwestycyjne, z których najatrakcyjniejsze lokalizacje zaprezentowane zostały na międzynarodowych targach nieruchomości w Monachium i Cannes.

W latach 2007–2010 konsekwentnie kontynuowane były działania z zakresu aktualizacji opłat rocznych z tytułu użytkowania wieczystego, co spowodowało wzrost dochodu o około 7,8 mln zł.

Znaczący – w porównaniu z poprzednimi latami – wpływ do budżetu miasta zapewniło ustanawianie służebności na nieruchomościach Gminy Miejskiej Kraków oraz służebności przesyłu. W latach 2007–2010 (I–III kwartał) dochody te wyniosły łącznie **4,4 mln zł**.

Dzięki ustanowieniu służebności właściciele wielu nieruchomości uzyskali dostęp do drogi publicznej oraz możliwość uregulowania spraw związanych z infrastrukturą techniczną, a Gmina Miejska Kraków pozyskała dodatkowe dochody.

W okresie poprzedniej kadencji Prezydent Miasta Krakowa wprowadził **nowe zasady odpłatnego udostępnienia nieruchomości** w celu realizacji **urządzeń infrastruktury technicznej**. Na podstawie tych zasad w ramach realizacji wniosków w latach 2007–2010 (I–III kwartał) udostępniono 1413 działek, zawierając 753 umów. Wpływ z odpłatnego udostępnienia nieruchomości w celu realizacji urządzeń infrastruktury technicznej w omawianym okresie wyniósł **ponad 9,5 mln zł**.

Wysokie dochody odnotowano również w wyniku podjęcia działań związanych z naliczaniem opłat z tytułu bezumownego korzystania z gruntów. W latach 2007–2010 (I–III kwartał) z powyższego tytułu miasto pozyskało dochód w wysokości **4,8 mln zł**.

Wprowadzono nowe uregulowanie prawne (uchwała Rady Miasta Krakowa nr LX/772/08 z 17 grudnia 2009 r.) określające możliwość zmiany prawa użytkowania wieczystego w zakresie sposobu, celu, przeznaczenia i korzystania z tych nieruchomości oraz warunki finansowe wynikające z tej zmiany. Wyżej wymienione uregulowania umożliwiają użytkownikowi wieczystemu realizację nowych zamierzeń inwestycyjnych, a gminie pozyskanie dodatkowych dochodów – dotąd pozyskano z tego tytułu około 100 tys. zł.

Podjęte zostały działania mające zweryfikować sposób zagospodarowania przez użytkowników wieczystych nieruchomości stanowiących własność Gminy Miejskiej Kraków, oddanych w użytkowanie wieczyste. W wyniku tych działań wydano decyzje ustalające dodatkowe opłaty roczne oraz pozyskano dochód w wysokości **1,9 mln zł**.

W okresie 2007–2010 (I–III kwartał) z tytułu gospodarowania nieruchomościami Gminy Miejskiej Kraków uzyskano łączną kwotę w wysokości **405 mln zł**.

6. Usprawnienie działań właścicielskich w stosunku do spółek miejskich

Prezydent Krakowa skutecznie i efektywnie wykorzystywał przyznaną mu ustawą o gospodarce komunalnej kompetencję do pełnienia funkcji zgromadzenia wspólników i walnych zgromadzeń jednoosobowych spółek Gminy Miejskiej Kraków. Odbył **osobiście** znaczną część spośród wszystkich **ponad 100 zgromadzeń** tych spółek, jakie miały miejsce w latach 2007–2010, w tym prawie wszystkie, których przedmiotem było przyjęcie rocznych sprawozdań, co umożliwiło mu bezpośrednią ocenę sytuacji w tych podmiotach.

Z zakresu spraw dotyczących spółek z udziałem Gminy Miejskiej Kraków oraz fundacji prezydent podjął działania zmierzające do usprawnienia instrumentów nadzoru właścicielskiego, tak aby stanowiły one skuteczne narzędzie pozwalające na ocenę stopnia realizacji zadań i sytuacji finansowej jednoosobowych spółek oraz doprowadziły do przejrzystości i jednolitości zasad ich funkcjonowania. Między innymi:

- zainicjowano i koordynowano działania mające na celu dokonywanie doboru członków organów jednoosobowych spółek Gminy Miejskiej Kraków oraz przedstawicieli gminy do rad nadzorczych spółek z jej udziałem na podstawie kompetencji, wykształcenia, kwalifikacji oraz doświadczenia zawodowego
- opracowano procedury wyłaniania w drodze konkursu publicznego kandydatów na członków zarządu jednoosobowych spółek gminnych: MPEC S.A., MPWiK S.A. i MPK S.A., ARM S.A. i KPPU sp. z o.o.
- czuwano nad przestrzeganiem przez spółki obowiązków nałożonych przepisami prawnymi, w tym m.in. dotyczących zamieszczania stosownych informacji w pismach i zamówieniach handlowych składanych przez spółki oraz na stronach internetowych spółek, zgodnie z ustawą z 18 października 2006 r. o zmianie ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym oraz dotyczących dostosowania do 31 grudnia 2009 r. umów i statutów spółek w zakresie przedmiotu działalności według Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007
- ujednolicono zasady wynagradzania zarządów spółek wchodzących w skład podatkowej grupy kapitałowej: MPEC S.A., MPWiK S.A., MPK S.A. i KHK S.A.
- wdrożono kompleksową procedurę przyjmowania sprawozdań oraz planów jednoosobowych spółek gminy
- znowelizowano zasady i tryb przyznawania nagrody rocznej prezesom zarządów spółek Gminy Miejskiej Kraków wraz z wzorem wniosku o przyznanie wyżej wymienionej nagrody.

Dostrzegając dotychczasowe korzyści z funkcjonowania Podatkowej Grupy Kapitałowej, w 2009 r. dokonano jej przedłużenia do 31 grudnia 2019 r. W związku ze zmianą warunków funkcjonowania spółek zmieniono zasady podziału efektów Podatkowej Grupy Kapitałowej. W efekcie przez kolejne 10 lat spółki PGK osiągające zysk będą nadal mogły zatrzymywać połowę nieodprowadzonego podatku dochodowego, przeznaczając go na swoje inwestycje. Dzięki przywilejowi PGK druga połowa nieodprowadzonego podatku zostanie przekazana każdorocznie wskazanej spółce należącej do grupy.

Zakończono prywatyzację Zakładu Infrastruktury Miejskiej sp. z o.o. przez zbycie pozostających w rękach gminy pozostałych 6,55% udziałów na rzecz inwestora strategicznego – Krakowskich Zakładów Automatyki S.A., pozyskując środki w wysokości 172 062,50 zł.

W związku ze zrealizowaniem głównego celu fundacji „Wyspiański 2000”, jakim było wybudowanie i otwarcie pawilonu wystawienniczo-informacyjnego Wyspiański 2000, podjęto działania w celu jej likwidacji. 9 stycznia 2009 r. wykreślono fundację z Krajowego Rejestru Sądowego.

W związku z trudną sytuacją finansową Fundacji Centrum Edukacji Kulturowej i Ekologicznej, by uniknąć znacznego zadłużenia Fundacji, podjęto działania zmierzające do jej likwidacji; likwidacja obecnie jest na ukończeniu.

Wprowadzone zostały działania mające na celu powierzenie niektórych nowych zadań gminnych istniejącym spółkom. Na przykład: Krakowskiemu Holdingowi Komunalnemu S.A. powierzona została realizacja Zakładu Termicznego Przekształcania Odpadów w Krakowie, natomiast Agencji Rozwoju Miasta S.A.

przygotowanie i prowadzenie inwestycji, budowy oraz zarządzanie „Halą Widowiskowo-Sportową (Czyżyny) w Krakowie”.

W 2007 r. Gmina Miejska Kraków wzięła udział w dokapitalizowaniu Krakowskiego Parku Technologicznego sp. z o.o. – spółki zarządzającej Krakowską Strefą Ekonomiczną. Przeznaczono na ten cel sumę 68 000 zł.

W ramach regulacji stanu prawnego nieruchomości Miejskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji S.A. prezydent doprowadził do wniesienia aportu do Krakowskiego Holdingu Komunalnego S.A. z przeznaczeniem na dokapitalizowanie MPWiK S.A. w postaci nieruchomości zabudowanej obiektami i urządzeniami Oczyszczalni Ścieków Kostrze oraz Oczyszczalni Ścieków Sidzina o łącznej wartości 3 990 177 zł. Ponadto tym samym trybem zostały wniesione do MPWiK S.A. środki trwałe wytworzone w trybie lokalnych inicjatyw inwestycyjnych o łącznej wartości przekraczającej 30 000 000 zł oraz środki trwałe związane z realizacją statutowych zadań Miejskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji S.A., wytworzone w ramach zadania „Budowa pawilonu wystawienniczo-informacyjnego Wyspiański 2000” o łącznej wartości 29 476,83 zł.

7. Realizacja roszczeń

Kontynuowano rozpoczętą w I kadencji Prezydenta Miasta Krakowa Jacka Majchrowskiego realizację roszczeń właścicieli, którzy do 2002 r. nie otrzymali rekompensaty za nieruchomości przejęte przed wieloma laty pod drogi publiczne w trybie art. 73 ustawy z 13 października 1998 r. – przepisy wprowadzające ustawy reformujące administrację publiczną (Dz.U. nr 133 poz. 872 ze zm.) i nieruchomości geodezyjnie wydzielone pod drogi na podstawie art. 98 ustawy z 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (tekst jednolity. Dz.U. z 2010 r. nr 102 poz. 651 ze zm.). Z tego tytułu w latach obejmujących pierwszą kadencję oraz 3 lata drugiej wypłacono już łącznie **ponad 60 mln zł**. Te działania spowodowały, że w chwili obecnej roszczenia odszkodowawcze realizowane są na bieżąco, co skutkuje **zmniejszeniem liczby skarg i interwencji** ze strony zainteresowanych oraz zaspokojeniem słusznych roszczeń.

8. Uporządkowanie spraw z zakresu gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa

W ramach współpracy ze służbami wojewody opracowane zostały zasady zbywania nieruchomości na rzecz ich użytkowników wieczystych, co spowodowało efektywniejszą realizację wniosków. Zawarte w okresie 2007–2010 (I–III kwartał) umowy sprzedaży pozwoliły na uzyskanie na rzecz Skarbu Państwa dochodu w wysokości 6,2 mln zł.

Zawarto:

- 10 umów notarialnych dotyczących zbycia nieruchomości w trybie bezprzetargowym, dochód z nich wyniósł **951 tys. zł**
- 26 umów notarialnych dotyczących sprzedaży lokali mieszkalnych na rzecz ich najemców, dochód z nich wyniósł **336 tys. zł**.

16 stycznia 2009 r. pomiędzy Wojewodą Małopolskim a Prezydentem Miasta Krakowa zawarte zostało **porozumienie w sprawie współdziałania organów samorządu terytorialnego i administracji rządowej w przedmiocie gospodarowania nieruchomościami**. Celem zawarcia porozumienia jest usprawnienie, w ramach aktualnie obowiązujących regulacji prawnych, współdziałania organów samorządu terytorialnego i administracji rządowej w przedmiocie gospodarowania nieruchomościami. Porozumienie stanowi podstawę do

pozyskiwania i regulowania stanów prawnych nieruchomości stosownie do aktualnego zapotrzebowania stron albo stosownie do realizacji zadań statutowych organów samorządu terytorialnego i organów administracji rządowej, albo stosownie do realizacji ustawowych zadań własnych tych podmiotów.

W celu wykonania zobowiązań wynikających z tego porozumienia przygotowana została koncepcja zamiany nieruchomości, polegająca na przeniesieniu przez Gminę Miejską Kraków na rzecz Skarbu Państwa prawa własności nieruchomości zabudowanych lub zainwestowanych na potrzeby działalności państwowych jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej, w zamian za przekazanie gminie przez Skarb Państwa terenów, które nie podlegają komunalizacji i nie są przydatne do realizacji zadań Skarbu Państwa ani powiązanych z nim strukturalnie lub majątkowo osób prawnych. Pozyskane nieruchomości, o ile nie zostaną wykorzystane do realizacji zadań własnych gminy, zostaną przygotowywane do zbycia w drodze przetargu i będą stanowić ofertę inwestycyjną gminy skierowaną do nieograniczonego kręgu inwestorów. Zamiana nastąpi bez dopłaty z tytułu różnicy wartości zamienianych nieruchomości, która wyrównana zostanie poprzez przeniesienie własności kolejnych nieruchomości w następnych transakcjach.

Ponadto w 2009 r. opracowane zostały zasady dokonywania zmian prawa użytkowania wieczystego nieruchomości gruntowych stanowiących własność Skarbu Państwa, położonych na terenie miasta Krakowa, użytkowania nabytego na podstawie różnych tytułów prawnych w zakresie sposobu, celu, przeznaczenia i korzystania z nieruchomości oddanych w użytkowanie wieczyste. Wdrożenie procedury w tym przedmiocie spowodowało stworzenie nowego źródła dochodu oraz umożliwiło użytkownikom wieczystym realizację inwestycji zgodnych z wytycznymi planistycznymi, bez ryzyka wszczęcia postępowania o rozwiązanie użytkowania wieczystego, w związku z wykorzystywaniem nieruchomości w sposób sprzeczny z celem użytkowania wieczystego. W tym przedmiocie uzyskano dochód w wysokości **1,8 mln zł**.

Uregulowano stan prawny nieruchomości zajmowanych przez samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej (to jest Regionalne Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa w Krakowie, Zakład Opieki Zdrowotnej Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w Krakowie, Szpital Uniwersytecki w Krakowie) poprzez ustanowienie prawa użytkowania na czas nieoznaczony, zgodnie z art. 53 ust. 1 ustawy z 30 sierpnia 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej.

Mając na względzie trudną sytuację **Wojewódzkiego Szpitala Okulistycznego w Krakowie**, przekazano w drodze darowizny na jego rzecz nieruchomość stanowiącą własność Skarbu Państwa, położoną w Krakowie na os. Na Wzgórzach 17 b. Nieruchomość zostanie przeznaczona na nową siedzibę i pełne zaplecze medyczne szpitala. Ponadto w drodze darowizny przekazano na rzecz Gminy Miejskiej Kraków nieruchomość zabudowaną Fortem 49½ „Mogiła”, położoną w Krakowie przy ul. Igołomskiej, z przeznaczeniem na urządzenie i utrzymanie terenu rekreacyjnego zorganizowanego w ramach istniejącej zabudowy fortecznej na cel obsługi komunikacyjnej nieruchomości sąsiednich.

8 listopada 2007 r. zawarto umowę ustanowienia prawa użytkowania na rzecz Stowarzyszenia Krakowski Klub Szermierzy, wychodząc naprzeciw trudnej sytuacji lokalowej jednostki.

Zawarto 555 umowy dzierżawy i aneksy oraz 13 umów użyczenia, w tym m.in. na rzecz Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krakowie celem prowadzenia placówki opiekuńczo-wychowawczej oraz na rzecz Muzeum Narodowego w Krakowie.

Wydano sześć decyzji o ustanowieniu trwałego zarządu, w tym na rzecz Prokuratury Okręgowej w Krakowie, Prokuratury Apelacyjnej w Krakowie, Sądu Apelacyjnego w Krakowie, Państwowej Straży Pożarnej oraz policji oraz 21 decyzji o wygaśnięciu trwałego zarządu.

W stosunku do 388 nieruchomości naliczono opłaty z tytułu bezumownego korzystania z nieruchomości, pozyskując wpływy w wysokości około **500 000 zł**.

Dokonano aktualizacji obowiązujących od 1 stycznia 2007 r. opłat rocznych z tytułu użytkowania wieczystego nieruchomości gruntowych stanowiących własność Skarbu Państwa o łącznej powierzchni **ponad 500 ha**, w kwocie około **20 mln zł**.

Wzrost dochodu z tytułu gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa ma istotne znaczenie dla budżetu gminy z uwagi na pozyskiwaną prowizję, która wynosi 25%.

W latach **2007–2010** dochód z tytułu gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa wyniósł **ponad 173 mln zł**.

Druga kadencja Jacka Majchrowskiego w zakresie gospodarowania mieniem publicznym to konsekwentna kontynuacja wyznaczonych w I kadencji celów, jakimi są: prywatyzacja gminnego zasobu mieszkaniowego i zasobu lokali użytkowych, regulowanie stanów prawnych nieruchomości Gminy Miejskiej Kraków i Skarbu Państwa oraz uporządkowanie struktury przestrzenno-własnościowej gruntów, realizacja roszczeń, powiększanie zasobu gruntów komunalnych, maksymalizacja dochodów z mienia komunalnego, usprawnianie działań właścicielskich w stosunku do spółek miejskich, uporządkowanie spraw z zakresu gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa.

15. ZARZĄDZANIE NIERUCHOMOŚCIAMI

Zarządzanie nieruchomościami

Większa efektywność zarządzania zasobem nieruchomości, wzrost dochodów, usprawnienie działań windykacyjnych, poprawa standardu zasobu i, tym samym, komfortu mieszkaniowego najemców, pozyskanie lokali na cele mieszkaniowe czy działania inwestycyjne polegające m.in. na odnawianiu czy tworzeniu ważnych na mapie Krakowa obiektów kulturalnych – to realizowane priorytety w dziedzinie zarządzania nieruchomościami. Poniżej wyszczególniono najważniejsze z podjętych działań.

1. Większe nakłady na remonty budynków i lokali gminnych

W latach 2007–2008 na remonty budynków będących w zarządzie ZBK i lokali, w stosunku do których Zarząd Budynków Komunalnych pełni rolę wynajmującego, wydano **ponad 17 mln zł**. Oprócz robót w częściach wspólnych budynków realizowane były zarówno prace w lokalach najemców, jak również remonty pustostanów. W 2007 r. wyremontowano **133 mieszkań** przeznaczonych do zasiedlenia. Natomiast w 2008 r. wyremontowano **80 pustostanów**.

W 2009 r. na remonty zasobu komunalnego i prywatnego pozostającego w zarządzie ZBK miasto przeznaczyło w budżecie **18 mln zł**. Było to możliwe m.in. dzięki podwyżkom czynszu najmu w lokalach. W ramach tych środków przeprowadzono szereg przedsięwzięć remontowych, dzięki którym mieszkańcy odczuwają poprawę stanu technicznego lokali. Ponadto wyremontowano **78 pustostanów** przeznaczonych do zasiedlenia.

ZBK w 2009 r. prowadził również szereg remontów w 39 niepublicznych zakładach opieki zdrowotnej – wykonano około **141 prac remontowych**.

W 2009 r. zrealizowano ponadto szereg przedsięwzięć w zakresie likwidacji barier architektonicznych w gminnych budynkach użyteczności publicznej (m.in. budowy podjazdów czy modernizacja lub dobudowa wind): al. Pokoju 4, ul. Kutrzeby 4, os. Szkolne 9, os. Centrum B 11, ul. Niemcewicza 7, ul. Szwedzka 27, os. Uroczę 18, os. Krakowiaków 43. Poniesiono łącznie wydatki w wysokości **755 954 zł**.

W 2010 r. na remonty budynków i lokali będących w zarządzie ZBK zaplanowano środki w wysokości **17 mln zł**, w tym **700 000 zł** to bezzwrotne dofinansowane otrzymane z Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa na remonty elewacji budynków NZOZ.

W 2010 r. ZBK zaplanował realizację programu z zakresu likwidacji barier architektonicznych w budynkach użyteczności publicznej, przeznaczając na to zadanie **535 000 zł**. Prowadzone będą prace w następujących budynkach: Nowohucka Biblioteka Publiczna (os. Stalowe 12), os. Centrum B6 (budynek komunalny), os. Dywizjonu 302 nr 2 (przychodnia NZOZ), os. II Pułku Lotniczego nr 22, os. Krakowiaków 43 (przychodnia NZOZ). Prace będą polegały m.in. na budowie pochylni, montażu podnośników, podnośnika przy budynku komunalnym, przebudowie sanitariatów, dostosowaniu szybu windowego i in. Dalsza realizacja programu w zakresie likwidacji barier architektonicznych w budynkach użyteczności publicznej przewidziana jest na 2011 r.

2. Remonty elewacji miejskich kamienic

W 2009 r. wykonano remonty elewacji kamienic stanowiących własność Gminy Miejskiej Kraków, w tym również zabytkowych, położonych w ścisłym centrum miasta. Odnowiono następujące elewacje: ul. Dunajewskiego 5 (elewacja frontowa), ul. Szewska 4, ul. Sławkowska 14, plac Wszystkich Świętych 8, Rynek Główny 29, ul. Dietla 11, ul. Starowiślna 50.

W **2010 r.** na remonty elewacji gminnych kamienic zaplanowano środki w wysokości **5 300 000 zł**, z czego kwota w wysokości **700 000 zł** stanowi bezzwrotne dofinansowanie z Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa na remonty elewacji budynków NZOZ.

W 2010 r. planuje się odnowić następujące elewacje gminnych kamienic: os. Na Skarpie 61, os. Na Skarpie 17, os. Na Skarpie 16, os. Na Skarpie 15, ul. Sołtysa 9, ul. Długa 38 – NZOZ (kontynuacja), pl. Serkowskiego 10 – NZOZ, ul. Lenartowicza 14, pl. Św. Ducha 3 – NZOZ (zadanie dofinansowane środkami otrzymanymi z

NFRZK), ul. Długa 38/ pl. Słowiański – NZOZ (zadanie finansowane środkami otrzymanymi z NFRZK).

Na 2010 r. zaplanowano również opracowanie programów konserwatorskich i projektów remontów elewacji dla budynków: pl. Sikorskiego 6A, ul. Dietla 62, ul. Stradomska 23/ ul. Agnieszki 6, ul. Starowiślna 89.

3. Pozyskanie lokali mieszkalnych

- Pozyskiwanie lokali mieszkalnych i nieruchomości zabudowanych – ul. Jeziorko: przebudowano sześć istniejących budynków komunalnych przy ul. Jeziorko w celu pozyskania 50 lokali mieszkalnych; poniesione nakłady na realizację inwestycji wyniosły **7 001 025 zł brutto**; inwestycja realizowana w 2008 r.
- Pozyskiwanie lokali mieszkalnych i nieruchomości zabudowanych – os. Kościuszkowskie 1, os. Ogrodowe 2, ul. W. Pola 1: pozyskano w budynku na os. Kościuszkowskim 1 dwadzieścia cztery lokale mieszkalne, w budynku na os. Ogrodowym 2 dwa lokale mieszkalne, w budynku na os. W. Pola 1 dwa lokale mieszkalne; poniesione nakłady na realizację powyższych inwestycji wyniosły **2 201 925 zł brutto**; inwestycja zrealizowana w 2007 r.
- Pozyskiwanie wyodrębnionych lokali mieszkalnych oraz nieruchomości zabudowanych, zakup i adaptacja budynków na cele mieszkalne – os. Na Skarpie 18: pozyskano 18 lokali mieszkalnych w budynku os. Na Skarpie 18; poniesione nakłady na realizację inwestycji wyniosły **1 185 456 zł brutto**; inwestycja zrealizowana została w 2007 r.
- Pozyskanie lokali mieszkalnych os. Sportowe 23: przebudowano lokal użytkowy (sklep) na trzy lokale mieszkalne wraz z przebudową wewnętrznej instalacji: wodno-kanalizacyjnych, c.o., elektrycznej i wentylacyjnej; poniesione nakłady na realizację inwestycji wyniosły **66 986 zł brutto**; inwestycja zrealizowana w 2009 r.
- Przebudowa budynku na os. Na Wzgórzach 39A na potrzeby tymczasowych lokali mieszkalnych; w 2009 r. pozyskano siedem tymczasowych lokali mieszkalnych; poniesione nakłady na realizację inwestycji wyniosły **240 054 zł brutto**.

4. Urynkowanie czynszów w lokalach użytkowych

W 2008 roku Prezydent Miasta Krakowa podjął zarządzenie w sprawie aktualizacji stawek czynszowych netto za najem lokali użytkowych. W przypadku wpłacania przez wszystkich najemców docelowej uzgodnionej w aneksie stawki czynszu najmu, szacowany wpływ do budżetu powinien wynieść około **400 000 zł więcej w skali miesiąca**, co rocznie daje kwotę około **4 800 000 zł**.

Podwyżka czynszów umożliwiła m.in. remonty elewacji gminnych kamienic będących wizytówkami Krakowa. O trafności podjętych działań świadczy fakt, że z naszych doświadczeń postanowiły skorzystać inne gminy.

5. Zmiana zasad polityki czynszowej w lokalach mieszkalnych

1 czerwca 2008 r. prezydent Jacek Majchrowski wprowadził w życie podwyżki i obniżki czynszów najmu w lokalach mieszkalnych. Nowa podwyższona stawka wyniosła 6,53 zł/ m² (poprzednia 3,92 zł). Od czerwca do grudnia 2008 r. do budżetu miasta wpłynęło około **9 mln zł więcej dochodów** z tego tytułu. Natomiast licząc w skali roku, te zwiększone dochody stanowiły kwotę **16, 5 mln zł**.

Jednocześnie zastosowano system obniżek czynszów w stosunku do najemców osiągających niskie dochody na członka gospodarstwa domowego. Od 1 maja 2008 r. do 30 czerwca 2010 r. Zarząd Budynków Komunalnych przyjął i rozpatrzył **9 266 wniosków** o obniżenie czynszu w lokalach mieszkalnych, pozytywnie rozpatrując 7 045 wniosków.

6. Lepsza organizacja i zarządzanie wierzytelnościami

Zmiany w zakresie organizacji i zarządzania wierzytelnościami za korzystanie z gminnych lokali stanowiły w ostatnich latach jeden z priorytetów działania prezydenta. W wyniku prowadzonych działań egzekucyjnych użytkownicy lokali spłacają często znaczne kwoty zaległości. W okresie od 1 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2009 r. suma wpłat powyżej 10 000 zł wyniosła **2 568 144,97 zł**. W I półroczu 2010 r. suma wpłat powyżej 10 000 zł wyniosła **1 579 594,00 zł**.

7. Gospodarowanie nieruchomości w złym stanie technicznym

Przeprowadzona w 2008 r. analiza stanu nieruchomości wykazała, że ze względu na zły stan techniczny 61 nieruchomości nie podlega eksploatacji. W związku z tym:

- 21 budynków przeznaczono do wyburzenia (do tej pory wyburzono 12)
- 14 nieruchomości przeznaczono do sprzedaży (Wydział Skarbu Miasta sprzedał osiem nieruchomości zabudowanych)
- 4 nieruchomości przeznaczono pod trasy komunikacyjne.

8. Pozyskanie użytkownika dla największego pustostanu

Miasto pozyskało użytkownika dla największego pustostanu położonego na os. Na Wzgórzach 17b. Użytkownikiem tym został Wojewódzki Szpital Okulistyczny w Krakowie, który od wielu lat borykał się z problemem lokalizacyjnym. Szpital planuje przenieść swoją siedzibę do końca 2011 r.

9. Efektywne zarządzanie fortami

W 2008 r. miasto przekazało w dzierżawę **Fort nr 44** w celu jego zagospodarowania na cele muzealne. Dzierżawcą została Fundacja Aktywnej Ochrony Zabytków Techniki i Dziedzictwa Kulturowego „Janus”, która w tym miejscu utworzy Muzeum Twierdzy Kraków.

Od 2008 r. prowadzone są intensywne działania w celu poprawy stanu zachowania **Fortu nr 2 „Kościuszko”**. Usunięto zarówno drzewa chore, jak i zagrażające substancji zabytkowej, pozostawiając rośliny wartościowe. Podjęte zostały kroki mające na celu remont terenów spacerowych powstałych podczas pierwszego remontu fortu w początku lat 70. XX w. Kolejnym zamierzeniem jest odsłonięcie i remont obecnie zasypanych pozostałości po bastionach wraz z poprawą stanu terenu bezpośrednio sąsiadującego z kaplicą Św. Bronisławy i wejściem na kopiec Kościuszki. Dla obu przedsięwzięć wykonano stosowne projekty zaakceptowane przez Małopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, a w 2010 r. uzyskane zostaną pozwolenia na budowę.

Ponadto prowadzona jest adaptacja **Fortu nr 49 „Krzesławice”** na młodzieżowy dom kultury. Inwestycja realizowana jest od 1996 r. Nakłady poniesione na realizację inwestycji do 2009 r. wyniosły **6,2 mln zł brutto**, w tym 900 000 zł stanowiły środki SKOZK. W 2010 r. na dokończenie modernizacji placu przed fortem zabezpieczono 210 000 zł.

Od 2010 r. prowadzone są działania w celu zagospodarowania **Fortu nr 52a „Łapianka”** na Muzeum Ruchu Harcerskiego. Na wyburzenie budynku oraz

zabezpieczenie i modernizację stropu bloku koszarowego zaplanowano środki w wysokości 220 000 zł. Szacowany całkowity koszt realizacji zadania to **2 850 000 zł**. Planowana jest kontynuacja zadania po 2012 r.

10. Poprawa estetyki gminnych budynków przychodni

Od 2009 r. trwa ujednolicanie systemu informacyjnego dla pacjentów przychodni stanowiących własność Gminy Miejskiej Kraków. Finansowany przez miasto projekt polega na wykonaniu systemowych tablic zbiorczych z wymiennymi panelami dla podmiotów świadczących usługi medyczne.

Pod koniec 2009 r. zrealizowano pilotażowy projekt umieszczenia tablic na budynkach przychodni: os. Uroczę 2, ul. Na Błonie 1, ul. Nałkowskiego 1, Ułanów 29a.

W 2010 r. rozpoczęto realizację projektu na pozostałych budynkach przychodni. Projekt zsynchronizowany jest z przeprowadzanymi w 2010 roku remontami elewacji niektórych przychodni, zlokalizowanych m.in. na ul. Dunajewskiego 5, ul. Lenartowicza 14, ul. Długiej 38, pl. Św. Ducha 3. Planowany termin zakończenia realizacji projektu to 2011 r.

11. Wdrożenie w 2009 roku pionierskiego komputerowego systemu zarządzania

Zintegrowany System Zarządzania „Granit” zapewnia kompleksową obsługę materialnego zasobu gminy. Poprawiła się m.in. efektywność i wydajność pracy w zakresie zarządzania gminnymi lokalami i budynkami, m.in. przy rozliczaniu mediów czy windykacji należności. Inne gminy w Polsce nawiązują kontakty z Zarządem Budynków Komunalnych, by móc skorzystać z krakowskiej wiedzy i doświadczenia w tym zakresie.

Istotne były również następujące inwestycje:

- Mury obronne od baszty Pasamoników do baszty Stolarskiej: przeprowadzono renowację konserwatorską baszty Pasamoników, przygotowano trasę turystyczną wzdłuż murów oraz pomieszczeń ekspozycyjnych w baszcie Pasamoników, dobudowano schody zewnętrzne przy baszcie Stolarskiej (od strony ulicy Pijarskiej), zbadano stopień zawilgocenia murów, zamontowano urządzenia emitujące fale elektromagnetyczne oraz wykonano konserwację wątków ceglanych i kamiennych na styku murów z nową nawierzchnią ulicy; poniesione nakłady na realizację inwestycji wyniosły **2 767 456 zł brutto**; po zakończeniu realizacji inwestycji obiekt przekazano do użytkowania Muzeum Historycznemu Miasta Krakowa w 2009 r.
- Dwór Czeczów ul. Popiełuszki 36: przeprowadzono prace związane z modernizacją konserwatorską w zakresie instalacji klimatyzacyjnej i wentylacyjnej, elektrycznej, oddymiającej, sygnalizacji pożaru i włamania, instalacji lokalnej sieci komputerowej; przeprowadzono również prace remontowe wewnątrz i na zewnątrz budynku – elewacja obiektu; poniesione nakłady na realizację inwestycji wyniosły **7 080 581 zł brutto**; inwestycja zrealizowana w 2007 r.
- Muzeum Farmacji przy ul. Floriańskiej 25: przebudowano i zaadaptowano poddasze budynku komunalnego przy ul. Floriańskiej 25 na potrzeby Muzeum Farmacji; poniesione nakłady na realizację inwestycji wyniosły **494 692 zł brutto**; inwestycja zrealizowana w 2007 r.
- Kwartal Św. Wawrzyńca – budowa centrum kulturowego na krakowskim Kazimierzu, hala D; inwestycja realizowana w latach 2006–2007;

przeprowadzono remont konserwatorski południowej hali D; wykonawcą inwestycji był KROZ; nakłady na realizację inwestycji wyniosły **1 494 665 zł brutto**

- Muzeum Miejsca; inwestycja została zakończona w 2008 r.: przeprowadzono prace związane z modernizacją budynku przy ul. Lipowej 1 i adaptacją na Muzeum Miejsca; inwestycja została dofinansowana z budżetu państwa w wysokości 2 000 000 zł; poniesione nakłady na realizację inwestycji wyniosły **10 143 767 zł brutto**
- Muzeum Sztuki Współczesnej: w celu utworzenia Muzeum Sztuki Współczesnej planowana jest adaptacja sześciu istniejących budynków, rozbiórka trzech budynków oraz budowa nowo projektowanego obiektu muzealnego wraz z zapleczem technicznym; nakłady na realizację całej inwestycji planuje się w wysokości **76 225 343 zł brutto**; projekt inwestycyjny współfinansowany jest ze środków unijnych w wysokości 35 701 737 zł; zadanie otrzymało również dofinansowanie ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w wysokości 4 000 000 zł; inwestycja jest w trakcie realizacji; planowany termin zakończenia – 2011 r.
- Sukiennice – modernizacja konserwatorska pomieszczeń; przeprowadzone zostały prace związane z kompleksową modernizacją Sukiennic, w tym prace modernizacyjno-konserwatorskie (bez Muzeum Narodowego), tj. wymiana instalacji elektrycznych, wodno-kanalizacyjnych, centralnego ogrzewania, renowacja posadzki, konserwacja kramów oraz konserwacja elewacji, lamp gazowych i elektrycznych; nakłady na realizację całej inwestycji wyniosły około **23,5 mln zł brutto**; w 2010 r. na realizację ostatniego etapu modernizacji Sukiennic przeznaczono środki w wysokości 15,4 mln zł, z czego 3 157 425 zł stanowi bezzwrotne dofinansowanie z Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa; inwestycję zakończono we wrześniu 2010 r.
- Adaptacja budynku komunalnego przy ul. Kuryłowicza 115; inwestycja realizowana od 2010 r.: planowana jest adaptacja pomieszczeń na parterze i w piwnicy z wykonaniem instalacji sanitarnych i elektrycznych oraz budowa pochylni dla osób niepełnosprawnych; na realizację prac zaplanowanych na 2010 r. zabezpieczono środki w wysokości 60 000 zł; całkowity planowany koszt realizacji inwestycji to **427 000 zł**; planowana kontynuacja zadania po 2012 r.
- Dawny Zajazd, ul. Powstańców Wielkopolskich/ul. Wielicka 2: adaptacja budynków na potrzeby wystawiennicze; inwestycja realizowana jest od 2010 r.; na dokończenie projektu wykonawczego i wykonanie programu konserwatorskiego elewacji oraz kompleksową modernizację dachu wraz z kominami i całym wyposażeniem zaplanowano w 2010 r. środki w wysokości **650 000 zł**, z czego kwota 300 000 zł stanowi bezzwrotne dofinansowanie przyznane przez Narodowy Fundusz Rewaloryzacji Zabytków Krakowa; planowana jest kontynuacja przedmiotowej inwestycji w latach 2011–2012 i prowadzone są działania w celu pozyskania środków pochodzących ze źródeł nie podlegających zwrotowi.

Podsumowując działania z zakresu zarządzania zasobem nieruchomości, warto podkreślić, że mimo zmniejszenia liczby wynajmowanych przez miasto

lokali następuje sukcesywny wzrost dochodów. Umożliwia to poprawę stanu nieruchomości i, tym samym, komfortu najemców zarządzanych przez gminę lokali.

W latach 2007–2009 na remonty budynków i lokali będących w zarządzie ZBK miasto przeznaczyło ponad 35 mln zł. Razem z planowanymi na 2010 r. środkami w wysokości 17 mln zł kwota ta na koniec 2010 r. wyniesie ponad 50 mln zł.

16. SPRAWNA OBSŁUGA MIESZKAŃCÓW W URZĘDZIE MIASTA

Troska o stałą poprawę jakości usług świadczonych przez Urząd Miasta Krakowa na rzecz mieszkańców jest jednym z głównych celów prezydenta Krakowa. W czasie ostatniej kadencji prezydent podjął szereg działań i dokonał istotnych zmian organizacyjnych, które usprawniły sposób realizacji wielu zadań, ale przede wszystkim ułatwiły mieszkańcom załatwianie spraw w urzędzie.

Udogodnienia dla klientów Urzędu Miasta Krakowa

- Zwiększono liczbę stanowisk kasowych oraz wydłużono czas pracy kas od godz. 7.40 do godz.18.00
- Wdrożono komputerowy system obsługi kasowej „Kasa”, co pozwoliło zwiększyć liczbę obsługiwanych klientów
- Umożliwiono dokonywanie opłat i podatków gminnych na konta UMK bez ponoszenia dodatkowych kosztów w placówkach banku PKO S.A. na terenie Krakowa
- Usprawniono obsługę kasową poprzez umożliwienie dokonywania wpłat należności budżetowych w kasach Wydziału Podatków i Opłat UMK przy użyciu kart płatniczych, takich jak: Visa, Maestro, Visa Elektron, MasterCard Elektronic, MaesterCard; płatność przy użyciu kart płatniczych jest projektem nowatorskim w odniesieniu do jednostek samorządu terytorialnego i, jak wynikało z ustaleń, Gmina Miejska Kraków jako pierwsza w kraju wprowadziła taką formę uiszczania opłat
- Otwarto nowy budynek urzędu przy ul. Wielickiej 28A, gdzie mieszkańcy Podgórza mogą załatwiać swoje sprawy (ewidencja ludności, dowody osobiste, dowody rejestracyjne, wpłaty z tytułu podatków i opłat lokalnych) bez konieczności odbywania długich podróży do centrum; atutem budynku jest parking dla osób odwiedzających urząd
- W 2007 r. uruchomiono przy ul. Wielickiej 28A nowy punkt obsługi mieszkańców dzielnic VIII-XIII, gdzie można załatwiać sprawy związane z ewidencją ludności i dowodów osobistych oraz przedsiębiorców
- W związku z wzrastającą liczbą inwestorów oraz wpływających dokumentów do powiatowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego w 2006 r. rozpoczęto prace modernizacyjne budynku przy ul. Grunwaldzkiej (gdzie

mieści się Wydział Geodezji UMK); prace te finansowane były ze środków Powiatowego Funduszu Gospodarki Zasobem Geodezyjnym i Kartograficznym oraz z budżetu miasta; modernizacja umożliwiła rozpoczęcie w 2010 r. procesu porządkowania materiału archiwalnego przez odpowiednią jego kwalifikację; w wyremontowanych i zmodernizowanych pomieszczeniach wyznaczono stanowiska do obsługi jednostek wykonawstwa geodezyjnego, projektantów, rzeczoznawców majątkowych

- Od lipca 2008 r. w Wydziale Geodezji UMK działa punkt informacyjno-konsultacyjny, w którym mieszkańcy mogą uzyskać informacje i wyjaśnienia dotyczące problematyki prawnej i geodezyjnej w zakresie rodzaju i sposobu działań niezbędnych do uzyskania tytułu prawnego do zajmowanych nieruchomości i ujawnienia tych praw w księgach wieczystych; z takiej porady skorzystało już blisko 6000 osób.
- Usprawniono wydawanie dowodów osobistych, w szczególności w 2007 r. – ostatnim roku ustawowej wymiany, w tym między innymi: uruchomiono dodatkowe stanowiska pracy zarówno do przyjmowania wniosków o wyrobienie dowodów osobistych, jak i odbioru tych dokumentów, wdrożono system automatycznych połączeń telefonicznych, wdrożono system informatyczny, dzięki któremu przez internet można się było umówić na wybrany termin złożenia wniosku lub odebrania dowodu osobistego, przeprowadzono szeroki zakres działań informacyjno-promocyjnych przypominających mieszkańcom o obowiązku wymiany tych dokumentów
- Obsługa klientów urzędu w języku migowym – od 2004 r. Urząd Miasta Krakowa organizuje dla urzędników kursy języka migowego; dzięki temu osoby niesłyszące podczas wizyty w UMK mogą liczyć na fachową obsługę; językiem migowym posługują się urzędnicy m.in. w wydziałach: Geodezji, Skarbu, Świadczeń Socjalnych, Architektury i Urbanistyki, Kształtowania Środowiska, Mieszkalnictwa, Spraw Administracyjnych, Sportu i Inicjatyw Społecznych, a także w Urzędzie Stanu Cywilnego
- Wprowadzono udogodnienia dla osób z niepełnosprawnością ruchową; najczęściej odwiedzane przez mieszkańców lokalizacje wyposażone są w podjazdy, a w pozostałych budynkach – gdy z przyczyn architektonicznych jest to niemożliwe – niepełnosprawnym pomagają portierzy; ponadto w głównym budynku magistratu (plac Wszystkich Świętych 3-4) działa urządzenie wyposażone w napęd elektryczny, które umożliwia dostęp na I, II i III piętro – odpowiednio: do gabinetu prezydenta i jego zastępców, Przewodniczącej Rady Miasta Krakowa, sali obrad RMK, a także pokoi klubowych radnych
- Organizowanie, podczas wyborów (m.in. do Parlamentu Europejskiego, wyborów samorządowych czy wyborów Prezydenta RP) bezpłatnego transportu dla osób niepełnosprawnych (dowóz do obwodowych komisji wyborczych i z powrotem); dla osób niepełnosprawnych przystosowywane są wybrane lokale wyborcze
- Zainstalowano dodatkowe bankomaty w budynkach UMK przy ul. Wielickiej 28A i al. Powstania Warszawskiego 10
- Uruchomiono możliwość taniego kopiowania dokumentów przez strony, w budynkach magistratu, w których obsługuje się strony, umieszczono automaty z napojami (kawa, herbata), a także zainstalowano stojaki do kolportażu materiałów informacyjnych; doposażono punkty obsługi klienta w dodatkowe miejsca siedzące oraz pulpity do pisania i tablice informacyjne

- Prowadzony jest bieżący przegląd tablic informacyjnych, a także wprowadzono „drogowskazy” załatwiania danej sprawy
- Cyklicznie drukowane i kolportowane są ulotki z informacją, jak załatwić typowe sprawy w Wydziale Ewidencji Pojazdów i Kierowców UMK
- W Centrum Administracyjnym przy al. Powstania Warszawskiego 10 uruchomiono dziesięć instalacji głośnomówiących służących do nadawania komunikatów głosowych; dotyczy to głównie Wydziału Ewidencji Pojazdów i Kierowców, ale także Wydziału Spraw Administracyjnych (np. komunikaty o wymianie dowodów osobistych)
- Cyklicznie uruchamiane są dodatkowe stanowiska informacyjne w okresach nasilonego ruchu w Wydziale Świadczeń Socjalnych; ponadto w czasie składania wniosków na nowy okres zasiłkowy, tj. od 1 lipca do 30 września uruchamia się dodatkowy punkt dla klientów Wydziału Świadczeń Socjalnych przy ul. Traugutta 4
- W Wydziale Architektury i Urbanistyki na parterze budynku utworzono punkt obsługi mieszkańców; znajdują się tutaj obszerne pomieszczenia do przeglądu akt, a także przyjmowane są strony postępowań, można również dokonać opłaty w kasie oraz uzyskać pomoc od kompetentnych inspektorów w punktach informacyjnych (pomoc przy wypełnieniu wniosków, porady dotyczące procedur, wydawanie formularzy)
- Wydział Architektury i Urbanistyki w ocenie audytora zewnętrznego otrzymał bardzo dobry wynik za zmiany procedur zewnętrznych; zmniejszono ich liczbę i uproszczono je; wydział wprowadził cztery procedury dotyczące zasad odbudowy, remontów i rozbiórek obiektów budowlanych zniszczonych lub uszkodzonych w wyniku działania żywiołów
- Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom klientów, w II półroczu 2009 r. uruchomiono dodatkową salę ślubów w Willi Decjusza; lokalizacja ta cieszy się dużym zainteresowaniem wśród osób zamierzających zawrzeć cywilny związek małżeński; w 2009 r. na ślubnym kobiercu w Willi Decjusza stanęło 59 par; ponadto odmalowana została Sala Ślubów w budynku przy os. Zgody 2 oraz Sala Toastów w budynku USC przy ul. Lubelskiej.

E-udogodnienia dla klientów urzędu

Żeby podnieść poziom komunikacji online z klientem, podjęto następujące działania:

- Biuletyn Informacji Publicznej powiększył katalog informacji do około 240 tys. obiektów (stron, załączników), przy średniej liczbie zapytań o strony dziennie około 300 000 i około 11,3 GB przesyłanych danych dziennie; system Biuletynu Informacji Publicznej Krakowa zintegrował wszystkie (441) biuletyny placówek samorządowych Gminy Miejskiej Kraków w jeden zunifikowany system
- W Biuletynie Informacji Publicznej uruchomiono nową zaawansowaną internetową wyszukiwarkę procedur spraw, jakie można załatwić w urzędzie; dzięki tzw. słowom kluczowym sortowanie wyników wyszukiwania na stronie podnosi komfort przeglądania i skraca czas dotarcia do poszukiwanej procedury; dodatkowo zintegrowano linię graficzną procedur
- Wypracowano wiele skutecznych schematów postępowania, procedur pozwalających na sprawne zarządzanie informacją wytwarzaną przez wiele podmiotów i wielu operatorów
- Przeszkolono około 1200 pracowników UMK i miejskich jednostek organizacyjnych w zakresie przygotowywania i publikacji informacji przy

wykorzystaniu rozbudowanych systemów zarządzania treścią; system Biuletynu Informacji Publicznej będzie stanowił fundament do dalszej rozbudowy o usługi publiczne realizowane przy użyciu technologii internetowych

- Wprowadzono efektywne mechanizmy zapewnienia dostępu do informacji, których szczególnie poszukują mieszkańcy Krakowa oraz wszystkie osoby zainteresowane, co sprzyja wzrostowi zaufania społecznego przez zwiększenie partycypacji i przejrzystość działania Samorządu Miasta Krakowa
- Dzięki pilotażowemu projektowi procesu inwestycyjnego możliwe jest śledzenie za pośrednictwem internetu toku postępowania zmierzającego do rozpoczęcia prac budowlanych (<http://planet.um.krakow.pl/umk/Default.aspx>); w przypadku gdy inwestor złożył wniosek i otrzymał ID sprawy oraz hasło, może zalogować się do systemu i uzyskać informacje na temat stanu sprawy np. w Wydziale Architektury i Urbanistyki
- Przystosowano Biuletyn Informacji Publicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych; wdrożone rozwiązania umożliwiają dostęp do informacji publicznej osobom z obniżoną sprawnością sensoryczną, tj. osobom niewidomym, niedowidzącym, głuchym, niedosłyszącym, z zaburzeniami percepcji wzrokowej i słuchowej, z obniżoną sprawnością komunikowania się, z obniżoną sprawnością ruchową oraz osobom dotkniętym schorzeniami neurologicznymi np. epilepsją; dla osób niedowidzących udostępniono również opcję wyboru wielkości czcionek, możliwość zmiany kolorystyki i kontrastu stron, syntezy mowy czytający wybrane elementy serwisu np. kody niezbędne do zalogowania; wyeliminowano wszystkie elementy ruchome, wprowadzono opisy alternatywne dla grafik i zdefiniowano skróty klawiszowe ułatwiające nawigowanie po serwisie; w module „Procedury” w BIP zamieszczono odnośniki do filmów w języku migowym, skierowanych do osób niesłyszących; w porozumieniu z oddziałem małopolskim Polskiego Związku Głuchych zostały nagrane procedury, z którymi osoby niesłyszące najczęściej zgłaszają się do Urzędu Miasta Krakowa, np. jak otrzymać dodatek mieszkaniowy, wymienić prawo jazdy, zameldować się i wymeldować, wymienić dowód osobisty, otrzymać skierowanie do szkół i placówek specjalnych, starać się o otrzymanie stopnia niepełnosprawności; Kraków w 2009 r. otrzymał wyróżnienie za projekt „Biuletyn Informacji Publicznej miasta Krakowa przyjazny osobom niepełnosprawnym” w VII ogólnopolskim konkursie na najlepszy projekt jednostki samorządu terytorialnego szczebla gminy i powiatu na rzecz środowisk osób niepełnosprawnych „Równe szanse, równy dostęp” oraz jest laureatem Konkursu Wzorcowy Urząd w Małopolsce 2010 r.
- Wprowadzono ułatwienia w Wydziale Geodezji: przystąpiono do tworzenia elektronicznego archiwum; w latach 2007 i 2009 zakupiono maszyny do automatycznego dwustronnego skanowania do formatu A3 dokumentacji; zeskanowano i umieszczono w systemie 186 320 dokumentów (2009 r. – 135 243); wszyscy pracownicy UMK mający dostęp do V-systemu, moduł V-Biuro mogą korzystać z tych danych; taką możliwość mają również jednostki wykonawstwa geodezyjnego; ponadto w czasie kadencji podejmowane były prace mające na celu przekształcenie materiału analogowego na postać cyfrową: opracowano i wdrożono numeryczną technologię uzgadniania usytuowania projektowanych sieci uzbrojenia terenu, wprowadzono 8200 uzgodnień do bazy danych, mapę „dyżurną” obecnie prowadzi się w postaci

hybrydy – do 2007 r. projekty były wnoszone wyłącznie na mapy analogowe, od 1 stycznia 2008 r. aktualizacja map prowadzona jest w postaci numerycznej, w 2010 r. uzyska się pełną treść w bazie numerycznej; projektantom, architektom, geodetom i inwestorom uzgadniającym projektowane sieci uzbrojenia terenu udostępniane są przez internet nowe uzgodnione projekty z lat 2008 i 2009 (dane aktualizowane w odstępie tygodniowym); na bieżąco mogą oni sprawdzać też, na jakim etapie ich sprawa jest w ZUDP; za pomocą strony internetowej www.geodezja.krakow.pl geodeci mogą zgłaszać wykonanie prac geodezyjnych i kartograficznych, uzyskiwać informacje odnośnie kontroli i przyjmowania operatów do zasobu geodezyjnego i kartograficznego, pobierać materiały i inne niezbędne informacje; strona jest dostępna 24 godz. na dobę, co spowodowało spadek liczby telefonów z zapytaniem o stan sprawy o około 90%

- Wprowadzono możliwość składania podań o odpisy aktów stanu cywilnego za pośrednictwem internetu; na stronie www.bip.krakow.pl, zakładka „Załatwianie spraw przez internet”, w linku „Wydawanie odpisów aktów stanu cywilnego” znajdują się wszystkie potrzebne informacje i wzór wniosku; w ten sposób około kilkudziesięciu klientów tygodniowo załatwia odpis bez wychodzenia z domu.

W ostatniej kadencji prezydent podjął szereg działań i dokonał istotnych wewnętrznych zmian organizacyjnych, powodujących stałe podnoszenie jakości usług świadczonych przez urząd. Wśród nich szczególnie warto wymienić:

- Odnowienie certyfikatu ISO 9001:2000 w 2009 r., a następnie pozytywny audyt nadzoru, badający zgodność systemu zarządzania jakością z nową normą ISO 9001:2008, co będzie skutkowało wystawieniem nowego certyfikatu
- Udział w projekcie „Benchmarking z innymi organizacjami”, co pozwala na wymianę doświadczeń oraz informacji o dobrych praktykach w różnych obszarach funkcjonowania miasta na prawach powiatu
- Urząd podejmuje działania, żeby podnieść poziom umiejętności pracowników UMK w zakresie stosowania procedur prawnych; umożliwia pracownikom udział w szkoleniach czy studiach podyplomowych
- Od lipca 2009 r. część korespondencji ze zwrotnym potwierdzeniem odbioru kierowanej do stron postępowań prowadzonych w UMK jest doręczana za pośrednictwem pracowników UMK; taki sposób doręczania korespondencji pozwala na duże oszczędności w kosztach wysyłki; od 20 lipca 2009 r. (kiedy to ruszyła akcja) magistrat zaoszczędził dzięki temu ponad 200 000 zł; ponadto szczegółowe informacje uzyskiwane od kurierów doręczających pocztę np. o wymeldowaniu bądź śmierci adresata (po weryfikacji z ewidencją ludności) dają możliwość ustalenia stanu faktycznego, czynnego udziału stron w postępowaniu, a także niejednokrotnie przyspieszają załatwienie sprawy.

Urząd Miasta Krakowa prowadzi cykliczne badania satysfakcji klientów. Godny podkreślenia jest fakt, że poziom satysfakcji stale wzrasta w przeważającej większości badanych czynników satysfakcji klienta. Oznacza to, że urząd wykorzystuje i rozwija swoje

mocne strony. Wyraźne zmiany widać w trzech atrybutach satysfakcji: wzrosło przekonanie o uczciwości urzędników, o tym, że nie jest się odsyłanym od urzędnika do urzędnika, a także – że poprawiła się dostępność ulotek, formularzy i informatorów.

Poprawa jakości świadczonych usług oraz podejmowane przez urząd inicjatywy i projekty zaowocowały też licznymi nagrodami i wyróżnieniami. Najnowsze z nich to uzyskanie Złotego Godła w konkursie „Najwyższa Jakość Quality international 2010” za system zarządzania jakością w Urzędzie Miasta Krakowa.

18. E-URZĄD

Urząd Miasta Krakowa wykorzystuje nowoczesne technologie, by podnieść standard obsługi mieszkańców przez poprawę jakości swoich usług. Przemyślane planowanie i organizowanie przyszłości miasta nie jest bowiem możliwe bez systematycznie prowadzonej informatyzacji oraz działań na rzecz rozwoju społeczeństwa informacyjnego.

W 2007 r. Prezydent Miasta Krakowa wydał zarządzenie w sprawie przyjęcia **„Strategii rozwoju systemu informatycznego”**. Realizując wytyczne zawarte w dokumencie, objęto informatyzacją szereg usług dla klientów.

W ciągu ostatnich lat na inwestycje w infrastrukturę sprzętową i oprogramowanie miasto wydało 16 mln zł (m.in. na zakup nowoczesnego serwera i macierzy dyskowej). Dzięki temu Urząd Miasta Krakowa dysponuje **najnowocześniejszą spośród samorządów w Polsce infrastrukturą do centralnego przetwarzania danych.**

Wydział Informatyki UMK zrealizował projekt **„E-Kraków. Rozwój infrastruktury teleinformatycznej usprawniającej zarządzanie dużą aglomeracją miejską”**, w którym m.in. ułożono prawie 50 km światłowodów na terenie Krakowa, przyłączono do sieci teleinformatycznej 17 rad dzielnic oraz 45 jednostek organizacyjnych miasta. Jest to największa inwestycja administracji samorządowej w infrastrukturę sieci szkieletowej w mieście. Projekt był współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (dofinansowanie w wysokości 75% wartości kosztów kwalifikowanych projektu). Realizację projektu zakończono w połowie 2008 r., jego koszt wyniósł 6 354 369 zł.

Do najważniejszych osiągnięć UMK należy zaliczyć m.in. przeniesienie większości zasobów informacyjnych do postaci cyfrowych baz danych, wdrożenie zintegrowanego systemu do prowadzenia powiatowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego oraz wdrożenie grupy aplikacji wspomagających realizację

procesów w Wydziale Architektury i Urbanistyki UMK, ze szczególnym naciskiem na internetową obsługę inwestora.

Na podkreślenie zasługuje ciągły proces uruchamiania kolejnych usług dla mieszkańców w formie interaktywnych usług sieciowych (internetowych). Dzięki inwestycjom w znaczny sposób skrócił się czas obsługi mieszkańców, szczególnie w wydziałach: Spraw Administracyjnych, Świadczeń Socjalnych, Podatków i Opłat (obsługa kas), Finansowym, Geodezji i Urzędzie Stanu Cywilnego.

Oto, co zrobiono:

- zmodernizowano Biuletyn Informacji Publicznej ze szczególnym uwzględnieniem modułów elektronicznej obsługi mieszkańców
- wdrożono system „Elektronicznej skrzynki podawczej” umożliwiający załatwianie spraw w urzędzie z wykorzystaniem kwalifikowanego podpisu elektronicznego
- uruchomiono wersję serwisu internetowego wraz z częścią „E-urząd” serwis jest przeznaczony dla urządzeń mobilnych (telefony komórkowe, palmtopy)
- wdrożono system elektronicznych deklaracji podatkowych
- wdrożono „Zintegrowany system zarządzaniem zasobem lokalowym (mieszkaniowym)” dla Wydziału Mieszkalnictwa i Zarządu Budynków Komunalnych
- wdrożono system płatności kartą elektroniczną (płatniczą i kredytową) – po raz pierwszy w administracji samorządowej w Polsce uruchomiono możliwość regulowania płatności w kasach kartami płatniczymi i kredytowymi
- rozbudowano infrastrukturę Punktu Obsługi Przedsiębiorcy (POP); zmodernizowano oprogramowanie ewidencji działalności gospodarczej, wdrożono moduły elektronicznego załatwiania spraw oraz uruchomiono stanowiska obsługi dla Izby Skarbowej, Urzędu Statystycznego oraz ZUS
- wdrożono V System – „Zintegrowany system do prowadzenia powiatowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego” składający się z modułów Vega, V-Mapa, V-Dok, V-Biuro, V-ZUDP, RCiWN, V-Web
- wdrożono „System informacji przestrzennej” w Wydziale Strategii i Rozwoju UMK
- uruchomiono moduł pozwalający na śledzenie stanu sprawy: dla usług w Wydziale Architektury i Urbanistyki UMK w zakresie decyzji WZ i pozwoleń na budowę, w Wydziale Ewidencji Pojazdów i Kierowców UMK oraz Wydziale Spraw Administracyjnych UMK – możliwość sprawdzenia dostępności dokumentu do odbioru, a w Biurze Planowania Przestrzennego i Wydziale Geodezji – możliwość składania wniosków o wyrys z planu zagospodarowania przestrzennego oraz o wypis i wyrys z operatu ewidencji gruntów i budynków
- wprowadzono możliwość składania wniosków o wydanie zaświadczeń podatkowych drogą elektroniczną (bez wykorzystania bezpiecznego podpisu), umożliwiono składanie deklaracji podatkowych na podatek od nieruchomości, rolny, leśny i od środków transportowych drogą elektroniczną z bezpiecznym podpisem
- uruchomiono Zintegrowane Centrum Zarządzania Kryzysowego wyposażone w nowoczesną infrastrukturę informatyczną i telekomunikacyjną
- uruchomiono serwis multimedialny „Filmowe życie miasta” oraz system transmisji online sesji RMK oraz innych wydarzeń miejskich.

W okresie II kadencji Prezydenta Miasta Krakowa znacznie poprawiono jakość danych w operacie ewidencji gruntów i budynków. Dane te mają podstawowe

znaczenie zarówno przy prowadzeniu procesu inwestycyjnego, jak i stanowią podstawę „Miejskiego systemu informacji przestrzennej”. Poprawa ich jakości była możliwa dzięki modernizacji mapy zasadniczej i operatu ewidencji gruntów i budynków wraz z założeniem ewidencji budynków i lokali dla obrębów: 1, 2, 3, 11, 12, 13, 14, 15, 59, 60, 61, 62, 116, 118, 119, 120, 145, 146 i 216 jednostki ewidencyjnej Śródmieście o łącznej pow. 410 ha. Celem modernizacji było dostosowanie istniejących danych ewidencyjnych do wymogów określonych w obowiązujących przepisach prawa. Umożliwiło to wycofanie materiału analogowego i prowadzenie zasobu geodezyjnego i kartograficznego na tym terenie tylko w postaci cyfrowej. Kontynuując prace związane z przystosowaniem danych zasobu geodezyjnego i kartograficznego do dyrektywy unijnej w ramach projektu „Budowa systemu informatycznego do wspomagania administracji wraz z integracją zasobów bazodanowych w województwie i w powiecie”, przystąpiono do przekształcania analogowych map zasadniczych do postaci cyfrowej dla pozostałej części Krakowa. Wynikiem tych prac będzie otrzymanie danych PZGiK w postaci cyfrowej, w nowym układzie współrzędnych 2000 i możliwość ich udostępniania szerszej rzeszy odbiorców w systemach informatycznych.

Informatyzacja zasobu geodezyjnego i kartograficznego oraz ciągle usprawnianie dostępu do zasobu przez internet dla osób uczestniczących w procesach zarządczych i inwestycyjnych powoduje otwarcie urzędu dla mieszkańców 24 godziny na dobę.

Darmowy dostęp do internetu

Urząd Miasta Krakowa prowadzi działania mające ułatwić dostęp do sieci internet poprzez rozszerzanie strefy WI-FI oraz montaż infokiosków. Na terenie Krakowa – w ramach sieci miejskiej – funkcjonują bezpłatne obszary dostępu do internetu (takich lokalizacji jest obecnie 19), m.in. w obrębie Rynku Głównego, ul. Grodzkiej, pl. Wszystkich Świętych, ul. Szerokiej na Kazimierzu, al. Jana Pawła II, pl. Matejki, Rynku Podgórskiego, w rejonie parku Dworku Białoprądnickiego, w rejonie zalewu Nowohuckiego.

W budynkach UMK – centrach obsługi mieszkańców oraz salach konferencyjnych i sali obrad RMK zainstalowano bezpłatne punkty dostępu do internetu. W siedzibach dzielnic miasta Krakowa udostępnia się mieszkańcom stanowiska komputerowe z dostępem do dedykowanych stron internetowych. W budynkach UMK oraz w niektórych siedzibach rad dzielnic są dostępne infomaty umożliwiające bezpłatne korzystanie z zasobów internetu.

Miejski system informacji przestrzennej

MSIP integruje dane przestrzenne gromadzone w urzędzie i umożliwia tworzenie informacji na stanowiskach pracowników wszystkich wydziałów UMK. Jest eksploatowany od sześciu lat.

Gromadzone w MSIP dane służą do wykonywania analiz przestrzennych, badania i prognozy demograficznej dla całego miasta i dla różnych podziałów przestrzennych, np. dzielnic miejskich, rejonów szkół podstawowych, rejonów komunikacyjnych; przy planowaniu miejskich zamierzeń transportowych i komunikacyjnych, projektowaniu parków rzecznych, ustalaniu zakresów stref utrzymania zimowego dróg, stref komunikacji taksówkowej i przy innych pracach dotyczących gospodarowania przestrzenią. Rozwój MSIP umożliwił budowę internetowego, wirtualnego planu Krakowa, wyposażonego w wyszukiwarkę ulic i adresów.

Urząd nagrodzony

W styczniu 2007 r. podczas konferencji FORBES HP Integrity Business Forum krakowski magistrat otrzymał prestiżową nagrodę „Infinity – Forbes HP Intel” za „dynamiczny rozwój w oparciu o efektywne wykorzystanie technologii IT”.

W czerwcu 2007 r. podczas trwającej w Zakopanem konferencji „Miasta w internecie” rozstrzygnięto IX konkurs „Złota@ – Samorządowy Lider Elektronicznej Administracji”. W kategorii „gminy miejskie” organizatorzy konkursu nagrodzili Złota@2007 ex aequo Kraków i Częstochowę.

W ciągu ostatnich lat na inwestycje w infrastrukturę sprzętową i oprogramowanie miasto wydało 16 mln zł (m.in. na zakup nowoczesnego serwera i macierzy dyskowej). Dzięki temu Urząd Miasta Krakowa dysponuje najnowocześniejszą spośród samorządów w Polsce infrastrukturą do centralnego przetwarzania danych.

II. MIASTO DLA BIZNESU

1. FINANSE MIASTA KRAKOWA

Wartość majątku Gminy Miejskiej Kraków brutto na przestrzeni lat 2006–2009

Lat a	Środki trwałe		Pozostałe środki trwałe	Wartości niematerialne i prawne	Udziały w spółkach
	Środki trwałe ogółem	W tym: grunty			
2006	23 840 764 885,61	23 840 341 341,20	10 444 932,69	13 815 797,82	13 815 797,82
2007	30 699 777 105,96	30 305 898 250,00	12 425 282,27	21 523 139,54	21 523 139,54
2008	52 948 925 263,56	52 466 996 723,90	14 788 196,96	22 070 401,20	22 070 401,20
2009	54 909 641 346,76	54 489 499 963,90	15 263 095,97	23 917 667,48	23 917 667,48

Budżet Miasta Krakowa w latach 2006–2009

	Wykonanie				Plan	
	2006	2007	2008	2009	01.01.2010	30.06.2010
Dochody	2 327 230 402	2 809 318 187	2 990 770 614	3 160 518 447	3 379 619 660	3 418 257 932
Wydatki	2 458 750 882	3 009 373 168	3 115 492 671	3 419 539 328	3 386 765 266	3 460 618 987

Analizując budżet Krakowa w ostatnich latach, należy zwrócić uwagę na fakt, że w ramach działania „Tworzenie lokat” w okresie od 1 lutego 2007 r. do 31 grudnia 2009

r. dzięki wynegocjowanemu z bankami oprocentowaniu zarobiono kwotę 16 827 397,20 zł, będącą sumą odsetek od lokat terminowych i weekendowych.

Oceniając efektywność zaciąganego długu w Krakowie, trzeba podkreślić, że koszt długu w porównaniu z kosztem pozyskania pieniądza w odniesieniu do innych wielkich miast (szczególnie w 2008 r. – bieżący koszt obsługi zadłużenia do zadłużenia skumulowanego – wyniósł 4,6 %) jest jednym z najtańszych wśród miast Unii Metropolii Polskich.

Od ponad trzech lat miasto nie korzystało z kredytu w rachunku skonsolidowanym, pokrywając debetowe saldo budżetu środkami, które były zgromadzone na innych rachunkach jednostek organizacyjnych miasta obsługiwanych przez bank.

Emisja obligacji komunalnych

10 czerwca 2009 r. miała miejsce emisja obligacji komunalnych, zwanych „III pożyczką Stołecznego Królewskiego Miasta Krakowa”. Organizatorami emisji było konsorcjum bankowe w składzie: PKO Bank Polski S.A., Deutsche Bank Polska S.A., Bank Ochrony Środowiska S.A. oraz Gospodarczy Bank Wielkopolski S.A.

Kraków wyemitował trzysta tysięcy obligacji o wartości nominalnej 1000 zł każda, na łączną kwotę 300 mln zł. Była to emisja niepubliczna, banki – organizatorzy emisji skierowali zaproszenia do wykupu obligacji do wybranych podmiotów, w liczbie mniejszej niż 100. Wszystkie obligacje zostały wykupione. Popyt zgłoszony przez inwestorów spowodował konieczność dokonania znaczącej redukcji w przydziale obligacji. Oznacza to, że krakowskie obligacje cieszyły się dużym powodzeniem i można było sprzedać ich znacznie więcej.

Środki pozyskane ze sprzedaży obligacji zostały przeznaczone na sfinansowanie części potrzeb pożyczkowych budżetu miasta, w tym: na sfinansowanie zaplanowanego w budżecie Krakowa na 2009 r. deficytu związanego z realizacją programu inwestycyjnego w 2009 r. oraz spłatę części wcześniej zaciągniętych zobowiązań z tytułu zaciągniętych kredytów, których termin spłaty upływał w 2009 r. Wyemitowane obligacje są obligacjami niezabezpieczonymi, mają postać zdematerializowaną, co oznacza, że nie mają formy papierowego dokumentu, a z nabywcami została spisana stosowna umowa. Obligacje zostały wyemitowane na 10 lat. Zostaną wykupione według ich wartości nominalnej, począwszy od 2015 r. do 2019 r., po 60 mln zł w każdym roku. Oprocentowanie obligacji będzie naliczane od wartości nominalnej i wypłacane obligatariuszom w okresach półrocznych liczonych od daty emisji.

Działania antykryzysowe

Prognozy przedstawione jednostkom samorządu terytorialnego na początku 2009 r. przez Ministerstwo Finansów (o około 246 mln zł mniejsze wpływy do budżetu miasta z budżetu centralnego) spowodowały podjęcie przez władze miasta działań ograniczających wydatki. 6 maja 2009 r. dyrektorzy wszystkich wydziałów, kancelarii, biur i zespołów UMK oraz kierownicy miejskich jednostek organizacyjnych realizujących zadania inwestycyjne i zadania bieżące związane z ogłaszaniem przetargów zostali zobowiązani do bezwarunkowego pozostawienia do dyspozycji prezydenta kwot pozostałych z tych zadań po określeniu rzeczywistych kosztów ich realizacji, wynikających z rozstrzygnięć przetargowych.

16 czerwca 2009 r. weszło w życie zarządzenie prezydenta w sprawie czasowego ograniczenia wydatków wydziałów i biur UMK, jednostek i zakładów budżetowych, gospodarstw pomocniczych oraz miejskich instytucji kultury. Dyrektorzy wydziałów, kancelarii, biur i zespołów UMK oraz kierownicy miejskich jednostek organizacyjnych

zostali zobowiązani do wskazania i zadeklarowania potencjalnych oszczędności w ramach realizowanych zadań, zgodnie z poziomem, który procentowo został określony w zarządzeniu. Poziom potencjalnych oszczędności został zróżnicowany dla poszczególnych komórek UMK i miejskich jednostek organizacyjnych po przeprowadzeniu analizy, która między innymi uwzględniała stopień obligatoryjności realizowanych przez te wydziały i jednostki zadań oraz poziom zaangażowania środków w ich realizację. Ograniczeniom podlegają również wydatki na zadania powierzone i priorytetowe dzielnic oraz wydatki na zadania zlecone przez administrację rządową.

Prezydent podjął także działania w zakresie ochrony mieszkańców przed skutkami kryzysu ekonomicznego. Zgodnie z decyzją Rady Miasta Krakowa w 2009 r. nie podwyższono podatków i opłat lokalnych.

Polityka podatkowa miasta

Analizując politykę podatkową Krakowa, przede wszystkim należy zwrócić uwagę na podatek od nieruchomości. Jest on powszechnym i największym źródłem dochodów własnych gminy (ponad 203 000 podmiotów).

Wpływy z podatku od nieruchomości sukcesywnie wzrastają od 296 mln 369 tys. zł w 2007 r. do 325 mln 418 tys. zł w 2009 r., mimo niezmiennych od 2007 r. stawek podatkowych.

Realizując zadania z dziedziny polityki podatkowej, Prezydent Miasta Krakowa jako organ podatkowy ma do dyspozycji instrumenty prawne określone w ustawie „Ordynacja podatkowa” z 29 sierpnia 1997 r. oraz ustawie z 13 kwietnia 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego. Instrumenty te umożliwiają udzielanie, na wniosek podatnika, ulg podatkowych w formie: odroczenia terminu zapłaty podatku, rozłożenia na raty podatku lub zaległości podatkowej, umorzenia całkowitego lub częściowego zaległości podatkowej lub odsetek za zwłokę albo opłaty prolongacyjnej. Mając powyższe na uwadze, prezydent może z jednej strony kreować politykę podatkową, która korzystnie wpływa na rozwój gospodarczy miasta, z drugiej zaś, przez skierowanie do indywidualnego podatnika – na jego wniosek – określonych preferencji w spłacie zobowiązań podatkowych, stwarza szanse wyjścia z trudnej sytuacji finansowej, zwłaszcza podmiotom realizującym cele społecznie użyteczne dla ogółu mieszkańców miasta.

Ze szczególnym zrozumieniem prezydent rozpatrywał indywidualne wnioski o ulgi podatkowe złożone przez stowarzyszenia i fundacje zajmujące się działalnością charytatywną, a także podmioty ze sfery oświaty, kultury i dziedzictwa narodowego, kluby sportowe, specjalistyczne ośrodki pomocy osobom niepełnosprawnym, zwłaszcza dzieciom, oraz inne podmioty, które prowadzą działalność na rzecz społeczności, np. ochotnicze straże pożarne czy niektóre parafie i zgromadzenia zakonne prowadzące działalność charytatywną i społecznie użyteczną. W latach 2007–2009 podmiotom należącym do tej kategorii udzielono wsparcia w **256 przypadkach** – przede wszystkim w formie umorzenia zaległości podatkowych, przy czym największą grupę stanowiły ulgi przyznane placówkom oświatowym. W kontekście trudnej sytuacji finansowej służby zdrowia i kierując się dobrem pacjentów, prezydent rozpatrywał wnioski zakładów opieki zdrowotnej. W latach 2007–2009 udzielono im wsparcia w formie umorzenia zaległości z tytułu podatku od nieruchomości na łączną kwotę **5,3 mln zł**, co stanowi 60,78% ogólnej kwoty umorzeń w wyżej wymienionym okresie. Wskazać należy również, iż Prezydent Miasta Krakowa, realizując zainicjowaną uchwałą RMK z 8 czerwca 2005 r. w sprawie pomocy publicznej i **restrukturyzacji publicznych zakładów opieki**

zdrowotnej, placówkom służby zdrowia, które spełniły te warunki, w 2007 r. umorzył zaległości podatkowe z tytułu podatku od nieruchomości wraz z odsetkami w kwocie ponad **1,4 mln zł**, co zostało wykazane w ogólnej sumie umorzeń.

W związku ze stratami, jakie ponieśli mieszkańcy miasta podczas powodzi na wiosnę 2010 roku, z inicjatywy prezydenta Rada Miasta Krakowa przyjęła uchwałę zwalniającą poszkodowanych z podatku od nieruchomości, gruntów i budynków, które zostały dotknięte skutkami tegorocznej powodzi, oraz zwolnienie z podatku rolnego zalanych falą powodziową gruntów.

Opisując prowadzoną w latach 2007–2010 politykę podatkową, należy zwrócić uwagę także na obowiązujące programy pomocowe skierowane dla przedsiębiorców. Są one jednym z najważniejszych elementów służących realizacji celu strategicznego „Kraków miastem konkurencyjnej i nowoczesnej gospodarki”.

- **Program pomocy de minimis udzielanej mikroprzedsiębiorcom wprowadzającym nowe technologie na terenie Gminy Miejskiej Kraków** – został przyjęty uchwałą Rady Miasta Krakowa z 21 listopada 2007 r.; formą pomocy jest zwolnienie z podatku od nieruchomości pod warunkiem, że mikroprzedsiębiorca zainwestuje w nowoczesne technologie lub utworzy nowe miejsca pracy w związku z realizowanym projektem inwestycyjnym; w zależności od skali inwestycji i liczby utworzonych miejsc pracy zwolnienie przysługuje przedsiębiorcy od roku do trzech lat podatkowych; program będzie obowiązywał do końca 2013 r.
- **Uchwała w sprawie określenia wysokości stawek podatku od nieruchomości nr XXVII/344/07 z 21 listopada 2007 r.** – przewiduje ona stawki preferencyjne dla tych przedsiębiorców, którzy rozpoczną proces inwestycyjny na obszarze objętym miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego „Branice” oraz dla przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą we wskazanych w uchwale branżach; stawki preferencyjne w odniesieniu do podatników prowadzących działalność gospodarczą traktowane są jako pomoc de minimis
- **Uchwała w sprawie wysokości stawek podatku od środków transportowych nr XXVII/346/07 z 21 listopada 2007 r.** – uchwała została opracowana z uwzględnieniem przepisów o pomocy de minimis w odniesieniu do podmiotów prowadzących działalność gospodarczą, które korzystają z preferencyjnej stawki na pojazdy mające dokument poświadczający, że pojazd spełnia warunki normy czystości spalin EURO; pojazdy spełniające ten warunek korzystają ze stawki podatkowej na poziomie 50% stawki podstawowej.
- **Uchwała w sprawie zwolnienia od podatku od nieruchomości budynków lub ich części, w których wykonano remont elewacji nr LVI/706/08 z 5 listopada 2008 r.** – ponieważ z budżetu miasta nie można bezpośrednio wesprzeć właścicieli nieruchomości, by zachęcić ich do remontów elewacji, wprowadzono możliwość zwolnienia z całości lub części podatku od nieruchomości tych, którzy odnowili swoją własność; uchwała przyznaje ulgi w formie zwolnienia od podatku od nieruchomości z tytułu przeprowadzonego remontu elewacji; zwolnienie przysługuje od 1 stycznia roku podatkowego następującego po roku, w którym zakończono remont elewacji; zwolnienie przysługuje przez okres nie dłuższy niż 5 kolejnych lat, wysokość zwolnienia nie może przekroczyć 50% sfinansowanych z własnych środków i udokumentowanych wydatków na przeprowadzone remontu elewacji; warunkiem skorzystania ze zwolnienia jest przedłożenie faktur i rachunków

poświadczających poniesione wydatki na zakup materiałów wykorzystanych do przeprowadzenia remontu elewacji lub poświadczających inne koszty poniesione w związku z remontem elewacji.

Egzekucja należności cywilnoprawnych i publicznoprawnych

Z inicjatywy prezydenta 1 stycznia 2004 r. na podstawie zarządzenia nr 1848 z 17 grudnia 2003 r. powołano do życia Oddział Windykacji Należności działający w ramach Wydziału Finansowego UMK. Przesłanką powyższej decyzji była dbałość o dochody Gminy Miejskiej Kraków poprzez bieżące i systematyczne analizowanie, monitorowanie oraz egzekwowanie przysługujących jej wierzytelności. Realizacja wskazanego celu została powierzona specjalnie powołanej do tego komórce organizacyjnej urzędu, która w zakresie zleconych jej zadań jest zobligowana do zabezpieczenia oraz windykacji należności pieniężnych Gminy Miejskiej Kraków oraz Skarbu Państwa. Uzasadnieniem tego kroku organizacyjnego było przeświadczenie, iż skumulowanie opisanych działań – dotychczas rozproszonych – będzie miało pozytywny wpływ na efektywność dochodzonych przez gminę wierzytelności, zarówno o charakterze cywilnoprawnym, jak i publicznoprawnym.

W ramach powołanego oddziału funkcjonują dwa referaty: Egzekucji Administracyjnej Należności Publicznoprawnych (windykacja podatków, opłat oraz mandatów kredytowanych straży miejskiej) oraz Windykacji Należności Cywilnoprawnych.

Takie zorganizowanie windykacji przyniosło efekt, ponieważ można zaobserwować trend wzrostowy w odzyskiwaniu przez gminę należności.

1. Należności publicznoprawne

Wyniki ściągальności należności publicznoprawnych (podatki, opłaty, mandaty kredytowane straży miejskiej) Gminy Miejskiej Kraków

Okres porównawczy	Kwota należności wyegzekwowanych
2004 r.	3 007 110,64 zł
2005 r.	3 783 649,47 zł

Okres porównawczy	Kwota należności wyegzekwowanych
2006 r.	3 932 300,13 zł
2007 r.	3 375 520,62 zł
2008 r.	4 009 231,07 zł
2009 r.	9 572 756,06 zł

Kwota uzyskana z realizacji tytułów wykonawczych w 2009 r. wynosi **9 572 756,06 zł**, a w 2006 r. – **3 932 300,13 zł**, co stanowi przyrost o **143,44%**. Natomiast kwota wyegzekwowana w 2008 r. wynosiła **4 009 231,07 zł**, co stanowi wzrost o **138,76%** w porównaniu z 2009 r.

2. Należności cywilnoprawne

Liczba spraw dotyczących należności cywilnoprawnych, które w latach 2006–2009 zostały objęte postępowaniem

Okres rozliczeniowy	Liczba przekazanych spraw
2004 r.	554
2005 r.	747

<i>Okres rozliczeniowy</i>	<i>Liczba przekazanych spraw</i>
2006 r.	2089
2007 r.	2068
2008 r.	4251
2009 r.	5426

Porównując liczbę spraw objętych postępowaniami windykacyjnymi w latach 2006–2009, zauważamy wzrost o **160%** ilości spraw prowadzonych przez Referat Windykacji Należności Cywilnoprawnych, natomiast porównując lata 2004–2009, widzimy wzrost o **879%** ilości spraw. Wzrost ten jest efektem zintensyfikowania działań windykacyjnych prowadzonych na przestrzeni ubiegłych lat oraz w dużym zakresie częściowego z informatyzowania zadania „Windykacja należności”.

Wyniki ściągalskości należności cywilnoprawnych Gminy Miejskiej Kraków ujętych w księgach rachunkowych UMK

<i>Okres rozliczeniowy</i>	<i>Kwota należności wyegzekwowanych</i>
2004 r.	4 363 596,63 zł
2005 r.	6 895 661,22 zł

<i>Okres rozliczeniowy</i>	<i>Kwota należności wyegzekwowanych</i>
2006 r.	8 782 270,28 zł
2007 r.	6 610 136,26 zł
2008 r.	5 664 187,12 zł
2009 r.	7 896 840,73 zł

Należy też dodać, że w celu zabezpieczenia roszczeń Oddział Windykacji Należności w 2009 r. złożył do właściwych sądów **106 wniosków** o wpis hipoteki przymusowej, co w znacznym stopniu (o **165%**) przekroczyło założony na ten rok plan.

Ponadto, w 2009 r. Oddział Windykacji Należności przeanalizował **430 spraw** dotyczących udzielenia ulgi w spłacie wierzytelności Gminy Miejskiej Kraków. Oddział Windykacji Należności w 2009 r. rozpatrzył **190 wniosków** o zastosowanie ulgi w spłacie wierzytelności. W konsekwencji w 2009 r. zawarto **65 porozumień** w zakresie odraczania, rozkładania na raty oraz umarzania należności Gminy Miejskiej Kraków.

W październiku 2010 r. Kraków otrzymał specjalne wyróżnienie „Gmina dbająca o finanse mieszkańców” za skuteczne działania na rzecz ochrony finansów samorządowych. W uzasadnieniu czytamy, że gmina uczestniczy w systemach wymiany informacji gospodarczej, korzystając z rejestru dłużników, dzięki temu dba o finanse mieszkańców oraz poprawę bezpieczeństwa gospodarczego regionu.

Działania podjęte przez oddział Windykacji Należności UMK doprowadziły do wyegzekwowania w latach 2006–2009 z tytułu należności publicznoprawnych i cywilnoprawnych 49 mln 843 tys. 242 zł.

2. INWESTORZY I MARKA KRAKÓW

Druga kadencja prezydenta Jacka Majchrowskiego to umacnianie się pozycji Krakowa jako drugiego po Warszawie biznesowego centrum w naszym kraju. Staliśmy się krajowym i regionalnym liderem w zakresie usług okołobiznesowych. W badaniach specjalistycznych marka Kraków jest drugą – po Kościele katolickim – marką narodową.

W drugiej kadencji do działających w stolicy województwa małopolskiego firm, które zatrudniają krakowskich inżynierów i księgowych, dołączyły m.in.: Google, HCL Technologies, UBS, Elettric 80. Inwestycję wartą 100 mln euro realizuje pod Krakowem światowy potentat w dziedzinie budowy i zarządzania nieruchomościami Goodman Group. W Krakowie obecne są: Motorola, IBM i pracująca dla Sony Ericssona firma Ericpol. Tu powstała firma Comarch – jeden z liderów rynku informatycznego. Swoje centra outsourcingowe ulokowały w Krakowie lub okolicach takie firmy jak: CapGemini, Philip Morris czy Shell. Pod Wawelem działalność prowadzą dwa z trzech najbardziej popularnych portali internetowych: Interia i Onet – ta ostatnia w 2009 roku otworzyła w Pychowicach nowoczesną serwerownię.

Obecnie w Krakowie w branży outsourcingu i centrów usług wspólnych działa ponad 50 firm. Są to firmy oferujące prosty outsourcing procesów biznesowych, centra zajmujące się księgowością i rachunkowością, firmy oferujące obsługę procesów HR, centra business analytics oraz działające w branży technologicznej firmy IT oraz R&D. W sektorze outsourcingu pracuje obecnie około **16 000 osób**. Liczba ta zwiększa się co roku ze względu na fakt, iż istniejące w Krakowie firmy rozszerzają swoją działalność, a pod Wawelem kolejne centra outsourcingowe lokalizują swoje siedziby.

Wypracowany przez Kraków potencjał rozwojowy docenili specjaliści z Global Services&Tholons, plasując miasto na IV miejscu w świecie, a pierwszym w Europie wśród 50 najbardziej atrakcyjnych ośrodków pod względem inwestycji w dziedzinie obsługi biznesu. Jeszcze trzy lata temu byliśmy na 16. miejscu, rok później podskoczyliśmy aż o 11 pozycji, a w tegorocznym rankingu Kraków wyprzedziły tylko trzy azjatyckie miasta. Kraków uznany został przez firmy outsourcingowe nie tylko za jedną z najlepszych lokalizacji dla usług z zakresu analityki biznesowej, contact center i finansów, ale także za jedną z najlepszych lokalizacji dla usług HR i po raz pierwszy dla usług R&D. Stąd można wysnuć wniosek, że właśnie firmy tej branży będą rozwijały swoją działalność w naszym mieście.

Najistotniejszą kwestią dla inwestorów, nie tylko z branży outsourcingowej, jest dostęp do wykwalifikowanych pracowników. Odpowiedzią Krakowa na to oczekiwanie jest kapitał ludzki i społeczny określający jakość zasobów ludzkich, którymi dysponuje miasto. A Kraków to przecież ponad 750 000 mieszkańców, co daje nam II miejsce w Polsce. 66% z tych osób jest w wieku produkcyjnym (498 000). Dwóch na trzech dorosłych mieszkańców Krakowa zna język angielski. Kraków to także miasto 210 000 studentów kształconych w 23 szkołach wyższych przez 12 000 nauczycieli akademickich. Co roku mury uczelni opuszcza około 50 000 absolwentów. Ci młodzi, utalentowani, świetnie wykształceni ludzie to jeden z największych kapitałów Krakowa, jeden z najsilniejszych magnesów dla firm działających w sektorze nowoczesnych technologii.

Chcąc rozwijać branżę IT oraz R&D, Kraków aktywnie współpracuje z krakowskimi uczelniami, będąc niejako pośrednikiem pomiędzy inwestorami a środowiskiem

akademickim i naukowym. Krakowska Rada Konsultacyjna, Porozumienia z Uczelniami czy Strefa Dizjanu to przykłady otwarcia Krakowa m.in. na inicjatywy klastrowe związane z przepływem wiedzy i transferem technologii, tak istotnych przecież dla wspomnianych wcześniej branż IT i R&D.

Duże zainteresowanie Krakowem ze strony biznesu spowodowało duże zapotrzebowanie na przestrzeń biurową. Aktywność inwestorów w tym względzie plasuje nas na drugim po Warszawie miejscu w kraju. Pod koniec 2009 r. całkowita powierzchnia biurowa wynosiła 333 430 m², z czego aż 30% podaży skoncentrowane było w trzech kompleksach biurowych: GTC Korona, Buma Square oraz Krakow Business Park.

Największe transakcje na rynku w ostatnich latach zawierane były przez firmy sektora BPO, które zajmują obecnie połowę powierzchni biurowych Krakowa. W 2009 r. powierzchnia biurowa zwiększyła się o ponad 100 000 m², w tym roku planuje się wzrost o około 50 000 m².

Atrakcyjność Krakowa potwierdzają też liczne rankingi i badania. Raport „European Cities and Regions of the Future 2010/11”, przygotowany przez prestiżowy dziennik „Financial Times” wskazuje na bardzo wysoką pozycję Krakowa pod względem atrakcyjności inwestycyjnej. Jesteśmy jedynym polskim miastem wśród europejskich metropolii i regionów wymienionym na liście podmiotów o największym potencjale ekonomicznym oraz najlepszych perspektywach dalszego rozwoju. W tej kategorii Kraków znalazł się na VI miejscu. Miasto zostało wysoko ocenione pod względem poziomu zatrudnienia, potencjału ekonomicznego oraz możliwości inwestycyjnych.

W rankingu przeprowadzonym na zlecenie miesięcznika „Forbes” stolica województwa małopolskiego zajęła II miejsce. Spośród 10 największych miast polskich Kraków ustępuje jedynie Warszawie.

Kraków zajął też drugą – po Warszawie – pozycję w kategorii miejsca na karierę zawodową w raporcie City Brandy, przeprowadzonym przez firmę On Board PR we współpracy z miesięcznikiem „Poland Monthly” i firmą badawczą PBS DGA.

Umocniła się też pozycja Krakowa jako marki. W badaniu Kapitału Społecznego Marek GB SEI®, przeprowadzonym w 2009 r., Kraków został drugą – po Kościele katolickim – marką narodową. Badaniu podlegały takie marki, jak: Prezydent RP, Premier RP, Rząd, Sejm, ZUS, Kościół katolicki, Polska, a także kilka miast – Warszawa, Kraków, Wrocław, Gdańsk, Katowice, Poznań.

Kraków jest najbardziej atrakcyjnym spośród miast polskich. Takie wyniki przyniosło badanie „Magnetyzm miast polskich”, które zostało opracowane wspólnie przez BAV Consulting (Young & Rubicam Brands) i Agencję Badawczą KB Pretendent.

W 2010 r. marka Kraków znalazła się wśród najsilniejszych marek na polskim rynku i otrzymała tytuł Superbrands Polska.

Umacnianiu pozycji marki Kraków sprzyjały wdrażane przez miasto, z inicjatywy Pełnomocnika Prezydenta ds. Marki, nowe projekty. Najważniejszym jest projekt „Kraków – Miasto Mistrzów”. Zakłada on wykorzystywanie znanych krakowian, którzy osiągają międzynarodowe sukcesy w dziedzinie nauki, kultury i sportu, do promocji miasta. Do tej pory umowy na wykorzystanie wizerunku do działań marketingowych miasta podpisano z kierowcą rajdowym Michałem Kościuszko oraz najlepszymi tenisistkami, siostrami Agnieszką i Urszulą Radwańskimi.

3. KRAKÓW PRZYJAZNY PRZEDSIĘBIORCOM

Z inicjatywy prezydenta Jacka Majchrowskiego Kraków jako pierwsze (i jedyne) miasto w Polsce, nie czekając na unormowania prawne, wprowadził w życie zasadę „jednego okienka” dla przedsiębiorców. W wyniku porozumień zawartych pomiędzy Gminą Miejską Kraków a Głównym Urzędem Statystycznym, Izłą Skarbową i Zakładem Ubezpieczeń Społecznych w 2004 r. powstał Punkt Obsługi Przedsiębiorcy, czyli krakowskie „jedno okienko”. Dzięki temu krakowscy przedsiębiorcy w jednym miejscu, w komfortowych warunkach mogą załatwić wszystkie czynności ewidencyjne związane z zakładaniem i prowadzeniem działalności gospodarczej, bez konieczności udawania się do innych urzędów i instytucji. Funkcjonowanie „jednego okienka” utrzymano do tej pory, a dodatkowo wprowadzono szereg dodatkowych udogodnień dla przedsiębiorców.

31 marca 2009 r. weszła w życie ustawa z 19 grudnia 2008 r. o zmianie ustawy o swobodzie działalności gospodarczej i o zmianie innych ustaw (Dz.U. nr 18 poz. 97) oraz rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 24 marca 2009 r. w sprawie wzoru wniosku o wpis do ewidencji działalności gospodarczej. Od tej daty osoba fizyczna rozpoczynająca działalność gospodarczą, dokonująca zmiany w istniejącym wpisie, zawieszająca wykonywanie działalności gospodarczej lub wyrejestrowująca działalność gospodarczą zgłasza te informacje na jednym zintegrowanym wniosku EDG-1. Dalej jednak konieczne jest złożenie przez przedsiębiorcę dodatkowych druków w urzędzie skarbowym i ZUS-ie. Kraków jest prawdopodobnie jedyną gminą w Polsce, w której dzięki podpisanym przez Prezydenta Miasta Krakowa porozumieniom można załatwić wszystkie czynności ewidencyjne związane z zakładaniem i prowadzeniem działalności gospodarczej bez konieczności udawania się do innych urzędów i instytucji.

Od **14 października 2009** r. na stronie internetowej Punktu Obsługi Przedsiębiorcy pod adresem www.bip.krakow.pl/pop/edg1 został uruchomiony interaktywny formularz wniosku EDG-1. Zastosowane w formularzu autorskie rozwiązania znacznie ułatwiają wypełnianie wniosku. Ponadto **4 maja 2010** r. w Punkcie Obsługi Przedsiębiorcy uruchomiono system obsługi klienta – waiting, który znacznie usprawnił i uporządkował obsługę klienta.

W 2010 r. uruchomiono aplikację, która skróciła i uprościła tryb zakładania konta płatnika/ ubezpieczonego oraz wyeliminowała ewentualne kolejne wizyty przedsiębiorców w jednostkach ZUS.

Na stronie internetowej Punktu Obsługi Przedsiębiorcy uruchomiono zakładkę „Powódź 2010”, umieszczono tam wszystkie dostępne formy pomocy przeznaczone dla krakowskich przedsiębiorców poszkodowanych w wyniku majowej i czerwcowej powodzi.

Z anonimowej ankiety badania satysfakcji klienta przeprowadzanej przez POP wynika, że ponad 87% przedsiębiorców uważa, iż powstanie POP ułatwiło im dostęp do informacji, pomogło w rejestracji firmy oraz znacznie skróciło czas potrzebny na załatwienie sprawy.

Na mocy porozumień zawartych przez Prezydenta z przedstawicielami 14 uczelni krakowskich pracownicy Punktu Obsługi Przedsiębiorcy prowadzą spotkania dydaktyczne ze studentami, ze specjalnie przygotowaną prezentacją „6 powodów, dla których warto otworzyć działalność gospodarczą w Krakowie”. Rozpowszechniają również specjalnie przygotowane materiały informacyjne (ulotki, poradniki) oraz odpowiadają na pytania studentów dotyczące możliwości rejestracji firmy. W latach **2007–2010** przeprowadzono blisko **200 prezentacji**, w których uczestniczyło prawie **5000 studentów**.

W 2010 r., dzięki zawartemu przez prezydenta Krakowa porozumieniu, organizowane są także podobne szkolenia dla bezrobotnych zarejestrowanych w Wojewódzkim Urzędzie Pracy, chcących założyć działalność gospodarczą. Celem tych spotkań jest ułatwienie niezdecydowanym podjęcia decyzji o otwarciu własnej firmy w Krakowie. Działania te będą kontynuowane cyklicznie do 2013 r.

Wśród innych działań na rzecz wspierania przedsiębiorców należy wymienić:

1. Udzielenie pomocy przedsiębiorcom (spółkom kupieckim) prowadzącym targowiska miejskie położone na terenach Gminy Miejskiej Kraków poprzez:

- ✓ Zamrożenie na lata 2007–2010 r. (w oparciu o uchwałę nr CV/1189/06 Rady Miasta Krakowa z 30 sierpnia 2006 r. w sprawie przyjęcia programu wspierania rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości w Krakowie) stawek czynszu dzierżawnego dla siedemnastu targowisk miejskich na poziomie 2005 r., a w konsekwencji utrzymanie stawek w wysokości z 2000 r.

2. Wprowadzenie jednorazowej obniżki czynszu dzierżawnego dla Spółki Kupieckiej „Stary Kleparz” Sp. z o.o. w okresie od 1 lipca 2007 r. do 31 grudnia 2007 r. w związku z występującymi od 2005 r. utrudnieniami komunikacyjnymi w rejonie targowiska spowodowanymi budową Krakowskiego Centrum Komunikacyjnego.

3. Wprowadzenie jednorazowej obniżki czynszu dzierżawnego w wysokości 61% dla Spółki Kupieckiej „Nowy Kleparz” Sp. z o.o. w okresie od 1 lipca 2007 r. do 31 grudnia 2007 r. w związku z nieczynną przez sześć miesięcy linią tramwajową od ul. Basztowej do pętli na os. Krowodrza Górka (pętla w tym czasie była przebudowywana na odcinku od pętli przy ul. Kamiennej do pętli na os. Krowodrza Górka).

4. Udzielenie Spółce Kupieckiej „Nowy Kleparz” Sp. z o.o. ulgi celowej w wysokości około 23% wartości netto robót związanych z remontem zadaszenia stołów handlowych na targowisku miejskim Nowy Kleparz.

5. Wprowadzenie stałej obniżki czynszu dzierżawnego dla przedsiębiorców działających pod nazwą Firma Handlowo-Usługowa „Warzywniak” s.c. w okresie od 1 listopada do 31 marca – plac targowy Azory.

6. Udzielenie Przedsiębiorstwu Handlowo-Usługowemu „Stawy” Sp. z o.o. ulgi celowej w wysokości 20% wartości kosztorysowej prac związanych z dokończeniem rozpoczętej w 2002 r. instalacji systemu monitoringu targowiska, do rozliczenia w obowiązującym czynszu dzierżawnym – plac targowy Na Stawach.

7. Udzielenie spółce Plac Imbramowski Sp. z o.o.:

- ✓ ulgi celowej w wysokości około 9% wartości kosztorysowej prac związanych z realizacją obiektu kubaturowego wraz z infrastrukturą techniczną
- ✓ zaniechanie naliczania czynszu za powierzchnie wyłączoną z handlu w związku z przeznaczeniem jej na plac budowy – do rozliczenia w obowiązującym czynszu dzierżawnym.

8. Ujednolicenie zasady pobierania opłaty targowej od kiosków blaszaków i zabudowanych wiat handlowych na terenie targowiska Tandeta poprzez zastosowanie niższej stawki opłaty targowej dla zabudowanych wiat.

9. Powiększenie powierzchni targowiska miejskiego Tandeta przez wydzierżawienie na rzecz dzierżawcy targowiska spółki Tandeta części działki nr 322/45 obręb 15 jednostka ewidencyjna Podgórze o pow. 6,7620 ha w celu zorganizowania zastępczych miejsc handlowych dla kupców prowadzących działalność na tzw. starym placu Tandeta na okres jego przebudowy.

10. Poszerzenie targowiska miejskiego Plac Nowy poprzez wydzierżawienie na rzecz dzierżawcy targowiska, Przedsiębiorstwa Handlowo-Usługowego „Kazimierz” Sp. z o.o., działki nr 91 obręb 13 jednostka ewidencyjna Śródmieście w celu poprawy

warunków handlu okężnego na placu, a tym samym lepszego funkcjonowaniu targowiska.

11. Wprowadzenie jednorazowej obniżki w wysokości około 50% czynszu dzierżawy dla Przedsiębiorstwa Handlowo-Usługowego „Unitarg” Sp. z o.o. (dzierżawcy targowiska miejskiego o tej samej nazwie) w okresie od 1 kwietnia do 30 września 2009 r. w związku z dokonaniem przez dzierżawcę obniżeniem opłat za rezerwację stałych obiektów handlowych na targowisku, na okoliczność utrudnień komunikacyjnych w rejonie targowiska spowodowanych przebudową ronda Grzegórzeckiego i remontem skrzyżowania ulic Dietla – Starowiślna.

4. INWESTYCJE: KOMUNIKACJA, ŚRODOWISKO, SPORT

Inwestycyjny rozmach z pierwszej kadencji Jacka Majchrowskiego kontynuowany był w latach 2006–2010. Ostatnie lata to okres, kiedy najlepiej widać zmianę na lepsze wizerunku Krakowa. Świadczą o tym cyfry. O ile w pierwszej kadencji wydatki na program inwestycyjny wyniosły ogółem do około **1 mld 360 mln zł**, w latach 2007–2010 wartość inwestycji realizowanych przez miasto zamyka się kwotą **2 mld 730 mln zł**. Warto też podkreślić, że ambitny plan inwestycyjny był i jest realizowany w ramach zrównoważonej polityki finansowej miasta. Dowodem na to są oceny ratingowe dla Krakowa wystawiane przez prestiżową agencję Standard & Poor's. W 2006 i 2007 r. wystawiono nam ocenę BBB+ z perspektywą stabilną i pozytywną. W 2008 r. poprawiliśmy ocenę na A- z perspektywą stabilną. W 2009 r. oraz we wrześniu 2010 r. wysoka nota dla polityki finansowej miasta została powtórzona.

Inwestycje komunikacyjne

Doskonałym przykładem na zmianę wizerunku Krakowa w ostatnich czterech latach są inwestycje realizowane na terenie tzw. Nowego Miasta. Obszar od okolic Kleparza i Dworca Głównego PKP po stronie zachodniej po okolice ronda Grzegórzeckiego i ulicy Dietla po stronie wschodniej to jedna z tych części Krakowa, które dzięki inwestycjom zmieniły swój wizerunek. W 2007 r. zakończyła się przebudowa układu komunikacyjnego po zachodniej stronie Krakowskiego Centrum Komunikacyjnego. Powstała ulica Nowa Pawia, zmodernizowano ulice: Kurniki, Worcela, Ogrodową. Powstał kilkusetmetrowy tunel samochodowy pod płytą Dworca Głównego.

Wzdłuż Galerii Krakowskiej, od skrzyżowania ulic Lubicz, Westerplatte i Basztowej, powstała nowa linia tramwajowa, dochodząca do pętli Kamienna. W kierunku pętli do Krowodrzy Górka, tramwaje poruszają się po oddanym także w 2007 r. zmodernizowanym torowisku, wykonanym w proekologicznej, tzw. zielonej, technologii. Inwestycja została zrealizowana w ramach unijnego projektu „Zintegrowany transport publiczny w aglomeracji krakowskiej etap I”.

Rok później, w 2008 r., ostatecznie zakończyła się przebudowa ronda Mogilskiego, które w nowej formie stało się dwupoziomowym węzłem komunikacyjnym. Jego górna część przeznaczona jest dla samochodów, dolna dla komunikacji tramwajowej. Tam też bierze początek półtorakilometrowy tunel tramwajowy, który biegnie pod ulicą Lubomirskiego, płytą Dworca Głównego do Politechniki Krakowskiej. To jedyny w Polsce tak długi podziemny obiekt dla tramwaju, a zarazem najtrudniejszy fragment pierwszej linii Krakowskiego Szybkiego Tramwaju między północnymi a południowymi dzielnicami miasta. Między innymi dzięki tunelowi, a także przez zastosowanie uruchomionego w 2008 r. obszarowego sterowania ruchem, przejazd między Kurdwanowem a Krowodrzą Górka jest możliwy w około 30 minut.

Trasa szybkiego tramwaju biegnie po wyremontowanej w 2008 r. alei Powstania Warszawskiego. Arteria została poszerzona do sześciu pasów ruchu (po trzy w każdą ze stron). Pośrodku jest nowoczesne torowisko, po którym mogą się też poruszać autobusy.

Żeby zapewnić priorytet dla szybkiego tramwaju w 2008 r. po kilkumiesięcznym remoncie oddano do użytku rondo Grzegórzeckie. Przebudowano je w tzw. technologii turbinowej, co pozwala na przyjęcie dwa razy większej liczby pojazdów niż wcześniej. System zarządzania ruchem pozwala na szybszy przejazd tramwajów i autobusów.

Podobne rozwiązania dające pierwszeństwo dla komunikacji zbiorowej zastosowano przy przebudowie skrzyżowania ulic oraz węzła rozjazdów Dietla/ Starowiślna w 2008 r. Tramwaje i autobusy poruszają się po „cichym torowisku”, przebudowano sygnalizację świetlną, a całe skrzyżowanie objęto systemem sterowania ruchem.

Duże inwestycje komunikacyjne zrealizowano też w innych częściach Krakowa. Jeszcze w 2007 r. oddano do użytku estakadę nad rondem Polsadu. Kilkusetmetrowy obiekt położony w ciągu drogi krajowej 79 poprawił komunikację w północnej części miasta. Lepszy jest też dojazd z Prądnika Czerwonego do Śródmieścia.

W 2007 r. otwarta została także obwodnica osiedla Przegorzały, nowy fragment ulicy Księcia Józefa. Dzięki temu poprawił się wyjazd z Krakowa w kierunku zachodnim, a ruch tranzytowy został przeniesiony z gęsto zurbanizowanej części Przegorzał w kierunku wałów wiślanych.

W tym samym okresie, jesienią 2007 r., układ drogowy Krakowa wzbogacił się o nowe wydzielone pasy dla autobusów. Powstały one w ramach kompleksowej modernizacji alei 29 Listopada wraz z wiaduktem nad torami kolejowymi, a także podczas remontu ulicy Konopnickiej.

Rozbudowa infrastruktury komunikacyjnej Krakowa kontynuowana była w następnych latach. Latem 2009 r. ruszyła budowa pierwszego odcinka ulicy Lema. Inwestycja została zakończona jesienią 2010 r. Ulica Lema to główna trasa dojazdowa do planowanej w Czyżynach hali widowiskowo-sportowej. W przyszłości, po realizacji drugiego odcinka, będzie doskonałym połączeniem pomiędzy aleją Jana Pawła II, ulicą Meissnera i aleją Pokoju.

Pod koniec 2009 r. ruszyła rozbudowa ulic Surzyckiego i Christo Botewa oraz budowa ulicy Śliwiaka. Zakończenie inwestycji nastąpiło jesienią 2010 r. Nowa arteria poprawiła nie tylko sytuację transportową w tej części Krakowa. Przyczyniła się też do rozwoju wschodnich dzielnic, bowiem w ramach inwestycji powstało kilka skrzyżowań do nowo powstających obiektów komercyjnych i mieszkaniowych.

Poprzez ciąg drogowy Kotlarska – most Kotlarski – Klimeckiego – Kuklińskiego – Lipska łatwiej jest wyjechać z centrum miasta w kierunku wschodniej obwodnicy Krakowa. Realizacja tej inwestycji trwa od kilku lat. W 2010 r. jesienią oddano fragment od węzła Bieżanów do węzła Rybitwy. Inwestorem budowy wschodniej obwodnicy Krakowa w ciągu drogi ekspresowej S-7 jest Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad. Przedsięwzięcie powstaje przy wsparciu finansowym miasta, które w połowie sfinansowało przygotowanie projektu oraz przekazało grunt potrzebny do realizacji inwestycji.

W południowo-wschodniej części Krakowa realizowana jest też kolejna duża inwestycja transportowa. Chodzi o budowę linii szybkiego tramwaju od ronda Grzegórzeckiego do pętli przy ulicy Golikówka. Trasa przebiega wydzielonym torowiskiem. Już teraz mieszkańcy mogą korzystać z dojazdu tramwajowego do ulicy Nowohuckiej. Żeby nie kolidować z ruchem na kierunku północ-południe, w ciągu ulic

Nowohuckiej i Powstańców Wielkopolskich powstaje estakada drogowa. Dalej szybki tramwaj będzie kursował wzdłuż realizowanej w ramach tego zadania ulicy Kuklińskiego, a następnie w ciągu ulic Saskiej i Lipskiej dojedzie do pętli, gdzie zlokalizowany będzie dworzec autobusowy oraz parking. Cała inwestycja ma się zakończyć wiosną 2011 r., natomiast już w sierpniu 2010 r. uruchomiono fragment nowej linii – od ronda Grzegorzckiego do ulicy Nowohuckiej. Porusza się po niej dwukierunkowy tramwaj.

Budowa nowej linii tramwajowej oraz ulicy Kuklińskiego to elementy unijnego projektu „Zintegrowany transport publiczny w aglomeracji krakowskiej etap II”, realizowanego przez MPK S.A. Także powstająca w ciągu ulic Nowohuckiej i Powstańców Wielkopolskich estakada ma unijne finansowanie.

Duża inwestycja komunikacyjna realizowana jest też w północno-zachodniej części Krakowa. Od wiosny tego roku przebudowywane jest rondo Ofiar Katynia, brama wjazdowa do miasta od strony Olkusza i Katowic. Zamiast płaskiej tarczy powstaje tam węzeł na trzech poziomach. Tunel udrożni przejazd na kierunku północ – południe. Poziom „0” będzie służył głównie dla ruchu lokalnego. Tranzyt na kierunku wschód – zachód zapewni potężna, kilkusetmetrowa estakada. Zakończenie inwestycji planowane jest na wiosnę 2011 r.

Jesienią 2010 r. zakończyła się budowa pierwszej z kilku planowanych kładek dla pieszych i rowerzystów przez Wisłę. Nowa przeprawa połączyła dzielnice Kazimierz i Podgórze, dokładnie w miejscu, gdzie kiedyś stał most Franciszka Józefa, zwany także Podgórskim. Autorem projektu kładki jest Autorska Pracownia Projektowo-Plastyczna prof. Andrzeja Gettera. Jej podstawowym elementem nośnym jest stalowa rura w formie łuku. Do niej, za pomocą specjalnych lin, podwieszone są dwa pomosty – jeden dla pieszych, drugi dla rowerzystów.

Już teraz trwają przymiarki do budowy drugiej przeprawy przez Wisłę dla pieszych i rowerzystów. W 2008 r. poznaliśmy koncepcję kładki, która połączy Kazimierz z Ludwinowem.

Remonty infrastruktury drogowej

Druga kadencja samorządu obfitowała też w remonty infrastruktury transportowej. W latach 2006–2009 na krakowskich ulicach położono 414 000 m² nawierzchni bitumicznej, co oznacza remont około 60 kilometrów dróg.

W 2007 r. wyremontowano między innymi aleję Bora-Komorowskiego na odcinku od estakady nad rondem Polsadu do alei Stella-Sawickiego, ulicę Wielicką od granic miasta do osiedla Na Kozłowie, aleję Jana Pawła II wraz z torowiskiem – w ramach tej inwestycji wykonano też wjazd do Specjalnej Strefy Ekonomicznej w Czyżynach, a także ulicę Szlak. Ten ostatni remont był jednym z elementów działań zmierzających do uporządkowania układu dróg po zachodniej stronie dworca PKP.

W 2008 r. ekipy remontowe zajmowały się na zlecenie miasta między innymi ulicami Majora, Zakopiańską, Bieżanowską, Jodłową i Orlą. Wśród ulic wyremontowanych w 2009 r. były: Winnicka, Chełmska, Galla Anonima. Jako zadanie kompensacyjne dla Nowej Huty przeprowadzono pierwszy etap remontu ulicy Igołomskiej. W tym roku kontynuowano odnawianie ulicy Chełmskiej. Odremontowano też ulicę Przemysłową (inwestycje sfinansował prywatny podmiot). Dokończono renowację ulicy Igołomskiej. Po zimowych zniszczeniach gruntownie odnowiono ulicę Bunscha, fragmenty ulicy Olszanickiej. Wymieniono nawierzchnię na ulicy Mirowskiej.

Dbłość o zabytkową przestrzeń publiczną

W październiku 2008 r. Rada Miasta Krakowa przyjęła przygotowane przez firmę BIG-STADTEBAU na zlecenie miasta programy rewitalizacji. Z ramienia UMK kwestię tę nadzorował utworzony w ramach Wydziału Strategii i Rozwoju UMK referat ds. rewitalizacji.

Przygotowanie programów rewitalizacji trwało od 2006 r. W tym czasie opracowano „Miejski program rewitalizacji Krakowa” stanowiący strategię działań do opracowania lokalnych programów rewitalizacji kryzysowych obszarów miasta. Kolejno w latach 2007–2008 zostały opracowane dwa lokalne programy rewitalizacji dla obszaru Starego Miasta i „starej” Nowej Huty zgodnie z wytycznymi zawartymi w „Metodyce przygotowania i oceny programów rewitalizacji w ramach Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007–2013”. Na podstawie dwóch lokalnych programów będzie można pozyskać środki unijne na projekty w nich zawarte. W październiku 2008 r. programy zostały jednogłośnie przyjęte przez RMK, a kolejno przekazane celem oceny i pozyskania środków do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego.

W ramach lokalnego programu rewitalizacji „starej” Nowej Huty wytypowano cztery projekty dotyczące m.in.: modernizacji i wyposażenia Teatru Łaźnia Nowa, Teatru Ludowego, rewitalizacji i modernizacji pl. Centralnego w powiązaniu z łąkami Nowohuckimi oraz rewitalizacji i modernizacji al. Róż.

W ramach lokalnego programu rewitalizacji dla Starego Miasta wytypowano osiem projektów dotyczących m.in. budowy kładki pieszo-rowerowej przez Wisłę Kazimierz – Ludwinów czy rewitalizacji i nowego wystroju przestrzeni publicznej placu Nowego. Renowacja zabytkowej przestrzeni publicznej to także szereg działań inwestycyjnych podejmowanych przez miasto.

W remonty ulic i placów w centrum Krakowa obfitował 2007 r. Bez wątpienia wpływ na to miały obchody jubileuszu Wielkiej Lokacji Krakowa. Nowy wygląd zyskał Mały Rynek. Z tego śródmiejskiego placu zniknęły samochody. W miejsce starej nawierzchni położono kostkę granitową. Zastosowano też płyty tarasowe z Indii i Brazylii oraz elementy porfirowe z Włoch. Ozdobą Małego Rynku jest tarasowa fontanna.

W 2007 r. nowy wygląd zyskał też plac Wszystkich Świętych. Tu także zastosowano rozwiązania ograniczające wjazd dla samochodów – więcej przestrzeni zyskali piesi i rowerzyści. Poza wymianą nawierzchni zaaranżowana została roślinność. Centralnym miejscem jest owalny plac, gdzie zamontowano multimedialny kiosk oraz kamienną misę z repliką kościoła Wszystkich Świętych i wykutym napisem informującym o historii miejsca.

W 2007 r. w ścisłym centrum wyremontowano też ulice: Mikołajską (od Małego Rynku do Św. Krzyża), Sienną (od Małego Rynku do Westerplatte) i Senacką. Program renowacji zabytkowych ulic i placów w centrum Krakowa realizowany był w 2008 r. Wyremontowany został plac Matejki. Wymieniono nawierzchnię, zamontowano stylizowane oświetlenie i elementy małej architektury. Nasadzono nową roślinność. Plac Matejki nabrał godnego wyglądu. To przecież miejsce, gdzie od 100 lat stoi pomnik Grunwaldzki, pod którym odbywają się najważniejsze w Krakowie patriotyczne uroczystości.

W 2008 r. wyremontowano też ulicę Grodzką na odcinku od pl. Dominikańskiego do Wawelu. Tym samym zakończyła się renowacja ostatniego fragmentu Drogi Królewskiej. Ulica Grodzka zyskała kamienną nawierzchnię jezdni i chodników. Wykonano stylizowane oświetlenie. Wzdłuż ulicy poprowadzono ścieżkę rowerową w tzw. kontrapasie (kierunku odwrotnym do jazdy).

Nowy stylowy wygląd zyskały też ulice Stolarska, Św. Tomasza i Św. Wawrzyńca. W tej ostatniej odnowiono torowisko, którym mogą się poruszać tramwaje wprost do zabytkowej zajezdni. Kontynuowano remont ul. Św. Krzyża i Mikołajskiej.

2009 r. zapisał się gruntowną rewitalizacją ulic Szpitalnej i Św. Jana. Tu, podobnie jak w przypadku innych ulic w centrum, zastosowano kamienną nawierzchnię z granitu. Betonowe płyty chodnikowe wymieniono na kostkę porfirową. Zamontowano stylowe oświetlenie.

W 2009 r. wyremontowano też ulicę Warszawską, która łączy zmodernizowany w 2007 r. układ drogowy po zachodniej stronie Krakowskiego Centrum Komunikacyjnego z placem Matejki. Po renowacji ulica Warszawska stała się jednokierunkowa. Kosztem zawężonej jezdni powstała ścieżka rowerowa i miejsca parkingowe. Na chodnikach położono płyty ze stylowego kamienia. Wymieniono też oświetlenie.

W poprawę wyglądu zabytkowej przestrzeni wpisuje się też wykonana w 2009 r. iluminacja wzgórza Wawelskiego. Zamontowano 520 jupiterów, które nadały nowe oblicze temu historycznemu miejscu. Najsilniej oświetlona została Katedra i Zamek Królewski. Iluminację dostały trzy gotyckie baszty – Lubranki, Sandomierska i Złodziejska.

Ostatni rok obecnej kadencji to kontynuacja polityki miasta w dziedzinie renowacji przestrzeni publicznej. W czerwcu, po kompleksowej modernizacji, oddano do użytku plac Szczepański. To zaniedbane, kojarzące się głównie z parkingiem miejsce, stało się atrakcyjnym placem miejskim. Nowa aranżacja placu doskonale koresponduje z otaczającymi go budynkami. Z uwagi na stylizację nawiązującą do rozwiązań z XIX w. plac Szczepański nazywany jest secesyjnym salonem Krakowa. Zastosowano tam wzornictwo nawiązujące do tego stylu, zarówno jeśli chodzi o kolorystkę nawierzchni, jak i małą architekturę. Dominującym elementem placu jest multimedialna fontanna, która stała się ulubionym miejscem krakowian i turystów, dzięki zastosowaniu rozwiązań umożliwiających bezpośredni dostęp do wody oraz pokazom typu światło-dźwięk.

W połowie 2010 r. zakończyła się modernizacja ulicy Długiej. W tym przypadku wymieniono stare, zużyte torowisko. Zastosowano maty wygłuszające, dzięki temu przejeżdżające tramwaje nie przeszkadzają tak jak wcześniej mieszkańcom okolicznych kamienic. Poszerzone zostały chodniki, dzięki czemu łatwiej można korzystać z tramwaju. Wydzielono miejsca parkingowe dla kierowców, a także zamontowano instalację do monitoringu strefy B. Remont ulicy Długiej był jednym z elementów unijnego projektu „Zintegrowany transport publiczny w aglomeracji krakowskiej, etap II”.

Jesienią 2010 r. zakończył się remont ulic Franciszkańskiej i Dominikańskiej. Wymieniono zarówno nawierzchnię jezdni, jak i torowisko. Podobnie jak na ulicy Długiej zastosowano maty wygłuszające pod tory, tak by poprawił się komfort akustyczny, a także by nie powstawały drgania szkodzące zabytkom zlokalizowanym wzdłuż tych ulic.

W 2010 r. zadbano też o wygląd otoczenia parkingu podziemnego pod placem Na Groblach. Wyremontowano nawierzchnię jezdni i chodników ulic Tarłowskiej, Tenczyńskiej i placu Na Groblach. Wyremontowano też ulicę Powiśle oraz odnowiono otoczenie Centrum Obsługi Ruchu Turystycznego przy wzgórzu Wawelskim.

Bez wątplenia ozdobą wyremontowanej w latach ubiegłych płyty Rynku Głównego jest nowa fontanna zlokalizowana w miejscu poprzedniego wodotrysku, naprzeciw kościoła Mariackiego. Nowy obiekt składa się ze szklanej konstrukcji przypominającej

kryształ. Wokół jest fontanna pozwalająca dzięki specjalnie zaprojektowanej iluminacji na efektowną grę światła i wody. Cała konstrukcja jest oparta na szklanej tafli, przez którą można obejrzeć zaadaptowane na potrzeby ekspozycji muzealnej podziemia Rynku Głównego.

W drugiej kadencji prezydenta Jacka Majchrowskiego poznaliśmy też architektoniczne wizje dwóch placów miejskich na krakowskim Kazimierzu. W ramach międzynarodowych konkursów wyłoniono koncepcje przebudowy placów Nowego i Wolnica.

Trwałe ślady po jubileuszu lokacji

Obchodzona w 2007 r. rocznica 750-lecia lokacji Krakowa na prawie magdeburskim była okazją nie tylko do wielkich uroczystości i wydarzeń artystycznych, ale obchody pokazały też ogrom wysiłku inwestycyjnego i konserwatorskiego.

Wśród trwałych śladów po jubileuszu wymienić należy pawilon informacyjno-wystawienniczy Wyspiański 2000. Nowy gmach wzniesiony przy placu Wszystkich Świętych przyciąga wzrok nowatorską formą elewacji, a także witrażami wykonanymi według projektu Stanisława Wyspiańskiego. Wnętrze składa się z dwóch części, nie licząc piwnic przeznaczonych na kawiarnię i przestrzeń ekspozycyjną. Pierwsza część to hol główny od strony ulicy Grodzkiej, w którym eksponowane są trzy witraże Wyspiańskiego, uzupełnione gablotą wystawową. Druga część to pomieszczenia informacyjne wychodzące w stronę budynku UMK. Pawilon Wyspiańskiego stoi przy wyremontowanym placu Wszystkich Świętych. Wykonana w 2007 r. inwestycja to kolejna pamiątka po rocznicy lokacji.

Wśród inwestycji oddanych w ramach obchodów była też rewitalizacja Małego Rynku. Podczas uroczystości odsłonięto pamiątkową, poświęconą lokacji, tablicę w krzyżu Sukiennic oraz zasadzono dąb 750-lecia przy ulicy placu Św. Idziego. Odnowiono placik u zbiegu ulic Dunajewskiego i Asnyka, na którym stanęła rekonstrukcja pomnika Tadeusza Reytana.

Po gruntownym remoncie do użytku oddano Dwór Czeczów w Bieżanowie, gdzie obecnie mieści się filia Domu Kultury „Podgórze”. Także na potrzeby kulturalne odrestaurowany został zabytkowy Zajazd Kościuszkowski. Tu prowadzi działalność Centrum Kultury Dworek Białoprądnicki.

Infrastruktura rowerowa

Lata 2006–2010 to intensywny rozwój infrastruktury rowerowej. Na koniec 2006 r. Kraków dysponował 75 kilometrami ścieżek rowerowych. Rok później, w 2007 r. przybyło niemal 10 kilometrów tras. Infrastruktura dla rowerzystów powstała między innymi w Nowej Hucie, wzdłuż ulic Ptaszyckiego (1173 m), Kocmyrzowskiej (622 m), Andersa (1384 m) i Bulwarowej (1517 m). Trasy powstawały też w ramach realizowanych wówczas inwestycji drogowych.

Na koniec 2008 r. Kraków dysponował już trasami dla rowerzystów o długości prawie 94 km. Wykonano m.in. innymi ścieżkę wzdłuż ul. Meissnera (1750 m) i Tynieckiej (800 m). Nowe trasy dla rowerów pojawiły się w ramach przebudowy al. Powstania Warszawskiego (1650 m), remontu Starowiślniej (400 m), Grodzkiej (400 m) i ronda Mogińskiego (975 m).

W 2009 r. przybyło łącznie niecałe 3 km ścieżek i tras dla rowerzystów, m.in. wzdłuż ul. Tynieckiej (250 m), Warszawskiej (320 m) i Winnickiej (480 m). Kontrapas dla rowerzystów wytyczono wzdłuż ul. Smoleńsk.

Jeszcze w 2010 r. poprowadzone zostały kontrapasy dla rowerów na niektórych ulicach Śródmieścia – tam, gdzie pozwalają na to przepisy i względy

bezpieczeństwa. Jesienią oddano kilkusetmetrową ścieżkę w ramach kładki im. Ks. Bernatka przez Wisłę. Na ukończeniu jest nowa infrastruktura dla rowerzystów w ramach przebudowy układu drogowego ulic Nowohucka, Powstańców Wielkopolskich i Klimeckiego.

Obecnie w Krakowie jest niemal 100 km ścieżek rowerowych. To plasuje nas w czołówce miast polskich. Jeśli dodać do tego, że od 2008 r. w Krakowie działa pierwsza w Polsce miejska, bezobsługowa wypożyczalnia rowerów BikeOne, przyjęto „Program budowy ścieżek rowerowych”, a także opracowane i wdrażane są „Standardy techniczne dla infrastruktury rowerowej”, śmiało można powiedzieć, że druga kadencja prezydenta Jacka Majchrowskiego to otwarcie się miasta na rowerowe potrzeby krakowian. Dowodem jest chociażby przyznany Krakowowi w 2008 r. tytuł miasta przyjaznego dla rowerzystów w konkursie zorganizowanym przez Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Małopolski.

Ogółem w latach 2006–2010 na krakowskich ulicach położono 414 000 m² nawierzchni bitumicznej, co oznacza remont około 60 kilometrów dróg. Lata 2006–2010 to intensywny rozwój infrastruktury rowerowej. Obecnie w Krakowie jest niemal 100 km ścieżek rowerowych. To plasuje nas w czołówce miast polskich.

Inwestycje za spalarnię

Druga kadencja prezydenta Jacka Majchrowskiego okazała się przełomowa dla budowy w Krakowie Zakładu Termicznego Przekształcania Odpadów Komunalnych (ZTPO). W lutym 2009 r., po przeprowadzeniu analizy wielokryterialnej, prezydent Krakowa ogłosił decyzję o lokalizacji ZTPO przy ulicy Giedroycia na terenie dzielnicy XVIII Nowa Huta w Krakowie. 17 czerwca 2009 r. prezydent Jacek Majchrowski, wiceprzewodniczący RMK Bogusław Kośmider, prezes Krakowskiego Holdingu Komunalnego S.A. Marek Jaglarz, prezes Miejskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji S.A. w Krakowie Ryszard Langer oraz Rada Dzielnicy XVIII Nowa Huta, która reprezentuje społeczność lokalną, w obecności przedstawicieli stowarzyszeń lokalnych podpisali umowę społeczną w formie deklaracji stron dotyczącej realizacji Zakładu Termicznego Przekształcania Odpadów Komunalnych oraz wykonywania zadań kompensacyjnych na terenie dzielnicy XVIII w Krakowie. Był to pierwszy taki przypadek w naszym kraju, kiedy samorząd zobowiązywał się do wykonania konkretnych przedsięwzięć w zamian za zgodę społeczności lokalnej na realizację kontrowersyjnej inwestycji. Wspólnie z przedstawicielami mieszkańców dzielnicy XVIII opracowany został wykaz przedsięwzięć inwestycyjnych, które towarzyszą budowie ekospalarni. Ich realizacja jest monitorowana przez zespół zadaniowy powołany przez prezydenta Krakowa, w skład którego wchodzi w równej liczbie przedstawiciele Gminy Miejskiej Kraków i Rady Dzielnicy XVIII.

Mimo że rozpoczęcie budowy ekospalarni planowane jest na 2011 r., część z zadań dla Nowej Huty już została zrealizowana. Odnowiono plac Przy Poczcie. Przeprowadzono pierwszy i drugi etap poszerzonego remontu ulicy Igołomskiej. Wprowadzono zakaz przejazdu przez plac Centralny samochodów ciężarowych powyżej 16 ton przez całą dobę. Wyremontowano skrzyżowanie ul. Klasztornej z al.

Jana Pawła II i przeprogramowano sygnalizację, a także wykonano remont nawierzchni ulic: Żagłowa Boczna, Dymarek, Nadbrzezie, Suchy Jar, Rumiankowa, Szymańskiego. Dodatkowo utwardzono ulice Opata Salwińskiego i Odmętową i wyasfaltowano ul. Podbagnie.

W ubiegłym roku wybudowano ogródki jordanowskie na osiedlach: Wrózenie i Wyciąże oraz doposażono w Chałupkach i Pleszewie. Wykonano sygnalizację świetlną na przejściu dla pieszych na ul. Klasztornej na wysokości bramy wejścia do klasztoru, wyremontowano chodnik na al. Jana Pawła II od ul. Klasztornej do placu Centralnego.

Mieszkańcy Nowej Huty zyskali nowe miejsca parkingowe na al. Jana Pawła II od ul. Biskupa Padniewskiego do placu Centralnego. Dokonano też częściowej rewitalizacji lasu Mogińskiego – wyasfaltowano alejki, zamontowano nowe ławki i wymieniono kosze na śmieci.

W 2009 r. wyremontowano też rowy melioracyjne m.in. w rejonie ul. Zbyszka z Bogdańca, os. Lesisko, ul. Drożyskiej, os. Wolica, ul. Karaszewicza-Tokarzewskiego, os. Branice, ul. Wyciąskiej, os. Wywiąże. Zrealizowano przyłącza wodociągowe na osiedlach Wyciąże i Mogiła oraz wybudowano chodniki przy ul. Bardosa.

Ponadto zmodernizowano boisko przy Zespole Szkół Ogólnokształcących nr 6 na os. Kolorowym oraz wybudowano wiaty przystankowe: Rzepakowa-światlica (ul. Rzepakowa), Ruszcza (ul. Jeziorko), os. Na Skarpie (al. Jana Pawła II), Branice-ośrodek zdrowia (ul. Branicka).

Łącznie w ubiegłym roku na zadania kompensacyjne dla Nowej Huty miasto wydało **16 mln zł**.

W tym roku, w ramach zadań kompensacyjnych, rozpoczęła się budowa kanalizacji i wodociągu na ulicach: Jeżynowej i Na Niwach, Zagłoby, Odmętowej i Ziarkowej. Wykonano też m.in. modernizację ul. Wyciąskiej wraz z chodnikiem, utwardzenie ul. Ostrów, zbudowano miejsca parkingowe na al. Róż przy os. Zielonym, wykonano remont nawierzchni ul. Bardosa i Na Niwach, budowę ogródków jordanowskich i wiat przystankowych, a także boiska publiczne m.in. na os. Mogiła i przy ul. Bardosa. W najbliższym czasie zostaną ukończone modernizacje ulic: Branickiej, Kąkolowej, Truskawkowej, Suchy Jar oraz Drożyskiej.

Spopielarnia zwłok

W drugiej kadencji przełom nastąpił także w przypadku spopielarni zwłok. Zimą tego roku prezydent Jacek Majchrowski ogłosił decyzję o lokalizacji nowego cmentarza i spopielarni zwłok w Podgórkach Tynieckich. Rozpoczęto przygotowania do pozyskania decyzji administracyjnych. Cmentarz i spopielarnia miałyby zostać wybudowane w ramach partnerstwa prywatno-publicznego między Gminą Miejską Kraków a prywatnym inwestorem.

Proponowana nowa lokalizacja, przy ul. Podgórki Tynieckie, znajduje się w miejscu starannie dobranym z punktu widzenia społecznego, przyrodniczego, transportowego, ekologicznego i ekonomicznego. Dodatkowym atutem jest fakt, że dla tego terenu jest sporządzony miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego obszaru Tyniec – węzeł Sidzina, w którym są umieszczone zapisy pozwalające na budowę cmentarza i spopielarni. Warunki przyrodnicze także sprzyjają lokalizacji w okolicach Podgórek Tynieckich. Otoczenie jest najbardziej korzystne – z trzech stron lasy, a czwarta strona to droga szybkiego ruchu, autostrada.

Na cmentarzu planuje się około **20 000 miejsc grzebalnych**, co daje zabezpieczenie pochówków na kilkanaście lat. Nie bez znaczenia jest także fakt, że cmentarz

powstanie w dzielnicy Podgórze, która obecnie jest „najuboższa” pod względem nowych miejsc do pochówków.

Parkingi publiczne wspólnie z partnerami prywatnymi

W drugiej kadencji prezydenta Jacka Majchrowskiego doszło do przełomu w zakresie realizacji ogólnodostępnych parkingów publicznych. Ich budowa w rejonie drugiej obwodnicy miasta jest konsekwencją realizacji polityki transportowej miasta na lata 2007–2015, przyjętej w formie uchwały Rady Miasta Krakowa.

Budowa parkingów znajduje się też w „Programie obsługi parkingowej” przygotowanym na zlecenie miasta i przedłożonym pod obrady RMK. Dokument powstał jako uzupełnienie polityki transportowej dla Krakowa. Polityka parkingowa stanowi istotny element polityki komunikacyjnej w obszarach zurbanizowanych i ważny instrument polityki przestrzennej miasta. Opracowanie programu obejmowało analizę stanu istniejącego, w tym: określenie rozmieszczenia programu urbanistycznego na obszarze miasta, wykonanie kontrolnych pomiarów parkowania, określenie parametrów parkowania, ustalenie wielkości i rozkładów natężeń ruchu kołowego, określenie potrzeb i możliwości parkowania, bilansu popytu i podaży miejsc postojowych oraz ocenę zasadności funkcjonowania strefy C płatnego parkowania. Dla okresów perspektywicznych 2015 r. i 2025 r. opracowanie zawiera prognozę rozmieszczenia programu urbanistycznego w rejonach komunikacyjnych i bilansowych rejonach parkingowych, prognozy potoków ruchu kołowego, określenie prognozowanych potrzeb parkingowych wraz z bilansem miejsc oraz propozycję lokalizacji nowych parkingów dla samochodów osobowych oraz autokarów turystycznych, ze szczególnym uwzględnieniem funkcjonalnego śródmieścia.

Pierwszy z serii parkingów publicznych został oddany do użytku pod koniec 2009 r. pod placem Na Groblach. Wykonawcą, a jednocześnie operatorem obiektu jest hiszpańska firma ASCAN Empresa Constructora y de Gestion. Jej oferta zwyciężyła w otwartej procedurze przetargowej. Firma pokryła koszty budowy parkingu w wysokości **63 mln zł**. W zamian ma prawo do pobierania opłaty parkingowej przez 70 lat. Parking na dwóch poziomach oferuje **600 miejsc postojowych**. Nad wydajnością i sprawnym działaniem obiektu czuwa elektroniczny system wizualny i dźwiękowy, opracowany przez krakowską firmę Afapark. Parking podziemny pod placem Na Groblach jest pierwszym obiektem w Polsce budowanym w systemie koncesji, w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego.

W podobnym trybie są przygotowywane do realizacji kolejne publiczne parkingi dla samochodów osobowych. Pierwszy z nich – pod placem Biskupim – ma pomieścić około **280 pojazdów**. Drugi to naziemny obiekt koło hali Korony. Zaoferuje on miejsce dla **250 samochodów**. Trzeci z parkingów – podziemny, przy skrzyżowaniu ulic Dietla i Starowiślna – przewidziany jest na około **170 pojazdów**. Budowę tych trzech parkingów w ramach koncesji na roboty budowlane interesują się firmy polskie, portugalskie i francuskie.

W 2010 r. rozpisano też kolejny przetarg na wykonawcę i operatora parkingu podziemnego przy alei Focha. Poprzednie postępowanie zakończyło się unieważnieniem ze względu na brak ostatecznych ofert. Parking przed gmachem Muzeum Narodowego w Krakowie ma zapewnić miejsce dla **150 pojazdów** z możliwością rozbudowy. Po zakończeniu inwestycji plac przed muzeum ma zostać zaaranżowany na potrzebny wystawiennicze.

Postępowanie w sprawie wyłonienia koncesjonariusza trwa także w przypadku podziemnego parkingu koło Nowego Kleparza. Przewiduje się budowę podziemnego obiektu na **282 pojazdów** z możliwością rozbudowy o **dodatkowe 147 miejsc**

parkingowych. Dodatkowo, w celu polepszenia warunków drogowych i w celu obsługi parkingu, zostanie przebudowane skrzyżowanie ul. Prądnickiej z al. Juliusza Słowackiego oraz będzie wybudowany nowy dworzec autobusowy komunikacji miejskiej. Parking ma zostać wybudowany w ramach partnerstwa publiczno-prawnego w systemie koncesji.

Projekty unijne

Od momentu wstąpienia Polski do Unii Europejskiej różnego rodzaju projekty i programy pomocowe są najważniejszym zewnętrznym źródłem finansowania inicjatyw miejskich. W czasie drugiej kadencji prezydenta Jacka Majchrowskiego z pomocą funduszy unijnych realizowano projekty inwestycyjne, nieinwestycyjne, a także programy badawcze. Łącznie w latach 2006–2009, z tytułu realizacji różnego rodzaju inwestycji z unijnym dofinansowaniem, do budżetu Krakowa oraz do budżetów spółek miejskich odpowiedzialnych za duże projekty infrastrukturalne wpłynęło **543 300 097 zł**.

Z danych Biura Funduszy Europejskich wynika, że Kraków jest jednym z liderów w zakresie unijnej pomocy. W 2008 r. w przeliczeniu na jednego mieszkańca kwota unijnego dofinansowania z uwzględnieniem dochodów spółek miejskich wyniosła **242 zł**. Dla porównania, we Wrocławiu kwota ta wyniosła 143 zł, w Poznaniu 146 zł, a w Łodzi 155 zł.

Unijne dofinansowanie do inwestycji realizowanych przez Kraków będzie rosło. Do końca okresu programowania 2007–2013 wyniesie ono ponad **900 mln zł** na zadania warte około 2 mld zł. To w przeliczeniu na jednego mieszkańca Krakowa daje kwotę ponad 1000 zł.

Gospodarka komunalna za unijne pieniądze

Kraków korzystał z programów rozwojowych oferowanych przez Unię Europejską jeszcze przed akcesją naszego kraju do UE w 2004 r. W ramach Funduszu Spójności od wiosny 2003 r. przez Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji S.A. w Krakowie realizowany był projekt „Oczyszczalnia ścieków Płaszów II w Krakowie” obejmujący w pierwszych latach realizacji rozbudowę i modernizację oczyszczalni ścieków w Płaszowie. W 2007 r. oddana została do użytku część biologiczna i zmodernizowana część mechaniczna oczyszczalni. Dzięki temu ścieki w 100% są oczyszczane biologicznie, a Kraków nie zatruwa już Wisły ani Bałtyku.

W kolejnych latach realizacji tego projektu budowano kolektor dolnej terasy Wisły. Jest to nowoczesne połączenie dwóch istniejących w Krakowie oczyszczalni ścieków – zakładu działającego w Płaszowie i oczyszczalni Kujawy w Nowej Hucie oraz dwóch odrębnych systemów kanalizacyjnych. Budowa kolektora pozwoliła na zoptymalizowanie pracy tych dwóch zakładów. W ramach projektu „Oczyszczalnia ścieków Płaszów II” przeprowadzono też rekultywację lagun osadowych. To tam, od ponad 30 lat, gromadzono osady będące pozostałością po procesie oczyszczania ścieków. W efekcie wykonanych prac przywrócono wartość użytkową ponad 18 ha zdegradowanego dotychczas terenu. Od 2010 r. jest to teren zielony, przyjazny otoczeniu. Ostatnim elementem projektu była budowa stacji termicznej utylizacji osadów ściekowych. Koszt projektu „Oczyszczalnia ścieków Płaszów II” to **85 mln euro**, z czego unijne dofinansowanie sięga 55 mln euro.

Równolegle z rozbudową oczyszczalni w Płaszowie, również z finansową pomocą Unii Europejskiej, modernizowany jest system gospodarki wodno-ściekowej w ramach unijnego projektu „Gospodarka wodno-ściekowa w Krakowie etap I”. Realizacja tego projektu zapewni dostęp do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej

niemal wszystkim mieszkańcom. Tu działania skupione były na poprawie infrastruktury w tym dzielnicach Krakowa, które dotąd pozbawione były sieci, np. wschodnie tereny Nowej Huty. W ramach tego projektu uporządkowano system kanalizacyjny w rejonie Borku Fałęckiego, a także dokonano renowacji istniejącej infrastruktury kanalizacyjnej na terenie całego miasta. Sieć kanalizacyjna obecnie jest mniej awaryjna i bardziej niezawodna. Wartość projektu, który kończy się w tym roku, to 36 405 900 euro. Wartość dofinansowania to 21 479 481 euro.

Dzięki finansowej pomocy Unii Europejskiej poprawiono też jakość systemu ciepłowniczego. Projekt współfinansowany z Funduszu Spójności zakończył się w 2009 r. Skupiono się na wymianie starej niewydolnej infrastruktury ciepłej, którą zastąpiono nowoczesnymi rozwiązaniami energooszczędnymi. Sukcesywnie rozbudowywano też sieć ciepłą, która obecnie jest alternatywą dla nieekologicznych rozwiązań grzewczych. Wartość projektu wynosiła **75 513 100 euro**, z czego dofinansowanie to 54 369 432 euro.

W drugiej kadencji kontynuowany był program gospodarki odpadami stałymi. Pod koniec 2007 r. Komisja Europejska podjęła decyzję o rozszerzeniu tego programu o realizację zakładu demontażu odpadów wielkogabarytowych MPO Sp. z o.o. w Krakowie wraz infrastrukturą towarzyszącą. To zadanie zostało już wykonane. Od połowy 2010 r. Kraków ma najnowocześniejszy w Polsce zakład do demontażu i utylizacji dużych, nietypowych odpadów. Koszt inwestycji sięgnął **4,5 mln euro**. W ramach modyfikacji programu gospodarki odpadami przewidziany był też zakup bloku energetycznego do produkcji energii z biogazu. Rozbudowano też część magazynową sortowni wraz z punktem do gromadzenia odpadów wielkogabarytowych.

Unia Europejska wsparła też budowę pierwszego w Krakowie centrum recyklingu, lamusowni. Miejsce, gdzie mieszkańcy w cywilizowany i bezpieczny dla środowiska sposób będą się mogli pozbywać niewygodnych odpadów, powstaje przy ul. Nowohuckiej. Koszt projektu to nieco ponad **12 mln zł**, a wysokość dofinansowania to prawie 6,5 mln zł.

Są szanse, że w kolejnych latach modernizacja gospodarki odpadami nadal będzie współfinansowana ze środków UE. Na ocenę czeka projekt „Program gospodarki odpadami komunalnymi w Krakowie” o wartości około **780 mln zł** i spodziewanym dofinansowaniu ze środków UE około 396,5 mln zł. W ramach tego projektu ma zostać wykonany m.in. Zakład Termicznego Przekształcania Odpadów przy ul. Giedroycia.

Latem tego roku została wydana decyzja środowiskowa dla ekospalarni. Jesienią ogłoszono międzynarodowy konkurs architektoniczny na koncepcję zakładu. Jednocześnie trwa realizacja inwestycji kompensacyjnych dla Nowej Huty.

Nowoczesna ekospalarnia będzie miała wydajność **220 tys. ton śmieci rocznie**. O powstaniu takiego zakładu mówią liczne uchwały RMK, począwszy od 1992 r., oraz wojewódzki i krajowy plan gospodarki odpadami zalecający budowę spalarni w miastach powyżej 300 tys. mieszkańców. Zakład będzie ostatnim elementem krakowskiego systemu gospodarki odpadami, a trafią tam jedynie te śmieci, których nie da się powtórnie wykorzystać. Planuje się, że instalacja do termicznej utylizacji odpadów rozpocznie działalność w 2014 r. Oprócz budowy spalarni, w ramach programu gospodarki odpadami komunalnymi w Krakowie, zakupionych zostanie 400 kompletów pojemników do selektywnej zbiórki odpadów. Przewidziano też prowadzenie działalności promocyjnej i edukacyjnej.

System transportowy na pieniądze unijne

W latach 2006–2010 Unia Europejska wspierała też modernizację i rozbudowę układu komunikacyjnego i systemu transportowego Krakowa. W 2007 r. – wraz z oddaniem odnowionego torowiska od pętli Kamienna do Krowodrzy Górka, gdzie wybudowano dworzec autobusowy – zakończył się pierwszy etap projektu „Zintegrowany transport publiczny w aglomeracji krakowskiej”. Wcześniej w ramach tego projektu zmodernizowano torowisko ulic Lubicz i Rakowicka oraz zakupiono 24 niskopodłogowe tramwaje. Wartość całego przedsięwzięcia to prawie **255 mln zł**, a dofinansowanie wyniosło 103 mln zł.

W 2010 r. rozpoczął się drugi etap projektu „Zintegrowany transport publiczny w aglomeracji krakowskiej”. Trwa budowa linii szybkiego tramwaju do północnych osiedli Płaszowa wraz z dworcem autobusowym i parkingiem oraz nowej ulicy Kuklińskiego. Zakończyła się renowacja ulicy Długiej, a także podpisano kontrakt na zakup i dostawę kolejnych 24 niskopodłogowych tramwajów. Całkowita wartość projektu to **472 mln zł**, a dofinansowanie wynosi 193 mln zł.

W 2007 r. dzięki środkom z Unii Europejskiej uruchomiono system Krakowskiej Karty Miejskiej. W tym celu zakupiono 300 tys. kart magnetycznych, 60 automatów do sprzedaży i prolongaty biletów okresowych oraz sprzedaży biletów jednorazowych, a także 80 sztuk urządzeń do sprawdzania/ weryfikacji kart (ważności biletów). Wartość projektu wyniosła **9,2 mln zł**, a dofinansowanie zamknęło się kwotą 5,5 mln zł.

Za unijne pieniądze w kolejnych latach rozwijana będzie infrastruktura tramwajowa. Jeszcze w tym roku mają się zacząć prace przy budowie linii tramwajowej do ulicy Czerwone Maki na osiedlu Ruczaj. Tam powstanie terminal autobusowy oraz parking dla samochodów. Oprócz nowego torowiska zmodernizowany będzie ciąg drogowy Grota-Roweckiego – Dobrzyńskiego. Wartość tego zadania wynosi około **160 mln zł**, a unijne dofinansowanie 53 mln zł.

Kraków złożył też wniosek o dofinansowanie modernizacji torowiska tramwajowego od ronda Mogińskiego do placu Centralnego. Przy okazji w ramach tej inwestycji wyremontowany zostanie układ drogowy. W marcu 2010 r. zawarta została preumowa dotycząca przygotowania projektu indywidualnego pomiędzy CUPT (Centrum Unijnych Projektów Transportowych) a MPK S.A. Całkowita szacowana wartość projektu to **178 mln zł**, a planowane dofinansowanie – 73 mln zł.

W minionych latach częściowo z funduszy unijnych zostały sfinansowane inwestycje mające na celu zapewnienie priorytetu dla komunikacji zbiorowej. W 2007 r. za kwotę około **27 mln zł** (przy dofinansowaniu w wysokości prawie 19 mln zł) przebudowano aleję 29 Listopada od estakady w ciągu Lublańska – Opolska do wiaduktu kolejowego. W tym samym roku wydzielone pasy dla autobusów powstały też w ramach modernizacji ul. Konopnickiej. Koszt tego przedsięwzięcia wyniósł **13,5 mln zł**, a dofinansowanie – 9,5 mln zł.

Za środki unijne powstała też obwodnica Przegorzał. W 2007 r. wybudowano zupełnie nowy kilkusetmetrowy odcinek ulicy Ks. Józefa oraz dwa nowe skrzyżowania. Zadanie kosztowało **12 mln zł**, a kwota dofinansowania wyniosła 6,5 mln zł.

Unia Europejska wsparła też remont węzła rozjazdów i skrzyżowania ulic Starowiślna i Dietla. W ramach tego zadania wydłużony został pas tramwajowo-autobusowy w ciągu ulicy Dietla, od ulicy Blich do ul. Św. Sebastiana. Inwestycja wykonana w 2008 r. kosztowała prawie **35 mln zł**. Unia dołożyła kwotę około 20 mln zł.

Unia Europejska wspiera też finansowo duże miejskie inwestycje prowadzone we wschodniej części Krakowa. Za **80 mln zł** do jesieni 2010 r. powstała nowa czteropasmowa arteria do wschodniej obwodnicy Krakowa. Poszerzone i

zmodernizowane zostały ulice Surzyckiego i Christo Botewa, których kontynuacją w kierunku wschodnim jest ulica Śliwiaka. W tym przypadku wartość dofinansowania wynosi 58 mln zł.

Z pomocą środków unijnych powstała też estakada w ciągu ulic Nowohuckiej i Powstańców Wielkopolskich. Nowy obiekt drogowy powstał przy okazji budowy linii tramwajowej do ulicy Golikówka. Na zadanie warte około **46 mln zł** przekazana zostanie kwota 24 mln zł.

W przypadku modernizacji infrastruktury komunikacyjnej na ocenę czekają takie projekty jak budowa tunelu drogowego pod rondem Ofiar Katynia oraz przebudowa ciągu ulic Franciszkańska i Dominikańska.

Inwestycje kulturalne i turystyczne za unijne pieniądze

Wsparcie ze strony Unii Europejskiej jest też nieodzowne w przypadku inwestycji o charakterze kulturalnym i turystycznym. Wśród dużych zadań, które dofinansowane są ze środków unijnych, warto wymienić budowę Muzeum Sztuki Współczesnej na Zabłociu. W tym przypadku chodzi o dotację **35 mln zł** na inwestycję wartą około 71 mln zł.

Częściowo ze środków unijnych powstało oddane do użytku jesienią 2010 r. muzeum w podziemiach Rynku Głównego. Zadanie realizowane było w ramach projektu „Śladem europejskiej tożsamości Krakowa – szlak turystyczny po podziemiach Rynku Głównego”. Jego wartość wyniosła prawie **38 mln zł**, a unijne dofinansowanie 16 mln zł.

Unia Europejska wsparła też budowę Kwartалу św. Wawrzyńca – nowego centrum kulturowego na Kazimierzu. Całe zadanie kosztowało prawie **20 mln zł**. Dofinansowanie wyniosło prawie 12 mln zł.

Wśród inwestycji o charakterze kulturalnym i turystycznym warto wymienić następujące przedsięwzięcia, które mają podpisane umowy na unijne dofinansowanie: „Droga Królewska dla niepełnosprawnego turysty”, „Modernizacja krakowskiego Teatru Scena STU”, „Rewaloryzacja i adaptacja budynku przy ul. Wita Stwosza 12 w Krakowie dla potrzeb Muzeum Armii Krajowej” oraz „Budowa centrum kongresowego przy rondzie Grunwaldzkim”.

Projekty nieinwestycyjne

W ostatnich czterech latach Kraków ubiegał się o wsparcie z UE dla projektów nieinwestycyjnych w zakresie kultury, turystyki, szkolnictwa oraz pomocy społecznej. Szczególnie cieszą projekty edukacyjne dla szkół zawodowych umożliwiające korzystanie z dodatkowych zajęć pozalekcyjnych, podwyższające poziom kompetencji zawodowych przy wykorzystaniu nowoczesnych technik oraz umożliwiające uczniom odbycie praktyk zawodowych w renomowanych firmach.

Inne realizowane projekty mają na celu wyrównywanie szans edukacyjnych w szkołach podstawowych poprzez organizację zajęć dydaktyczno-wychowawczych, pozalekcyjnych i pozaszkolnych. Dzięki unijnemu wsparciu utworzono **20 dodatkowych oddziałów przedszkoli samorządowych**, co zwiększyło o 500 liczbę miejsc dla dzieci w wieku 3–4 lata.

Nie sposób też nie wspomnieć o projektach kulturalnych, takich jak: Krakowskie Noce, festiwal „Muzyka w Starym Krakowie”, Festiwal Muzyki Filmowej czy Parada Smoków, które w 2010 r. uzyskały dofinansowanie z UE. By umożliwić gminie skuteczne wykorzystanie potencjału krakowskich organizacji pozarządowych, powstał Miejski Ośrodek Wspierania Inicjatyw Społecznych, którego celem jest wspieranie organizacji dla potrzeb realizacji projektów społecznych. Projekt ten jest

realizowany przy wsparciu środków z Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego.

Gmina Miejska Kraków uzyskała również środki unijne na projekt społeczny „Pora na aktywność” realizowany przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. Projekt ma na celu aktywizację społeczną i zawodową klientów MOPS – osób niepełnosprawnych, bezrobotnych, opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze i bezdomnych. W projekcie ujęto również wsparcie dla rodzin doświadczających trudności w pełnieniu ról rodzicielskich i społecznych.

Projekty badawcze

Ostatnią, jednocześnie bardzo ważną kategorię projektów unijnych realizowanych przez miasto przez ostatnie cztery lata stanowią tzw. projekty badawcze. Pierwszym z takich przedsięwzięć był zakończony w 2009 r. projekt Caravel, czyli „Podróżowanie w stronę nowej mobilności” realizowany w ramach inicjatywy Civitas II. Jego celem było przetestowanie i wprowadzanie w życie idei zrównoważonego rozwoju metropolii poprzez realizację poszczególnych działań technicznych. Projekt Caravel/ Civitas II skupiał cztery miasta partnerskie: Burgos, Genuę, Kraków oraz Stuttgart.

W następstwie realizacji tego projektu w Krakowie uruchomiono sieć wypożyczalni rowerów miejskich BikeOne. Obecnie w systemie jest 100 rowerów i 16 stacji. Na ulicach wschodnich dzielnic Krakowa pojawił się telebus, czyli autobus miejski na telefon. Jednym z efektów projektu Caravel/ Civitas II było też wdrożenie systemu kontroli strefy B. Pierwsza kamera monitorująca pojawiła się na placu Wszystkich Świętych. Kolejne pojawią się na innych ulicach prowadzących do tej strefy. W następstwie projektu uruchomiono też zapowiadanie głosowe w środkach komunikacji miejskiej oraz wprowadzono zintegrowany system biletowo-taryfowy: wprowadzenie wspólnego biletu kolej – transport miejski na trasie Krzeszowice-Kraków. Obecnie wspólny bilet funkcjonuje na trasach do Trzebini, Skawiny, Wieliczki, Bochni i Słomnik.

W ramach projektu Caravel/ Civitas II działa też „Forum mobilności” – cykl spotkań z mieszkańcami na tematy transportowe dotyczące Krakowa.

Kraków był gospodarzem VII Konferencji CIVITAS Forum, która odbyła się w naszym mieście 19–21 października 2009 r. W tym prestiżowym corocznym wydarzeniu, które jest okazją do twórczej wymiany doświadczeń i dialogu pomiędzy reprezentującymi społeczność lokalne politykami a ekspertami w dziedzinie transportu, tradycyjnie wzięli udział przedstawiciele miast związanych z inicjatywą Civitas pod patronatem Komisji Europejskiej. Poprzednie edycje konferencji Civitas, organizowanej od 2003 r., odbyły się m.in. w Bolonii, Nantes, Burgos i Rotterdamie. W krakowskiej konferencji wzięło udział około 400 osób z ponad 100 miast europejskich, w tym strategicznych decydentów z dziedziny transportu i zrównoważonej energii na szczeblu europejskim.

Wśród projektów badawczych, w których Kraków obecnie uczestniczy, należy wymienić projekt AENEAS. Jego realizacja jest przewidziana na 34 miesiące od daty podpisania kontraktu, tj. od 1 sierpnia 2008 r. Projekt AENEAS skupia się na problemach osób starszych w transporcie miejskim przez wdrożenie zestawu „miękkich działań” w pięciu miastach europejskich, tj.: Donostia-San Sebastian (Hiszpania), Kraków (Polska), Monachium (Niemcy), Odense (Dania) oraz Salzburg (Austria).

Jednym z przedsięwzięć realizowanych w Krakowie w ramach tego projektu jest asysta dla osób starszych na przystankach komunikacji zbiorowej. Specjalnie

przeszkolone młode osoby dyżurują na wybranych przystankach, udzielając informacji o dostępnych połączeniach, trasach i liniach komunikacji zbiorowej, pomagając osobom starszym w odszukaniu właściwych informacji na rozkładach jazdy, zakupie biletów oraz obsłudze (doładowaniach) Krakowskiej Karty Miejskiej. W ramach projektu AENEAS specjalnymi piktogramami oznakowane zostały siedzenia w autobusach komunikacji miejskiej obsługiwanych przez firmę Mobilis. Oprócz tego wydana została broszura informacyjna dla osób starszych „Krakowski transport bez tajemnic”. Wydawnictwo dostępne jest w budynkach UMK. Działania w ramach projektu AENEAS reklamują plakaty autorstwa Andrzeja Mleczki. Plakaty wyprodukowane z wykorzystaniem rysunków krakowianina pojawiły się w centrum Krakowa już na początku maja 2010 r., we wszystkich krakowskich szkołach podstawowych i gimnazjach.

Realizowany jest również projekt CiViTAS CATALIST, którego celami są: promocja, ułatwianie oraz przyspieszanie zmian na rzecz zrównoważonej mobilności w europejskich miastach. Projekt ten umożliwia transfer wiedzy (ang. know-how transfer), a przeznaczony jest dla tych miast, które do tej pory nie miały okazji uczestniczyć w projektach z rodziny CiViTAS finansowanych przez Komisję Europejską. Miasta partnerskie zaangażowane w projekt CiViTAS CATALIST cieszyć się mogą wyjątkowo dużym doświadczeniem w zakresie działań na rzecz zrównoważonego transportu, uzyskanym m.in. dzięki zaangażowaniu w pierwszą i drugą edycję programu CiViTAS. Wśród tej grupy są: Berlin, Brema, Bristol, Bukareszt, Genua, Göteborg, Graz, Kowno, Kraków, Nantes, Rzym, Rotterdam, Sztokholm, Tuluza.

Projekt Via Regia Plus jest realizowany w ramach „Programu współpracy terytorialnej CENTRAL EUROPE”. Partnerami projektu są: Wrocław (partner główny) oraz miasta i jednostki szczebla regionalnego z Polski, Słowacji, Niemiec i Ukrainy. Realizacja Via Regia Plus przewidziana jest na lata 2009–2011. Celem projektu jest wypracowanie wspólnej strategii rozwoju przestrzennego oraz działań na rzecz zrównoważonego transportu dla obszaru III Paneuropejskiego Korytarza Transportowego

W ramach projektu realizowane są następujące działania:

- Badania i analizy popytu na transport kolejowy w kontekście uruchomienia systemu szybkiej kolei aglomeracyjnej (SKA)
- Wzmocnienie roli Krakowskiego Węzła Kolejowego w obsłudze miasta, w tym: opracowania koncepcyjne zagospodarowania przystanków kolejowych SKA na terenie Krakowa, opracowania studialne dotyczące zagospodarowania przestrzennego w otoczeniu przystanków SKA i węzłów integrujących systemy transportowe
- Koncepcja obsługi komunikacyjnej Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego w kontekście wprowadzenia zintegrowanej taryfy biletowej
- Działania na rzecz optymalizacji zagospodarowania przestrzennego Krakowa i gmin ościennych pod kątem zmniejszenia pracy przewozowej oraz lepszego wykorzystania istniejących korytarzy transportu zbiorowego, w szczególności kolejowych, w dojazdach do Krakowa.

Komisja Europejska przyznała miastu Kraków drugie miejsce za wyjątkowe osiągnięcia w zakresie transportu publicznego. Jest to najwyższe europejskie wyróżnienie w zakresie czystego transportu. Nagroda została wręczona podczas kolejnego forum Civitas, które odbyło się we wrześniu 2010 r. w szwedzkim mieście Malmö. W uzasadnieniu do nagrody, podpisanym przez Zoltána Kazatsaya, Zastępcę Dyrektora Dyrekcji Generalnej ds. Mobilności i Transportu Komisji

Europejskiej, można przeczytać: „Dzięki przejrzystemu zarządzaniu miasto Kraków skutecznie prowadziło konsultacje społeczne i angażowało obywateli w planowanie, realizację i ocenę działań w ramach polityki transportowej. Tym samym miasto udowodniło, że jest wzorem do naśladowania i modelowo realizuje oraz stymuluje dalszy rozwój inicjatyw na rzecz zrównoważonej mobilności w Europie”. Komisja Europejska, przyznając tę nagrodę, uznała Kraków za jedno z najbardziej zaangażowanych miast w działania na rzecz mieszkańców Europy!

Duże inwestycje kulturalne i turystyczne

Kraków – kulturalna stolica Polski, najbardziej popularny polski cel wizyt dla turystów z kraju i zagranicy – nie może się dobrze rozwijać bez stałej poprawy infrastruktury kulturalnej i turystycznej. Lata 2006–2010 charakteryzowały się realizacją kilku ważnych inwestycji, które uzupełniły ofertę miasta, skierowano do mieszkańców i turystów.

Już jesienią 2007 r. pierwszych zwiedzających przyjął Ogród Doświadczeń im. Stanisława Lema. Było to pierwsze tego typu przedsięwzięcie w Polsce, wzorowane na rozwiązaniach zachodnioeuropejskich. Krakowski Ogród Doświadczeń zlokalizowany jest w południowo-wschodniej części parku Lotników Polskich od strony al. Pokoju. Ideą ogrodu jest przede wszystkim poznawanie świata poprzez doświadczanie zjawisk, przeżywanie ich i odczuwanie własnymi zmysłami. Na zwiedzających czeka kilkadziesiąt specjalnych interaktywnych urządzeń dydaktycznych, które prezentują wybrane zjawiska fizyczne. Krakowski Ogród Doświadczeń powstał przy dofinansowaniu ze strony Unii Europejskiej. W 2008 r. zdobył główną nagrodę w konkursie „Polska pięknieje – 7 Cudów Unijnych Funduszy”, w kategorii „Obiekt turystyczny”.

W tym samym czasie co Ogród Doświadczeń dla mieszkańców i turystów udostępniona została nowa atrakcja w krakowskim ogrodzie zoologicznym. Ze środków miasta wybudowano tam nowe wybiegi dla dziko żyjących drapieżnych kotów. Inwestycja to zespół trzech niezależnych wybiegów i budynków hodowlanych o łącznej powierzchni ponad 1500 m². Żyją tu cenne gatunki kotów drapieżnych: lamparty śnieżne, tygrysy i irbisy. Każdy z wybiegów ma otwarty taras widokowy, oddzielony od drapieżników jedynie szklaną ścianką. To znacznie poprawia walory estetyczne i atrakcyjność zwiedzania. Nowe obiekty spełniają najwyższe standardy dotyczące bezpieczeństwa i wielkości powierzchni przeznaczonej dla zwierząt.

Rok później, w 2008 r., zakończono budowę pomieszczeń kwarantanny i weterynarii dla zwierząt i przeprowadzono modernizację sieci kanalizacyjnej i regulację gospodarki wodnej. Fundacja Krakowski Ogród Zoologiczny wykonała także projekt budowlany „Wybieg fosowy dla zwierząt kopytnych (żyrafy)” i uzyskała pozwolenie na budowę.

W 2010 r. zakończyła się też budowa centrum kulturowego Kwartał św. Wawrzyńca. To zadanie również finansowo wsparła Unia Europejska. Po prowadzonych od 2007 r. działaniach inwestycyjnych kompleks zabytkowych obiektów związanych z komunikacją miejską przystosowany został do nowych funkcji kulturowych. Przeprowadzone prace konserwatorskie przyczyniły się do zachowania unikatowego dziedzictwa przemysłowego. Wydobyły jego walory historyczne oraz architektoniczne. Inwestycja przyczyniła się do poszerzenia działalności Muzeum Inżynierii Miejskiej i rozbudowania oferty kulturalnej i edukacyjnej tej placówki.

Obszar objęty projektem leży na Krakowskim Szlaku Techniki. To pierwszy w Polsce miejski szlak dziedzictwa przemysłowego. Łączy najważniejsze krakowskie zabytki

techniki, przemysłu i inżynierii miejskiej. Inwestycja traktowana była jako pilotaż rewitalizacji krakowskiego Kazimierza.

We wrześniu 2010 r. w podziemiach Rynku Głównego otwarta została jedna z najnowocześniejszych placówek muzealnych w Europie. Ekspozycja wykonana zgodnie ze współczesnymi trendami muzealniczymi prezentuje historię Rynku Głównego od czasów wczesnośredniowiecznych do dzisiaj. Koncepcja muzeum narodziła się w trakcie remontu płyty Rynku Głównego, kiedy w 2006 r. odsłonięte zostały mury Kramów Bogatych, Wielkiej Wagi, pozostałości ogromnego cmentarzyska oraz osady przedlokacyjnej. Wówczas powołany został zespół ekspertów pod kierunkiem prof. Ireneusza Płuski, który miał odpowiedzieć na pytanie, jak udostępnić podziemia zwiedzającym, w jaki sposób bezpiecznie pokazać mieszkańcom i gościom Krakowa zachowane relikty dawnej zabudowy. W ten sposób zrodziła się koncepcja unikatowego pod względem ekspozycyjnym i poznawczym muzeum, nieporównywalnego z żadnym innym w Europie. W podziemiach Rynku Głównego można zobaczyć m.in. pozostałość średniowiecznej osady, fragmenty zabudowań pamiętających czasy Bolesława Wstydliwego i Kazimierza Wielkiego oraz około 700 przedmiotów codziennego użytku. Dzięki najnowszym osiągnięciom technicznym widz obcuje z historią, a bariera między zwiedzającym a eksponatem w zasadzie nie istnieje. Zagospodarowanie na potrzeby muzealne podziemi Rynku Głównego, jako projekt pod nazwą „Śladem europejskiej tożsamości Krakowa – szlak turystyczny po podziemiach Rynku”, było dofinansowane z Unii Europejskiej.

Równolegle z ostatnią fazą przygotowywania muzeum w podziemiach Rynku Głównego trwał remont handlowej części Sukiennic. Wykonano nowe kanały technologiczne z instalacjami elektrycznymi, teletechnicznymi i nawiew ciepłego powietrza do kramów. Uzupełniono tynki i odmalowano ściany hali oraz dokonano konserwacji herbów. Wymieniono posadzki w hali, w podcieniach. Powstał otwór łączący parter z poziomem piwnic celem zamontowania windy w północno-wschodnim narożniku Sukiennic. Takie rozwiązanie umożliwiło skomunikowanie parteru Sukiennic z nowo powstającą podziemną ekspozycją. Przeprowadzono też remont konserwatorski kramów kupieckich oraz lamp oświetlających halę i podcienia Sukiennic. Wykonano remont elewacji Sukiennic.

Jesienią 2010 r. zakończyła się budowa Centrum Obsługi Ruchu Turystycznego. Nowatorski obiekt położony u stóp wzgórza Wawelskiego pełni przede wszystkim funkcje bezpośrednio związane z obsługą turystów. Znajduje się tu punkt informacyjny, pomieszczenie dla przewodników, przechowalnia bagażu, WC i przestrzeń ekspozycyjna. Przewidziano stanowiska handlowe i gastronomiczne. Gmach centrum, którego projektantem jest biuro Asymetria, został doskonale wkomponowany w otoczenie. Nie jest budynkiem dominującym w przestrzeni wokół wzgórza Wawelskiego. Jego dach stanowi częściowo trasę dla pieszych. Przy okazji budowy Centrum Obsługi Ruchu Turystycznego częściowo zmodernizowany został układ drogowy w tym rejonie. Postały też stanowiska dla autobusów, które zatrzymują się tu jedynie na czas wysiadania i wsiadania turystów.

Jeszcze w tym roku zakończy się budowa Muzeum Sztuki Współczesnej. Nowa placówka kulturalna Krakowa powstaje z wykorzystaniem części hal Fabryki Emalia na Zabłociu i jest elementem rewitalizacji tej poprzemysłowej dzielnicy naszego miasta. Łącznie z Muzeum Sztuki Współczesnej na Zabłociu będzie się składać z 11 budynków. Da to około 10 tys. m² powierzchni. Tak dużej przestrzeni wystawienniczej zawsze w Krakowie brakowało. Wszystkie sale wystawiennicze będą wyposażone w specjalistyczne oświetlenie i nagłośnienie, a także w

nowoczesne środki artystycznego przekazu. W muzeum planowane jest otwarcie nowatorskich stałych ekspozycji muzealnych, realizacja wystaw czasowych, imprez, wykorzystanie sal konferencyjno-edukacyjnych, uruchomienie warsztatów artystycznych. Przewidziane jest również stworzenie pracowni dla młodych artystów wraz z pokojami gościnnymi. Muzeum Sztuki Współczesnej powstaje na podstawie projektu włoskich architektów Claudio Nardi Architetto i Leonardo Maria Proli. Ich koncepcja zwyciężyła w międzynarodowym konkursie rozstrzygniętym w 2008 r. Inwestycja jest współfinansowana ze środków Unii Europejskich oraz Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Zaraz po zakończeniu inwestycji wyremontowana zostanie ulica Lipowa. Planowana jest też renowacja zieleni. Mają powstać parkingi i miejsca postojowe, głównie dla autokarów wycieczkowych.

Druga kadencja Jacka Majchrowskiego okazała się też przełomowa dla centrum kongresowego. W 2009 r. rozpoczął się szeroko rozumiany proces inwestycyjny związany z tym zadaniem. Na terenie, gdzie powstanie gmach, w rejonie ronda Grunwaldzkiego wykonane zostały nowe instalacje podziemne, przeprowadzono też konieczne prace archeologiczne. W 2010 r. natomiast rozpoczęła się właściwa budowa centrum. W pierwszym etapie powstaje ściana szczelinowa. Zakończenie całej inwestycji planowane jest za trzy lata. W 2014 r. zostanie oddana do użytku.

Centrum kongresowe powstaje według projekt biur Ingarden & Ewy Architekci, Kraków oraz Arata Isozaki & Associates z Tokio. Wspólna propozycja polsko-japońska zwyciężyła w międzynarodowym konkursie architektonicznym, rozstrzygniętym w 2007 r. Wraz z realizacją obiektu zostanie przebudowany układ drogowy w rejonie ronda Grunwaldzkiego. Uporządkowana będzie niewykorzystana przestrzeń. Powstaną nowe ulice oraz kilka mniejszych z parkingami naziemnymi i plac dla wozów transmisyjnych. Wybudowany zostanie nowy terminal autobusowy i mikrobusów, który zastąpi starą pętlę działającą u zbiegu ulic Monte Cassino i Konopnickiej.

Do realizacji przygotowany jest projekt adaptacji dawnego kina Związkowiec na potrzeby teatru Varieté. W marcu 2009 r. uzyskano prawomocną decyzję o pozwoleniu na budowę. W okresie od marca do lipca 2010 r. wykonano i zweryfikowano projekt wykonawczy. Układ funkcjonalny przyszłego teatru będzie pokrywać się z układem dawnego kina. Przebudowie ulegną pomieszczenia. Nowa placówka kulturalna będzie dysponować widownią na 375 miejsc.

Inwestycje sportowe i rekreacyjne

„Kraków nie tylko zabytkami stoi” to hasło kampanii promocyjnej realizowanej przez Zarząd Infrastruktury Sportowej. Oddaje ono doskonale zaangażowanie inwestycyjne i organizacyjne miasta w rozwój infrastruktury sportowej i rekreacyjnej w ostatnich czterech latach.

Sport

Jesienią 2010 r. zakończyła się budowa miejskiego stadionu Wisły Kraków. Realizacja flagowej piłkarskiej inwestycji w naszym mieście rozpoczęła się w 2004 r., zaraz po decyzji Wojewody Małopolskiego o komunalizacji działek, na których leży stadion. Do 2006 r. zrealizowano trybunę południową. Rok później zakończyła się budowa trybuny północnej, a we wrześniu 2008 r. oddano do użytku pawilon multimedialny. Na początku 2009 r. rozpoczęły się prace przy budowie trybuny wschodniej (od strony parku Jordana) wraz z narożnikami. Równolegle rozpoczęto wyburzanie trybuny zachodniej i stawianie jej według nowego projektu.

Początkowo obiekt miał pomieścić około 20 000 kibiców. Z uwagi na dostosowanie stadionu do wymogów UEFA w związku z ubieganiem się przez Kraków o rozgrywki w ramach Euro 2012, projekt Wojciecha Obtulowicza był wielokrotnie modyfikowany. Ostatecznie miejski stadion Wisły Kraków pomieści **33 000 widzów**.

W drugiej kadencji prezydenta Jacka Majchrowskiego rozpoczęła się i zakończyła budowa drugiego z krakowskich stadionów piłkarskich. Prace przy realizacji miejskiego stadionu Cracovii zapoczątkowano w połowie 2009 r. W pierwszej kolejności, na podstawie uzgodnień z zakonem Córki Matki Bożej Bolesnej Serafitek, wykonano na granicy działek mur z cegły klinkierowej. Następnie wyburzono stare trybuny ziemne i przystąpiono do wznoszenia nowej konstrukcji żelbetowej. Obiekt został oddany do użytku jesienią 2010 r. Arena przy ulicy Kałuży zapewnia miejsce dla **15 000 widzów**, w tym po 50 dla osób niepełnosprawnych i osób towarzyszących. Koncepcja architektoniczna i projekt stadionu są dziełem hiszpańskich biur Estudio Lamela i Sener Ingenieria. Współpracowały one między innymi przy budowie słynnego stadionu Santiago Bernabeu w Madrycie.

Warto w tym miejscu przypomnieć, że budowa nowych stadionów dla Wisły Kraków i Cracovii nie byłaby możliwa bez bezpośredniego zaangażowania prezydenta Jacka Majchrowskiego w rozwiązanie problemów prawnych działek, na których położone są obiekty. W przypadku stadionu Białej Gwiazdy do 2004 r. działki przy ulicy Reymonta były własnością Skarbu Państwa i pozostawały w trwałym zarządzie Komendy Wojewódzkiej Policji w Krakowie, a taki stan prawny nie pozwalał na prowadzenie inwestycji. Wiosną 2004 r. Rada Miasta Krakowa wyraziła zgodę na wniosek prezydenta Majchrowskiego w sprawie komunalizacji tych działek. Ostatecznie 2 czerwca 2004 r. Wojewoda Małopolski wydał decyzję w sprawie przeniesienia prawa własności terenów przy ul. Reymonta na rzecz miasta Kraków. A to pozwoliło na rozpoczęcie inwestycji. Modernizacja stadionu Cracovii stała się natomiast możliwa po doprowadzeniu przez prezydenta Jacka Majchrowskiego do ugody z klasztorem ss. Norbertanek w sprawie gruntów położonych przy ul. Kałuży. W efekcie podjętych wiosną 2004 r. rozmów rok później miasto stało się właścicielem działek, co otworzyło drogę do inwestycji sportowych na obiektach klubu Cracovia.

W ostatnich latach rozwiązano też kwestię modernizacji stadionu Hutnika Kraków. W maju 2009 r. prezydent Jacek Majchrowski podpisał ugodę z opatem cystersów w Mogile w sprawie montażu słupów oświetleniowych na remontowanym stadionie. Sprzeciw w tej sprawie wycofał Małopolski Wojewódzki Konserwator Zabytków Jan Janczykowski. Oprócz instalacji oświetlenia w 2009 r. zamontowano dodatkowe krzeselka, wykonano system monitoringu i dostępu, zadaszono część trybuny zachodniej oraz przeprowadzono remont zaplecza. Aby dopasować obiekt do wymogów licencyjnych, położono podgrzewaną murawę. Dzięki tym inwestycjom na początku 2010 r. stadion Hutnika Kraków został dopuszczony do rozgrywek ekstraklasy piłkarskiej, a mecze mogły tam odbywać Wisła Kraków i Cracovia.

Mijająca kadencja była przełomowa dla hali widowiskowo-sportowej w Czyżynach. W 2008 r., w drodze międzynarodowego konkursu, wyłoniono projektanta wielofunkcyjnej areny koło parku Lotników. Następnie przeprowadzono postępowania administracyjne konieczne do realizacji tej inwestycji. Obecnie hala w Czyżynach ma wszelkie pozwolenia na rozpoczęcie realizacji. W przetargu wyłonione zostało konsorcjum wykonawcze, Agencja Rozwoju Miasta pozyskała podmiot finansujący, a także operatora obiektu. Planuje się, że realizacja inwestycji zakończy się za cztery lata.

Projekt hali ma 14 pozytywnych opinii polskich związków sportowych, przeszedł pozytywne symulacje przeciwpożarowe, akustyczne i oświetleniowe. Oznacza to, że

w obiekcie będzie można organizować imprezy sportowe o randze międzynarodowej, a także wydarzenia kulturalne. Będą do tego służyć stałe i ruchome trybuny na **15 000 widzów**. W przypadku organizacji koncertów, gdy scena ustawiona będzie na dolnej arenie, hala maksymalnie pomieści **18 000 osób**. Przestrzeń sportowa o powierzchni **5500 m²** umożliwi przeprowadzanie zarówno zawodów lekkoatletycznych, hokejowych, jak i innych dyscyplin halowych (futsal, piłka ręczna, siatkówka, koszykówka, tenis, gimnastyka artystyczna, jazda figurowa na lodzie, sporty walki i in.). W hali będzie się także znajdować obszerna przestrzeń wystawienniczo-targowa. Znajdą się tam też tak zwane skyboksy – miejsca wynajmowane przez firmy na organizację różnych przedsięwzięć biznesowych. Projektanci nie zapomnieli o specjalnych kąciach dla najmłodszych. W hali działać też będzie centrum odnowy biologicznej i zaplecze restauracyjne.

W 2008 r. poznaliśmy koncepcję hali 100-lecia Cracovii. Zgodnie z planem kameralny obiekt stanie na tzw. Małych Błoniach, między Rudawą a aleją Focha. Będzie to hala specjalnie dostosowana do rozgrywania zawodów osób niepełnosprawnych. Obecnie czynione są starania, żeby znaleźć prywatnego partnera, który sfinansuje tę inwestycję w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego. Miasto nie zapomina też o potrzebach halowych TS Wisła Kraków. Pierwotnie nową halę przy ul. Reymonta miał budować Marszałek Województwa Małopolskiego wspólnie z prywatnym partnerem, jednak po wycofaniu się tego ostatniego inwestycją zajęło się miasto. Istotną kwestią przy podjęciu decyzji w tej sprawie była szansa na unijną dotację, która by przepadła, gdyby szybko nie podjęto działań przygotowawczych do inwestycji.

W tej kadencji Jacka Majchrowskiego miasto sukcesywnie współfinansowało bazę sportową krakowskich klubów i ośrodków. Przy wsparciu finansowym samorządu miejskiego modernizowano obiekty KS Korona, KS Orzeł Piaski Wielkie, KS Borek. Remontowano przystań jachtową w Nowej Hucie. Miasto sfinansowało też przebudowę lodowiska przy ulicy Siedleckiego oraz modernizację stadionu KS Wanda. Przygotowywana jest modernizacja obiektów sportowych KS Wróblowianka.

Rekreacja

Poza inwestycjami o charakterze stricte sportowym w mijającej kadencji oddano do użytku szereg obiektów rekreacyjnych.

W 2007 r. oddano odkryty basen przy ul. Bulwarowej w Nowej Hucie. Dziś obiekt żyje nie tylko dzięki pływalni. Od dwóch lat na terenie ośrodka odbywa się turniej w siatkówce plażowej, w którym startuje czołówka krajowa w tej dyscyplinie sportu. Również w 2007 r. oddano do użytku kryty basen w ramach ośrodka sportowo-rekreacyjnego Kurdwanów Nowy. Mogą z niego korzystać uczniowie okolicznych szkół, a także mieszkańcy Kurdwanowa.

W tym samym 2007 r. oddano do użytku halę sportową oraz kryty basen, siłownię i gabinety odnowy biologicznej, a także zaplecze gastronomiczne w ramach Centrum Sportu i Rekreacji Kolna przy torze kajakarstwa górskiego. Równocześnie udostępniono zamknięty akwen, stanowiący starorzecze Wisły, gdzie mieszkańcy mogą uprawiać sporty wodne.

Ośrodek przy ulicy Kolnej rozbudowywany był w kolejnych latach. W tym roku oddano do użytku czterogwiazdkowy internat dla sportowców. W planach jest budowa boisk sportowych z podgrzewaną murawą oraz hali do gry w tenisa ziemnego i squasha. Do tych inwestycji miasto chce pozyskać prywatnego partnera. Rok później, w 2008 r., o nowoczesny obiekt sportowo-rekreacyjny położony przy ulicy Ptaszyckiego wzbogaciła się Nowa Huta. Zarządzany przez Stowarzyszenie „U

Siemachy” Com-Com-Zone to nowoczesny kompleks służący przede wszystkim dzieciom i młodzieży z najmłodszej dzielnicy Krakowa. To obiekt stwarzający warunki do różnorodnych form spędzania aktywnego czasu. Można w nim uprawiać zarówno sport amatorski, jak i wyczynowy. Nie brakuje miejsca na rozrywkę i edukację.

Wśród planów na następne lata jest budowa basenu przy ul. Kurczaba w Prokocimiu. Będzie on podobny do tego na os. Kurdwanów Nowy. Powstała też koncepcja obiektu przy ul. Eisenberga. Miałby tam powstać basen o parametrach olimpijskich – o długości 50 m, z trybunami na 3000 widzów, który pozwoli na rozgrywanie międzynarodowych zawodów pływackich najwyższej rangi. W budynku mieściłaby się też strefa fitness, a obok niego znajdowałby się letni aquapark. Inwestycja ma powstać w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego.

W latach 2006–2010 w Krakowie ruszyła realizacja rządowego projektu „Moje Boisko – Orlik 2012”, który zakłada budowę ogólnodostępnych bezpłatnych kompleksów boisk sportowych w każdej gminie na terenie całego kraju. W 2009 r. pierwszy w naszym mieście zespół boisk sportowych zrealizowany na tych zasadach oddano przy ul. Jerzmanowskiego koło parku Lili Wenedy. W tym roku, na wiosnę, oddano dwa nowe kompleksy orlik – przy ul. Bujaka na Kurdwanowie i na Wzgórzach Krzesławickich. Do budowy przygotowanych jest osiem kolejnych orlików. Docelowo, do 2012 roku taki obiekt powinien się znaleźć w każdej z 18 dzielnic Krakowa.

Nowe gmachy miejskie we współpracy z prywatnymi partnerami

Lata 2006–2010 to czas intensywnych przygotowań do budowy nowych gmachów miejskich. Tego rodzaju inwestycje mają służyć przede wszystkim mieszkańcom, którzy będą mieli lepsze warunki do załatwiania urzędowych spraw. Żeby odciążyć budżet miasta, tego rodzaju inwestycje są planowane do realizacji w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego.

W 2008 r. rozstrzygnięto konkurs architektoniczno-urbanistyczny na budowę Centrum Obsługi Inwestora przy ul. Centralnej. Zwycięzcą międzynarodowej rywalizacji był zespół włoskiego architekta Claudio Nardiego. Gmach liczący około 18 000 m² powierzchni użytkowej ma stanąć naprzeciw budynku Zarządu Infrastruktury Komunalnej i Transportu. Swoją siedzibę znajdą tam wydziały miejskie bezpośrednio zaangażowane w szeroko rozumiany proces inwestycyjny. Zakłada się, że takie rozwiązanie poprawi warunki obsługi mieszkańców, którzy będą mogli załatwić wszystkie sprawy w jednym miejscu.

Obecnie trwają prace nad opracowaniem projektu budowlanego Centrum Obsługi Inwestora. Na ten rok planowane uzyskanie wniosku o pozwolenie na budowę. W 2011 r. opracowany zostanie projekt wykonawczy obiektu oraz będzie przeprowadzone postępowanie w sprawie wyłonienia partnera prywatnego, który wspólnie z miastem, w formule partnerstwa publiczno-prywatnego, ma się zająć realizacją centrum.

Jeszcze w tym roku powinniśmy poznać wykonawcę i operatora ratusza miejskiego, który ma powstać przy ul. Centralnej. Inwestycja będzie polegać na modernizacji i rozbudowie istniejących obiektów urzędowych przy tej ulicy. Nowy gmach będzie się składać z dwóch pięciokondygnacyjnych budynków i dwóch dwukondygnacyjnych, usytuowanych naprzemiennie. Moduły pięciokondygnacyjne swoją formą będą nawiązywały do tzw. żyletkowców w duchu modernistycznym.

Do realizacji wspólnie z partnerem prywatnym przygotowywana jest też rozbudowa archiwum UMK przy ul. Na Załączu. Inwestycja ma zostać przeprowadzona w dwóch etapach. Najpierw planowana jest przebudowa istniejącego budynku oraz dobudowa trzech segmentów magazynowych. W drugim etapie ma nastąpić budowa kolejnych

czterech segmentów magazynowych. Miasto dysponuje kompletną dokumentacją projektową z ostatecznymi pozwoleniami na budowę.

W podobnym trybie, a więc w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego, przygotowywana jest budowa nowego obiektu Urzędu Stanu Cywilnego przy ul. Dobrego Pasterza 116 w Krakowie. Równocześnie wyburzone mają zostać istniejące obiekty archiwum. Opracowany został projekt budowlany rozbiórki archiwum oraz budowy USC. Koncepcja budynku jest wynikiem ogłoszonego przez miasto w 2008 r. otwartego konkursu architektonicznego.

III. MIASTO KULTURY, MIASTO TURYSTÓW

1. KRAKÓW PORUSZA ZMYŚŁY

„6 zmysłów” to projekt realizowany od 2008 r. przez Krakowskie Biuro Festiwalowe. To unikalny w skali Polski projekt strategii promocji, który porządkuje i pozycjonuje wszystkie najważniejsze wydarzenia kulturalne odbywające się w mieście (łączy wydarzenia z kręgu kultury, sztuki, muzyki, kina i teatru). W 2009 r. w wydarzeniach organizowanych w ramach projektu „6 zmysłów” uczestniczyło ponad pół miliona osób.

Do festiwali o ugruntowanej, międzynarodowej pozycji, takich jak Misteria Paschalia czy Sacrum Profanum, dołączyły nowe: Festiwal Muzyki Filmowej (pierwsza edycja odbyła się w 2008 r.), Off Plus Camera (2008 r.), teatralny festiwal Boska Komedia (2008 r.), ArtBoom poświęcony sztuce nowoczesnej w przestrzeni miasta (2009 r.), Międzynarodowy Festiwal Literatury im. Josepha Conrada (2009 r.) i Selector Festival (2009 r.). „6 zmysłów” to także organizowane od lat wydarzenia skupiające się na przekrojowej prezentacji wybranej dziedziny artystycznej, takie jak Miesiąc Fotografii w Krakowie czy Festiwal Muzyki Polskiej. Już teraz zapowiadany jest również – od 2011 r. – udział w projekcie „6 zmysłów” Festiwalu Literackiego im. Czesława Miłosza oraz awangardowego Unsound Festival.

Krakowskie Biuro Festiwalowe jest także organizatorem takich wydarzeń jak „Wianki” (w 2009 r. na jedynym w Europie niebiletowanym koncercie legendy światowej muzyki Lenny’ego Kravitz’a bawiło się ponad 100 000 osób) i „Sylwester na Rynku Głównym”. Jest organizatorem lub współorganizatorem większości wydarzeń „6 zmysłów”, a także m.in. Coke Live Music Festival i licznych widowisk oraz uroczystości odbywających się w mieście. Prestiż wszystkich wymienionych wydarzeń podkreślały wizyty znakomitych gości oraz transmisje telewizyjne i radiowe. Nieczęsto zdarza się spotkać w jednym miejscu dwóch zdobywców Oscara – a tak było m.in. w przypadku 2. Festiwalu Muzyki Filmowej, na którym gościli Jan A.P. Kaczmarek i Tân Dún. Ogromnym sukcesem okazał się także organizowany od 2009 r. cykl Opera Rara – „zachwyt i festiwalowy debiut roku” według redakcji „Rzeczpospolitej”, umieszczony na czele dziesięciu najciekawszych wydarzeń muzycznych 2009 r. (w kategorii „muzyka klasyczna”) według tygodnika „Polityka”.

Kraków przyciąga nocą

Wydział Kultury i Dziedzictwa Narodowego UMK z powodzeniem realizuje cykl **Krakowskie Noce**. Zaczęło się od Nocy Muzeów zorganizowanej po raz pierwszy w 2004 r. W 2007 r. dołączyły do niej Noc Teatrów i Noc Jazzu, a w 2008 r. Noc Cracovia Sacra. W 2009 r. Krakowskie Noce otrzymały dofinansowanie z Funduszy Europejskich w ramach Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na

lata 2007–2013. Projekt oceniony został jako silny markowy produkt promujący region małopolski i uzyskał dofinansowanie we wnioskowanej wysokości 50% kosztów całości zadania (981 200 zł).

Noc Muzeów polega na udostępnianiu pomieszczeń muzealnych w wybranym dniu maja w godzinach wieczornych i nocnych. Organizatorzy na tę okoliczność przygotowują także specjalne atrakcje, takie jak: zwiedzanie obiektów zazwyczaj niedostępnych, koncerty, warsztaty, pokazy walk rycerskich. **Noc Teatrów** ma na celu aktywizację środowiska aktorskiego i przyciągnięcie wszystkich wielbicieli teatru. Program zakłada prezentację spektakli (najciekawsze przedstawienia sezonu), teatrów tańca i spektakli ulicznych, jak również warsztaty teatralne, spotkania z aktorami, multimedialne prezentacje dotyczące historii i działalności instytucji, zwiedzanie niedostępnych dla widzów zakamarków scen, pomieszczeń garderobianych. Prezentacje odbywają się na scenach teatrów instytucjonalnych i nieinstytucjonalnych.

Zainaugurowana podczas jubileuszu 750-lecia lokacji Krakowa **Noc Jazzu** gromadzi na jednej scenie najwybitniejszych przedstawicieli młodej sceny jazzowej i jazzu tradycyjnego. **Noc Sakralna** ukazuje fenomen religijny miasta. Na tę noc najpiękniejsze świątynie, wraz z obiektami klasztornymi Krakowa i okolic, umożliwiają zwiedzającym odkrywanie kościelnych zabytków, poznawanie tajników życia mnichów oraz odkrywanie klasztornych skarbów, które na co dzień pozostają zamknięte dla przybyszów.

Promocja kulturalna

Wydarzenia kulturalne mają ogromny potencjał promocyjny, przyciągają bowiem do Krakowa dziesiątki tysięcy turystów, biorących udział w setkach imprez. Wiele wydarzeń organizowanych jest przez miejskie instytucje kultury lub przy wsparciu finansowym Gminy Miejskiej Kraków.

Do ciekawszych cyklicznych wydarzeń organizowanych przez miejskie instytucje należą: festiwal Muzyka w Starym Krakowie organizowany przez Capellae Cracoviensis, Festiwal Tańców Dworskich Cracovia Danza, Festiwal Teatrów Ulicznych realizowany przez Teatr KTO, festiwal Genius Loci przygotowywany przez Teatr Łąźnia Nowa, Parada Smoków i Reality Szopka Szol realizowane przez Teatr Lalki, Maski i Aktora Groteska. Urząd Miasta Krakowa współorganizuje m.in. Święto Miasta Krakowa i dożynki miejskie.

Wydarzenia wspierane z budżetu gminy to m.in. Festiwal Kultury Żydowskiej, Krakowskie Reminiscencje Teatralne – Międzynarodowy Festiwal Teatralny, „Korowód” – Festiwal Twórczości im. Marka Grechuty, Krakowska Jesień Jazzowa, Krakowski Festiwal Filmowy, Krakowska Wiosna Baletowa, Festiwal Muzyki Tradycyjnej Rozstaje, Międzynarodowe Triennale Grafiki, Wielkanocny Festiwal Ludwiga van Beethovena, Krakowskie Zaduszki Jazzowe, Studencki Festiwal Piosenki, Międzynarodowy Konkurs Współczesnej Muzyki Kameralnej, Letni Festiwal Jazzowy w Piwnicy Pod Baranami, Międzynarodowy Festiwal Filmowy Etiuda&Anima, Międzynarodowe Dni Muzyki Kompozytorów Krakowskich, Międzynarodowy Festiwal Muzyki Współczesnej, Święto Chleba i Produktów Regionalnych, Festiwal Pierogów, Festiwal Smaku, Marsz Jamników i wiele innych.

Organizatorzy wydarzeń kulturalnych mogą się starać o dofinansowanie projektów m.in. w ramach otwartego konkursu ofert na realizację zadań z dziedziny kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i tradycji. W 2007 r. dofinansowano 76 przedsięwzięć na kwotę **2 604 325 zł**, w 2008 r. 41 przedsięwzięć na kwotę **3 844 600 zł**, w 2009 r. 33

przedsięwzięcia na kwotę **4 127 336 zł**, w 2010 r. 33 przedsięwzięcia na kwotę **4 323 500 zł**.

Kraków pamięta o historii

W mieście o tak długiej i ciekawej historii nie może zabraknąć wydarzeń, które do niej nawiązują. W 2007 r. Kraków świętował **750. rocznicę lokacji miasta na prawie magdeburskim**. W 2008 r. obchodzono **325. rocznicę wiktorii wiedeńskiej**. Przez cały 2009 r. odbywały się imprezy kulturalne, sportowe i edukacyjne związane z **60-leciem Nowej Huty**.

2010 r. to rok, w którym swoje **600-lecie** świętuje **Krakowska Kongregacja Kupiecka**, obchodzone są także rocznice **600-lecia bitwy pod Grunwaldem** i **100-lecia odsłonięcia pomnika Grunwaldzkiego**. Z tej okazji w lipcu 2010 r. na placu Matejki miały miejsce uroczystości z udziałem prezydentów Rzeczypospolitej Polskiej i Republiki Litwy, a 11 września 2010 r. uroczystości upamiętniające 100-lecie odsłonięcia pomnika Grunwaldzkiego.

W 2010 r. Kraków pamiętał także o **200. rocznicy urodzin Fryderyka Chopina** (z tej okazji Krakowskie Biuro Festiwalowe przez cały rok realizuje projekt „Chopin w mieście”). Uroczysta inauguracja Roku Chopinowskiego w Krakowie odbyła się w wigilię urodzin kompozytora w katedrze na Wawelu 28 lutego 2010 r. Głównym punktem uroczystości było odsłonięcie w Krypcie Wieszczów kopii medalionu z grobu Fryderyka Chopina z cmentarza Père Lachaise w Paryżu. Kraków współuczestniczył w sumie w organizacji około 100 imprez związanych z obchodami Roku Chopinowskiego w Krakowie, a także za granicą (Edyburg, Lipsk, Lwów, Nankin, Salzburg, Wilno, Wiedeń).

W sierpniu 2010 r. w Krakowie odbyły się obchody **100-lecia Związku Harcerstwa Polskiego**.

O obchodach przypominają mieszkańcom m.in. murale wykonane dzięki współpracy Agencji Zooteka z UMK. W 2007 r. przy al. Powstańców Śląskich namalowano największy mural historyczny na świecie pt. „Silva Rerum”. W 2008 r. z okazji rocznicy wiktorii wiedeńskiej powstała „Triumfalna brama miasta” (na wiadukcie przy al. 29 Listopada). Kolejny mural powstał w lipcu 2010 r. – to „Triumfalna brama miasta/ wiktoria grunwaldzka”, przedstawiający fragmenty obrazu Jana Matejki „Bitwa pod Grunwaldem” (na wiadukcie skrzyżowaniu ulic Wielickiej i Powstańców Śląskich).

Miejskie instytucje kultury

Obecnie miasto prowadzi **28 instytucji kultury**, w tym: osiem domów i ośrodków kultury (w ich ramach działa ponad 40 filii), siedem teatrów, dwie orkiestry, cztery biblioteki (w ramach których funkcjonuje ponad 60 filii), cztery muzea, jedną galerię, Krakowskie Biuro Festiwalowe, Instytut Dialogu Międzykulturowego im. Jana Pawła II w Krakowie.

Od 2007 r. działalność prowadzi **Ośrodek Kultury Biblioteka Polskiej Piosenki**, którego celem jest popularyzacja, gromadzenie i dokumentowanie zapisów polskiej piosenki.

W 2007 r. po remoncie otwarto **Dwór Czeczów** w Starym Bieżanowie. W budynku działa filia Domu Kultury „Podgórze”.

Także w 2007 r. otwarto odbudowany z ruiny **Zajazd Kościuszkowski** będący dawniej częścią kompleksu dworskiego, a dziś jednym z budynków podlegających Centrum Kultury Dworek Białopradnicki.

Od kwietnia 2008 r. w strukturach Muzeum Inżynierii Miejskiej działa **Ogród Doświadczeń im. Stanisława Lema** – to sensoryczny park edukacyjny, z interaktywną ekspozycją przybliżającą dzieciom i młodzieży prawa fizyki.

Od 2009 r. można oglądać wewnątrz **baszty Pasamoników i Bramy Floriańskiej** z piękną kaplicą gotycką. To część oddziału Muzeum Historycznego Miasta Krakowa.

W 2009 r. Gmina Miejska Kraków, wspólnie z Województwem Małopolskim i Centrum Jana Pawła II „Nie lękajcie się”, powołała nową instytucję kultury – **Instytut Dialogu Międzykulturowego im. Jana Pawła II**.

W 2009 r. otwarto nową filię Domu Kultury „Podgórze” – **Dom Kultury Ruczaj**, przy ul. Rostworowskiego.

Od 10 czerwca 2010 r. działa nowy oddział Muzeum Historycznego Miasta Krakowa – **Fabryka Emalia Oskara Schindlera**, w którym prezentowana jest wystawa stała „Kraków – czas okupacji 1939–1945”. W halach fabrycznych dawnej Fabryki Schindlera powstaje także **Muzeum Sztuki Współczesnej**.

Przy współpracy z Urzędem Miasta Krakowa powstaje **Muzeum PRL-u** w Nowej Hucie (Oddział Muzeum Historii Polski), mieszczące się w postsocrealistycznym budynku dawnego kina Światowid.

Pod płytą Rynku Głównego oraz w podziemiach Sukiennic powstał unikatowy w skali światowej „**Szlak turystyczny po podziemiach Rynku Głównego – Śladem europejskiej tożsamości Krakowa**”. Nowe muzeum otwarto 24 września 2010 r.

Nagrodzone teatry

Warto podkreślić, że krakowskie teatry miejskie są doceniane przez krajowe i międzynarodowe gremia.

Teatr „Bagatela” za spektakl „Othello” w reż. Macieja Sobocińskiego otrzymał wyróżnienie dwa złote mieszki oraz nagrodę dziennikarzy dla reżysera podczas Festiwalu Sztuki Reżyserii Interpretacje w 2008 r.

Teatr Lalki Maski i Aktora „Groteska” na III Ogólnopolskim Konkursie na Inscenizację Dawnych Dzieł Literatury Narodowej w 2008 r. otrzymał nagrodę za spektakl „Legenda” Stanisława Wyspiańskiego (reż. B. Ciosek)

Teatr Ludowy w 2008 r. otrzymał nagrodę w Eupatorii na Krymie na X Międzynarodowym Festiwalu Sztuki Antycznej „Bosporskie Agony”. Natomiast reżyser Tomasz Obara otrzymał główną nagrodę reżyserską za spektakl „Poważny jak śmierć, zimny jak głaz”. W 2009 r. otrzymał nagrodę Grand Prix publiczności na Ogólnopolskim Festiwalu Komедии TALIA w Tarnowie za spektakl „Wszystko o mężczyznach”.

Teatr Łaźnia Nowa w 2007 r. otrzymał nagrodę publiczności i TVP Kultura za Festiwal Wyspiański jako Gwarancję Kultury 2007. W 2008 r. nagrodę indywidualną za spektakl „Odpoczywanie” w reż. P. Passiniego. W 2009 r. otrzymał nagrodę główną za spektakl „Wszystkie rodzaje śmierci” na festiwalu R@port w Gdyni oraz II nagrodę na festiwalu Prapremiery w Bydgoszczy za spektakl „Supernowa.rekonstrukcja”.

Teatr KTO w 2008 r. otrzymał Grand Prix off Talia na XII Ogólnopolskim Festiwalu Komедии Talia za spektakl „Atrament dla leworęcznych”.

Orkiestra Stołecznego Królewskiego Miasta Krakowa „Sinfonietta Cracovia” otrzymała nagrodę „BBC Magazine Awards 2009” w kategorii „Technical excellence” za płytę z koncertem wiolonczelowym Szostakowicza.

Strategia rozwoju kultury w Krakowie

W 2010 r. Rada Miasta Krakowa przyjęła „Strategię rozwoju kultury w Krakowie na lata 2010–2014”. Prace nad dokumentem trwały dwa lata. Strategia została przygotowana z udziałem środowisk twórczych, przedstawicieli instytucji kultury, menedżerów kultury oraz organizacji pozarządowych. Jest to pierwsza strategia kultury dla Krakowa i jedna z pierwszych tego typu dokumentów w skali kraju.

Ochrona zabytków i dziedzictwa kulturowego Krakowa

W 2008 r. minęła 30. rocznica wpisania historycznego centrum Krakowa oraz Kopalni Soli w Wieliczce na listę światowego dziedzictwa UNESCO. To wyjątkowe wyróżnienie i jednocześnie zobowiązanie dla miasta, które szczególną uwagę powinno poświęcać ochronie zabytków i historycznego układu swego centrum. W związku z tym 5-7 września 2008 r. zorganizowana została jubileuszowa konferencja z udziałem gości zagranicznych, poświęcona problematyce ochrony dziedzictwa kulturowego.

We wrześniu 2010 r. Kraków był gospodarzem 8. Regionalnej Konferencji Miast Środkowej i Wschodniej Europy zrzeszonych w Organizacji Miast Światowego Dziedzictwa (OWHC). Temat konferencji „Nowe funkcje w zabytkowych przestrzeniach”, a obrady swoją obecnością zaszczylił m.in. Sekretarz Generalny OWHC, Denis Ricard.

Z okazji przypadającego 8 września Dnia Solidarności Miast Światowego Dziedzictwa Kraków przygotowuje co roku wystawy plenerowe o charakterze edukacyjnym, głównie poświęcone ochronie i rewaloryzacji zabytków kultury.

Dokumentowaniu oraz popularyzowaniu problematyki konserwatorskiej służą także redagowane przez Oddział Ochrony Zabytków UMK publikacje z serii „Krakowska Teka Konserwatorska”. Zabytkom fortecznym poświęcona jest natomiast seria „Atlas Twierdzy Kraków”.

W 2006 r. opracowano „Ramowy program ochrony i rewitalizacji zespołu historyczno-krajobrazowego twierdzy Kraków”, przyjęty uchwałą Rady Miasta Krakowa. W celu ochrony zabytków dawnej twierdzy Kraków podejmowane są obecnie działania zmierzające do przekazania wybranych fortów nowym użytkownikom, którzy zobowiązani są do adaptacji oraz częściowego udostępnienia obiektu zgodnie z wcześniej przygotowanymi wytycznymi konserwatorskimi. Zgodnie z założeniami programu Fort Tonie został przeznaczony na Muzeum Twierdzy Kraków. Zadanie zostało powierzone dzierżawcy fortu, fundacji JANUS.

W 2010 r., w ramach podejmowanych działań ochronnych, opracowano niezbędną dokumentację w celu uznania obszaru Nowej Huty za pomnik historii. Wniosek w tej sprawie został przekazany do Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Zgodnie z wymogami stawianymi przez UNESCO wyznaczona została „strefa buforowa” chroniąca panoramę zabytkowego centrum miasta wpisanego na listę UNESCO. Zaproponowana strefa została przyjęta w trakcie sesji Komitetu Światowego Dziedzictwa UNESCO, którego posiedzenie odbyło się na przełomie lipca i sierpnia 2010 r. w Brazylii.

Opracowano i przedłożono pod obrady RMK „Gminny program opieki nad zabytkami na lata 2010–2014”. Program porządkuje i wzmacnia instrumenty polityki samorządowej w zakresie ochrony zabytków oraz zarządzania dziedzictwem kulturowym. Program ma służyć rozwojowi gminy poprzez dążenie do poprawy stanu zachowania zabytków, a tym samym podniesieniu atrakcyjności miasta. Przyczyni się także do szerszego niż dotychczas wykorzystania potencjału dziedzictwa kulturowego Krakowa ze szczególnym uwzględnieniem obszaru wpisanego na listę

światowego dziedzictwa UNESCO. Program został przyjęty przez RMK w październiku 2010 r.

W trosce o właściwy wizerunek miasta ochronie zabytkowych przestrzeni publicznych obszaru Starego Miasta w obrębie Plant i otoczenia wzgórza Wawelskiego służyć będzie powołanie parku kulturowego „Stare Miasto”. Zapisy o charakterze ochronnym zawarte w dokumencie będą uzupełniały zapisy zawarte w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego dla tego obszaru.

W kwietniu 2010 r. zawarte zostało nowe porozumienie pomiędzy Wojewodą Małopolskim a Prezydentem Miasta Krakowa w sprawie powierzenia Prezydentowi Miasta Krakowa prowadzenia niektórych spraw z zakresu właściwości Małopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Prezydent przejął szerszy zakres kompetencji z zakresu ochrony zabytków, realizowany przez Miejskiego Konserwatora Zabytków. Do tych zadań należy m.in. wydawanie wytycznych i pozwoleń konserwatorskich, prowadzenie nadzorów, w tym nadzorowanie prac w najcenniejszych krakowskich zespołach klasztornych – oo. Benedyktynów w Tyńcu, oo. Kamedułów na Bielanach, oo. Cystersów w Mogile. Opracowywane są także wytyczne konserwatorskie do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, ze szczególnym uwzględnieniem planów o charakterze ochronnym np. Stare Miasto, bulwary Wisły.

W latach 2006–2010 z budżetu Krakowa przyznano **74 dotacje celowe** na łączną kwotę **8 900 000 zł**. Dofinansowaniem objęte zostały najcenniejsze obiekty położone głównie w zabytkowym centrum miasta.

Przedstawiciele UMK biorą czynny udział w pracach Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa, w którego zarządzie zasiada Prezydent Miasta Krakowa, i w programach europejskich dotyczących zarządzania miejscami światowego dziedzictwa oraz problematyki związanej z zagospodarowaniem zabytków fortecznych, a także stosowania nowoczesnych technologii konserwatorskich.

Miasto pomaga twórcom i artystom

Kraków to miasto, które ma nieograniczony potencjał filmowy. Właśnie z myślą o tym w Krakowskim Biurze Festiwalowym powołano dwie jednostki, których celem jest wspieranie związanych z miastem i regionem produkcji filmowych i telewizyjnych. Pierwsza to **Krakow Film Commision** wspierający twórców organizacyjnie i administracyjnie, druga to **Regionalny Fundusz Filmowy** wspierający twórców finansowo. Dzięki ich wsparciu zrealizowany został m.in. film „Mistyfikacja” Jacka Koprowicza, w Krakowie kręony jest także serial „Majka”.

Od wielu lat Kraków pełni rolę mecenasa kultury i wspiera artystów i twórców. W 2006 r. Rada Miasta Krakowa podjęła dwie uchwały, których mają ogromny wpływ na rozwój infrastruktury sprzyjającej środowisku artystycznemu. Pierwsza dotyczy przyjęcia programu mecenatu artystycznego i usług publicznych w zakresie kultury – **pracownie twórcze**, druga przyjęcia programu mecenatu artystycznego i usług publicznych w zakresie kultury – **galerie sztuki**.

Wsparcie finansowe na realizację projektów artystycznych i kulturalnych udzielane jest w ramach otwartego konkursu ofert na zadania publiczne w dziedzinie kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i tradycji oraz w drodze udzielanych zamówień publicznych w dziedzinie kultury.

Od 1995 r. co 5 lat przyznawana jest **Nagroda Naukowa im. Mikołaja Kopernika** fundacji miasta Krakowa. Nagrodę przyznaje się związanym z nauką polską autorom wyróżniających się prac naukowych opublikowanych w pięcioleciu poprzedzającym termin przyznania nagrody.

Od 1996 r. przyznawane są tytuły **Mecenasa Kultury Krakowa** jako uznanie dla środowisk gospodarczych wspierających krakowskich twórców i instytucje kultury. W uznaniu szczególnych osiągnięć i dokonań mających związek z Krakowem przyznawane są **Nagrody Stołecznego Królewskiego Miasta Krakowa** (w dziedzinie kultury i sztuki; nauki i techniki; sportu i za prace dyplomowe studentów). Kolejną formą mecenatu nad szczególnie utalentowanymi młodymi artystami, twórcami oraz menedżerami kultury działającymi na terenie naszego miasta jest **Stypendium Twórcze Miasta Krakowa**. Stypendia przyznawane są corocznie w dziedzinach: muzyka i taniec, teatr i sztuka estradowa, literatura, film, sztuki plastyczne oraz organizacja i produkcja przedsięwzięć kulturalnych i artystycznych, zarządzanie kulturą, kreowanie ważnych dla kultury Krakowa wydarzeń i wsparcie logistyczne artystów.

W 2003 r. wznowiono procedury wspólnego przyznawania **Nagrody Marszałka Województwa Małopolskiego i Prezydenta Miasta Krakowa im. Kazimierza Wyki**. Nagroda ta przyznawana jest w dziedzinie krytyki literackiej, eseistyki, historii literatury i należy obecnie do nielicznych w tym zakresie nagród w Polsce. Jest bardzo wysoko oceniana zarówno przez teoretyków literatury i sztuki, jak i samych twórców.

Festiwale, koncerty, plenerowe imprezy masowe, obchody rocznicowe – Kraków stawia na kulturę i znakomicie spełnia się w roli ośrodka wydarzeń najwyższej, światowej rangi. W latach 2007–2010 w ramach projektu „6 Zmysłów” zainaugurowano sześć nowych cyklicznych festiwali. Cykl „Krakowskie Noce” rozrósł się do czterech wydarzeń. Otwarto dwa nowe muzea.

2. KRAKÓW OTWARTY NA ŚWIAT

Partnerstwo przede wszystkim

Kraków ma trzy honorowe miasta bliźniacze, cztery miasta bliźniacze i 23 miasta partnerskie. Z siedmioma miastami współpracuje bez podpisanej umowy.

W 2007 r. podpisano **program współpracy kulturalnej** na lata 2008–2010 **między Krakowem a Moskwą**. W 2008 r. podpisano kolejny program współpracy między tymi miastami – tym razem na lata 2009–2011, obejmujący działania w takich obszarach, jak: kultura, edukacja, promocja i turystyka, współpraca gospodarcza.

W 2009 r. podpisano trzy **umowy o współpracy partnerskiej między Krakowem i Tbilisi, Krakowem i San Francisco oraz Krakowem i Rzymem**. Podpisano również **deklarację współpracy Krakowa i Dublina oraz list intencyjny w sprawie współpracy Krakowa i Nankinu**.

W 2009 r. podpisano czwarte porozumienie wyrażające chęć kontynuacji partnerskich kontaktów Krakowa i szkockiej stolicy – Edynburga; trzecie wspólne oświadczenie Krakowa i Wiednia, będącego formalną podstawą współpracy obu

miast oraz umowę o wznowieniu współpracy z hiszpańskim partnerem Krakowa – Sewillą.

Kraków miejscem spotkań

Kongresy, konferencje, spotkania polityków – Kraków staje się miejscem, w którym organizowane są wydarzenia największej światowej rangi. W 2007 r. w ramach obchodów 750-lecia lokacji Krakowa na prawie magdeburskim odbyło się **spotkanie burmistrzów miast partnerskich Krakowa** (43 osoby reprezentowały 18 miast).

We wrześniu 2008 r. obchodzono 30. rocznicę wpisania Krakowa i Kopalni Soli w Wieliczce na pierwszą listę światowego dziedzictwa UNESCO.

W lutym 2009 r. w Krakowie zorganizowano **spotkanie ministrów obrony państw NATO**.

W 2009 r. obchodzono **30. rocznicę partnerstwa Krakowa i Norymbergi**. Z tej okazji w Niemczech odsłonięto kamień z tekstem wiersza Ryszarda Krynickiego poświęconego tajemniczej postaci Kaspara Hausera i zorganizowano konferencję „Znaczenie partnerstw samorządowych dla stosunków polsko-niemieckich”. Z kolei w Krakowie można było podziwiać projekt artystyczny rektora Akademii Sztuk Pięknych w Norymberdze Ottmara Hörla „Dama z łasiczką – sztuka dla miasta” (na placu Marii Magdaleny) oraz wziąć udział w Festynie pod Mostem (most Piłsudskiego).

We wrześniu 2009 r. w ramach obchodów 70. rocznicy wybuchu II wojny światowej w Krakowie odbył się **Międzynarodowy Kongres dla Pokoju „Ludzie i Religie” – „Asyż w Krakowie”**. Wzięło w nim udział blisko 500 liderów religijnych, przywódców państw oraz przedstawicieli świata polityki i kultury.

1 września 2009 r. z okazji 70. rocznicy wybuchu II wojny światowej w Krakowie wystąpiła światowej sławy **World Orchestra for Peace**, która występuje tylko z okazji wyjątkowych wydarzeń, promując ideę pokoju (był to pierwszy w Polsce i zaledwie 14. w historii koncert tej orkiestry).

We wrześniu 2009 r. w Krakowie odbył się **Kongres Kultury Polskiej** – wydarzenie, które miało na celu podsumowanie zmian oraz debatę nad kondycją i wyzwaniem stojącymi przed polską kulturą. O randze wydarzenia świadczył skład rady programowej, w której zasiedli m.in. prof. Piotr Sztompka, prof. Stanisław Bereś, Agnieszka Holland, Krzysztof Penderecki, Andrzej Wajda i Krzysztof Warlikowski.

10–12 czerwca 2010 r. w Krakowie gościła **grupa Schindlerowców** przybyłych m.in. z USA, Izraela i Kanady na uroczyste otwarcie wystawy stałej w Muzeum Fabryka Emalia Oskara Schindlera. Głównym powodem wizyty ocalałych więźniów, którym towarzyszyli członkowie ich rodzin, był udział w otwarciu wystawy stałej nowego oddziału Muzeum Historycznego Miasta Krakowa.

1–3 lipca 2010 r. w Krakowie zorganizowano obchody **10-lecia Wspólnoty Demokracji**, w których wzięli udział ministrowie spraw zagranicznych, przedstawiciele organizacji pozarządowych, liderzy demokratyczni, ludzie nauki, biznesu i mediów – w sumie około 700 osób. Magistrat odwiedziła m.in. Sekretarz Stanu USA, Hilary Rodham Clinton oraz Minister Spraw Zagranicznych Radosław Sikorski.

W lipcu 2010 r. przy pomniku Grunwaldzkim odbyły się uroczystości z udziałem Prezydenta – Elekta Rzeczypospolitej Polskiej i Prezydent Republiki Litewskiej (uroczystości były związane z 600-leciem bitwy pod Grunwaldem).

W sierpniu 2010 r. odbyły się w Krakowie **23. Międzynarodowe Pokazy Sardany i Zespołów Folklorystycznych APLEC**, czyli wielkie trzydniowe święto Katalonii.

14–16 września 2010 r. Kraków był organizatorem **VIII Regionalnej Konferencji Miast Środkowej i Wschodniej Europy Zrzeszonych w Organizacji Miast Światowego Dziedzictwa**.

Na przełomie września i października 2010 r. **Międzynarodowe Stowarzyszenie Mediów Informacyjnych (INMA)** zorganizowało w Krakowie konferencję z udziałem setek przedstawicieli branży medialnej reprezentujących firmy z zachodniej i wschodniej Europy.

Kraków przekracza granice

Współpraca między Krakowem a miastami partnerskimi wykracza daleko poza granice Polski. Co roku w wielu miastach na całym świecie organizowane są prezentacje kultury i osiągnięć Krakowa. W 2007 r. zorganizowano prezentację Krakowa w Budapeszcie oraz obchody 15-lecia podpisania umowy o przyjaźni Krakowa z Orleanem. W 2008 r. odbyły się Dni Krakowa w Zagrzebiu, we Lwowie i w Moskwie; przygotowano także wystawę szopek krakowskich oraz koncert polskich pastorałek w Tartu (Estonia). W 2009 r. zorganizowano Festiwal Kultury Polskiej w Edynburgu i Dni Krakowa w Sankt Petersburgu. W 2010 r. miały miejsce prezentacja Krakowa w Lipsku i Lwowie oraz Dni Krakowa w Nankinie.

Z kolei krakowianie mają okazję poznać osiągnięcia, kulturę i historię miast partnerskich i bliźniaczych dzięki prezentacjom organizowanym w Krakowie. W 2007 r. w stolicy województwa małopolskiego zorganizowano Dzień Lwowa, Dni Sankt Petersburga, koncert Orkiestry Symfonicznej Katolickiego Uniwersytetu z Leuven oraz kolejną edycję międzynarodowego programu „Mosty łączące miasta” realizowanego przez Kraków, Wiedeń, Pragę i Bratysławę. W 2008 r. w Krakowie zorganizowano Dni Moskwy oraz wystawę „Ekwador: różnorodność w centrum świata”. W 2009 r. odbyły się Dni Mediolanu, Dni Lwowa i Dni Innsbrucka. Obchodzono także jubileusz 20 lat działalności Koła Przyjaciół Frankfurt–Kraków. W 2010 r. zorganizowano Dni Tbilisi w Krakowie.

Pamiętamy o rodakach za granicą

Kraków nie zapomina o Polakach, którzy mieszkają poza granicami kraju, zwłaszcza na Wschodzie. Co roku organizowana jest akcja „Wielkanoc w Polsce” (czyli Pielgrzymka Polaków z Syberii Wschodniej i innych regionów Rosji) oraz akcje mające na celu sfinansowanie pobytu dzieci pochodzących z biednych rodzin m.in. z Białorusi, Ukrainy na wakacjach w Krakowie (to m.in. akcja „Podaruj dzieciom lato”). Ubogie rodziny we Lwowie dostają również paczki na święta Bożego Narodzenia. Kraków nie zapominał także o mieszkańcach Lwowa, gdy w 2009 r. wybuchła epidemia grypy. Prezydent Miasta Krakowa zdecydował wówczas o przekazaniu na pomoc mieszkańcom Lwowa 150 tys. złotych z rezerwy budżetowej.

Kraków ma trzy honorowe miasta bliźniacze, cztery miasta bliźniacze i 23 miasta partnerskie. Z siedmioma miastami współpracuje bez podpisanej umowy.

W latach 2007–2010 podpisano program współpracy kulturalnej między Krakowem i Moskwą, trzy umowy o współpracy partnerskiej między Krakowem i

Tbilisi, Krakowem i San Francisco oraz Krakowem i Rzymem oraz deklarację współpracy Krakowa i Dublina i list intencyjny w sprawie współpracy Krakowa i Nankinu.

3. KRAKÓW PRZYCIĄGA TURYSTÓW

7 300 000 tyle gości odwiedziło Kraków w 2009 r. (dla porównania: w 2003 r. było to 5 500 000 osób), podczas pobytu w stolicy województwa małopolskiego wydali ponad 2 600 000 000 zł.

Kampanie promocyjne

W 2007 r. przeprowadzono ogólnopolską kampanię reklamową jubileuszu 750-lecia lokacji Krakowa „**Kraków świętuje. Ciężko wrócić do siebie**” oraz kampanię wizerunkową Krakowa w hotelach sieci Sheraton w Europie pod hasłem „**Any wish. Kraków – the five star city**”. Plakaty promujące Kraków eksponowane były m.in. w Lizbonie, Rzymie, Dublinie, Madrycie, Londynie i Wiedniu.

W 2008 r. przeprowadzono: kampanię promocyjną Krakowa w Wiedniu „**Experience Cracow in Vienna**”; kampanię reklamową Krakowa na Pomorzu pod hasłem „**Kraków porusza zmysły**” oraz kampanię promocyjną obchodów **325. rocznicy wiktorii wiedeńskiej**.

W 2009 r. przygotowano: kampanię promocyjną Krakowa w **CNN „Kraków The Great”**. Kampania skierowana była do mieszkańców Europy, Afryki i Bliskiego Wschodu, a w późniejszym etapie – Azji i USA; kampanię promującą miasto pod kątem rodzinnych przyjazdów do Krakowa w okresie zimowym „**Rodzinny Kraków**” oraz dwie kampanie w internecie – „**Why Krakow?**” i „**10 TOP Krakowa**”, czyli 10 najważniejszych powodów, dlaczego warto przyjechać do Krakowa.

W 2010 r. prowadzona jest kampania „**Gołębie kręcą Kraków**”: najsłynniejsi ptasi mieszkańcy, za pomocą miniaturowych kamer przypiętych do tułowia, nakręcili dwadzieścia jednogminutowych filmów promujących miasto w internecie. W kampanii bierze także udział znany aktor Jerzy Stuhr.

Z myślą o niewidomych

Kraków stara się wychodzić naprzeciw potrzebom osób niewidomych i słabowidzących. W 2008 r. z myślą o nich przygotowano **mapy Krakowa dla osób niewidomych i słabowidzących**. Od 2008 r. realizowany jest unikatowy w skali europejskiej projekt „**Droga Królewska dla niepełnosprawnego turysty**” (współfinansowany ze środków Unii Europejskiej – 922 027 zł, wkład własny gminy: 307 362 zł), który zakłada przygotowanie makiet dotykowych umożliwiających osobom niewidomym i słabowidzącym poznanie zabytków znajdujących się na Drodze Królewskiej. W sumie powstało 12 makiet.

Szlaki muzeów

Od stycznia 2010 r. realizowany jest projekt „**Produkt muzealny w wybranych miastach świata – promocja szlaków muzeów w Europie**” dofinansowany ze środków Unii Europejskiej (kwotą 1 040 250 zł, całkowity koszt projektu to 1 687 000 zł, 646 750 zł to wkład własny gminy). Kulminacją projektu była międzynarodowa

konferencja „Czas muzeów – spotkaj żywą historię”, która odbyła się w Krakowie 16–18 września 2010 r.

Wszystkie przedsięwzięcia realizowane w ramach projektu mają na celu prezentację walorów szlaków muzeów krakowskich w szerszym kontekście atrakcyjności turystycznej regionu, a także udzielenie podmiotom działającym na rynku usług turystycznych i kształtującym trendy w turystyce światowej wyczerpujących informacji na temat potencjału szlaków muzeów w zakresie turystyki kulturowej i biznesowej.

Udział w targach

Udział w najważniejszych międzynarodowych targach i prezentacjach krajowych i zagranicznych pozwala na szeroką prezentację krakowskiej oferty turystycznej oraz promocję turystyczną Krakowa. Ofertę miasta prezentowano na targach turystycznych, biznesowych i religijnych m.in. w: Helsinkach, Oslo, Pradze, Gruzji, Mediolanie, Berlinie, Göteborgu, Barcelonie, Londynie, Paryżu, Moskwie, Madrycie, Norymberdze, Dublinie, Wiedniu, Frankfurt nad Menem, Frankfurt nad Odrą, Salzburgu, Budapeszcie, Kijowie, Osnabrücku, Brukseli, Lizbonie, Rzymie, Warszawie, Poznaniu i Gdańsku.

Prezentacje Krakowa odbywały się m.in. w: Wiedniu, Wilnie, Mediolanie, Innsbrucku, Norymberdze, Lipsku, Dublinie, Turku, Frankfurt nad Menem, Helsinkach, Moskwie, Budapeszcie, Sewilli, Brukseli, Florencji, Lwowie, Bordeaux, Dijon, Londynie, Zagrzebiu, Edynburgu, Sankt Petersburgu, Innsbrucku, w Mediolanie i Warszawie.

Wizyty studyjne, spotkania i współpraca z branżą turystyczną

Sposobem na przekazanie jak największej ilości informacji o Krakowie potencjalnym turystom z zagranicy jest organizacja wizyt studyjnych dla dziennikarzy i grup opiniotwórczych. Rocznie Urząd Miasta Krakowa wspólnie z Polską Organizacją Turystyczną i Polskimi Ośrodkami Informacji Turystycznej na świecie współorganizuje około 50 takich wizyt. W wizytach studyjnych wzięli udział goście m.in. z: Wielkiej Brytanii, Niemiec, Hiszpanii, Włoch, Francji, Litwy, Łotwy, Ukrainy, Węgier, Norwegii, Szwecji, Danii, Finlandii, Holandii, Belgii, Szwajcarii, Austrii, Irlandii, Rosji, Rumunii, Albanii, Estonii, Białorusi, Mołdawii, Izraela, USA, Kanady, Korei Południowej, Japonii, Chin, Malezji, Singapuru, Australii, Brazylii, RPA, Indii i Mongolii. Ich relacje ukazały się w zagranicznej prasie i telewizji (m.in. „Paris Match”, „Liberation”, „Atmospheres”, „Food and Travel”, „Rough Guide”, BBC, „Viajar”, RTL, „National Geographic” – edycja hiszpańska, Rai3, „No Frontiers”).

UMK organizuje także spotkania i konferencje dla rodzimej branży turystycznej i hotelarskiej, m.in. Warsztaty Turystyki Przyjazdowej (2007, 2008); Forum Turystyki (cykliczne spotkania z branżą na rozpoczęcie oraz na zakończenie letniego sezonu turystycznego); Światowy Dzień Turystyki (2005–2009); Międzynarodowy Dzień Przewodnika Turystycznego (2005–2009).

UMK prowadzi **ewidencję pozahotelowej bazy obiektów noclegowych w Krakowie** (od 2002 r. liczba obiektów w ewidencji wzrosła z 45 do 385). Tworzy sieć tzw. samoobsługowych punktów informacji turystycznej poprzez udostępnianie obiektom noclegowym miejskich stojaków na materiały promocyjne (do końca 2009 r. na podstawie porozumień o współpracy z właścicielami obiektów umieszczono stojaki w 205 krakowskich obiektach noclegowych).

Wspólnie z Małopolską Organizacją Turystyczną UMK prowadzi badania zjawisk i ruchu turystycznego w Krakowie. Biuro Marketingu Turystycznego Miasta

przygotowuje także raporty na temat ruchu turystycznego w Krakowie na podstawie danych przekazywanych z obiektów noclegowych.

Wydawnictwa i materiały promocyjne

Do najnowszych wydawnictw promocyjnych (przygotowywanych w kilku wersjach językowych) należą m.in. foldery „Szlaki krakowskich muzeów” (pięć części: „Hity krakowskich muzeów”, „Szlak nauki i wiedzy”, „Sztuka Młodej Polski”, „Życie dawniej”, „Szlak kultury żydowskiej”); „Muzea – oferta spotkań”, „Śladami św. siostry Faustyny”, „Literacki Kraków”; „Duchy w Krakowie”, „Krakowski Szlak Techniki”, „Obiekty konferencyjne w Krakowie”, „Krakow – Inspired Meetings” oraz katalogi obiektów konferencyjnych i najciekawszych ofert imprez motywacyjnych w Krakowie i okolicach.

Wydawnictwa i materiały promocyjne udostępniane są w punktach sieci informacji miejskiej (obecnie na terenie Krakowa działa osiem takich punktów), na miejskich stojakach w około 200 obiektach noclegowych Krakowa, podczas targów i prezentacji krajowych i zagranicznych, podczas imprez promocyjnych oraz konferencji i kongresów odbywających się w Krakowie. Elektroniczne wersje udostępniane są do ściągnięcia w miejskim portalu „Magiczny Kraków”.

Kraków doceniony

W 2007 r. Kraków zajął **10. miejsce wśród ulubionych miast świata w rankingu czytelników „The Observer, Guardian and Guardian Unlimited”**; został wyróżniony irlandzkim tytułem **„The Best European Destination”** – prestiżową nagrodą największego pisma branżowego, wydawanego na rynku Republiki Irlandii, Travel Trade News „The Best European Destination”; zdobył **nagrodę Złote Orły** za Ogólnopolską Kampanię Jubileuszu 750-lecia lokacji miasta Krakowa; znalazł się także w grupie „dwunastu zaskakujących, nowych” kierunków wyjazdów turystycznych w opinii wydawcy przewodników **Fromer’s Travel Guides**.

W 2008 r. czytelnicy brytyjskiego dziennika „Guardian” uznali Kraków za **drugie najciekawsze miasto** poza granicami Wielkiej Brytanii; najlepsze krakowskie restauracje i hotele po raz pierwszy znalazły się w tzw. **„Czerwonym przewodniku Michelin”**. Kraków jako jedyne polskie miasto znalazł się **w rankingu Skyscanner** (50 najpopularniejszych kierunków szukanych w 2008 r. przez mieszkańców Wielkiej Brytanii), na 26. miejscu.

W tym samym roku 6. edycja festiwalu Sacrum Profanum i zaproponowany na nią repertuar znalazły się na liście najciekawszych wydarzeń kulturalnych września, rekomendowanych przez specjalistyczny brytyjski miesięcznik muzyki klasycznej **„Gramophone”**.

W 2009 r. według raportu portalu **TripAdvisor (ranking podróżników)**, krakowski **Hotel Sheraton** znalazł się w setce **(85.) najbardziej luksusowych hoteli na świecie**. Spośród dziesięciu najchętniej polecanych polskich hoteli aż sześć mieści się w Krakowie.

Także w 2009 r. Kraków zajął **drugą lokatę w rankingu miast najbardziej atrakcyjnych dla biznesu** opublikowanym przez prestiżowy miesięcznik „Forbes”. Z kolei ICCA (International Congress and Convention Association) w raporcie statystycznym dotyczącym międzynarodowego rynku spotkań stowarzyszeń (spotkania inicjowane przez administrację publiczną i organizacje pozarządowe) uplasował Polskę na 27. miejscu, wśród polskich miast **Kraków zajął drugą pozycję**.

W 2009 r. Kraków, jako jedyne europejskie miasto, znalazł się również w **pierwszej dziesiątce rankingu najbardziej atrakcyjnych pod względem inwestycji outsourcingowych miast na świecie**, z wysoką, piątą pozycją. Ranking ten przygotowała Firma **Global Services i Tholons**.

7 300 000 – tyle gości odwiedziło Kraków w 2009 r., (dla porównania w 2003 r. było to 5 500 000 osób), podczas pobytu w stolicy województwa małopolskiego wydali ponad 2 600 000 000 zł.

4. KRAKÓW W SIECI

9832 aktualności, **1408** imprez w dziale „Polecamy”, **1405** przeglądów prasy, **696** informacji o utrudnieniach drogowych, **dwukrotna** zmiana wyglądu serwisu – tak wygląda skrócony bilans ostatnich pięciu lat działalności strony www.krakow.pl.

Te wszystkie działania złożyły się na obecny sukces Miejskiej Platformy Internetowej „Magiczny Kraków”. Około 1,5 miliona miesięcznych odwiedzin. Wysokie miejsca w niezależnych rankingach. Portal www.krakow.pl to jedna z najpopularniejszych miejskich stron internetowych miast polskich.

Oficjalny miejski serwis internetowy działa od 1996 r. i od 13 lat jest nieustannie udoskonalany i poszerzany o nowe działy tematyczne, dostępne w czterech językach: angielskim, francuskim, niemieckim oraz chińskim. Internauci znaleźć w nim mogą informacje z zakresu kultury, turystyki, inwestycji, co więcej, według przeprowadzonej niedawno sondy, właśnie po aktualności i informacji kulturalne sięgają najczęściej. W latach 2005–2010 zmieniał swoje oblicze trzykrotnie – w czerwcu 2005 r., kwietniu 2007 r., a ostatnio w wakacje 2010 r.

Ostatnie pięć lat działalności serwisu to przede wszystkim wielki rozwój technologii i funkcjonalności. Strona rozrosła się do rozmiarów portalu traktowanego jako kompendium wiedzy o Krakowie.

Serwis zyskał logiczny podział na podstawowe działy tematyczne i sukcesywnie powiększa liczbę wortalii tematycznych przeznaczonych dla węższych grup odbiorców. Obecnie funkcjonują dodatkowo osobne serwisy: „Bez Barier”, „Miejski Ośrodek Wspierania Inicjatyw Społecznych”, „Kraków dla seniora”, „Współpraca krajowa”, „Kraków otwarty na świat”, „Filmowe życie miasta”, „Kraków dla dzieci”, „Rewitalizacja”, „Unijne oblicza Krakowa”, „Biuro kongresów”, „Dialog społeczny”, „Informator dla przedsiębiorców”.

Jeden z wortalii – serwis „Magiczny Kraków dzieciom”, który powstał w 2006 r., został w opinii ekspertów PR uczestniczących w konferencji „Wizerunek 2007. Skuteczność PR samorządów w internecie” uznany za tzw. dobrą praktykę promocji miasta w internecie.

Kraków jako jedno z pierwszych polskich miast rozpoczął działania w serwisach społecznościowych już w połowie 2009 r. Początkowo powstał profil „KRAKÓW.PL” na Facebooku oraz krakow.blip.pl. Jednocześnie uruchomiono kanał „wwwkrakowpl” w portalu YouTube. Profile na Facebooku i Blipie nastawione są na krótką i szybką informację, która przekazywana jest w atrakcyjny sposób. Profile chętnie obserwowane są i komentowane przez użytkowników internetu, ciągle powiększa się liczba fanów. W lutym 2010 r. Kraków zaprezentował także pierwsze „uosobione” miejsce w Polsce – Krakowski Rynek. Rynek Główny przemówił równocześnie na

Facebooku i Blipie i z powodzeniem „komunikuje” do dziś, zyskując coraz to nowych fanów.

Krakowska strona otrzymała nominację w IV edycji konkursu „Złote formaty” – w kategorii „Kampania online”. W tym prestiżowym, ogólnopolskim konkursie promocji miast i regionów uwagę jury zwróciła aktywna właśnie obecność miasta w portalach społecznościowych – w Facebooku, Blipie i YouTube. Strona www.krakow.pl zajęła też III miejsce w rankingu przygotowanym przez ekspertów miesięcznika „Press”. Tylko 3 punkty dzielą stronę Krakowa od pierwszego miejsca. Portal doceniony zostały za: „imponującą liczbę informacji zarówno praktycznych, jak i historycznych. Ma przejrzysty i logiczny układ strony, co ułatwia nawigację, a przede wszystkim jest obecny w serwisach społecznościowych, takich jak: Blip, Facebook czy Youtube”.

W roku 2007 Kraków otrzymał prestiżową nagrodę „Złota@ – Samorządowy Lider Elektronicznej Administracji” za informatyzację urzędu oraz realizację projektów na rzecz rozwoju społeczeństwa informacyjnego.

W 2009 r. portal „Brief4Poland” oszacował na bazie strony webvaluer.org wartość miejskich stron internetowych. Według zestawienia marka www.krakow.pl warta jest **1,21 mln zł**. Kraków wyprzedził zarówno Warszawę (436 000 zł), jak i Wrocław (510 000 zł), a także Lublin (586 000 zł) oraz Poznań (728 000 zł). Wysoką ocenę według ekspertów uzyskały strony tych miast, które przykładają dużą wagę do rozwoju nowych technologii i ciągłej komunikacji z mieszkańcami oraz turystami.

Nazwa „Magiczny Kraków” utożsamiana jest także z hasłem promocyjnym miasta. Według sondażu przeprowadzonego przez GfK Polonia dla „Rzeczpospolitej” „Magiczny Kraków” to **jedno z najlepszych haseł, jakie promują miasta w Polsce**. Na pytanie, które hasła najbardziej zachęciłyby do wizyty w danym mieście czy regionie, większość ankietowanych odpowiedziała bez zastanowienia. Co drugi badany wskazał na hasło „Mazury – cud natury” (46%), a aż 32% pytanych wyróżniło „Magiczny Kraków”, przyznając Krakowowi drugie miejsce w rankingu.

Strona www.krakow.pl wspiera wszystkie ważne wydarzenia w Krakowie i informuje o nich na bieżąco. Informacje pojawiają się w „Kalendarium imprez”, w dziale „Aktualności” i „Polecamy”. Najważniejsze wydarzenia promowane były osobnymi stronami [www](http://www.krakow.pl) (np. wizyta Papieża Benedykta XVI w 2006 r. czy 750-lecie lokacji Krakowa w 2007 r.). Podczas powodzi w 2010 r. www.krakow.pl przez tydzień odwiedziło ponad 2,5 miliona osób. Strona Krakowa była najważniejszym źródłem informacji podczas alarmu powodziowego w Krakowie. Opublikowano 168 komunikatów, co daje średnią 1,35 komunikatu na godzinę. Nieustannie aktualizowano informacje na temat stanu dróg, utrudnień komunikacyjnych, a także poziomu wody.

„Magiczny Kraków” dostępny jest spod wielu adresów internetowych. Oprócz znanego www.krakow.pl funkcjonują także www.krakow.pl, www.krakow.eu, www.cracovia.eu, www.cracow.eu, www.cracovie.eu, www.krakau.eu. Od 2008 r. działa także wersja strony dla telefonów komórkowych – mobi.krakow.pl.

W latach 2005–2008 średnia miesięczna liczba odwiedzin „Magicznego Krakowa” wynosiła średnio od 300 do 600 tysięcy miesięcznie. W 2008 r. ruch internatów na witrynie www.krakow.pl zaczął być monitorowany przez system GemiusTraffic.

Statystyki odwiedzin strony www.krakow.pl

2010	
Lipiec	1 505 451

Czerwiec	1 754 123
Maj	4 030 399
Kwiecień	2 158 750
Marzec	1 430 558
Luty	1 211 764
Styczeń	1 328 406
2009	
Grudzień	1 282 038
Listopad	1 254 826
Październik	1 236 629
Wrzesień	1 210 680
Sierpień	1 386 551
Lipiec	1 458 010
Czerwiec	1 775 616
Maj	1 877 449
Kwiecień	1 447 530
Marzec	1 468 346
Luty	1 863 473
Styczeń	921 244
2008	
Grudzień	864 962
Listopad	841 074
Październik	765 490
Wrzesień	822 432
Sierpień	801 923
Lipiec	827 672
Czerwiec	938 268
Maj	821 908

Źródło: Gemius SA – badanie GemiusTraffic

IV. KRAKÓW NAGRADZANY

Nagrody i wyróżnienia 2007

- II miejsce dla Krakowa w kategorii „Strona WWW” za projekt www.krakow.pl/weekend
- III miejsce w kategorii „Plakat reklamowy” za projekt „W Krakowie nie ma czasu na sen”.

Obie nagrody przyznane podczas Festiwalu Promocji Miast Polskich odbywającego się w Warszawie. Festiwal skierowany był do samorządów, mediów, ekspertów i autorytetów w dziedzinie promocji miast, w tym przedstawicieli agencji reklamowych, badaczy rynku i strategów. Organizatorem i pomysłodawcą projektu jest Grupa Ströer w Polsce, jeden z liderów rynku reklamy zewnętrznej w Polsce i Europie.

- Nagroda Polskiej Organizacji Turystycznej za wkład w promocję na rynku niemieckim
- Nagroda Złote Orły w kategorii „Promocja regionów” za Ogólnopolską Kampanię Jubileuszu 750-lecia Lokacji Miasta Krakowa; kampania była przygotowana na zlecenie Urzędu Miasta Krakowa przez Agencję Drafftcb i Agencję Reklamową Ad Fabrika FCB.2006 r.
- I nagroda na 9. Międzynarodowym Festiwalu Filmów Turystycznych Tour Film w Poznaniu za spot „Kapcie” zrealizowany na potrzeby ogólnopolskiej kampanii reklamowej „Kraków. Dowolny kierunek zwiedzania”
- Gmina Miejska Kraków laureatem drugiej edycji konkursu na „Aktywną gminę” (III miejsce); konkurs organizuje fundacja Aktywni, jego celem jest wyłonienie regionów, które najbardziej dbają o popularyzację sportu, rekreacji i aktywnego trybu życia na swoim terenie
- Wyróżnienie w rankingu „Europejska gmina, Europejskie miasto” – ranking samorządów „Gazety Prawnej” w marcu 2007 r. (dla samorządów, które osiągają największe sukcesy w korzystaniu ze środków unijnych)
- II miejsce w rankingu miast najatrakcyjniejszych dla inwestorów (w kategorii miasta powyżej 300 000 mieszkańców najatrakcyjniejsze dla biznesu) przygotowanym przez prestiżowy miesięcznik biznesowy „Forbes”
- Certyfikat Przewodniczącego Narodowej Rady Ekologicznej nadający Krakowowi tytuły „Gmina Przyjazna Środowisku” i „Promotor Ekologii”
- Wyróżnienie w II edycji Konkursu Marketingu Bezpośredniego „Golden Arrow” za produkt marketingowy „Segregacja odpadów/promocja postaw proekologicznych”, tytuł pracy: „Czysta akcja Kraków”
- Nagroda „Złota@2007” przyznana w IX edycji prestiżowego konkursu „Złota@ – Samorządowy Lider Elektronicznej Administracji” (przyznana 28 czerwca 2007 r.). W kategorii „Gminy miejskie” organizatorzy konkursu nagrodzili Kraków za wysoką jakość serwisu internetowego samorządu i strony podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej oraz za wdrażane projekty z zakresu rozwoju społeczeństwa informacyjnego
- Wyróżnienie „Orli Laur 2007” dla Krakowa; to forma corocznego wyróżnienia i honorowania firm, instytucji oraz osób prywatnych, które poprzez swoją działalność w znaczący sposób przyczyniły się do rozwoju współpracy międzynarodowej; Kraków otrzymał wyróżnienie „Orli Laur” w kategorii „Kultura” za „wielowiekowy wkład w rozwój i wzbogacenie kultury polskiej i międzynarodowej”
- V miejsce w Rankingu Samorządów Rzeczypospolitej w kategorii „Miasta na prawach powiatu”; celem przedsięwzięcia było wyłonienie samorządów, które najlepiej potrafią zadbać o rozwój lokalny, starają się podnosić jakość życia mieszkańców, czyniąc to w sposób bezpieczny dla swoich finansów; nad wyborem czuwała kapituła pod przewodnictwem prof. Jerzego Buzka; ranking ogłoszono w dzienniku „Rzeczpospolita” 13 lipca 2007 r.
- Nagroda Ministra Budownictwa w 2007 r. dla Biura Planowania Przestrzennego UMK za opracowanie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru „III Kampus UJ – Wschód” w Krakowie
- Wyróżnienie w konkursie Eurocities 2007; wyróżniony został projekt „Tydzień Osób Niepełnosprawnych «Kocham Kraków z wzajemnością»” w obszarze Participation

- Kraków na 10. miejscu wśród najbardziej atrakcyjnych miast świata w rankingu brytyjskich dzienników „The Observer”, „Guardian” i „Guardian Unlimited”
- Kraków wyróżniono tytułem „The best European Destination” przyznawanym przez największe pismo turystyczne w Irlandii „Travel Trade News”; w konkursie Kraków pokonał takie miasta jak np. Barcelona i Budapeszt
- Nagroda dla Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krakowie w konkursie Lodołamacze 2007; MOPS otrzymał nagrodę oraz wyrazy uznania za szczególną wrażliwość społeczną i odpowiedzialną politykę personalną, uwzględniającą potrzeby osób niepełnosprawnych, w kategorii „Pracodawca nieprzedsiebiorca”; zdaniem kapituły konkursu działalność MOPS na polu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych stanowi wzór godny naśladowania
- Prestiżowa nagroda „Infinity – Forbes HP Intel” przyznana Urzędowi Miasta Krakowa za „dynamiczny rozwój w oparciu o efektywne wykorzystanie technologii IT”.

Nagrody i wyróżnienia 2008

- Wysoka pozycja Krakowa pod względem atrakcyjności inwestycyjnej w raporcie opracowanym na zlecenie prestiżowego dziennika „Financial Times”; Kraków jest jedynym polskim miastem wśród europejskich metropolii i regionów wymienionym na liście podmiotów o największym potencjale ekonomicznym oraz najlepszych perspektywach dalszego rozwoju; w tej kategorii Kraków znalazł się na VI miejscu, ustępując jedynie Luksemburgowi, Tallinowi, Paryżowi, Londynowi i czeskiemu regionowi Pardubice; Kraków został wysoko oceniony pod względem poziomu zatrudnienia, potencjału ekonomicznego oraz możliwości inwestycyjnych
- Stolica województwa małopolskiego drugim po Warszawie miastem w Polsce, najchętniej odwiedzanym w celach biznesowych – wynika z badań przeprowadzonych przez BBC
- Urząd Miasta Krakowa laureatem konkursu „Wzorcowy urząd w Małopolsce”, organizowanego przez Małopolski Instytut Samorządu Terytorialnego i Administracji oraz Województwo Małopolskie; to wyróżnienie przyznano za praktyczną realizację idei tzw. „jednego okienka” w Punkcie Obsługi Przedsiębiorcy
- Nagroda dla Urzędu Miasta Krakowa przyznana przez Polską Organizację Turystyczną za szczególny wkład w promocję turystyczną miasta na rynku niemieckim; to jeden z efektów zakończonych w Berlinie Międzynarodowych Targów Turystycznych ITB 2008, gdzie Kraków reprezentowało Biuro Promocji i Marketingu UMK; na targach odbyła się prezentacja multimedialna miasta oraz transmisja obrazu z Krakowa przy wykorzystaniu kamery internetowej znajdującej się na Rynku Głównym
- Wyróżnienie dla Krakowa w II edycji konkursu „Europejska gmina, europejskie miasto”, organizowanego przez „Gazetę Prawną” przy współudziale i patronacie Ministerstwa Rozwoju Regionalnego, Banku Gospodarstwa Krajowego i Ernst&Young
- „Joystick” nagrodzony srebrną statuetką podczas „Polskiego konkursu reklamy 2008”; „Joystick” (urządzenie umożliwiające wirtualne zwiedzanie Krakowa z każdego miejsca na świecie) zdobył nagrodę w kategorii „Active Advertising”, uzyskał także nominację w podkategorii „Experimental Marketing”; nominowane projekty oceniało blisko 200 jurorów pod przewodnictwem Milki Pogliani z McCann Erickson Worldwide; po raz pierwszy możliwość wirtualnego zwiedzania Krakowa mieli mieszkańcy Wiednia podczas kampanii promocyjnej Krakowa w

Wiedniu „Experience Cracow in Vienna”; promocja Krakowa z wykorzystaniem „Joysticka” odbyła się również podczas targów w Madrycie, a następnie w Berlinie; okazję do „zwiedzania” Krakowa mieli także mieszkańcy Sopotu i Świnoujścia podczas akcji promocyjnej „Kraków porusza zmysły”

- Nagroda dla Krakowa jako Centrum Usług Księgowych na Europę Środkowo-Wschodnią; nagroda wręczona podczas konferencji z cyklu Regional Forbes Executive Meeting organizowanej przez magazyn „Forbes” i Ministerstwo Rozwoju Regionalnego
- Krakowska Karta Miejska (integracja usług dostępnych w aglomeracji krakowskiej oferowanych przez gminę – komunikacja miejska, parkowanie itp.) uznana przez krakowian za jeden z najlepszych projektów; projekt zdobył III miejsce w konkursie „Małopolski lider ZPORR” wśród projektów w Małopolsce, zrealizowanych w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego
- Kraków najlepszym samorządem w kategorii „Ochrona wód” – nagroda pieniężna: 75 000 zł w konkursie Ekologiczna Gmina Województwa Małopolskiego organizowanym przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
- Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Ministerstwo Zdrowia i WHO Biuro w Polsce 31 marca 2008 r. przyznali Krakowowi wyróżnienie za „niezwykle aktywne i kreatywne uczestnictwo w ogólnopolskiej kampanii edukacyjnej „Cięża bez alkoholu”
- V miejsce dla Krakowa w klasyfikacji generalnej powiatów i gmin w Systemie Sportu Młodzieżowego 2008
- IX miejsce wśród najlepszych systemów transportu zbiorowego na świecie przyznane przez portal Forbes.com
- Kraków drugim po Sydney „najciekawszym miejscem poza granicami kraju, na podstawie rankingu przeprowadzonego wśród czytelników „The Guardian”
- Kraków przyjazny dla rowerzystów – tytuł przyznany w konkursie „Bezpieczne drogi w Małopolsce – budujemy chodniki i ścieżki rowerowe”; konkurs zorganizowało Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Małopolski
- Główna nagroda dla krakowskiego Ogrodu Doświadczeń im. Stanisława Lema w konkursie „Polska pięknieje – 7 Cudów Unijnych Funduszy”, w kategorii „Obiekt turystyczny”
- VI festiwal Sacrum Profanum na liście najciekawszych wydarzeń kulturalnych września, rekomendowanych przez specjalistyczny brytyjski miesięcznik muzyki klasycznej „Gramophone”

Nagrody i wyróżnienia 2009

- II miejsce za projekt „Platforma edukacyjna” w konkursie „Samorządowy Lider Zarządzania”; rozwiązanie użytkowane przez pracowników Wydziału Edukacji UMK oraz pracowników oświaty krakowskiej zostało docenione jako narzędzie innowacyjne, opracowane i skutecznie wdrożone dla poprawy jakości szeroko rozumianego zarządzania oświatą w Gminie Miejskiej Kraków
- Wyróżnienie dla Urzędu Miasta Krakowa za projekt „Biuletyn Informacji Publicznej Miasta Krakowa przyjazny osobom niepełnosprawnym”, przyznane w VII ogólnopolskim konkursie PFRON na najlepszy projekt jednostki samorządu terytorialnego szczebla gminy i powiatu na rzecz osób niepełnosprawnych Równe szanse, równy dostęp”

- Swiss Tourism Awards 2009 (Szwajcarska Nagroda Turystyczna) przyznana Krakowowi podczas Międzynarodowych Targów Turystycznych w Lugano, w kategorii „Cultural Destination” (miasto kultury) jako „City wrapped in legend, that combines tradition with modernity” (miasto legend, łączące tradycję z nowoczesnością); nagroda została przyznana przez przedstawicieli szwajcarskiej branży turystycznej oraz dziennikarzy zorientowanych w wymagającym rynku szwajcarskiej turystyki
- W ramach konferencji CIVITAS FORUM 2009 Kraków otrzymał wyróżnienie jako jedno z miast aplikujących do nagród CIVITAS; w treści wyróżnienia Komisja Europejska stwierdziła m.in., że „Kraków otrzymuje wyróżnienie, jako miasto wdrażające działania CIVITAS, za wyjątkowe osiągnięcia na polu wdrażania polityki transportu miejskiego. Poprzez wyraźne wsparcie polityczne, ciągłą konsultację z ekspertami oraz lokalnymi interesariuszami, Kraków z sukcesem zaplanował, wdrożył i ocenił swoje działania w zakresie transportu miejskiego [...]”; jako nominowanego do „kategorii I” nagród CIVITAS, Komisja Europejska wyróżnia Kraków – „jedno z najlepszych miast w Europie w tworzeniu realnych zmian w jakości życia mieszkańców Europy”
- Krakowski program gospodarki odpadami doceniony przez Komisję Europejską w ramach europejskiej kampanii mającej na celu podniesienie świadomości i zmianę sytuacji energetycznej „Energetyka zrównoważona środowiskowo dla Europy 2005–2008”; Kraków jako jedyne miasto polskie został nominowany w prestiżowym konkursie za projekt wdrażania technologii odzyskiwania energii elektrycznej i ciepłej w wyniku produkcji biogazu w instalacjach do odgazowywania składowiska odpadów komunalnych; o miano najlepszego projektu w dziedzinie zrównoważonej energii i transportu rywalizowało 631 programów z całej Europy, po wstępnej selekcji wybrano 251 projektów, a 25 zostało nominowanych (w tym Kraków)
- Kraków jest najlepszym polskim miastem do rozwoju branży usług dla biznesu potwierdza raport przeprowadzony przez firmę Tholons; w zestawieniu „Top 50 Emerging Global Outsourcing Cities” nasze miasto znalazło się na IV miejscu na świecie, uzyskując jeszcze lepszy wynik niż w 2008 r., kiedy Kraków zajął i tak już wysoką, bo piątą pozycję; miasto uznano za bardzo dobre miejsce lokowania inwestycji w centra usług finansowo-księgowych, wielojęzyczne centra obsługi klienta oraz usług związanych z dziedziną human resources
- Kraków jako jedyne europejskie miasto w pierwszej dziesiątce rankingu najbardziej atrakcyjnych pod względem inwestycji outsourcingowych; ranking przygotowany przez Global Services i Tholons
- Kraków na II miejscu wśród 10 najatrakcyjniejszych miast dla biznesu – przyznane przez magazyn „Forbes”; identyczne wyniki dało badanie przeprowadzone przez BBC w 2006 r.
- Prestiżowa nagroda Swiss Tourism Award otrzymana na Międzynarodowych Targach Turystycznych w Szwajcarii; nagrodę w kategorii „Miasta łączącego tradycję z nowoczesnością” przyznali Krakowowi przedstawiciele szwajcarskiej branży turystycznej oraz dziennikarze zorientowani w wymagającym rynku szwajcarskiej turystyki
- III miejsce w rankingu inwestycyjnym samorządów za lata 2006–2008 w kategorii „Miasta wojewódzkie” oraz statuetka „Inwestycje 2009”
- Nagroda Eko Prix (150 tys. zł) w konkursie organizowanym przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie na

„Ekologiczną gminę województwa małopolskiego oraz na najlepszy projekt z zakresu edukacji ekologicznej i propagowania działań proekologicznych i zasad zrównoważonego rozwoju realizowany przez organizacje pozarządowe”

- Wyróżnienie dla Urzędu Miasta Krakowa za projekt Krakowskie Noce; projekt docenili czytelnicy „Gazety Krakowskiej” w ramach X plebiscytu „Wielkie Odkrywanie Małopolski 2009”, kategoria „Wydarzenie”
- I miejsce w rankingu miast na prawach powiatu, organizowanym przez Związek Powiatów Polskich; ranking obejmował następujące obszary: działania proinwestycyjne i prorozwojowe, podnoszenie jakości obsługi mieszkańca i funkcjonowania jednostki samorządu terytorialnego, rozwój społeczeństwa informacyjnego i obywatelskiego, promocja rozwiązań ekoenergetycznych, proekologicznych i prozdrowotnych, współpraca krajowa i międzynarodowa, działania promocyjne
- Kraków nominowany do prestiżowej nagrody Luxury Tourism Award 2009 w kategorii „Luksusowy ośrodek turystyki kulturalnej”; nagroda przyznawana jest co roku podczas Międzynarodowej Wystawy Turystyki Luksusowej „Meeting Luxury”
- Druga lokata dla Krakowa w rankingu miast najbardziej atrakcyjnych dla biznesu opublikowanym przez prestiżowy miesięcznik „Forbes”
- Druga – po Warszawie – pozycja Krakowa w kategorii miejsca na karierę zawodową w raporcie City Brandy przeprowadzonym przez firmę On Board PR we współpracy z miesięcznikiem „Poland Monthly” i firmą badawczą PBS DGA
- Drugie miejsce dla Krakowa w raporcie statystycznym dotyczącym międzynarodowego rynku spotkań stowarzyszeń sporządzonym przez International Congress and Convention Association
- Nominacja do prestiżowej nagrody „Zrównoważona energia Europy 2008/2009” w kategorii „Miasta zrównoważonej energii” za wdrażanie technologii odzyskiwania energii elektrycznej i ciepłej w wyniku produkcji biogazu w instalacjach do odgazowywania składowiska odpadów komunalnych w Baryczy; wprowadzie krakowski projekt nie uzyskał nagrody głównej, jednak już sama nominacja jest dla Krakowa sukcesem; jurorzy docenili nie tylko sam odzysk energii z biogazu, ale też kompleksowe działania miasta na rzecz nowoczesnej gospodarki odpadami
- Kraków był jedynym polskim miastem, który uczestniczył w rywalizacji o miano najlepszego projektu w dziedzinie zrównoważonej energii i transportu, do której to rywalizacji stanęło 25 przedsięwzięć z całej Europy
- Wyróżnienie dla Bezobsługowych Miejskich Wypożyczalni Rowerów BikeOne przyznane przez międzynarodowe jury obradujące pod patronatem Ministra Gospodarki; stacje znalazły się w finale konkursu „Dobry wzór 2009”, organizowanym przez Instytut Wzornictwa Przemysłowego
- Tytuł Lidera Informatyki 2009 w kategorii „Sektor publiczny” dla Miejskiego Przedsiębiorstwa Komunikacyjnego S.A. w Krakowie, w konkursie organizowanym od 13 lat przez magazyn „Computerworld”
- Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej S.A. w Krakowie laureatem Światowej Nagrody Klimatycznej dla Miejskich Systemów Energii Ciepłej; prestiżowe wyróżnienie wręczono na początku listopada 2009 r. podczas kopenhaskiego szczytu Miejskiej Energetyki Ciepłej
- III miejsce dla Krakowa w rankingu inwestycyjnym samorządów za lata 2006–2008 w kategorii „Miasta wojewódzkie”; Kraków znalazł się wśród liderów miast wojewódzkich pod względem wydatków w 2008 r. na inwestycje w infrastrukturę techniczną w rankingu przygotowanym przez czasopismo samorządu

terytorialnego „Wspólnota”; podobnie jak w latach ubiegłych, oceniane były wydatki samorządów na infrastrukturę techniczną – gospodarkę komunalną i mieszkaniową, transport i rolnictwo.

- Wartość marki www.krakow.pl oszacowana na 1,21 mln zł; portal „Brief4Poland” oszacował na bazie strony webvaluer.org wartość miejskich stron internetowych i według zestawienia Kraków wyprzedził zarówno Warszawę (436 000 zł), jak i Wrocław (510 000 zł), a także Lublin (586 000 zł) oraz Poznań (728 000 zł); wysoką ocenę według ekspertów uzyskały strony tych miast, które przykładają dużą wagę do rozwoju nowych technologii i ciągłej komunikacji z mieszkańcami oraz turystami
- Kraków drugą po Kościele katolickim marką narodową – tak wynika z badań Kapitału Społecznego Marek GB SEI®; badaniu podlegały takie marki, jak: Prezydent RP, Premier RP, Rząd RP, Sejm RP, ZUS, Kościół katolicki, Polska, a także kilka miast – Warszawa, Kraków, Wrocław, Gdańsk, Katowice, Poznań
- Magistrat laureatem nagrody „Lider wsparcia” w kategorii „Przedsięwzięcie roku 2009” za projekt „Organizacja komórki informatycznej Urzędu Miasta Krakowa zgodnie z wytycznymi ITIL i wdrożenie wybranych procesów”; konkurs ten organizuje od 2005 r. HDI-POLAND (www.hdi.pl), w finale pokonaliśmy m.in. Departament IT Grupy Onet

Nagrody i wyróżnienia 2010

- II miejsce w świecie, a pierwsze w Europie dla Krakowa wśród 50 najbardziej atrakcyjnych ośrodków pod względem inwestycji w dziedzinie obsługi biznesu przyznane przez specjalistów z Global Services&Tholons; w rankingu w 2010 r. wyprzedziły Kraków tylko trzy azjatyckie miasta; Kraków został uznany przez firmy outsourcingowe nie tylko za jedną z najlepszych lokalizacji dla usług z zakresu analityki biznesowej, contact center i finansów, ale także za jedną z najlepszych lokalizacji dla usług HR i po raz pierwszy dla usług R&D; stąd można wysnuć wniosek, że właśnie firmy tej branży będą rozwijały swoją działalność w naszym mieście
- I miejsce w konkursie „Wzorcowy urząd w Małopolsce” za projekt „Biuletyn Informacji Publicznej Miasta Krakowa przyjazny osobom niepełnosprawnym”; organizatorami VI edycji konkursu byli: Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego i Małopolski Instytut Samorządu Terytorialnego i Administracji w Krakowie
- Krakowskie Biuro Festiwalowe oraz Filip Berkowicz – Pełnomocnik Prezydenta Miasta Kraków ds. Kultury, Dyrektor Artystyczny Festiwalu Misteria Paschalia i Sacrum Profanum zostali nominowani do nagrody Gwarancje Kultury TVP Kultura za „stworzenie trwałej jakości artystycznej festiwalu Misteria Paschalia i Sacrum Profanum”
- Tytuł „Dobry Polski Samorząd 2010” przyznany Krakowowi w rankingu „Powiatów i Gmin” organizowanym przez Związek Powiatów Polskich; samorządy sklasyfikowane w tym rankingu oceniane były przez ekspertów według kilkudziesięciu kryteriów zgrupowanych w ośmiu kategoriach tematycznych; były wśród nich działania proinwestycyjne i prorozwojowe, rozwiązania poprawiające jakość obsługi mieszkańca oraz funkcjonowania jednostki samorządu terytorialnego, rozwój społeczeństwa informacyjnego i obywatelskiego, działania promocyjne czy promocja rozwiązań proekologicznych
- Wysokie pozycje Krakowa w ocenie witryn internetowych miast wojewódzkich przeprowadzonej przez czasopismo „Komputer Świat”; zostaliśmy najlepiej

ocenieni w kategorii „E-miasto przyjazne dla przedsiębiorców”, a uplasowaliśmy się na III miejscu pod względem przydatności informacji na stronie miejskiej dla turystów; w kategorii ogólnej dziennikarze „Komputer Świata” ocenili nas na siódmej pozycji

- Kraków jednym z pięciu laureatów I edycji konkursu Eko-Samorząd; konkurs ten, organizowany przez Centrum Wspierania Inicjatyw Pozarządowych – Stowarzyszenie Europa Nasz Dom, skierowany był zarówno do starostw, jak i gmin z terenu całej Polski, a jego celem była popularyzacja inwestycji i działań na rzecz ochrony zasobów naturalnych oraz wzrostu wykorzystania odnawialnych źródeł energii
- Wyróżnienie dla Urzędu Miasta Krakowa w konkursie „Samorządowy Lider Zarządzania 2010” organizowanym przez Związek Miast Polskich; w gronie wyróżnionych znalazły się: projekt Wydziału Mieszkalnictwa UMK pt. „Działania związane z wdrożeniem i realizacją zamian lokali mieszkalnych” oraz Miejski Program Ochrony i Promocji Zdrowia „Zdrowy Kraków 2007–2009”, realizowany przez Biuro ds. Ochrony Zdrowia; 22 czerwca 2010 r. w Senacie RP w Warszawie podsumowano konkurs; w kategorii „Miasta na prawach powiatu – komunalna gospodarka mieszkaniowa” Kraków został laureatem za realizację programu; natomiast w kategorii „Ochrona zdrowia” Biuro ds. Ochrony Zdrowia UMK zajęło II miejsce za „Miejski program ochrony i promocji zdrowia «Zdrowy Kraków 2007–2009»”.
- Złote Godło w konkursie „Najwyższa Jakość Quality International 2010” za system zarządzania jakością w Urzędzie Miasta Krakowa; konkurs organizowany przez redakcję „Forum Biznesu” pod patronatem Ministerstwa Rozwoju Regionalnego, Klubu Polskie Forum ISO 9000 oraz Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości; przedsięwzięcie ma na celu wyłonienie i uhonorowanie podmiotów odznaczających się szczególną dbałością o najwyższą jakość oferowanych produktów i usług.

Nagrody dla projektów kulturalnych

MISTERIA PASCHALIA

Trzykrotnie zwyciężał w rankingu wydarzeń kulturalnych opracowywanych przez tygodnik „Polityka”. „Rzeczpospolita” uznała go za jedno z najważniejszych wydarzeń 2008 i 2009 r.; dwukrotnie reprezentował także Polskę na targach MIDEM w Cannes. Misteria Paschalia to jeden z najważniejszych europejskich festiwali poświęconych muzyce renesansu i baroku. Jego formuła opiera się na prezentacji muzyki związanej z Wielkim Tygodniem i Wielkanocą, wykonywanej przez uznanych mistrzów i najznamienitszych interpretatorów muzyki dawnej. W czasie festiwalu krakowskie sale koncertowe, unikatowe wnętrza sakralne oraz kaplica Św. Kingi w Wieliczce rozbrzmiewają najpiękniejszymi arcydziełami swoich epok. Festiwal cieszy się uznaniem krytyków i niesłabnącym zainteresowaniem melomanów.
www.misteriapaschalia.com

FESTIWAL MUZYKI FILMOWEJ W KRAKOWIE

Festiwal dwukrotnie nominowany był do Nagrody Mediów NIPTEL (2008 r. i 2009 r.), a portal www.muzykafilmowa.pl uznał go „Wydarzeniem roku 2008”. Festiwal organizowany wspólnie z radiem RMF Classic, przyciąga w maju do Krakowa miłośników kina i muzyki filmowej z całego świata. Ogromną popularnością

cieszą się plenerowe pokazy na Błoniach kolejnych części trylogii „Władca Pierścieni” z muzyką na żywo, kameralne koncerty w filharmonii oraz otwarte dla publiczności spotkania z gwiazdami na Rynku Głównym. Zaproszenie do Krakowa przyjęło dotychczas znakomite grono twórców światowego kina, m.in. laureaci Oscara: Jan A.P. Kaczmarek i Tàn Dún, reżyser Tom Tykwer, Max Raabe i Palast Orchester oraz Eric Serra.

www.fmf.fm

SELECTOR FESTIVAL

To festiwal młody (w 2010 r. II edycja), ale już uznawany za jedno z najważniejszych wydarzeń muzycznych w Polsce i aspirujący do miana najważniejszych wydarzeń w Europie. Co roku w czerwcu ma prezentować wszystko, co najważniejsze na scenie elektronicznej i tanecznej. Dźwięk łączy się tu z intrygującą oprawą wizualną oraz awangardowymi instalacjami przestrzennymi. Gwiazdami festiwalu byli dotychczas m.in.: Franz Ferdinand, Orbital, RÖYKSOPP i CSS.

www.selectorfestival.pl

SACRUM PROFANUM

Festiwal rekomendował m.in. prestiżowy magazyn muzyczny „Gramophone”. Festiwal to międzynarodowy projekt, który w ciągu siedmiu lat zyskał status jednego z najciekawszych wydarzeń muzycznych Europy. Co roku poświęcony jest w całości muzyce innego kraju. Formuła Sacrum Profanum łączy muzykę klasyczną z innymi stylami muzycznymi (m.in. jazzem) i koncertami światowych gwiazd muzyki współczesnej, takich jak: Kraftwerk, Ute Lemper, The Cinematic Orchestra, Aphex Twin i Chris Cunningham. Koncerty transmituje Program 2 Polskiego Radia i radiowa Trójka.

www.sacrumprofanum.com

OPERA RARA

Już w pierwszym roku Opera Rara uznana została „zachwytem i festiwalowym debiutem roku” według „Rzeczpospolitej” oraz najciekawszym wydarzeniem muzycznym (wraz z festiwalami Misteria Paschalia i Sacrum Profanum) w rankingu tygodnika „Polityka”. Uruchomiony w 2009 r. cykl Opera Rara to śmiały projekt prezentowania w Krakowie ambitnych produkcji święcących triumfy na scenach najważniejszych teatrów operowych i festiwali we Włoszech, Francji, Wielkiej Brytanii czy w Niemczech. Na prestiżowych krakowskich scenach wystawiono m.in. dwa spektakle przygotowane przez Fabio Biondiego: „Herkulesa nad Termodontem” i „Agrippinę”, a także wersję sceniczną „Mieszczanina szlachcicem” pod kierownictwem muzycznym Vincenta Dumestre’a i Rinalda z udziałem najlepszych solistów i zespołu Accademia Bizantina.

www.operarara.pl

V. POWÓDŹ 2010

Powódź z maja 2010 r. była największą od czasów katastrofalnej powodzi z 1813 r. Maksymalny poziom wody w Krakowie, na wodowskazie na Bielanach, 18 maja 2010 r. wyniósł **957 cm**. Oznacza to, że poziom wody był o 87 cm wyższy od powodzi z 1997 r. Przekroczone zostały także maksymalne stany wody z wielkich powodzi z 1970 i 1903 r. Natężenie przepływu wody w przekroju stopnia wodnego Dąbie

wynosiło w krytycznym momencie około 2480 m/s – co odpowiada tzw. wodzie 100-letniej.

Bezpośrednia walka z powodzią, od momentu wprowadzenia aż do odwołania pogotowia przeciwpowodziowego, trwała aż 22 dni. 16–23 maja wydano bezpośrednio 219 tysięcy worków dla umacniania wałów. W czasie trwania akcji ratowniczej zużyto ich ponad 300 tys. (w powodzi z 1997 r. – 50 tys. worków). W pozostałym zakresie worki przekazywane były z innych magazynów przeciwpowodziowych, w tym z magazynu wojewódzkiego prowadzonego przez Małopolski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych. Z magazynu wydano ponadto 1758 metrów sześciennych piasku, pompy o łącznej wydajności 1000 l/s oraz inny sprzęt niezbędny do prowadzenia akcji.

Straty w infrastrukturze gminnej:

- 28,09 km dróg wraz z odwodnieniem
- 10 mostów (np. mosty: Dębnicki, Grunwaldzki, Wandy, przy ul. Nowohuckiej)
- 6 przepustów (przy ul. Brzeskiej, Wrony, Łowińskiego)
- 5 kładek (w parku Solvay, nad potokiem Sudół, na rzece Wildze)
- 1 cmentarz (Rakowice) i pozostałe na kwoty niższe niż 40 000 zł (Grębałów, Pychowice, Kobierzyn Lubostroń, Maki Czerwone)
- 11 szkół podstawowych i gimnazjalnych, przedszkola
- 13 szkół średnich (licea, zespoły szkół)
- 8 innych placówek oświatowo-wychowawczych (ośrodki szkolno-wychowawcze, poradnie, zespoły szkół specjalnych, schroniska)
- 9 szpitali i placówek służby zdrowia (przychodnie i żłobki)
- 4 domy pomocy społecznej
- 2 gminne budynki mieszkalne
- 14 obiektów sportowych (kluby sportowe)
- 4 obiekty turystyki (przystanki tramwaju wodnego)
- 6 placówek kultury (biblioteki, ośrodki kultury, muzeum)
- 2 osuwiska (potok Drwinka, w pasie drogowym przy ul. Saskiej)
- 13,28 km rowów odwadniających/kanały i potoki
- 8 innych obiektów komunalnych (system ciepłny, węzły cieplne, kotłownie, sieci cieplne)

na łączną kwotę 169 159 145 zł.

Kwota nieujęta w protokołach strat to 11 399 780 zł. Są to straty skalkulowane w poszczególnych jednostkach infrastruktury komunalnej, których kwota jednostkowa nie przekroczyła 40 000 zł.

Straty poniesione w infrastrukturze gminnej zostały przedstawione wojewodzie w trzech protokołach strat komisji gminnej. Do tej pory komisja wojewódzka dokonała weryfikacji jedynie dwóch pierwszych protokołów.

Wysokość uzyskanej dotacji z budżetu państwa: 9 120 000 zł

Prezydent Krakowa zwrócił się do Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji o udzielenie dotacji dla Gminy Miejskiej Kraków w kwocie 37 897 980 zł z budżetu państwa na 2010 r. i 47 803 020 zł z budżetu państwa na 2011 r. Do tej pory nie uzyskano odpowiedzi, pomimo wysłania ponaglenia. Kwoty wynikają z planu usuwania skutków klęsk żywiołowych z maja i czerwca 2010 r., przyjętego zarządzeniem Prezydenta Miasta Krakowa nr 1479/2010 z 24 czerwca 2010 r. i obejmują około 50,5% strat poniesionych.

Prezydent Miasta Krakowa zwrócił się do MEN wniosek o zwiększenie części oświatowej subwencji ogólnej z 0,6% rezerwy w 2010 r. na kwotę 3 798 075 zł. Wniosek uzyskał zgodę Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego.

Opr. Biuro Prasowe, Kancelaria Prezydenta